

การศึกษามลการใช้กิจกรรมศิลปะกับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

ปริญญานิพนธ์
ของ
ทิพย์กมล บูลภักดิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
พฤษภาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาผลการใช้กิจกรรมศิลปะกับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

บทคัดย่อ
ของ
ทิพย์กมล บูลภักดิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

พฤษภาคม 2547

๒ ๒๖/๒๕๗

ทิพย์กมล บุญภักดิ์. (2547). การศึกษาผลการใช้กิจกรรมศิลปะกับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์พฤทธิ์ ตุณเศรษฐศิริ , รองศาสตราจารย์เวณี กริทอง.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมศิลปะ กับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจากการทำแบบประเมินพฤติกรรมไม่เหมาะสมโดยครูประจำชั้น และครูผู้ช่วยประจำชั้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 ปีการศึกษา 2546 ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม การวิจัยใช้แบบแผนการทดลองคือแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนทดสอบหลัง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือแบบทดสอบทางจิตวิทยาจำนวน 4 ฉบับได้แก่ แบบทดสอบวาดภาพคน (DAP) แบบทดสอบวาดภาพบ้าน-ต้นไม้-คน(K-H-T-P) แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test) แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (SCT) แบบประเมินพฤติกรรมไม่เหมาะสม แบบสอบถามวัดพฤติกรรมไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์ (โรงเรียนอลวน) แบบบันทึกพฤติกรรมไม่เหมาะสมของนักเรียน แบบสอบถามโครเอเชีย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบของวิลคอกซัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีพฤติกรรมเหมาะสมมากขึ้นหลังจากการใช้กิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมจากการประเมินของครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมไม่แตกต่างจากเดิมจากแบบทดสอบวัดพฤติกรรมไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์(โรงเรียนอลวน)หลังจากการใช้กิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. เมื่อเปรียบเทียบผลของพฤติกรรมก่อนและหลังการทดลองโดยใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยาจำนวน 4 ฉบับ สรุปได้ดังนี้.แบบทดสอบวาดรูปคน (DAP) พบว่า ก่อนการทดลอง นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ก้าวร้าว สร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นไม่ดี หลังการทดลอง นักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ก้าวร้าว แบบทดสอบวาดบ้าน-ต้นไม้-คน (K-H-T-P) เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกของกลุ่มตัวอย่างจากแบบทดสอบ พบว่าก่อนการทดลอง นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น มีการเก็บกดความก้าวร้าว ดื้อเจียบ อารมณ์แปรปรวน และอ่อนไหว หลังการทดลอง นักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น มีสัมพันธภาพที่ไม่และมารดา ก่อนการทดลอง นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ก้าวร้าว ดื้อเจียบ อารมณ์แปรปรวน และอ่อนไหว หลังการทดลอง นักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่นดื้อเจียบบนแบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (SCT) พบว่าก่อนการทดลอง นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น สัมพันธภาพไม่ดีกับบิดามารดาสมาชิกในครอบครัว และเพื่อนต่างเพศหลังการทดลอง นักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น สัมพันธภาพไม่ดีกับบิดามารดา และ สมาชิกในครอบครัว

4)นักเรียนทั้ง 8 คน มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมลดลงทุกคนจากการสังเกตด้วยแบบบันทึกพฤติกรรม ระหว่างทำการทดลองครั้งที่ 1 -12

**STUDY OF THE EFFECT OF UTILITIZING ART ACTIVITIES WITH ELEMENTARY
STUDENTS ON THEIR INAPPROPRIATED BEHAVIOR**

**AN ABSTRACT
BY
TIPPAYAKAMOL BULPAKDI**

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master Of Education Degree in Art Educational
at Srinakharinwirot University
May 2004**

Tippayakamol Bulpakdi. (2004). *Study of the Effect of Utilizing Art Activities with Elementary Students on Their inappropriated Behavior*. Master thesis, M.Ed. (Art Education). Bangkok : Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Prit Supasetsiri , Assoc. Prof. Waythanee Greethong.

The purpose of this experimental research was to study the effect of utilizing art activities on inappropriate behaviors. The samples were Prothom Suksa 4/3 of academic year 2003 which was selected by the score of inappropriate behavior evaluation test. The experimental design was one group Pretest-posttest Design. Inappropriate behavior evaluation test, psychology test (Drawing a Person Test, Kinetic House Tree Person Test, Bender Gestalt Test, Sentence Completion Test, inappropriate behavior disaster simulating situation, inappropriate behavior observational record, "Who are " Questionnaires. The Data was by the Wilcoxon's Matched Pairs Signed Ranks Test

The results were as follows :

1. The inappropriate behavior of students evaluated by the posttest of home room teacher and her assistant showed significantly decreased than before exposed to art activities at .01 level.
2. The inappropriate behavior of students evaluated by the posttest of inappropriate behavior disaster simulating situation showed no significantly decreased than before exposed to art activities.
3. The inappropriate behavior of students evaluated .By Drawing a Person Test (DAP) showed the inappropriate behavior such as aggression, unable to build the relationship to others in the pretest and showed the inappropriate behavior such as aggression in posttest, By Kinetic House Tree Person Test (K-H-T-P) showed the inappropriate behavior such as tended to press, hide the aggression and had negative, bad, relationship with their parents in the pretest, and the students still had inappropriate behavior such as aggressive passive-aggressive, emotional and sensitive tended to have negative, bad relationship with their parents in the posttest, By Bender Gestalt Test showed the inappropriate behavior such as aggression, passive-aggressive, emotional and sensitive in the pretest and the students still tended to have inappropriate behavior such as passive-aggressive in the posttest, By Sentence Completion Test showed the inappropriate behavior such as had bad relationship with their parents, family member and the opposite - sex friend in the pretest and the students still tended to have inappropriate behavior such as had a bad relationship with their parents and family members in the posttest
4. The Inappropriate behavior of 8 students showed a decreased in inappropriate behavior by observational record in experimental duration 1-12 times.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

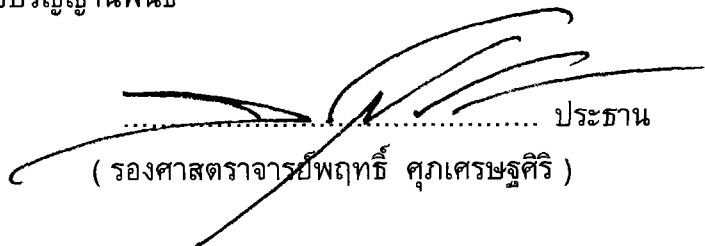
การศึกษาผลการใช้กิจกรรมศิลปะกับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

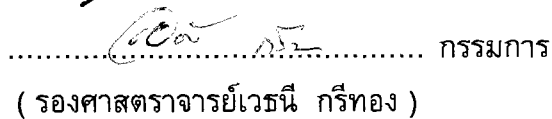
ของ
นางสาวทิพย์กมล บูลภักดิ์

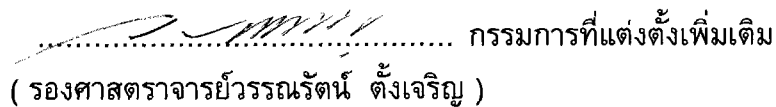
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

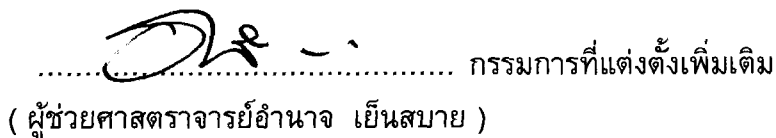
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร หะวานนท์)
วันที่ 23 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

 ประธาน
(รองศาสตราจารย์พฤษดิ์ ศุภเศรษฐศิริ)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนาจ เย็นสบาย)

ประกาศคุณประการ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของ รองศาสตราจารย์พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ และ รองศาสตราจารย์เวรณี กริทอง ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆอย่างละเอียดทุกขั้นตอนและที่สำคัญที่สุดคือกำลังใจที่ทำให้ผู้จัดทำรายงานการวิจัยฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาที่ได้รับในครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ และภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ทุกท่านที่ได้ เอาใจใส่และเมตตาผู้วิจัยในการตรวจเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ คณะครู อาจารย์โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ที่ช่วยให้ทั้งกำลังใจและกำลังใจในการทำวิจัยในครั้งนี้ โดยเฉพาะ รศ.ลลิตพรรณ ทองงาม ที่ช่วยตรวจแก้ไขเครื่องมือให้อย่างดี และ ผศ.พัทยา การะเจตีย์ ที่ช่วยดูแลนักเรียนในระหว่างการทำทดลอง และขอขอบใจนักเรียนกลุ่มทดลองชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ปีการศึกษา 2546 ที่ให้ความร่วมมือในการทำทดลองครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ อาจารย์กฤษกร เจือดี ฝ่ายวัดและประเมินผลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอขอบคุณนายชาญศิลป์ กิตติโชติพาณิชย์ อาจารย์ฉันทิ สุขลัตย์ และ อาจารย์วาริน ชมตะคุ ที่ช่วยจัดทำภาพประกอบปริญญานิพนธ์

ขอขอบคุณนายมนัส เหมะสมและเพื่อนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรุ่นที่ 2 ที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจซึ่งกันและกันตลอดมา

ผลของความสำเร็จในการทำวิจัยครั้งนี้ขอมอบให้คุณพ่อ คุณแม่ พี่ๆ และหลานในครอบครัวบุญภักดิ์ ที่เป็นผู้ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุดของการทำวิจัยในครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณ

ทิพย์กมล บุญภักดิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	2
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	3
ตัวแปรที่จะศึกษา.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	4
สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมไม่เหมาะสม.....	6
ความหมายของพฤติกรรมไม่เหมาะสม.....	6
ลักษณะของเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม.....	6
การจัดกลุ่มและประเภทเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม.....	10
สาเหตุที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านความก้าวร้าว.....	10
แนวทางในการแก้ไขช่วยเหลือเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว.....	15
เอกสารเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมศิลปะ.....	16
ความหมายของกิจกรรมศิลปะ.....	16
เกณฑ์การพิจารณาเลือกกิจกรรมศิลปะ.....	18
คุณค่าของกิจกรรมศิลปะที่มีผลในการลดพฤติกรรมก้าวร้าว.....	19
งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมศิลปะ.....	25
เอกสารเกี่ยวกับการศิลปบำบัด.....	26
ความหมายของศิลปบำบัด.....	26
ประวัติและความเป็นมาของวิชาและอาชีพศิลปบำบัด	27
แนวทางในการใช้ศิลปบำบัด.....	28

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
2(ต่อ) เป้าหมายในการทำศิลปบำบัด.....	29
งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ศิลปบำบัด.....	30
เอกสารเกี่ยวกับพัฒนาการพัฒนากายของเด็กวัยตอนกลาง.....	32
พัฒนาการของเด็กวัยตอนกลาง	33
พัฒนาการทางกาย.....	33
พัฒนาการทางอารมณ์	33
พัฒนาการทางสังคม.....	34
พัฒนาการทางสติปัญญา.....	34
พัฒนาการทางจริยธรรม.....	35
เอกสารเกี่ยวกับแบบทดสอบ.....	36
หลักการใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ.....	36
ประโยชน์ของการใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ.....	37
ข้อเสียของการทดสอบทางจิตวิทยา.....	38
ประเภทของแบบทดสอบบุคลิกภาพ.....	38
เทคนิคการวาดรูป.....	39
เทคนิคการใช้ภาษากาย.....	40
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	44
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	44
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
การดำเนินการทดลอง.....	47
การจัดกระทำวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	86
สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	86
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	88
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	88
อภิปรายผล.....	89
ข้อเสนอแนะ.....	94
บรรณานุกรม.....	97
ภาคผนวก.....	100
ภาคผนวก ก.....	101
ภาคผนวก ข.....	107
ภาคผนวก ค.....	155
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	164

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแบบแผนการทดลองกลุ่มเดียวสอบก่อนสอบหลัง	46
2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองจากแบบ ประเมินพฤติกรรมของครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้นของนักเรียน.....	50
3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านวาจาของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองจากแบบ ประเมินพฤติกรรมของครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้นของนักเรียน	51
4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำและด้านวาจาของนักเรียนก่อนและหลัง การทดลองจากแบบประเมินพฤติกรรมของครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้นของนักเรียน	51
5 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่ทดสอบด้วยแบบสอบถามวัดพฤติกรรมที่ ไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์	54
6 การเปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนและหลังการทดลองจากแบบทดสอบการเดิมประโยคให้สมบูรณ์	60
7 แสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำและด้านวาจาของนักเรียนกลุ่มทดลองขณะทำกิจกรรม ศิลปะ 12 กิจกรรม	70

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์(โรงเรียนอสนวน)ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนคนที่ 1 ถึงนักเรียนคนที่ 8 แสดงผลในรูปแบบกราฟแท่ง.....	53
2 คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 1 ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางการกระทำและวาจา ขณะทำการทดลองด้วยกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม	61
3 คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 2 ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางการกระทำและวาจา ขณะทำการทดลองด้วยกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม	62
4 คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 3 ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางการกระทำและวาจา ขณะทำการทดลองด้วยกิจกรรมศิลปะ	63
5 คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 4 ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางการกระทำและวาจา ขณะทำการทดลองด้วยกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม	64
6 คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 5 ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางการกระทำและวาจา ขณะทำการทดลองด้วยกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม	65
7 คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 6 ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางการกระทำและวาจา ขณะทำการทดลองด้วยกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม	66
8 คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 7 ที่มี พฤติกรรมไม่เหมาะสมทางการกระทำและวาจา ขณะทำการทดลองด้วยกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม	67
9 คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 8 ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางการกระทำและวาจา ขณะทำการทดลองด้วยกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม	68
10 ค่าเฉลี่ยของนักเรียน 8 คน ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางการกระทำและวาจาขณะทำการทดลองด้วยกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม	69
11 ใบงานกิจกรรมมารู้จักกัน.....	71
12 ผลงานนักเรียนคนที่ 1. จากกิจกรรมปรับมุมมอง.....	72
13 ผลงานนักเรียนคนที่ 2. จากกิจกรรมปรับมุมมอง.....	72
14 ผลงานนักเรียนคนที่ 3. จากกิจกรรมปรับมุมมอง.....	72
15 ผลงานนักเรียนคนที่ 4. จากกิจกรรมปรับมุมมอง.....	72
16 ผลงานนักเรียนคนที่ 5. จากกิจกรรมปรับมุมมอง.....	73
17 ผลงานนักเรียนคนที่ 6. จากกิจกรรมปรับมุมมอง.....	73
18 ผลงานนักเรียนคนที่ 7. จากกิจกรรมปรับมุมมอง.....	73
19 ผลงานนักเรียนคนที่ 8. จากกิจกรรมปรับมุมมอง.....	73

บัญชีภาพประกอบ(ต่อ)[illegible]

บัญชีภาพประกอบ(ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
50 ผลงานนักเรียนคนที่ 8 จากกิจกรรมเมื่อฉันโตขึ้น.....	79
51 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 จากกิจกรรมเออีไอโออยู่.....	80
52 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 จากกิจกรรมเออีไอโออยู่.....	80
53 ผลงานนักเรียนคนที่ 3 จากกิจกรรมเออีไอโออยู่.....	80
54 ผลงานนักเรียนคนที่ 4 จากกิจกรรมเออีไอโออยู่.....	80
55 ผลงานนักเรียนคนที่ 5 จากกิจกรรมเออีไอโออยู่.....	80
56 ผลงานนักเรียนคนที่ 6 จากกิจกรรมเออีไอโออยู่.....	80
57 ผลงานนักเรียนคนที่ 7 จากกิจกรรมเออีไอโออยู่.....	80
58 ผลงานนักเรียนคนที่ 8 จากกิจกรรมเออีไอโออยู่.....	80
59 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 จากกิจกรรมจุกสัมพันธ์กับปีศาจเผ่าสะพาน.....	81
60 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 จากกิจกรรมจุกสัมพันธ์กับปีศาจเผ่าสะพาน.....	81
61 ผลงานนักเรียนคนที่ 3 จากกิจกรรมจุกสัมพันธ์กับปีศาจเผ่าสะพาน.....	81
62 ผลงานนักเรียนคนที่ 4 จากกิจกรรมจุกสัมพันธ์กับปีศาจเผ่าสะพาน.....	81
64 ผลงานนักเรียนคนที่ 5 จากกิจกรรมจุกสัมพันธ์กับปีศาจเผ่าสะพาน.....	81
65 ผลงานนักเรียนคนที่ 6 จากกิจกรรมจุกสัมพันธ์กับปีศาจเผ่าสะพาน.....	81
66 ผลงานนักเรียนคนที่ 7 จากกิจกรรมจุกสัมพันธ์กับปีศาจเผ่าสะพาน.....	81
67 ผลงานนักเรียนคนที่ 8 จากกิจกรรมจุกสัมพันธ์กับปีศาจเผ่าสะพาน.....	81
68 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 จากกิจกรรมภาพล่องหน.....	82
69 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 จากกิจกรรมภาพล่องหน.....	82
70 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 จากกิจกรรมแกะขาวแกะดำ.....	83
71 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 จากกิจกรรมแกะขาวแกะดำ.....	83
72 ผลงานนักเรียนคนที่ 3 จากกิจกรรมแกะขาวแกะดำ.....	83
73 ผลงานนักเรียนคนที่ 4 จากกิจกรรมแกะขาวแกะดำ.....	83
74 ผลงานนักเรียนคนที่ 5 จากกิจกรรมแกะขาวแกะดำ.....	83
75 ผลงานนักเรียนคนที่ 6 จากกิจกรรมแกะขาวแกะดำ.....	83
76 ผลงานนักเรียนคนที่ 7 จากกิจกรรมแกะขาวแกะดำ.....	83
77 ผลงานนักเรียนคนที่ 8 จากกิจกรรมแกะขาวแกะดำ.....	83
78 ผลงานนักเรียนคนที่ 1 จากกิจกรรมถามสี่ถามใจ.....	84
79 ผลงานนักเรียนคนที่ 2 จากกิจกรรมถามสี่ถามใจ.....	84
80 ผลงานนักเรียนคนที่ 3 จากกิจกรรมถามสี่ถามใจ.....	84

บัญชีภาพประกอบ(ต่อ)

ภาพประกอบ		หน้า
81 ผลงานนักเรียนคนที่	4 จากกิจกรรมตามสีตามใจ.....	84
82 ผลงานนักเรียนคนที่	5 จากกิจกรรมตามสีตามใจ.....	84
83 ผลงานนักเรียนคนที่	6 จากกิจกรรมตามสีตามใจ.....	84
84 ผลงานนักเรียนคนที่	7 จากกิจกรรมตามสีตามใจ.....	84
85 ผลงานนักเรียนคนที่	8 จากกิจกรรมตามสีตามใจ.....	84

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำของสังคมไทย มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปทางดีและไม่ดี ทำให้คนในสังคมต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของตน จากที่ผู้ชายเป็นหัวหน้าครอบครัวและทำงานหาเลี้ยงครอบครัวเพียงลำพัง และผู้หญิงเป็นแม่บ้านคอยเลี้ยงดูอบรมบุตร โดยเฉพาะช่วงแรกซึ่งเป็นช่วงที่สำคัญที่สุดของชีวิต อันจะส่งผลต่ออนาคตของเด็กให้เป็นคนดีในสังคม แต่ในสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปทำให้การหาเลี้ยงครอบครัวโดยผู้ชายคนเดียวไม่เพียงพออีกต่อไป ทั้งพ่อและแม่จึงต้องทำงานทั้งคู่หน้าที่การเลี้ยงดูและอบรมดูแลบุตรจึงล้นบทบาทน้อยลง ภาระส่วนนี้ไปเพิ่มกับครู ปู่ ย่า ตา ยาย และคนเลี้ยงเด็ก ซึ่งทำให้เด็กขาดความใกล้ชิดกับพ่อแม่ ขาดความอบอุ่น ความรัก ขาดการดูแลเอาใจใส่ ส่งผลทำให้เกิดปัญหาตามมา อีกมาก อาจทำให้เด็กมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไป เช่น ก้าวร้าวเอาแต่ใจตัวเองหรือเรียกร้องความสนใจจากครู เพื่อนหรือบุคคลรอบข้าง

ในฐานะที่ผู้วิจัยมีอาชีพเป็นครูสอนศิลปะมาเป็นเวลา 4 ปี เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีหรือมีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาได้ ผู้วิจัยคิดว่าโรงเรียนมีความสำคัญต่อพฤติกรรมของเด็กเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะโรงเรียนมิใช่เป็นสถานศึกษาที่มีหน้าที่ให้ความรู้แต่เพียงอย่างเดียว แต่โรงเรียนยังเป็นสถานที่ให้ความรักความอบอุ่นและการเอาใจใส่แก่เด็กที่พ่อแม่ไม่สามารถให้ได้ เนื่องจากไม่มีเวลาหรือให้ความรักความเอาใจใส่อย่างผิ่ววิธี โรงเรียนเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของเด็ก มีหน้าที่เติมเต็มในสิ่งที่เด็กขาดและปรับแก้พฤติกรรมในสิ่งที่เด็กทำผิด จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนโดยผู้วิจัยพบว่า เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมในแต่ละระดับชั้นนั้นมีจำนวนมากและเป็นปัญหาที่ต่อเนื่อง นับตั้งแต่ชั้นอยู่ในชั้นระดับชั้นต้นของการศึกษา ซึ่งหากปล่อยไว้เนิ่นนานยิ่งจะสะสมรุกรามจนเป็นปัญหาที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้เด็กบางคนยังมีพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนและบางคนอาจเป็นโรคสมาธิสั้นร่วมด้วยทำให้เพื่อน ๆ ที่อยู่ในห้องเดียวกันขาดความสุข เสียบรรยากาศในการเรียนการสอน

เด็กแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องเพศ วุฒิภาวะ สติปัญญา การอบรมเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อมทำให้การแสดงออกและการควบคุมทางอารมณ์และพฤติกรรมของการแสดงออกแตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างเหล่านี้ ทำให้ยากที่จะตอบสนองความต้องการของนักเรียนที่จะสามารถนำมาช่วยเหลือเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมได้ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างความเข้าใจและศึกษาเหตุที่มาของการแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมรวมทั้งการปรับพฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กโดยใช้กิจกรรมศิลปะเป็นสื่อเพื่อให้เด็กได้ระบายออกซึ่งความเก็บกดและความรุนแรงที่มีอยู่ในตัวเพื่อให้เกิดการผ่อนคลายและเปลี่ยนความรุนแรงให้เป็นพลังของการสร้างสรรค์งานศิลปะ และได้มองเห็นคุณค่าและมีความภาคภูมิใจในตนเอง

การแสดงออกทางศิลปะของเด็ก เป็นการสื่อสารที่มองเห็นได้เพราะศิลปะของเด็กย่อมเป็นตัวแทนความรู้สึกรักใคร่ของเด็กโดยตรง ศิลปะของเด็กมักจะถูกเฉลยในสายตาของผู้ใหญ่ทั่วไป แต่ถ้าหากมองให้ละเอียดถี่ถ้วนแล้วการแสดงออกทางศิลปะเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของเด็กที่จะช่วยสร้างเสริมประสิทธิภาพหรือพลังในตัวเด็กและพลังนั้นจะเป็นผลนำไปสู่การรับรู้การเรียนรู้และการประพฤติปฏิบัติในทุกด้านที่มีคุณค่าต่อพัฒนาการของเด็กไม่น้อยไปกว่าการแสดงออกโดยการพูดหรือการเล่น

เพราะการแสดงออกจะเริ่มด้วยการรับรู้สภาพแวดล้อมเกิดความคิดคำนึงและแสดงออกมาด้วยความสามารถ ทั้งการใช้ความรู้สึกนึกคิด และความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยมือ(วิรุณ ตั้งเจริญ.2537:660-662)

นอกจากนี้การนำศิลปะมาพัฒนาพฤติกรรมเด็กนั้นจะพบว่าเป็นการแสดงออกได้ทั้งทางลบและทางบวกทางด้านลบก็คือการที่เด็กได้ระบายออกซึ่งความแค้นเคียดภายในจิตใจความรู้สึกด้อยบางอย่างที่มีอยู่และเป็นการแสดงความต้องการภายในให้ปรากฏการแสดงออกในทางลบ เช่นนี้จะเป็นการลดหรือเปิดเผยความรู้สึกภายในของเด็กแต่ละคน ซึ่งการแสดงออกทางอื่น เช่น การเล่นหรือ การพูดคุยไม่สามารถ ทำได้ดีเท่ากับการทำงานศิลปะซึ่งศิลปะสามารถระบายการรับรู้ ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการได้อย่างกว้างขวาง ส่วนการแสดงออกทางบวกคือ พัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา (วิรุณ ตั้งเจริญ.2537 : 706)

งานศิลปะของเด็กจะมีลักษณะแสดงอารมณ์ด้วยการเน้นหรือขยายขนาดสิ่งที่เขามองเห็นว่ามีมีความสำคัญ และเกิดขึ้นจากการรวบรวมความรู้สึกนึกคิดที่เกิดขึ้นจริงๆ และเสนอให้ปรากฏเป็นผลงานออกมา การที่เด็กได้ทำงานศิลปะและได้แสดงออกนอกจากจะเป็นการลดความคับข้องใจของเด็กมีอยู่ด้วยกันทุกคนไม่ว่าจะเป็นความคับข้องใจในการปรับตัวการเรียนรู้หรือการแสดงออกก็ตาม การแสดงออกยังช่วยสนับสนุนการทำงานที่พร้อมด้วยอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดและสร้างความมั่นใจด้วย เด็กบางคนเมื่อเกิดความคับข้องใจหรือสะท้อนใจจากเหตุการณ์ในบ้านเมื่อเขาได้เขียนภาพเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้นย่อมมีอารมณ์และความรู้สึกแฝงอยู่ในท่าที่ต่างกัน เป็นการระบายออกคล้ายกับการได้เล่าความรู้สึกเก็บกดให้ผู้อื่นได้รับรู้ ซึ่งทางจิตวิทยาถือว่าเป็นการช่วยลดความรู้สึกเก็บกดนั้นได้ดีทางหนึ่ง (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2537 : 668-669)

ผู้วิจัยเชื่อว่าการใช้กิจกรรมศิลปะมาเป็นสื่อในการแสดงออกเพื่อให้ทราบถึงความรู้สึกนึกคิด ความต้องการความคับข้องใจตลอดจนสาเหตุพฤติกรรมที่เป็นปัญหา สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กได้ จากจุดนี้ยังถือว่าเป็นประโยชน์ที่ทำให้ครูได้สังเกตลูกศิษย์ และรับรู้ความรู้สึกนึกคิดและทราบถึงสาเหตุของการก่อเกิดในชั้นเรียน และการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกมา ผู้วิจัยต้องการให้ครูผู้สอนมองเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมนี้ ในอีกมุมมองหนึ่งว่า แท้จริงแล้วเด็กเหล่านี้ก็ไม่อยากแสดงพฤติกรรมอย่างที่เป็นอย่างนี้ และเด็กกลุ่มนี้ต้องการความช่วยเหลือจากครู ต้องการความรักและต้องการอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุขครูผู้สอนควรให้โอกาสเด็กในการเริ่มต้นเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์ต่อครูเพื่อนและผู้ปกครอง ผู้วิจัยเชื่อว่าเด็กที่แสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมที่เข้าร่วมการทดลองกลุ่มแล้วจะสามารถแสดงออกต่อผู้อื่นอย่างเหมาะสมขึ้น ทำให้เด็กมีความสุขในการมาเรียนเพื่อนร่วมห้องของเด็กมีความสุขขึ้น มีบรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพที่มากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมศิลปะกับเด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อปรับพฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็ก อีกทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อใช้ในการบำบัดพฤติกรรม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 220 คน ที่มีอายุและสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกัน

2. กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้กระทำกับกลุ่มนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมที่แสดงออกทางการกระทำและทางวาจาที่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร(ฝ่ายประถม) จำนวน 8 คน โดยมีขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 เลือกห้องที่จะทดลองโดยใช้แบบสอบถามโครเอเชีย ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1-3/4 จำนวนทั้งสิ้น 220 คนทำแบบทดสอบเพื่อคัดเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมสูงสุดของแต่ละห้องใน 2 ด้าน คือ ด้านวาจา 2 คน และ ด้านการกระทำ 2 คน ซึ่งได้นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมจากห้องชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 4 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 4 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 3 คน (เพราะมีนักเรียนที่ได้รับเลือกทั้งด้านวาจาและด้านการกระทำซ้ำกัน) และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 จำนวน 2 (เพราะมีนักเรียนได้รับเลือกทั้งด้านวาจาและด้านการกระทำซ้ำกัน) รวมนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทั้งสิ้นจำนวน 13 คน และเมื่อนักเรียนกลุ่มนี้ขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมได้กระจายอยู่ในแต่ละห้องดังนี้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 3 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 3 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 4 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 จำนวน 3 คน นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมได้อยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 มากที่สุดผู้วิจัยจึงเลือกชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 เป็นห้องที่จะทำการทดลอง

2.2 นำแบบประเมินพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมตามนิยามศัพท์เฉพาะของผู้วิจัยให้อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 ประเมินพฤติกรรมนักเรียนทั้ง 55 คน นำคะแนนมาเรียงกันตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้นักเรียนที่มีคะแนนพฤติกรรมไม่เหมาะสมสูงมากแตกต่างจากเพื่อนคนอื่นในห้อง 8 ลำดับแรก และนักเรียนที่เพื่อนเลือกในขณะอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้ง 4 คน ก็มีคะแนนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมสูงติดอยู่ใน 8 ลำดับแรก ซึ่งในสายตาเพื่อนและครูมีความสอดคล้องกัน จึงนำนักเรียนทั้ง 8 ลำดับแรกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง และนำคะแนนที่อาจารย์ประจำชั้นให้เก็บเป็นคะแนนทดสอบก่อนการทดลอง(Pretest)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ วิธีการลดพฤติกรรมไม่เหมาะสมโดยใช้กิจกรรมศิลปะ

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมไม่เหมาะสม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมไม่เหมาะสม หมายถึง การกระทำของนักเรียน นักเรียนที่แสดงความก้าวร้าวออกมาทางวาจาและการกระทำที่ปรากฏออกมาให้เห็นว่ามีความรุนแรงต่อบุคคลอื่นหรือไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ แตกต่างไปจากพฤติกรรมของเด็กปกติซึ่งเป็นการปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกโกรธ หรือเกิดความคับข้องใจ ขัดใจโดยมีจุดประสงค์ให้ผู้อื่นได้รับการเจ็บปวดได้รับความอับอายได้รับความเสียหายสามารถแบ่งพฤติกรรมไม่เหมาะสม ออกเป็น 2 ทาง

1.1 พฤติกรรมไม่เหมาะสมทางการกระทำ ได้แก่ พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด และได้รับความเสียหาย ได้แก่ ชก ต่อย เตะ ตี ทูป ผลัก ทะเลาะกัน รังแกหรือทรมานสัตว์ การทำลาย สิ่งของ ขว้างปาสิ่งของทั้งของตนเองและของคนจนนึกขาด เสียหาย หรือพังทลาย

1.2 พฤติกรรมไม่เหมาะสมทางวาจา ได้แก่ พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผู้อื่นได้รับความอับอาย ด้วยการพูดด้วยวาจาที่หยาบคาย หรือไม่สุภาพการพูดถึงจุดอ่อนหรือปมด้อยของคนอื่น กล่าวโทษผู้อื่น

2. กิจกรรมศิลปะ (Art Activities) หมายถึง การจัดประสบการณ์ทางศิลปะ เพื่อเป็นสื่อของการแสดงออกให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึง ความรู้สึก ความเข้าใจ ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการทางศิลปะที่ไม่สามารถบรรยายหรืออธิบายให้ผู้อื่นรับทราบได้ด้วยวิธีอื่นรวมถึงเป็นการแสดงความสามารถออกมาได้อย่างเหมาะสมซึ่งทำให้ผู้อื่นยอมรับ ในการวิจัยครั้งนี้กิจกรรมศิลปะสามารถแบ่งออกได้ 4 งาน ได้แก่ งานวาดภาพและระบายสี งานปั้น งานพิมพ์ภาพ และงานวัสดุสร้างสรรค์ ซึ่งใช้เทคนิคทางจิตวิทยา คือ บทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่ใช้ควบคู่ในการจัดกิจกรรมศิลปะโดยมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมศิลปะ 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นนำ จะเป็นขั้นนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการพูดคุย และซักถามในเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่ผู้วิจัยต้องการจะลดในแต่ละกิจกรรม

2.2 ขั้นดำเนินการ ผู้วิจัยจะอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะให้นักเรียนฟัง นักเรียนได้ลงมือ ปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ และบันทึกลงในใบงานทุกครั้ง

2.3 ขั้นสรุป เป็นขั้นที่ให้นักเรียนช่วยกันสรุปกิจกรรม ข้อคิดที่ได้จากการจัดกิจกรรมศิลปะในแต่ละครั้ง และผู้วิจัยช่วยสรุปกิจกรรมเพิ่มเติมจากนักเรียนอีกครั้ง

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมลดลงหลังได้รับการใช้กิจกรรมศิลปะ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมไม่เหมาะสม
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมไม่เหมาะสม
 - 1.1.1 ความหมายของพฤติกรรมไม่เหมาะสม
 - 1.1.2 ลักษณะของเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม
 - 1.1.2.1 ความหมายของความก้าวร้าว
 - 1.1.2.2 ลักษณะของเด็กก้าวร้าว
 - 1.1.3 การจัดกลุ่มและประเภทเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม
 - 1.1.4 สาเหตุที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านความก้าวร้าว
 - 1.1.5 แนวทางในการแก้ไขช่วยเหลือเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม
 - 1.2 งานวิจัยเกี่ยวกับความก้าวร้าว
2. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมศิลปะ
 - 2.1 เอกสารเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมศิลปะ
 - 2.1.1 ความหมายของกิจกรรมศิลปะ
 - 2.1.2 เกณฑ์การพิจารณาเลือกกิจกรรมศิลปะ
 - 2.1.3 คุณค่าของกิจกรรมศิลปะที่มีผลในการลดพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมศิลปะ
3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับศิลปบำบัด
 - 3.1 เอกสารเกี่ยวกับศิลปบำบัด
 - 3.1.1 ความหมายของศิลปะบำบัด
 - 3.1.2 ประวัติและความเป็นมาของวิชาและอาชีพศิลปบำบัด
 - 3.1.3 แนวทางการใช้ศิลปบำบัด
 - 3.1.4 เป้าหมายในการทำศิลปบำบัด
 - 3.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ศิลปบำบัดในต่างประเทศ
4. เอกสารเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กวัยตอนกลาง(Middle Childhood : 6-12 ขวบ)
5. เอกสารที่เกี่ยวกับแบบทดสอบ
 - 5.1 หลักการใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ
 - 5.2 ประโยชน์ของการใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ
 - 5.3 ข้อเสียของการทดสอบทางจิตวิทยา

5.4 ประเภทของแบบทดสอบบุคลิกภาพ

5.4.1 เทคนิคการวาดรูป

5.4.2 เทคนิคการใช้ภาษากายคำ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมไม่เหมาะสม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมไม่เหมาะสม

1.1.1 ความหมายของพฤติกรรมไม่เหมาะสม

สมพร สุทัศน์ (2541:54-56) ได้ให้ความหมายพฤติกรรมไม่เหมาะสมไว้ว่า พฤติกรรมไม่เหมาะสม เป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา ไม่เป็นที่ต้องการของบุคคลรอบข้าง ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ เป็นพฤติกรรมที่ขัดขวางความเจริญก้าวหน้าทางการเรียนของตนเองและผู้อื่น

1.1.2 ลักษณะของเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2539 : 41-42) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมว่าเด็กเล็กๆทุกคนมีจิตใจที่ละเอียดอ่อนนุ่มนวล มีความบริสุทธิ์ในจิตใจเหมือนกับผ้าขาว พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่างๆ ของเด็กส่วนใหญ่แล้ว (99.99 %) เกิดจากผู้ใหญ่รอบข้างแทบทั้งสิ้น จิตใจของเด็กในวัยนี้เปรียบเหมือนกล้องถ่ายรูปชนิดที่ถ่ายแบบอย่างของผู้ใหญ่มาเป็นของตัวเองได้รวดเร็วและง่ายดาย ส่วนสมพร สุทัศน์ (2541:54-56) ได้ให้ความหมายลักษณะของเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม กล่าวโดยสรุปว่า เด็กธรรมดาที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมนั้นเกิดจากประสบการณ์หรือการเรียนรู้เด็กเรียนรู้มาอย่างไรก็ประพฤติอย่างนั้น เด็กจะมีการเรียนรู้เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ไม่ว่าจะเป็นการกระทำหรือความคิดพฤติกรรมที่แสดงออกมาจะเหมือนกัน แต่การเรียนรู้ที่แตกต่างกันทำให้เด็กแตกต่างกันหรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าประสบการณ์ต่างกันพฤติกรรมต่างกัน ดังนั้นสภาพสังคมจะเป็นแรงเสริมให้เกิดพฤติกรรมต่างๆได้ เด็กที่ได้ความรักความอบอุ่นและความไว้วางใจเป็นสิ่งแรกในชีวิตจะทำให้มีประพฤติดีและวางตัวเหมาะสม ส่วนในทางกลับกันเด็กที่ไม่ได้รับสิ่งเหล่านี้ย่อมจะทำให้กลายเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ซึ่งพฤติกรรมที่นับว่าเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ขึ้นอยู่กับ 3 สิ่งที่เกี่ยวข้องกันคือ

- 1) เกี่ยวกับศีลธรรม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมนั้นผิดศีลธรรม จริยธรรม เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้อื่นและตนเอง เช่น การเล่นการพนัน คำพูดคำหยาบ พูดโกหก รังแก ชู้สาว ลักขโมย ดื่มเหล้า ฯลฯ
- 2) เกี่ยวกับบุคลิกภาพ ได้แก่การแสดงพฤติกรรมที่ทำให้บุคลิกภาพเสีย เช่นไม่ทำความสะอาด โต๊ะ เกียง สะเพร่า ชุกชนก้ารวัว เจ้าอารมณ์ เกือบตัว แยกตัว เงียบขรึม ฯลฯ
- 3) เกี่ยวกับกฎระเบียบ หมายถึง การแสดงพฤติกรรมที่ผิดระเบียบ และกฎเกณฑ์ต่างๆ เช่น ขาดโรงเรียน มาโรงเรียนสาย ไม่ทำตามคำสั่ง คือ ทะเลาะ ขว้างปา ตะโกน พูดคุยขณะที่ครูสอน ลุกจากเก้าอี้ ล้อเลียนครู ฯลฯ

พฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยได้เน้นความสำคัญที่จะศึกษา

เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางด้านการพูดจาหยาบคาย รังแก แกล้งเพื่อน ก้าวร้าว ทะเลาะ ขว้างปา ตะโกน ซึ่งเด็กที่มีลักษณะไม่เหมาะสมดังที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นปัญหาของการเรียนการสอน ซึ่งทำให้เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมนั้น ที่จะขาดความสุขในการมาเรียน ขาดการยอมรับจากเพื่อนๆ และนับเป็นพฤติกรรมที่ต้องให้ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนผู้วิจัยจัดให้เด็กกลุ่มนี้อยู่ในกลุ่มที่เรียกว่าเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมในด้านความก้าวร้าว ซึ่งในประเด็นเรื่องความก้าวร้าวนี้ มีผู้ที่อธิบายความหมายของเด็กก้าวร้าว และลักษณะเด็กก้าวร้าวไว้ต่างๆดังนี้

1.1.2.1 ความหมายของความก้าวร้าว

เครือวัลย์ ขจรพันธุ์ (2524 : 73) ได้อธิบายความหมายของเด็กก้าวร้าวไว้ว่า

ความก้าวร้าวรุกราน เป็นกิริยาตอบสนองต่อความไม่สมหวัง เด็กที่แสดงกิริยาก้าวร้าวอยู่เสมอเป็นเด็กที่มีความ ขี้ดขี้นใจ และถูกทำโทษอย่างรุนแรง มีบิดามารดาที่มีนิสัยเป็นคนก้าวร้าวรุกรานและไม่คงเส้นคงวา วิธีการแสดง กิริยาก้าวร้าวรุกรานเปลี่ยนไปตามวัยของเด็ก จากการร้องไห้และสู้กันด้วยกำลังมาเป็นสู้กันด้วยคำพูด หลีกหนี ไปและทำให้ผู้ใหญ่สนใจ เมื่ออายุ 4 – 5 ขวบ เด็กจะแสดงความก้าวร้าวรุกรานออกมาเป็นคำพูดมากกว่าใช้กำลัง ต่อสู้ และแทนที่จะสู้ไปร้องไห้ไปเหมือนยังเป็นเด็กเล็ก กลับใช้วิธีเรียกผู้ใหญ่และฟ้องแทน เด็กที่ไม่ชอบมักจะเรียก ร้อง ความเอาใจใส่จากคนอื่นด้วยการหาเรื่องรังแกเพื่อนไม่ว่าจะด้วยกำลังหรือคำพูด

สุชา จันทรเฒ (2525 : 97) ได้อธิบายถึงความหมายของเด็กก้าวร้าวไว้ว่า

ความก้าวร้าวจัดเป็นพฤติกรรมของคนที่ขาดความสุขอีกอย่างหนึ่ง อาจจะแสดงออกทางร่างกายหรือทางวาจาก็ได้ เช่น การทำร้ายตัวของ การทำร้ายร่างกาย การดูหมิ่น การพูดจาหยาบคาย เป็นต้น ลักษณะดังกล่าวแสดงถึงการเป็น ศัตรูต่อกัน เป็นพฤติกรรมที่สังคมรังเกียจมาก เพราะเป็นอันตรายทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น การก้าวร้าวมักเป็นการ กระทำที่ตรงกันข้ามกับการหลบหลีก (Avoidance) เป็นพฤติกรรมที่เด็กเรียนรู้มาจากสังคมอย่างหนึ่งเป็นพฤติกรรม ที่เด็ก ใช้ประกันตนเองจากการรุกรานของผู้อื่น เช่นเมื่อถูกพ่อแม่ดุ เด็กมักจะเถียง เมื่อถูกเพื่อนล้อเลียนเด็กก็จะชก ต่อเป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นวิธีเรียกร้องความสนใจจากเพื่อนๆ อีกด้วย เพื่อให้เพื่อน ๆ กลัวเกรง และยอมยกให้ เป็นใหญ่ ซึ่งเป็นตำแหน่งทางสังคมที่เด็กต้องการ แต่พฤติกรรมดังกล่าวนี้สังคมมักจะติเตียน บางแห่งถึงโทษโดย กฎหมาย ทำให้พวกก้าวร้าวมีความรู้สึกต่อต้านสังคมยิ่งขึ้นทั้ง ๆ ที่ลักษณะดังกล่าวไม่ได้มีมาแต่กำเนิดเลย

เย็น ชีรพิพัฒน์ชัย (2541:15) ได้สรุปความหมายของความก้าวร้าวไว้ว่า พฤติกรรมความ ก้าวร้าวเป็นคุณสมบัติของบุคคลที่แสดงการกระทำออกมาในลักษณะที่รุนแรงผิดปกติเพื่อตอบสนองหรือปลด ปลดปล่อยความเครียด ความคับข้องใจ ความโกรธ และความรู้สึกที่ไม่ดีต่างๆ การกระทำเหล่านั้นก่อให้เกิดปัญหา ต่อสังคมส่วนรวม

รจนา กาแก้ว (2541 : 25) ได้สรุปความหมายของความก้าวร้าวไว้ว่าความก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาในลักษณะที่รุนแรงต่อบุคคล หรือ สิ่งของในลักษณะต่างๆ อย่างไม่เหมาะสม การแสดงออกมีทั้งทางกายและทางวาจา เพื่อปลดปล่อยความเครียด ความคับข้องใจ และทำให้ ผู้อื่นได้รับความไม่พอใจ เจ็บปวด หรือเสียหาย และสมชาย เดียวตระกูล (2529:10) ได้สรุปความหมายของความก้าว

ก้าวร้าว ความก้าวร้าว คือ การกระทำที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนทั้งทางร่างกายและความรู้สึก ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ คือ 1.เป็นการกระทำที่รุนแรงกว่าปกติ 2.เป็นการกระทำที่ทำให้ผู้อื่นและตนเองเดือดร้อน และ 3.เป็นการกระทำที่สร้างขึ้นเพื่อปลดปล่อยความเครียด ความคับข้องใจ ความโกรธ หรือความรู้สึกที่ไม่ดีต่างๆ

จากคำนิยามและคำอธิบายความหมายของความก้าวร้าวต่างๆข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอย่างหนึ่งและจะแสดงออกมาทั้งทางคำวาจา และ การกระทำซึ่ง การกระทำเหล่านี้เป็นการกระทำที่รุนแรงกว่าปกติ ทั้งนี้เพื่อเป็นการปลดปล่อยความโกรธ ความเครียด ความคับข้องใจ ซึ่งการกระทำเหล่านั้นอาจทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ อับอายหรือได้รับความเสียหายได้ พฤติกรรมเหล่านี้นับเป็นพฤติกรรมที่ก่อความเดือดร้อน ความไม่สงบสุขแก่สังคมรอบข้างด้วย

1.1.2.2 ลักษณะของเด็กก้าวร้าว

สำหรับลักษณะของเด็กก้าวร้าว นั้น มีผู้ที่ให้คำอธิบายเกี่ยวไว้หลายคน เช่น ละเมียด ลิมอักษร (สมพร สุทัศน์ย์, 2541 : 63 ; อ้างอิงจาก ละเมียด ลิมอักษร, 2518 : 2-6) ได้แยกเด็กก้าวร้าวออกเป็น 3 ลักษณะคือ

1) เด็กที่ชอบรังแก มักจะชอบรังแกเด็กที่เล็กกว่าและอ่อนแอกว่า เช่น ล้อเลียน เข้าแหย่ แหย่ของ ช่มชู้ บังคับเพื่อความสนุก

2) เด็กที่ชอบเห็นผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด เช่น แกล้งดึงผม เหยียบเท้า ผลัก เขกหัว ตบหน้า หรือทรมานสัตว์ ฯลฯ

3) เด็กที่ชอบทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอาย เช่น พูดถึงจุดอ่อน หรือปมด้อยของผู้อื่น

นอกจากนี้ดวงเดือน วังสินธุ์ (2532 : 26-27) ได้อธิบายลักษณะอาการก้าวร้าว(เกร) ของเด็ก เล็กว่า เป็นเด็กที่แสดงออกด้วยการล่วงเกินผู้อื่นด้วยวาจา และการกระทำ ชอบชก ต่อย เตะ ตี รังแกผู้อื่น ชอบตำเพื่อน ชอบพูด "ครับผม" จนติดเป็นนิสัยแต่ไม่เคยปฏิบัติตาม บางรายเมื่อกระทำความผิดรุนแรงอะไรไปแล้วจะมีความสำนึกผิดอย่างมาก เข้าทำนอง "ความดีของคนชั่ว" อาจเกิดความเศร้าสลดหรือบางรายอาจฆ่าตัวตายได้

อารยา คำนพานิช (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2543 : 180 ; อ้างอิงจาก อารยา คำนพานิช, 2542) กล่าวถึงเด็กก้าวร้าวไว้เช่นกัน ใจความว่า เด็กก้าวร้าวรุนแรงเป็นเด็กที่มีอารมณ์สับสนแปรปรวน ประเภท Externalizing behavior ความก้าวร้าวนี้หมายถึงความก้าวร้าวที่เกิดขึ้นบ่อยๆและรุนแรงทั้งก้าวร้าวต่อตัวเองและต่อผู้อื่นแบบตัวต่อตัวและแบบกลุ่มหนึ่งต่ออีกกลุ่มหนึ่ง ปัจจุบันนี้เด็กกลุ่มนี้ทวีจำนวนมากขึ้นในทุกสังคมรวมทั้งประเทศไทยด้วย

ส่วนสมพร สุทัศน์ย์ (2541 : 62-63) ได้กล่าวถึงเด็กก้าวร้าวหรือเกรว่า มักเป็นเด็กที่ชอบรังแกผู้อื่นให้ได้รับความเจ็บปวด เดือดร้อนและรำคาญ ชอบทำลายความสงบของห้องเรียน มักจะมีนิสัยหยาบคาย เป็นพฤติกรรมการปรับตัวทางสังคมที่มีปัญหาเด็กก้าวร้าวเกรและชอบรังแกเด็กที่เล็กกว่า อาการที่แสดงออกอย่างเด่นชัด คือ

- 1) พูดจาหยาบคาย อวดดี ชอบโต้แย้ง
- 2) ด่าทอนินทา และกล่าวโทษผู้อื่น

- 3) รั้งแกผู้อื่น เช่น แย่งของจากเพื่อน
- 4) ต่อสู้ ทูบตี ตบหน้า เขกหัวเพื่อนในชั้นเรียน
- 5) ก่อการทะเลาะวิวาท ขว้างปาผู้อื่นให้เจ็บตัว
- 6) พูดยั้วจ้วงเวลาครูสอน หรือตำครูเมื่อไม่พอใจ
- 7) ทำลายข้าวของ เช่น ฉีกสมุด ขว้างปาสิ่งของให้เสียหาย

ส่วน ผกา สัตยธรรม (2540 : 52) ได้กล่าวถึงลักษณะเด็กก้าวร้าวไว้ดังนี้

เด็กก้าวร้าว จะมีพฤติกรรมแสดงออกที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนด้วยการก่อเรื่องต่างๆ ตามความต้องการของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น เด็กพวกนี้ชอบหาเรื่องทะเลาะวิวาท มีเรื่องขัดแย้งกับเพื่อน รั้งแกเพื่อน ชอบการทูบตี เตะตอย ทำร้าย ทำลายสิ่งของทั้งของตัวเองและส่วนรวม พูดยาไม่สุภาพ ก้าวร้าวทางกายและวาจาไม่เกรงกลัวผู้ใหญ่ อวดดี ไม่ค่อยเชื่อฟัง นิสยหายบาย ขณะเรียนหนังสือชอบก่อกวนในชั้นเรียนทั้งก่อกวนเพื่อนและก่อกวนครูผู้สอน

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยได้สรุปลักษณะของเด็กก้าวร้าวว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ เด็กจะมีอารมณ์ผิดปกติในการตอบสนองสิ่งเร้าต่างๆ มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหลายด้าน การกระทำหลายอย่างเป็นการกระทำที่รุนแรงที่แตกต่างไปจากพฤติกรรมของเด็กปกติเป็นการปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกโกรธ หรือเกิดความคับข้องใจ ขัดใจ ออกมาผ่านการใช้วาจาและการกระทำ โดยมีจุดประสงค์ให้ผู้อื่นได้รับการเจ็บปวด ได้รับความอับอายหรือได้รับความเสียหาย ซึ่งสามารถแบ่งพฤติกรรมเหล่านี้ได้ 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่แสดงออกทางวาจาและกลุ่มที่แสดงออกทางพฤติกรรม ดังนี้

1. เด็กที่แสดงออกด้วยการล่วงเกินทางวาจา

- 1.1 พูดยาบายคาย ไม่สุภาพ
- 1.2 คำเหน็ดเตียนหรือ กล่าวโทษผู้อื่น
- 1.3 พูดยั้วจ้วงหรือปมด้อยของผู้อื่นให้ได้รับความอับอาย

2. เด็กที่แสดงออกด้วยการล่วงเกินผู้อื่นทางการกระทำ

2.1 พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผู้อื่นได้รับความเจ็บปวดได้แก่ ชกตอย เตะ ตี ทูบ ผลัก ตบหน้า ดึงผม รั้งแกหรือทรมานสัตว์

2.2 พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผู้อื่นได้รับความเสียหาย เช่น การแย่งของจากเพื่อน การทำลายสิ่งของ ขว้างปาสิ่งของทั้งของตัวเองและของคนอื่นให้ฉีกขาด การกระทำที่รุนแรงกว่าปกติธรรมดา เช่น การปิดประตูแรงๆ เดินแรงๆ จีบแรงๆ เป็นต้น การกระทำดังที่กล่าวของเด็กนักเรียนที่กล่าวมาข้างต้น ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการศึกษาล่าเรียนและพัฒนาการในด้านสังคมของเด็กด้วย ดังนั้นการที่ครูผู้สอนพบเด็กที่มีพฤติกรรมดังกล่าวแล้วปล่อยปละละเลยให้ผ่านไปย่อมจะเกิดผลเสียและขัดขวางความเจริญก้าวหน้าทางการเรียนทั้งแก่ตัวผู้กระทำเองและผู้อื่นทำให้ขาดความสุขในการมาเรียน

เพื่อนร่วมชั้นก็ไม่สามารถเรียนหนังสือได้อย่างสงบสุข อีกทั้งยังอาจได้รับบาดเจ็บทางร่างกายทำให้ได้รับ

ความอับอายหรือได้รับความเสียหายการแก้ปัญหาอีกด้วย

1.1.3 การจัดกลุ่มและประเภทเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2543 : 176-179) ได้จำแนกพฤติกรรมตามธรรมชาติของเด็กก้าวร้าวรุนแรง กลุ่มนี้ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ พฤติกรรมภายนอก (externalizing) เช่น การทำร้ายทุบตีผู้อื่นและ พฤติกรรมภายใน (internalizing) เช่น ความขัดแย้งภายในจิตใจ ซึมเศร้า วิตกกังวลหรือหมกมุ่นกับตัวเอง และพฤติกรรมทั้ง 2 ประเภทนี้จะแยกออกเป็นกลุ่ม 5 กลุ่มดังนี้

1.1.3.1 กลุ่มเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม (conduct disorder เช่น เรียกร้องความสนใจ โอ้อวด ชอบทำเด่นทำตนให้เป็นที่น่ารำคาญแก่บุคคลอื่น ต่อสู้ เกรี้ยวกราด

1.1.3.2 กลุ่มเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเชิงสังคม (socialized aggression) เช่น ขโมยของ เพื่อนสนับสนุนเข้าด้วยกันกับเพื่อนที่เกเร เพื่อนที่ต้องโทษ หนีโรงเรียนกับเพื่อนร่วมแก๊ง ไม่สนใจความถูกต้องเชิงศีลธรรม ไม่เคารพกฎหมายหรือกฎระเบียบใดๆ

1.1.3.3 กลุ่มเด็กที่มีปัญหาในวุฒิภาวะของความสนใจ (attention problem immaturity) มีความสนใจช่วงสั้นๆ เบื่อง่าย ความสนใจง่าย หงุดหงิด เลื่อนลอย ตอบโดยไม่คิด เฉื่อยช้า จັบจ

1.1.3.4 กลุ่มเด็กที่มีพฤติกรรมผิดปกติเชิงจิต (psychotic behavior) เช่น มีความคิดฝันเพื่องพูดซ้ำๆ มีพฤติกรรมแปลกๆ

1.1.3.5 กลุ่มเด็กที่มีพฤติกรรมเคลื่อนไหวมากเกินไป เช่น นั่งเฉยๆ ไม่ได้ เคลื่อนไหวไม่หยุดหย่อน ผ่อนคลายไม่ได้ พุดมากเกินไป เด็กที่มีปัญหาเหล่านี้อาจแสดงอาการมากกว่าหนึ่งอย่าง เช่น ทั้งมีความก้าวร้าวและความฝันเพื่อง เรียกร้องความสนใจอยู่เฉยๆไม่ได้ เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้ไม่มีความหนักเบาแตกต่างกันไป มีความมากมายและความเข้มข้นตั้งแต่ในระดับปกติจนถึงระดับผิดปกติอย่างมากเป็นพฤติกรรมที่เป็นทั้งในเชิงปริมาณและเนื้อเรื่องเด็กกลุ่มนี้มักจะถูกประณามว่าเป็นเด็กกวนประสาทบ้างคิดหลุดโลกแห่งความเป็นจริงบ้างหรือแม้แต่ถูกจัดรวมอยู่ในประเภทปัญญอ่อนน้าง

1.1.4 สาเหตุที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านความก้าวร้าว

สาเหตุทั่วไปที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมที่แสดงออกทางด้านความก้าวร้าว นั้น นักการศึกษาหลายคน ได้สรุปสาเหตุดังกล่าวไว้ดังต่อไปนี้

พรทิพย์ อินทรโชติ (บงกช โควินท์ 2544 : 63 ; อ้างอิงจาก พรทิพย์ อินทรโชติ. 2536:21- 22)

สรุปสาเหตุที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมมีปัญหาไว้ว่ามาจากสองสาเหตุด้วยกัน

สาเหตุหนึ่งมาจากความบกพร่องส่วนตัวของเด็ก ได้แก่ ความบกพร่องที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากความเจริญเติบโตในด้านต่างๆ ของเด็กที่ช้าหรือเร็วผิดปกติ ความบกพร่องของอวัยวะสัมผัส ความบกพร่องทางการพูด ความพิการต่างๆ และความไม่สามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เด็กที่มีความบกพร่องในทางร่างกายและจิตใจนี้ ย่อมไม่สามารถจะเรียนหรือทำกิจกรรมได้ดีเท่ากับเด็กที่มีความสมบูรณ์ทางร่างกายและจิตใจ อีกสาเหตุหนึ่งมาจากสภาพครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น ขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว เช่น ครอบครัวที่อยู่ในสภาพบ้านแตก เช่น พ่อแม่หย่าร้างกันหรือแยกกันอยู่ หรือพ่อแม่ต้องเดินทางไกลไปจากบ้านเป็นเวลานานเป็นประจำ หรือ พ่อแม่ทะเลาะกันเป็นประจำ เด็กที่เป็นสมาชิกของครอบครัวประเภทนี้ มักเป็นเด็กที่เป็นปัญหามากแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมอยู่เสมอ เช่น เด็กที่ถูกบิดามารดาทอดทิ้งไม่เอาใจใส่ดูแล จะกลายเป็นเด็กที่ต้องการความรักจากบิดามารดาเป็นอย่างมาก เมื่อไม่ได้รับความรักที่ต้องการจะกลายเป็นเด็กที่มีปัญหาในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม เด็กประเภทนี้ส่วนมากจะพยายามเรียกร้องความสนใจด้วยวิธีต่างๆ เช่น การส่งเสียงดังประพடுத்தตนเป็นเด็กเกเร เป็นต้น หรือในกรณีตรงกันข้ามเด็กที่บิดามารดา

รักและเอาใจใส่มากเกินไปก็อาจจะมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้เหมือนกับเด็กที่ถูกทอดทิ้ง เด็กประเภทนี้มักแสดงออกด้วยความเห็นแก่ตัว ขอบรังแกผู้อื่น ไม่รับผิดชอบต่องานหรือถูกผู้อื่นหรือพยายามเรียกร้องความสนใจ ให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญของตนด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การวางอำนาจเหนือเพื่อน การแสดงตนเป็นหัวหน้าแก๊งก่อความสงบเป็นต้น

ความเห็นของที่มาของพฤติกรรมไม่เหมาะสมดังกล่าวสอดคล้องกับ ประพันธ์ สุทธาราส (2519 : 41) ที่ได้กล่าวว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของบุคคลมีผลมาจากการเลี้ยงดู การอบรมเลี้ยงดูต่างแบบกันก็จะทำให้คนเรามีบุคลิกภาพ ด้านความก้าวร้าวมากน้อยต่างกันไปด้วยเช่นกัน

สมชาย เทียวตระกูล (2529 :15) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่ทำให้บุคคลมีความก้าวร้าวและบุคคลที่ไม่มีความก้าวร้าวไว้ว่า

องค์ประกอบที่ทำให้บุคคลมีความก้าวร้าวมาจากอุปนิสัยของบุคคลที่มีความก้าวร้าว มักจะมีความก้าวร้าวอยู่แล้ว มักขาดสติยังคิดที่จะควบคุมการกระทำของตนเอง หุนหันพลันแล่น มีระดับจริยธรรมต่ำ ไม่มีเป้าหมายที่แน่นอนในชีวิต ชอบอ้างเหตุผลและโทษผู้อื่นเสมอ หรืออาจเป็นคนที่เคยได้รับรางวัลเมื่อเคยแสดงออกความก้าวร้าว ทั้งนี้สิ่งแวดล้อมของบุคคลที่มีความก้าวร้าว นั้นมักเป็นสิ่งแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้กระทำความก้าวร้าวอยู่เสมอๆ เช่น มีพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่เป็นแม่แบบที่ก้าวร้าวแก่เด็ก ส่วนองค์ประกอบที่ทำให้บุคคลที่ไม่มีความก้าวร้าว นั้น จะมีที่มาจากลักษณะอุปนิสัยของบุคคลที่ไม่มีความก้าวร้าวเองมีลักษณะเป็นคนมีความวิตกกังวลหรือความรู้สึกผิดเมื่อจะแสดงความก้าวร้าวออกมา เป็นบุคคลที่มีอารมณ์ดีงาม กล้าการลงโทษ มีความสามารถในการเรียนสูง มีความอดทน มีจริยธรรมสูง เป็นตัวของตัวเอง ยอมรับผู้อื่นและไม่ก้าวร้าว

ละเมียด ลิ้มอักษร(สมพร สุทัศน์.2541 : 64-66 ; อ้างอิงจาก ละเมียด ลิ้มอักษร.2518 : 2-6) ได้กล่าวถึงสาเหตุของเด็กก้าวร้าวหรือเกรี้ยวไว้ 10 ข้อ ดังนี้

1. เป็นเด็กที่พ่อแม่ไม่ต้องการและเกลียดชัง ทอดทิ้งจนทำให้เด็กรู้สึกหิวหิว โดดเดี่ยวและน้อยเนื้อต่ำใจ ในที่สุดจะรู้สึกเคียดแค้นชิงชัง
2. เป็นเด็กที่ได้รับการกลั่นแกล้ง และโดนรังแกมาก่อน
3. ขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ และคนข้างเคียง
4. พ่อแม่เข้มงวดกวดขันและเจ้าอารมณ์ ใช้อำนาจข่มขู่มากเกินไป ทำให้เด็กกลัวและเก็บกดอารมณ์นั้นไว้
5. เป็นเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่พี่น้อง แยกความสามัคคี
6. ครูชอบใช้อำนาจเกินเหตุ
7. ครูไม่ยุติธรรม
8. เกิดจากการรบกวนหรือการต่อสู้
9. เกิดจากสัณฐานวิทยาการทำให้
10. เกิดจากความไม่แน่ใจในเรื่องราวต่างๆ เข้าใจเรื่องราวไม่ชัดเจน จึงเกิดความข้องคับใจ ซึ่งนำไปสู่การก้าวร้าวได้
11. เด็กมีนิสัยขี้ลาดไม่ไ้ช้หนัก
12. มีปมด้อยจึงทำสิ่งต่างๆ เพื่อสร้างปมเด่น
13. บางรายพ่อแม่รักมาก ตามใจและสนับสนุนให้มีพฤติกรรมก้าวร้าว

สำหรับ ผกา สัตยธรรม (2540:52) ได้กล่าวถึงสาเหตุของเด็กก้าวร้าว ดังนี้

สาเหตุ ของความก้าวร้าว มีหลายประการ คือ

1. การขาดความอบอุ่นในครอบครัว เนื่องจากบิดามารดาให้ความรักและความเอาใจใส่ไม่เพียงพอ เด็กรู้สึกขาดความรัก ความอบอุ่น

2. ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ๆ ได้ ทำให้ไม่มีความสุข คิดว่าไม่มีใครเป็นเพื่อนที่ดีของตน
3. บิดามารดาหรือผู้ปกครองกวดขันลูกมากเกินไป เจ็บและเครียดเกินไป
4. บิดามารดาหรือผู้ปกครองรักและตามใจ ปลดปล่อยมากเกินไป ทำให้เด็กคิดว่าจะได้รับสิ่งต่างๆ จากเพื่อนเหมือนได้จาก บิดามารดา เมื่อไม่ได้ตามต้องการก็แสดงความก้าวร้าว ข่มขู่ต่างๆ เพื่อให้ได้ตามใจตนเอง
5. นักเรียนบางคนแสดงความก้าวร้าวกับครูผู้สอน เพราะมีปัญหาบางประการเกิดขึ้น เช่น ไม่ชอบเพราะคิดว่าครูไม่ ยุติธรรม หรือถูกดูโดยไม่ผิด

และสุดท้าย ศรีเรือน แก้วกังวาล (2543 : 180) ได้กล่าวถึงสาเหตุความก้าวร้าวรุนแรงไว้ดังนี้

ความก้าวร้าวระดับปกติเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นกับใครก็ได้ แต่ในที่นี้หมายถึงระดับเป็นโทษเป็นภัยแก่ตัวผู้ก้าวร้าวและผู้อื่น สาเหตุที่ทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมีมากมายหลายประการเมื่อเกิดกรณีขึ้นอาจเกิดจากสาเหตุเดียวหรือโดยมาร่วมกันหลายสาเหตุสาเหตุต่างๆ เหล่านี้ อาทิเช่น ต้องการแก้แค้นเพราะถูกกดขี่ ความโกรธเกลียด อิจฉาเรียกร้องความสนใจ เอาใจเพื่อน เรียกร้องความรักจากพ่อแม่ผู้ปกครองหรือ/และครูการเลียนแบบจากพ่อแม่ บุคคลที่เด็กได้รู้เห็นจากสื่อประเภทต่าง ๆ หรือเพื่อนหัวโจกที่ตนนิยมชมชอบ ในรายที่รุนแรง เขารำผู้อื่นถึงตายได้ ถ้าความก้าวร้าวรุนแรงมาก จนเด็กไม่รู้สึกลงถึงความเจ็บปวดของผู้อื่น ไม่รู้สึกผิดในการกระทำความก้าวร้าวรุนแรง เด็กเหล่านี้จะถูกจัดไปอยู่ในกลุ่มของการโรคจิตประเภทหนึ่ง เรียกว่า "sociopathic" แม้เด็กพวกนี้จะถูกทำโทษเขียนตีตำว่าเขาก็จะไม่รู้สึกสะทึงสะเทือน สาเหตุความก้าวร้าวรุนแรงของเด็กบางกรณีเกิดจากความรู้อำนาจไม่ถึงการลงโทษของผู้ใหญ่ผู้ซึ่งให้การสนับสนุนส่งเสริมไม่ห้ามปรามเด็กโดยเฉพาะเมื่อพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็กมีอิทธิพลทางการเงินและหรือสังคมความก้าวร้าวของเด็กทำให้ไม่มีผู้ใหญ่คนไหนหรือ/และเพื่อนคนไหนอยากเกี่ยวข้องกับห้ามปรามหรือสั่งสอน

จากเอกสารข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมไม่เหมาะสมในด้านพฤติกรรมก้าวร้าวจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ ความบกพร่องส่วนตัวของเด็กเองและความบกพร่องที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. ความบกพร่องส่วนตัวของเด็ก 2 ทาง ได้แก่

- 1.1 บกพร่องทางกาย เนื่องมาจากความเจริญเติบโตในด้านต่างๆ ของเด็กได้แก่ร่างกายผิดปกติกระดูกแกร็น สูงหรือเตี้ยเกินไป สมอังกีบ ปัญญาอ่อน มีโรคบางอย่างทำให้ร่างกายไม่สมประกอบ
 - 1.2 บกพร่องทางใจ
- เกิดจากการสูญเสียพ่อแม่บุคคลอันเป็นที่รักหรือเกิดจากความน้อยเนื้อต่ำใจที่ไม่ได้รับความรักความเอาใจใส่ จึงทำให้กลายเป็นเด็กที่ดื้อ ใจเย็นขี้มึน ซึม ไม่พูดจา รู้สึกว่าตนเองมีปมด้อยจึงสร้างปมเด่น

2. ความบกพร่องที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม ดังนี้

2.1 บ้าน พ่อแม่ และบุคคลรอบข้าง

- 2.1.1 พ่อแม่แยกทางกัน
- 2.1.2 พ่อแม่ไม่ต้องการและเกลียดชังลูกทอดทิ้งลูก
- 2.1.3 พ่อหรือแม่ต้องเดินทางไกลไปจากบ้านเป็นเวลานานๆ
- 2.1.4 พ่อแม่ทะเลาะกันเป็นประจำ
- 2.1.5 พ่อแม่ที่เข้มงวดกวดขัน และเจ้าอารมณ์ ใช้อำนาจที่ข่มขู่มากเกินไป
- 2.1.7 พ่อแม่พี่น้องแตกความสามัคคีกัน
- 2.1.8 พ่อแม่ พี่น้อง เพื่อนๆ ตัวละครในภาพยนตร์ ทีวี เกม การแสดงอื่นๆ

หรือผู้มีเกียรติยศชื่อเสียงเป็นแม่แบบที่ก้าวร้าวให้กับเด็กเห็น

- 2.1.9 พ่อแม่ที่มีความก้าวร้าวหงุดหงิดอารมณ์ฉุนเฉียวใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

อารมณ์ไม่คงเส้นคงวา

2.2 ความบกพร่องที่เกิดจากการเลี้ยงดู

2.2.1 ขาดการเลี้ยงที่ถูกต้อง การเลี้ยงดูที่ขาดความอบอุ่นของครอบครัว

2.2.2 ขาดความเอาใจใส่เด็ก ไม่ดูแลเด็กทอดทิ้งเด็ก ไม่มีเวลาให้เด็ก

2.2.3 การเอาใจใส่มากหรือการตามใจเด็กมากเกินไปปล่อยลูกมากเกินไป ส่วนมาก

จะเป็นผู้ใหญ่เช่นปู่ ย่า ตา ยายและพี่เลี้ยงที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ไม่ห้ามปรามเด็กเวลาทำผิด และให้การสนับสนุนส่งเสริมให้เด็กทำผิด

2.3 ความบกพร่องที่เกิดจากโรงเรียน และครู

2.3.1 ครูเอาใจใส่เด็กมากเกินไป เข้มงวดกดขี่จนเจ้าระเบียบมากเกินไป

2.3.2 ครูใช้อำนาจมากเกินไป

2.3.3 ครูไม่ยุติธรรม

2.3.4 ครูลำเอียง

2.3.5 ครูที่มีความก้าวร้าวหงุดหงิดอารมณ์ฉุนเฉียว

2.3.6 ครูใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

2.4 ความบกพร่องที่เกิดจากสังคมและเพื่อน

2.4.1 เด็กที่เคยถูกรังแก กลั่นแกล้งมาก่อน

2.4.2 เด็กที่ปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ทำให้ไม่มีความสุข

2.4.3 ต้องการตำแหน่งทางสังคมหรือความสำเร็จที่ไม่ได้รับการตอบสนอง

ก็จะเรียกร้องความสนใจให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญของตน โดยการทำตัวเป็นหัวโจก หัวหน้า

2.4.4 อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว

2.5 ความบกพร่องที่เกิดจากสื่อมวลชน เช่นทางสื่อทางวิทยุ โทรทัศน์ เกม หนังสือการ์ตูน ที่เน้นความรุนแรงต่างๆ ความ ก้าวร้าว โหดเหี้ยม ทารุณ ซึ่งเป็นแม่แบบที่ก้าวร้าวให้กับเด็ก

1.1.5 แนวทางในการแก้ไขช่วยเหลือเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนวทางการแก้ไขช่วยเหลือเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวไว้ดังนี้

ละเมียด ลิมอักษร (สมพร สุทัศน์ 2541 : 66 ; อ้างอิงจาก ละเมียด ลิมอักษร. 2518 : 2-6)

ได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในเด็ก ไม่ว่าจะเป็นความก้าวร้าวหรือเกรี้ยวไวดังนี้

1. ให้ความรักความอบอุ่น

2. ไม่ใช้อำนาจในการปกครองชั้นเรียน

3. ชี้แจงเหตุผลเมื่อเด็กทำผิด

4. ไม่ให้ความสนใจ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว เกเร

5. เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา คือหยุดก้าวร้าวรังแก ก็ให้แรงเสริมด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

5.1 ให้ความสนใจ และการยอมรับ

5.2 ให้คำชมเชย

5.3 ให้เป็นผู้นำกลุ่ม

5.4 ส่งเสริมให้วาดรูป เล่นดนตรี และศิลปะอื่นๆ

5.5 ให้เล่นกีฬา และกิจกรรมที่เด็กชอบ เช่น ฟุตบอล วิ่งเปียว ฯลฯ

6. ถ้าเป็นพฤติกรรมที่รุนแรง คือ ทำให้ผู้อื่นเจ็บปวดถึงขนาดเลือดตกยางออกต้องลงโทษทันที ซึ่งอาจตีมือ ก้นหรือให้ไปอยู่ในห้องแยกตัว ซึ่งไม่ได้รับความสนใจจากใครเลย

ผกา สัตยธรรม (2540 : 53-54) ได้ให้แนวทางในการช่วยเหลือและปฏิบัติต่อ นักเรียนที่มี พฤติกรรมก้าวร้าว ดังนี้

1. ให้ความสนใจ ความเป็นกันเอง หรือความใกล้ชิดสนิทกับเด็ก มีความเมตตาเพื่อให้เด็กเกิดความไว้วางใจรักเคารพ ครูได้มีโอกาสนำความขุ่นเคืองหรือข้อขัดข้องต่าง ๆ ของเด็กออกมาเพื่อให้ครูได้ทราบถึงสาเหตุของความก้าวร้าว ของเด็ก จะได้ช่วยแก้ไขได้ทันต่อน คักเตือนด้วยการพูด จาก การชี้แจงข้อบกพร่องให้ข้อคิดเพื่อให้เด็กเข้าใจในการ ปฏิบัติตน ให้ถูกต้อง
2. ความร่วมมือกันระหว่างครูในโรงเรียน และผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง จะช่วยเด็กได้มากกว่าต่าง คนต่างทำ บางครั้งการปรึกษาเพื่อให้จิตแพทย์ช่วยเหลือเป็นสิ่งจำเป็น
3. ฝึกให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทำงาน ศิลปะ ดนตรี ฯลฯ ที่ทำให้เด็กได้ใช้ความสามารถไปในทางที่ถูก ที่ควร ไม่มีเวลาไปก้าวร้าวรังแกผู้อื่น
4. ฝึกความรับผิดชอบในการทำหน้าที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน หรือในชั้นเรียน โดยมีหน้าที่ดูแลและให้ความช่วยเหลือผู้ อื่น เช่น เป็นหัวหน้ากลุ่ม หัวหน้ากิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ถ้าให้เด็กได้ มีการออกแรงในการฝึกใช้กำลังด้วยก็จะดีเพราะ เป็นการใช้นพลังงานที่จะไปก้าวร้าวมาทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและส่วนรวม เช่น เป็นหัวหน้าฝึกซ้อมกีฬา เป็นต้น
5. การแก้ไขความก้าวร้าวของเด็กจะต้องทำทันที ติดต่อกันไปโดยไม่ปล่อยปละละเลย และต้องค่อยๆ ค่อยๆ ไปด้วยความอดทนเพื่อแก้นิสัยที่สะสมมาเป็นเวลานาน
6. พยายามหาวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดก่อความไม่สงบรบกวนในชั้นเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น เด็กไม่ รังแกเพื่อนก็เรียกมาหาชั้นให้ทำกิจกรรมประกอบการเรียน เช่น แสดงท่าทางหรือละครประกอบบทเรียน
7. เรียกเด็กมาสนทนาด้วย เมื่อมีโอกาสให้เขาได้เล่าเกี่ยวกับตัวเอง ครูจะได้รู้จักเด็กในแง่ต่าง ๆ มากขึ้น

นอกจากนี้ผกา สัตยธรรม ยังได้ฝากข้อคิดไว้ว่า เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวนั้นครูและผู้ เกี่ยวข้องควรศึกษาถึงสาเหตุและให้ความช่วยเหลือด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมดีขึ้น ควร พยายามมองข้ามข้อบกพร่องไม่ตั้งข้อรังเกียจแต่พยายามหาทางแก้ไขเพราะบางกรณี ครูจะต้องเป็นผู้ช่วย เหลือฝ่ายเดียวหากผู้ปกครองไม่สนใจการแก้ไขนั้นจะต้องใจเย็นอดทนและทำติดต่อกันไปบางรายต้องใช้เวลา ยาวนานถึง 2-3 ปี จึงจะเป็นผลสำเร็จ

ส่วนศรีเรือน แก้วกังวาล (2543 : 180) ได้เสนอแนวทางในการช่วยเหลือและแก้ไขเด็กที่มีพฤติกรรม ก้าวร้าวดังนี้

การช่วยเหลือเด็กที่มีความก้าวร้าวสูงให้ลดความก้าวร้าวลงไม่ใช่เรื่องง่าย จากการศึกษาในเรื่องการแก้ไขพฤติกรรม ก้าวร้าว มีผู้ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า เป็นการไม่ถูกต้องเลยที่让孩子แสดงอาการก้าวร้าวออกมาอย่างอิสระเสรีปราศจาก การยับยั้ง วิธีที่ควรกระทำคือ ให้เด็กได้มีโอกาสเลียนแบบตัวอย่างของบุคคลอื่นทั้งผู้ร่วมวัยและต่างวัยผู้ซึ่งได้แสดง พลังทางบวกออกมาอย่างถูกวิธี ให้เด็กได้มีโอกาสนำออกมาในการเล่นกีฬา กิจกรรมสร้างสรรค์ การเล่นเกมบทบาท สมมติ รวมทั้งให้แรงจูงใจ และรางวัลพฤติกรรมที่ไม่ก้าวร้าว ผู้ใหญ่ต้องไม่ให้ความสนับสนุนพฤติกรรมก้าวร้าวไม่ว่าแบบใด ๆ สำหรับประเทศไทยเรามีชาวเด็กวัยรุ่นยกพวกตีกัน ทำร้ายเพื่อน และฆ่าเพื่อน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ต้อง ทำการแก้ไข ในวงการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยม นิยมว่า กิจกรรมการฝึกลูกเสือเป็นวิธีแก้ไขอารมณ์ที่สับสน แปรปรวนที่ดี นอกจากนี้การจัดให้เด็กมีโอกาสแสดงความรัก ความเมตตาต่อสัตว์ผิดปกติ และที่บาดเจ็บเพื่อทำให้อารมณ์ก้าวร้าวลดลง ก็เป็นวิธีที่มีการเสนอแนะ

จากความเห็นข้างต้น สามารถสรุปแนวทางแก้ไขและช่วยเหลือเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ด้วยการให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็ก มีเมตตา เข้าใจ รับฟังปัญหาและช่วยแก้ปัญหาให้เด็ก ไม่ปกครองโดย

ใช้อำนาจทั้งจากครูและพ่อแม่ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก นอกจากนี้ครูและผู้ปกครองไม่ควร สนับสนุนเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวออกมาไม่ว่ากรณีใดแต่ควรให้แรงจูงใจและรางวัลเมื่อเด็กไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวออกมา ฝึกความรับผิดชอบในการทำหน้าที่ต่างๆ ในโรงเรียนหรือในชั้นเรียนถ้าให้เด็กได้แสดงออกด้วยการใช้แรงด้วยก็จะดีมาก

เพราะเป็นการใช้พลังงานที่จะไปก้าวร้าวผู้อื่นมาทำประโยชน์ให้แก่ตัวเองและส่วนรวม ซึ่งในประเด็นนี้จะแยก ลิมอักษรได้ให้แนวทางที่สอดคล้องกับ ผกา สัตยธรรม และศรีเรือน แก้วกังวาล ในเรื่องเกี่ยวกับแนวทางการลดพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการส่งเสริมให้ใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อให้เด็กได้ระบายความคับข้องใจออกมาเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด ได้ใช้ความสามารถไปในทางที่ถูกที่ควร และไม่มีเวลาไปก้าวร้าวผู้อื่น

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว

โอเลียร์ และคณะ (สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี. 2531 : 16-17 ; อ้างอิงจาก O'Leary and others.1969 : 3-13) ทดลองปรับพฤติกรรมนักเรียนเกรด 2 จำนวน 7 คน ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในชั้นเรียนโดยแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวด้วยการทุบตีเพื่อนร่วมชั้น เดินไปเดินมาในชั้นเรียนส่งเสียงและคุยกับเพื่อนขณะที่มีการสอนการทดลอง ได้แบ่งเป็น 7 ระยะคือ 1) ระยะเสถียร 2) คุประภาสระเบียบในชั้นเรียน 3) จัดโปรแกรมการเรียนรู้พิเศษ 4) คุชมเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาและเพิกเฉยเมื่อแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียน 5) ให้เบี่ยงรณาการเมื่อแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาในชั้นเรียน 6) เรียกเบี่ยงรณาการคินเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียน 7)ติดตามพฤติกรรมหลังจากการทดลองแล้ว 4 สัปดาห์ ผลการทดลองการประภาสระเบียบในชั้นเรียนการจัดโปรแกรมการเรียนรู้พิเศษการชมนักเรียนเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาและเพิกเฉยเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนได้เพียงเล็กน้อย แต่เมื่อให้เบี่ยงรณาการโดยให้นักเรียนเอาเบี่ยงรณาการไปแลกสิ่งของเช่นขนม หนังสือของเล่นตอนเลิกเรียนทุกวันทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนลดลงอย่างรวดเร็ว สำหรับการเรียกเบี่ยงรณาการคินเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนนั้นพบว่า ทำให้ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเมื่อเทียบกับระยะการให้เบี่ยงรณาการ และลดลงเมื่อให้เบี่ยงรณาการครั้งที่ 2 ในระยะติดตามหลังการหยุด การทดลองแล้วพบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนยังลดลงอยู่

พัชรีย์ พุ่มชาติ (2533 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาอิทธิพลของเสียงดนตรีที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติก่อนการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวพบว่า เสียงดนตรีช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยทั้งก้าวร้าวโดยการกระทำและคำพูด การใช้เสียงดนตรีประกอบการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ทำให้เด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รจนา กาแก้ว (2541 :บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมที่เรียนร่วมกับเด็กปกติระดับก่อนประถมศึกษา จากการใช้วิธีปรับพฤติกรรม แบบควบคุมตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของวิธีปรับพฤติกรรมแบบควบคุมตนเองและเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมที่เรียนร่วมกับเด็กปกติระดับก่อนประถมศึกษา จากการใช้วิธีปรับพฤติกรรม แบบควบคุมตนเอง ผลการวิจัยพบว่า วิธีปรับพฤติกรรมแบบควบคุมตนเองมีค่าประสิทธิภาพ 84.1/98.3 และ เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภายหลังการใช้วิธีปรับพฤติกรรมแบบควบคุมตนเอง

เย็น อธิพิพัฒนชัย (2541 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การปรับพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนของเด็กออทิสติก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนของเด็กออทิสติกโดยวิธีการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์โดยตั้งสมมติฐานว่าพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนของเด็กออทิสติกหลังการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์จะลดลง ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดลองสนับสนุนสมมติฐานที่ว่า เด็กออทิสติกได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรจะแสดงพฤติกรรมตั้งใจทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มมากขึ้นและแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนลดลง

สุรชนี เปี่ยมญาติ (2536 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หนังสือบำบัดความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดพระธาระบือธรรม สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

- 1) ความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการบำบัดด้วยหนังสือเพียงอย่างเดียว ก่อนและหลังการทดลอง
- 2) ความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการบำบัดด้วยหนังสือโดยมีการอภิปรายกลุ่มก่อนและหลังการทดลอง
- 3) ความแตกต่างของความก้าวร้าว หลังการทดลองระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการบำบัดด้วยหนังสือเพียงอย่างเดียวกับการบำบัดด้วยหนังสือโดยมีการอภิปรายกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 มีความก้าวร้าวลดลงกว่าก่อนกระทำการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 มีความก้าวร้าวก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันและนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 มีความก้าวร้าวลดลงมากกว่ากลุ่มทดลองที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษานานวิจัยเกี่ยวกับความก้าวร้าวทั้งต่างประเทศและในประเทศดังกล่าวสรุปได้ว่าความก้าวร้าวสามารถทำให้ลดลงได้ด้วยหลายวิธีไม่ว่าจะเป็นการใช้เสียงดนตรี การใช้ศิลปะ การควบคุมตนเอง การให้เสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร การใช้หนังสือบำบัด กลวิธีเหล่านี้นับเป็นวิธีที่ดีที่จะสามารถช่วยลดพฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียนได้ดี หากได้รับความร่วมมือกับครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียนและผู้ปกครอง นำแนวทาง ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการสอน จะทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กลดลงได้มากขึ้นและอดุคงทนยาวนานขึ้น

2.เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมศิลปะ

2.1 เอกสารเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมศิลปะ

2.1.1 ความหมายของกิจกรรมศิลปะ

วิรุณ ตั้งเจริญ (ยุวดี สุพรมงคลเลิศ. 2539 : 9 ; อ้างอิงจาก วิรุณ ตั้งเจริญ. 2527) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมศิลปะดังนี้

กิจกรรมศิลปะ หมายถึง การจัดประสบการณ์ทางศิลปะให้แก่ผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะ ทักษะคิด และรูปแบบพฤติกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กพัฒนาลักษณะนิสัยไปในทางที่ดีพร้อมๆ กัน ในทุกๆด้าน มีความเจริญงอกงามในทางสร้างสรรค์อย่างสูงสุด และส่งเสริมความเจริญเติบโตตามวุฒิภาวะ ความสนใจ และความต้องการของเด็ก ในการสอนศิลปะศึกษาแนวใหม่ ซึ่งตั้งอยู่บนจิตวิทยาว่าด้วยการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนเจริญงอกงาม เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกตามความคิดสร้างสรรค์ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ เพื่อช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการรับรู้ ความงอกงามของงานศิลปะที่ได้ประดิษฐ์ขึ้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการสังเกต เกิดทักษะและความเข้าใจ สามารถ

นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

เลิศ อานันท์นะ (ครุฑิต นิศวนุตรพันธ์ 2540 : 60;อ้างจาก เลิศ อานันท์นะ 2529 : 207) กล่าวว่ากิจกรรมศิลปะ เป็นแนวทางเดียวที่จะส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกอย่างเสรี ในการพัฒนาความคิดริเริ่มใหม่ ๆ กับการทดลองด้วยวัสดุ นานาชนิดและสามารถประสบความสำเร็จได้ง่ายกว่าวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตรซึ่งการแสดงออกทางศิลปะของเด็กจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับวัสดุและอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ ว่ามีความพร้อมเพียงใด เด็กควรได้รับการส่งเสริมจากผู้ปกครองและครูเพื่อสนับสนุนให้มีการแสดงออกด้วยการเลือกสำรวจ ทดลอง และค้นคว้ากับวัสดุต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง และจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ไว้อย่างครบครัน

นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร (2525 : 35) ได้ให้แสดงความเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะไว้ว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่ง ส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา เพราะถ้าไม่มีกิจกรรมศิลปะเป็นสื่อ ก็จะไม่มีการเรียนการสอนศิลปศึกษาครูเป็นผู้เลือกกิจกรรมศิลปะให้เหมาะกับจุดมุ่งหมายของการสอนวิชาศิลปศึกษา คือ การใช้กิจกรรมศิลปะเป็นสื่อที่นำนักเรียนไปสู่การเรียนการสอน

เกษร ธิตะจาร์ (2543 : 7) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมศิลปะ ดังนี้

กิจกรรมศิลปะ หมายถึง งานศิลปะที่นักเรียนศิลปะจะต้องฝึกปฏิบัติหลังจากเรียนภาคทฤษฎีหรือภาคปฏิบัติเพื่อฝึกให้เกิดความชำนาญทั้งทางด้านฝีมือและความคิด การเรียนศิลปะจะขาดการฝึกปฏิบัติไม่ได้เลยดังนั้นทุกครั้งที่เราเรียนเนื้อหาจบก็ต้องปฏิบัติกิจกรรมออกมาเพื่อแสดงให้เห็นว่าเข้าใจในเนื้อหา นั้น ๆ โดยแสดงออกมาเป็นผลงาน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของโครเช(Croce)ที่กล่าวว่า "ศิลปะ" เป็นการแสดงออกถึงความเข้าใจที่อยู่ภายในและจะบรรยายให้ผู้อื่นรับรู้ด้วยวิธีอื่นไม่ได้นอกจากสร้างเป็นผลงานศิลปะออกมาด้วยเหตุนี้การจัดกิจกรรมศิลปะให้กับผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับผู้สอนศิลปศึกษา โดยเฉพาะศิลปศึกษาในระดับโรงเรียนประถมศึกษาที่จะเป็นพื้นฐานของการศึกษา ต่อไปในอนาคต

ชูจิตต์ วัฒนารมย์ (2529 : 10) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมศิลปศึกษา ดังนี้

กิจกรรมศิลปะ (Art Activities) หมายถึง เนื้อหาซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ครูจัดให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนในวิชาศิลปศึกษาเพื่อให้เกิดผลในการสร้างเสริมลักษณะนิสัยตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ซึ่งแบ่งกิจกรรมศิลปศึกษาเป็น 6 ประเภทคือ การเขียน ภาพและระบายสี การปั้น แกะสลัก การพิมพ์ภาพ การออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุงานสาน ถักทอ และเย็บปัก การรู้คุณค่าของศิลปะ

สรุป กิจกรรมศิลปะ หมายถึง การจัดประสบการณ์ทางศิลปะ เพื่อเป็นสื่อการแสดงออกความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้อย่างเสรีเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึง ความเข้าใจ ความรู้สึก ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการที่ไม่สามารถบรรยายหรืออธิบายให้ผู้อื่นรับทราบได้ด้วยวิธีอื่นรวมถึงเป็นการแสดงความสามารถทางศิลปะหลังจากที่ได้เรียนภาคทฤษฎี กิจกรรมศิลปะสามารถแบ่งออกได้มากมายหลายอย่าง การเขียน ภาพและระบายสี การปั้น และแกะสลักการพิมพ์ภาพ การออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ งานสาน ถักทอ และเย็บปัก การรู้คุณค่าของศิลปะ นอกจากนี้การจัดกิจกรรมศิลปะสามารถรวมถึงการใช้บทบาทสมมุติสะท้อนความรู้สึกโดยใช้เสียงและวัสดุชนิดอื่น ๆ มาเป็นสื่อที่ช่วยในการทำกิจกรรมศิลปะเพื่อให้ตอบ

สนองต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวในด้านต่าง ๆ

2.1.2 เกณฑ์การพิจารณาเลือกกิจกรรมศิลปะ

นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร (2525 :196 – 199) ได้มีเกณฑ์ในการพิจารณาการเลือกกิจกรรมศิลปะสำหรับครูดังนี้

1 ความเหมาะสมกับนักเรียน

1.1 วัย แม้ว่าจะเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาเหมือนกัน แต่นักเรียนอายุ 6 ปี ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กับนักเรียนอายุ 11 ปี ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก็มีความแตกต่างกันมากทั้งในแง่ของสติปัญญาทักษะในการเรียน ความต้องการ ความสนใจ และความสามารถทางการใช้มือและเครื่องมือ

1.2 เพศ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของเด็กชาย และเด็กหญิงในโรงเรียนประถมศึกษา แม้จะไม่แตกต่างกันมากนัก (โดยเฉพาะในชั้นประถมศึกษาตอนต้น) แต่ก็ยังมีความแตกต่างที่ควรคำนึงถึงในการจัดกิจกรรมศิลปะศึกษาเช่น นักเรียนหญิงสนใจดอกไม้ และการออกแบบเสื้อผ้า ในขณะที่นักเรียนชายสนใจกีฬา จรวด เครื่องยนต์ กลไก ถ้าครูคิดจะให้ให้นักเรียนทำงานกระดาษเกี่ยวกับการออกแบบก็ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเลือกทำงานในเรื่องที่เขาสนใจได้

1.3 ความแตกต่างระหว่างบุคคล นอกจากจะมีความแตกต่างกันทางวัยและเพศแล้ว นักเรียนแต่ละคนแม้จะมีเพศเดียวกัน วัยเดียวกัน ก็ยังมีความแตกต่างกันอย่างอื่นอีกมาก เช่นในเรื่องของสิ่งแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางครอบครัว ปมด้อย ปมเด่น ความรักสวยรักงาม นิสัยใจคอ ความคิดริเริ่ม ความกลัว ความรู้สึกนึกคิด ความอ่อนไหวทางอารมณ์ ประสบการณ์เดิม ความพึงใจ เหตุการณ์ประทับใจ และแม้แต่ลักษณะรูปร่าง หน้าตา ท่าทาง การพูดจา ล้วนแตกต่างกันทั้งสิ้น ซึ่งถ้าครูพยายามรู้จักนักเรียนของตนให้มากที่สุด ได้เห็นและเข้าใจลักษณะพิเศษของนักเรียนแต่ละคนเป็นอย่างดีแล้ว ครูจะสามารถเลือกกิจกรรมศิลปะให้เหมาะกับนักเรียนทุกคนได้ คือเหมาะในแง่ที่จะช่วยส่งเสริมที่มีหรือที่อยู่แล้ว หรือ ช่อมเสริมสิ่งที่ขาด หรือ แก้ไขสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา โดยเลือกใช้กิจกรรมศิลปะอย่างเดียวหรือหลาย ๆ อย่างในเวลาเดียวกันแล้วแต่ว่าจะเหมาะสมอย่างไร

2 .ความเหมาะสมกับสภาพของครู

ครูย่อมพิจารณาตนเองอยู่เสมอและรู้จักตัวเองดีกว่าผู้อื่น คือ รู้ว่าตนมีส่วนดี ส่วนด้อยอย่างไร มีความสามารถมากน้อยทางใด มีความถนัดอย่างไร มีความสนใจอย่างไร ฯลฯ แล้วพยายามหยิบส่วนดีส่วนเด่นของตนมาใช้ หรือแก้ไขส่วนที่ยังด้อยอยู่ให้ดีขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนมากที่สุด เช่น ครูชอบและถนัดในงานประดิษฐ์เศษวัสดุแต่ไม่ถนัดในการวาดภาพ ครูก็พยายามเลือกจัดกิจกรรมส่วนใหญ่ไปในทางที่เกี่ยวกับการประดิษฐ์เศษวัสดุ แนะนำแนวทางให้นักเรียนก้าวหน้าไปในทางการประดิษฐ์เศษวัสดุด้วยเทคนิควิธีแปลกใหม่ และได้ผลงานที่สวยงามน่าสนใจ และที่สำคัญคือทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทางศิลปะแต่ในขณะเดียวกันครูก็พยายามชวนขยายหาความรู้เพิ่มเติมทางการวาดภาพ และจัดกิจกรรมวาดภาพบ้าง เพื่อให้นักเรียนไม่ขาดประสบการณ์ทางศิลปะที่สำคัญ และมีประโยชน์อีกอย่างหนึ่ง

3. ความเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน

นักเรียนหรือครูแต่ละคนไม่เหมือนกันฉันใด โรงเรียนแต่ละโรงเรียนก็ไม่เหมือนกันฉันนั้น ครูจึงจำเป็นต้องเลือกกิจกรรมศิลปะให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน เช่น โรงเรียนที่ยากจน ทั้งนักเรียน และโรงเรียนไม่สามารถหากระดาษและสีสำหรับการวาดภาพก็จำเป็นต้องหาวัสดุอื่นทดแทนที่ครูอาจเลือกการปั้นดิน ซึ่งหาได้ในบริเวณโรงเรียนแล้วให้นักเรียนเขียนภาพด้วยกิ้งก่า หรือเหล็กแหลมลงบนดินที่ปั้น เป็นต้น

4. ความเหมาะสมกับสภาพของสังคม

ในด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรมประเพณี ศาสนา ความเชื่อ สถานการณ์บ้านเมือง สมัยนิยม ฯลฯ ครูต้องพยายามมองกว้างไกลออกไปรอบ ๆ ตัวเพื่อเข้าใจสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อถึงตัวนักเรียน ครู และโรงเรียน แล้วเลือกกิจกรรมทางศิลปะให้เหมาะสมเพื่อส่งเสริมหรือแก้ไขสภาพที่ดีหรือไม่ดีของสังคม ในฐานะครูและนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และควรมีส่วนช่วยให้สังคมเจริญก้าวหน้าเช่น สังคมมีปัญหาเรื่องป่าไม้ถูกทำลายไม้ขาดแคลนแทนที่ครูจะ เลือกกิจกรรมให้นักเรียนนำไม้โมกทั้งแผ่นมาเลื่อยให้เป็นเศษเล็ก ๆ เพื่อใช้ในงานประดิษฐ์เศษวัสดุ (แทนที่จะใช้เศษวัสดุจริง ๆ)ครูกลับหันไปใช้กิจกรรมการวาดภาพโฆษณาณรงค์ให้มีการอนุรักษ์ป่าไม้ และ ประหยัดไฟฟ้า เป็นต้น

ฮิลเดอบรันด์ (กรรขิต นิศวอนุตรพันธ์ 2540 : 59;อ้างจาก Hilderbrand.1975)ได้ให้ข้อแนะนำ สำหรับผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมศิลปะไว้ดังนี้คือ

1. ให้ความสำคัญในกระบวนการทำงานของเด็กมากกว่าคำนึงถึงผลงานเด็ก
2. ให้ความสำคัญสนับสนุนการแสดงออกทางการสร้างสรรค์โดยหลักเสียง การให้เด็กวาดลอกเลียนแบบ หรือวาดภาพระบายสีจากสมุดวาดภาพทำให้เด็กไม่ได้ใช้ความคิดอิสระ ซึ่งทั้ง 2 แบบนี้มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์
3. แสดงความชื่นชมต่อผลงานความก้าวหน้าของเด็ก
4. วางแผนและเตรียมจัดกิจกรรมต่างๆสำหรับเด็กให้พร้อม
5. ควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆให้เด็กสามารถหยิบได้ง่ายและสะดวกในการใช้
6. ควรหลีกเลี่ยงคำถามที่ว่ากำลังทำอะไรอยู่หรือเดาว่าสิ่งที่เด็กทำคืออะไร
7. ฝึกฝน และ แนะนำให้เด็กลองฝึกปฏิบัติด้วยตนเองรู้จักการแสดงออกและมีทัศนคติที่ดีต่องานศิลปะโดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามวุฒิภาวะของเด็กด้วย

2.1.3 คุณค่าของกิจกรรมศิลปะศึกษาที่มีผลในการลดพฤติกรรมก้าวร้าว

วิลสัน ไรเล (ลลิตพรรณ ทองงาม. 2539 : 10 ; อ้างอิงจาก Wilson Riles. 1981)ได้กล่าวไว้ว่า ศิลปะศึกษาไม่ใช่แค่เพียงกิจกรรมการพักผ่อนของการศึกษา ศิลปะศึกษาเป็นการเพิ่มเติมมิติที่แตกต่างออกไปสู่การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ศิลปะศึกษาไม่ใช่ส่วนประกอบของการศึกษาแต่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการกระบวนการทางการศึกษา

วีรณ ตั้งเจริญ (2536 : 234-235) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับคุณค่าของการใช้กิจกรรมศิลปะที่ส่งผลในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวดังนี้

การแสดงออกทางศิลปะของเด็ก โดยทั่วไปแล้วจะขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ที่มีสภาพเป็นสื่อต่อใจหรือเป็นตัวกระตุ้นความรู้สึกนึกคิดเป็นเบื้องต้นเมื่อเด็กเกิดความประทับใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น เขาจะเกิดความคิดหรือจินตนาการที่หลากหลายออกไป เช่น อาจจินตนาการเกี่ยวกับสัตว์ รูปทรง เรื่องราว ฯลฯ แล้วจึงแสดงออกผ่านสื่อต่างๆ ด้วยการสร้างสรรค์รูปแบบขึ้นการสร้างสรรค์รูปแบบอาจสร้างด้วยการลดตัดทอนเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงผสมผสานรูปทรงหรือเรื่องราวต่างๆเข้าด้วยกันได้ การสนับสนุนให้เด็กแสดงออกทางศิลปะไม่จะเป็นการเขียนภาพ

ปั้นดินน้ำมัน พิมพ์ภาพ ถ้าเรามีความเข้าใจและให้เกียรติในการแสดงออกของเด็กโดยเปิดโอกาสให้เขาได้ใช้เสรีภาพส่วนบุคคลไม่บังคับหรือวางข้อกำหนดกฎเกณฑ์ไว้ตายตัวการแสดงออกของเด็กจะสัมพันธ์กับการสร้างสรรค์อย่างแยกไม่ออกเพราะเด็กวัยที่กำลังเรียนรู้และกำลังเติบโตในทุกๆ ด้านการแสดงออกทางศิลปะซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีคุณค่าอย่างหนึ่งจึงมีลักษณะที่เรียนรู้และเติบโตอยู่ตลอดเวลาด้วยซึ่งการเรียนรู้และการเติบโตนี้เรียกว่า การสร้างสรรค์นั่นเอง เมื่อการแสดงออกทางศิลปะของเด็ก เป็นพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการแสดงออกด้านอื่นๆ เช่น การเล่น การร้องเพลง การพูดคุย แต่เป็นการแสดงออกที่มีสื่อแตกต่างกันไป การแสดงออกทางศิลปะใช้วัสดุต่างๆ เป็นสื่อ เช่น สี ดิน ดินน้ำมัน และวัสดุอื่น ๆ

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2544 : 42-46) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับคุณค่าของการใช้กิจกรรมศิลปะที่มีผลในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวดังนี้

มนุษย์ยังไม่สามารถหาบทสรุปของนิยามที่ลงตัวของคำว่า "ศิลปะ" ได้ แต่สิ่งที่ต่างเห็นพ้องต้องกันก็คือ ศิลปะ คือ สุนทรียศาสตร์อันยิ่งใหญ่ คือ ความงาม ความบริสุทธิ์ คือ พลังแห่งความคิดสร้างสรรค์ที่แสดงออกมาได้อย่างพึงพอใจ ประทับใจและสะท้อนอารมณ์มนุษย์ทั้งผู้สร้างสรรค์และผู้ชื่นชมงานศิลปะล้วนตระหนักดีว่า งานศิลปะทุกประเภทล้วนมีลักษณะเด่นและมีคุณค่าในตัวเอง หากทำความเข้าใจกับงานศิลปะแล้วจะพบถึงความสำคัญของศิลปะนั้นว่ามีผลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ได้อย่างน่าอัศจรรย์

ศิลปะเพื่อการผ่อนคลาย โดยการระบายความรู้สึกนึกคิดหรือความคับข้องออกมา เพราะความรู้สึกของมนุษย์นั้นมีทั้งความสุขความทุกข์ ความเจ็บปวด ความฝัน ความหวัง ความรู้สึกเหล่านี้สามารถระบายออกได้โดยผ่านสื่อทางศิลปะอย่างอิสระและอาจทำให้ค้นพบตัวตนที่แท้จริงว่าอะไรที่ใช่หรือไม่ใช่ สิ่งไหนที่ต้องการหรือไม่ต้องการตลอดจนบางครั้งเมื่อจิตใจสงบแล้วอาจสามารถพิจารณาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาที่เผชิญอยู่ได้ผู้สร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะจึงควรได้มีโอกาสแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนต่อผลงานชิ้นนั้นก่อนซึ่งความรู้สึกนึกคิดเหล่านั้นออกมาจะช่วยให้เกิดความผ่อนคลายได้ในระดับหนึ่ง ผลงานศิลปะที่เปรียบเทียบเสมือนสื่อกลางเชื่อมโยงความเข้าใจระหว่างผู้สื่อและผู้ชมจำเป็นต้องอาศัยความระมัดระวัง พิถีพิถัน ละเอียดย้อน และทำความเข้าใจต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้สร้างสรรค์ผลงานโดยไม่ใช้ความรู้สึกนึกคิดของตนตีความหมายของภาพนั้นๆ เพราะอาจจะเป็นการครอบงำหรือชี้นำทางความคิดทำให้การวิเคราะห์ผิดพลาด และปิดกั้นการค้นพบตัวตนที่แท้จริงการสร้างสรรงานศิลปะเป็นการทำให้เกิดความเพลิดเพลินแม้กระทั่งเด็ก ๆ พวกเขาจะรู้สึกสนุกสนานกับการวาดภาพหรือการปั้นอะไรก็ได้ตามจินตนาการ แม้ว่าภาพเหล่านั้นจะเป็นลักษณะเด็ก ๆ ก็ตาม แต่สำหรับเด็ก ๆ นั้นการได้วาดภาพหรือได้ทำงานศิลปะ จะช่วยให้ได้รับประสบการณ์ทางการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวได้อย่างดี เพราะสิ่งที่เด็กวาดหรือแสดงออกมาจะเป็นเฉพาะสิ่งที่ตนเองรู้จักเท่านั้น แม้ในกระทั้งผู้ใหญ่การทำงานศิลปะสามารถช่วยลดความกังวล หรือความกลัดกลุ้มที่กำลังเผชิญอยู่ได้ เพราะจิตใจต่างเพลิดเพลินกับสิ่งที่กำลังทำอยู่ตรงหน้า เมื่อทำงานศิลปะแล้วจะทำให้เกิดสมาธิ และเมื่อเกิดสมาธิแล้วจะทำให้สามารถมองสิ่งต่าง ๆ ได้ลึกซึ้งและลุ่มลึกกว่าเดิม นอกจากนั้นการทำงานศิลปะยังทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ถึงศักยภาพและความสามารถที่มีอยู่และสำหรับเด็กนั้นจะมีความเชื่อมั่นในพัฒนาการของตนเอง และสามารถอธิบายได้ว่าสิ่งที่กำลังทำอยู่คืออะไร ความภาคภูมิใจที่เกิดขึ้นจากการทำงานศิลปะนั้นยังผลพลอยได้ให้เกิดความปิติ มีความสุข ตระหนักถึงคุณค่าของตนเองว่ามีความสำคัญ ซึ่งเห็นเด่นชัดจากตัวอย่างของเด็กๆ เมื่อพวกเขาทำงานศิลปะสำเร็จออกมาสักชิ้นหนึ่งใบหน้าของพวกเขาจะเต็มไปด้วยรอยยิ้ม ซึ่งแสดงออกถึงความภาคภูมิใจ ความเชื่อมั่น สิ่งเหล่านี้จะช่วยผลักดันให้เป็นคนกล้าแสดงออกกล้าคิด กล้าทำอย่างมีเหตุผล สำหรับผู้ที่ชื่น

ชมกับ งานทางศิลปะนั้น คุณภาพและสุนทรีย์ในงานศิลปะมีผลอย่างมากต่อความรู้สึกนึกคิดเบิร์ด (Edmund Burke) นักสุนทรียศาสตร์ได้ให้ทัศนะว่า "ความงามแสดงปฏิกิริยาในสภาพที่ก่อให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายจากมวลระบบ" เชน ความงามที่พบได้จากงานศิลปะนั่นเอง

ศิลปะเพื่อการพัฒนาจิตใจ ความสำคัญของศิลปะในแง่การพัฒนาจิตใจนั้น เบิร์นาร์ด (Bernard) นักจิตวิทยาได้กล่าวไว้ว่า คนที่มีสุขภาพจิตดี คือ คนที่ทำงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความชื่นชมยินดีในงานที่ทำมีความเอื้อเฟื้อ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และไม่มีอารมณ์เครียดจนเกินไปนัก ดังนั้นถ้าจิตใจปกติ การทำงานต่าง ๆ ก็จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีจะพบได้ว่า ผู้ที่มีสุขภาพจิตดีจะมีความสุข ความพอใจปรับตัวได้ดี มีอารมณ์มั่นคงแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดกับผู้ที่มีบุคลิกทางสุขภาพจิต ซึ่งมักมีพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาออกมา เช่น โกรธง่าย จุนเจียว หงุดหงิดวิตกกังวล และมีอารมณ์หวั่นไหวอยู่เสมอ ดังนั้นจุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของการพัฒนาจิตใจจึงต้องการส่งเสริมให้มนุษย์ทุกคนสามารถ แก้ไขปรับปรุงการดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมอย่างสมบูรณ์ มีความสุขเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม รู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น ตลอดจนสามารถเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีสติและมีความมั่นคงทางจิตใจศิลปะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้มนุษย์มีความละเอียดอ่อนในการรับรู้และเข้าใจถึงความงามมีความประณีตมองเห็นในสิ่งเล็กน้อยและใส่ใจกับ ความรู้สึกของผู้อื่นเพราะการดำเนินชีวิตของเรามีแต่การใช้ข้อเท็จจริงอยู่ตลอดเวลาโดยไม่ให้ความสำคัญกับความรู้สึกใดๆ เลยเราและผู้คนรอบข้างก็จะปราศจากความสุข การทำงานศิลปะจะช่วยพัฒนากระบวนการคิดของมนุษย์ทำให้เกิดความยืดหยุ่นคิดได้รอบด้าน โดยสามารถมองสิ่งต่างๆ ที่แยกแยะกระจัดกระจายกันอยู่ให้เห็นภาพรวมได้โดยการพยายามทำความเข้าใจ และ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลให้มีความสนใจและอาทรต่อสัมพันธ์ภาพที่พึงมีต่อกัน สามารถเป็นได้ทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดีอีกทั้งยังสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพรู้จักการช่วยเหลือ การเสียสละ มีน้ำใจ ไม่เอาเปรียบ มีใจเป็นธรรม ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงเพราะมีความรู้สึกร่วมกันว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมงานศิลปะจะช่วยลดความก้าวร้าวที่มีอยู่ลงไปซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะพบว่าพฤติกรรมความก้าวร้าวจะพบได้ตั้งแต่เด็กเล็กจนถึงเด็กโต เช่นการก้าวร้าวกับผู้ใหญ่หรือแม้กระทั่งการก้าวร้าวในหมู่เพื่อนในวัยเดียวกัน หากพฤติกรรมเหล่านี้ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ที่ถูกต้องอาจทำให้ต้องประสบปัญหาในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ ดังนั้นการฝึกให้รู้จักทำงานศิลปะจะช่วยขัดเกลาจิตใจให้ละเอียดอ่อนและเมตตาไมตรี ลดความหยาบทางอารมณ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ให้อยู่ภายใต้กรอบแห่งเหตุผล ยอมรับสภาพทั่วไปและขัดจำกัดของตนเกิดความรู้สึกยอมรับนับถือตนเองและสามารถประเมินความสามารถของตนเองได้โดยไม่ดูถูกหรือยกย่องตนจนเกินสภาพความเป็นจริง

ศิลปะเพื่อพัฒนาสังคม ศิลปะเป็นสื่อสำคัญที่ช่วยให้สัมพันธ์ภาพของสังคมดำเนินไปอย่างสงบสุขเพราะสามารถที่จะใช้ศิลปะเป็นตัวกลางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ดังเห็นได้จาก ASEAN ที่ได้รวมเอาประเทศทั้ง 10 ประเทศมารวมกลุ่มกัน โดยใช้ศิลปะและวัฒนธรรมเป็นสื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีของแต่ละประเทศ ในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันทั้งยังช่วยปลูกฝังให้คนในสังคมมีจิตใจงดงาม อันจะส่งผลให้ความสัมพันธ์ในสังคมดำเนินไปอย่างมีความสุข ตลอดจนสามารถดึงเอาข้อดีของแต่ละวัฒนธรรมมาปรับและประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศิลปะเพื่อการบำบัด ความสำคัญของศิลปะในเรื่องของการบำบัด สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ปี 2539 ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า การบำบัดด้วยศิลปะ (Art Therapy) หมายถึง การใช้กิจกรรมศิลปะ หรือผลงานศิลปะ เพื่อวิจัยหาข้อบกพร่องของบุคคลที่กลไกการทำงานของร่างกายหย่อนสมรรถภาพ ซึ่งมีสาเหตุเนื่องจากความผิดปกติทางประการของกระบวนการทางจิตใจ และเพื่อใช้กิจกรรมศิลปะที่เหมาะสมช่วยในการรักษาให้มีสภาพดีขึ้น

ส่วนวิรุณ ตั้งเจริญ (2537 : 103-104) ได้เสนอคุณค่าของกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเด็ก

ไว้ว่า

ศิลปะพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก

พฤติกรรมของเด็ก การสร้างสรรคงานศิลปะของเด็ก เมื่อพิจารณาในวงกว้าง จะพบคุณค่า 2 ด้าน ด้านหนึ่งคือ การที่เด็กได้ระบายออกซึ่งความเคร่งเครียดภายในจิตใจความรู้สึกบางอย่างที่มีอยู่และเป็นการแสดงความรู้สึกความต้องการภายในให้ปรากฏขึ้นคุณค่าเช่นนี้จะเป็นการลดหรือเปิดเผยความรู้สึกภายในเด็กแต่ละคน ซึ่งการแสดงออกทางอื่นเช่น การเล่นหรือการพูดคุยไม่สามารถทำได้เท่ากับการทำงานศิลปะศิลปะสามารถระบายการรับรู้ความรู้สึกนึกคิด และความต้องการได้คุณค่าพัฒนาพฤติกรรมอีกด้านหนึ่ง คือ พัฒนาการทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจะได้อธิบายโดยสังเขปดังนี้

พัฒนาการทางกาย เมื่อเด็กต้องเคลื่อนไหวร่างกายอยู่ตลอดเวลา เพื่อบริหารร่างกายให้เติบโต ประสบการณ์ต่างๆ ที่จะพัฒนาพฤติกรรมเด็กได้จึงต้องเป็นประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวร่างกายของเด็ก กิจกรรมทางศิลปะจะช่วยสนองความต้องการทางกายนี้ ช่วยให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกาย มือ แขน ขา เป็นกิจกรรมที่ได้เคลื่อนไหวไปมาอย่างอิสระเป็นผลทั้งการตอบสนองความต้องการและพัฒนาการทางร่างกายไปพร้อมกัน ด้วยเหตุผลนี้เราจะพบว่าเด็กจะตื่นเต้นมากเมื่อได้ขีดเขียนหรือได้ทำงานศิลปะเพราะเขาได้สนุกสนานและได้เคลื่อนไหวร่างกายไปพร้อมกัน

พัฒนาการทางอารมณ์ การแสดงออกทางศิลปะเป็นพฤติกรรมที่เสริมช่วยให้เกิดความพึงพอใจ อารมณ์แจ่มใสเบิกบาน พร้อมกันนั้นก็จะช่วยให้เด็กมีอารมณ์มั่นคง เกิดความมั่นใจในการแสดงออก มั่นใจในตนเอง ซึ่งความมั่นใจทางอารมณ์นี้จะมีผลไปสู่การเรียนรู้การทำงานและการปรับตัวในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างดีโดยปกติแล้วเด็กทุกคนจะมีปัญหาทางอารมณ์ในอันที่จะปรับตัวให้เข้ากับประสบการณ์และเหตุการณ์ใหม่ๆ รอบตัว เพราะวัยเด็กเป็นวัยที่ต้องเรียนรู้และปรับตัวให้เหมาะสมอยู่ตลอดเวลาศิลปะที่มีผลเกี่ยวโยงกับอารมณ์ จึงเป็นประสบการณ์ตรงที่มีค่าพึงพอใจต่อการปรับตัวและการพัฒนาทางอารมณ์ของเด็ก

พัฒนาการทางสังคม เด็กมีสังคมของเด็กที่จะต้องติดต่อกับเด็กด้วยกัน ทั้งการเล่น การเรียน และการทำงานร่วมกัน เด็กควรจะได้ปรับตัว ได้เรียนรู้ และมีทัศนคติที่ถูกต้องในสังคมของเขา ศิลปะจะช่วยให้เด็กได้ช่วยเหลือกัน แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ได้รับผิดชอบร่วมกัน หรือรู้จักผ่อนผันผ่อนยาวในการทำงานร่วมกัน กิจกรรมศิลปะช่วยให้เด็กได้ตระหนักว่าเขาคือคนที่มีความสำคัญของคน เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากหมู่คณะ และเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะช่วยเหลือหรือร่วมมือกับหมู่คณะได้ กิจกรรมศิลปะมีสภาพเป็นตัวเชื่อมโยงสังคมของเด็ก และพัฒนาการอยู่ร่วมในสังคมอีกด้านหนึ่งด้วย

พัฒนาการทางสติปัญญา ประสบการณ์ทางศิลปะจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และช่วยส่งเสริมสติปัญญาของเด็กให้ดีขึ้น เพราะประสบการณ์ในการสร้างสรรค์ศิลปะเด็กจะต้องคิดสำรวจตรวจสอบสร้างสรรค์ให้สัมพันธ์กับวัสดุเป็นการช่วยให้เด็กได้เรียนด้วยการกระทำจริงและมีประสบการณ์ตรงศิลปะช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ช่วยให้เด็กได้ทดลองค้นคว้า ได้พบเป้าหมายการแสดงออกพฤติกรรมเหล่านี้ย่อมพัฒนาให้เกิดประสาทสัมผัสในการรับรู้ มั่นใจในความคิดและกล้าแสดงออก ซึ่งนั่นเป็นวิถีทางที่มีผลต่อการพัฒนาทางสติปัญญานั้นเอง

ประเทิน มหาพันธ์ (โกศล ภูพลอย. 2532 : 24-27 อ้างอิงจาก ประเทิน มหาพันธ์. ม.ป.ป. : หน้า 262 – 268) ได้กล่าวถึงคุณค่าของการใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อศึกษาพัฒนาการของเด็กในด้านต่างๆ ดังนี้

การใช้กิจกรรมศิลปะจะทำให้เด็กได้แสดงออกในการวาดภาพ จะทำให้เด็กได้ระบายอารมณ์ความคับข้องใจ ความรู้สึกของเด็ก และยังสามารถบ่งชี้ถึงพัฒนาการต่าง ๆ ของเด็ก ซึ่งจะแสดงออกมาในภาพวาดดังนี้ คือ

1. การแสดงออกที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางด้านสติปัญญาเด็กที่มีความเจริญทางสติปัญญาจะแสดงออกในการวาดภาพดังนี้ คือ

1.1 ภาพวาดจะไม่เป็นแบบที่ซ้ำซาก ส่วนเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญาจะวาดภาพซ้ำเพียงแบบเดียว

1.2 ภาพจะแสดงออกถึงความชัดเจนและละเอียดละออ เช่น เส้นผม เล็บ ขนตา

1.3 ภาพวาดจะแสดงความเด่นชัด เช่น ภาพของครูจะมีขนาดใหญ่กว่าภาพของเพื่อน

1.4 ภาพวาดมีพัฒนาการ กล่าวคือ เด็กจะสามารถวาดภาพที่มีความซับซ้อนของเส้น , รูปทรง มากขึ้นเรื่อย ๆ

2. การแสดงออกที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางอารมณ์ เด็กที่มีความเจริญทางอารมณ์จะแสดงออกทางภาพวาดดังนี้

- 2.1 เด็กจะวาดภาพโดยเปลี่ยนแบบไปเรื่อย ๆ ไม่ซ้ำซาก
- 2.2 ภาพวาดมีการเปรียบเทียบขนาดของสิ่งต่าง ๆ ใกล้เคียงของจริง
- 2.3 สามารถวาดภาพในขอบเขตที่จำกัดได้
- 2.4 ลักษณะของเส้นมั่นคง หนักแน่น ไม่ขาดตอน
- 2.5 เด็กที่มีสุขภาพจิตดีจะแสดงออกตามความรู้สึกที่เปิดเผย ถ้าเด็กให้ความสำคัญต่อสิ่งใดมักจะวาดสิ่งนั้นให้มีขนาดใหญ่ หรือยาวกว่าความเป็นจริง
- 2.6 เด็กที่มีความผิดปกติทางอารมณ์จะแสดงออกในการวาดภาพดังนี้ ภาพวาดภาพผิดจากความเป็นจริง เช่น ตาโต ปากกว้าง ใช้สีฉูดฉาด รุนแรง
- 2.7 เด็กที่มีอารมณ์ไม่มั่นคงมักไม่กล้าแสดงออก มีความหวาดกลัวระแวงไม่ไวใจใคร ขาดความมั่นใจในตนเอง
- 2.8 เด็กที่มีความบกพร่องทางจิต จะไม่ค่อยร่าเริง ซึมเศร้า และเงียบเหงา ในภาพวาดของเด็กเหล่านี้จะไม่ใช้สีสดใส มักใช้สีเข้มและทึบขอบเขียนภาพกลางคืนมากกว่าภาพกลางวัน หากเขียนต้นไม้ก็มักจะปราศจากใบกิ่งก้านหักหรือห้อยลงลำต้นหักล้ม หากเป็นภาพคนมักจะมีลักษณะที่ไม่มีการเคลื่อนไหว ศรีระตกลักษณะโดยส่วนรวมของภาพจะแลดูอึดอัด
- 2.9 เด็กที่มีอารมณ์พลุ่งพล่าน มักใช้สีรุนแรง ปราศจากการควบคุม ผลงานไม่สู้เรียบร้อย ยุ่งเหยิง ก่อนข้างสกรปรกส่วนมากมักจะเขียนไม่เสร็จทั้งนี้เพราะเด็กใช้เวลาวาดภาพอย่างรวดเร็ว อีกทั้งความคิดของเขาผันแปรได้ง่ายในขณะที่ที่วาดภาพ เส้นที่วาดจึงไม่ติดต่อกันและขาดตอนเป็นช่วงๆ
- 2.10 เด็กที่มีอารมณ์ขุ่นเคือง มักจะระบายความไม่พอใจของตนลงในภาพของเขา เช่น โปหน้ำบิดเบี้ยว แลดูดุร้าย
- 2.11 เด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองจะวาดรูปซ้ำ ๆ และมักใช้เครื่องมือหรือไม้บรรทัดเส้นให้ดูเรียบร้อยจนแลดูแข็งกระด้าง
3. การแสดงออกที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางสังคม เด็กที่มีความเจริญทางสังคมจะแสดงออกทางการวาดภาพดังนี้
 - 3.1 ภาพวาดจะแสดงรายละเอียดได้มาก เพราะเด็กมีโอกาสร่วมเล่นกับเด็กคนอื่นได้มาก
 - 3.2 เด็กสามารถสร้างจุดสำคัญของภาพก่อน แล้วจึงสร้างส่วนประกอบที่เหลือทีละส่วนทีละส่วน
 - 3.3 เด็กที่มีสภาพทางสังคมต่างกันย่อมมีอิทธิพลส่งผลไปสู่การแสดงออกทางศิลปะในลักษณะที่ต่างกันด้วย เช่น เด็กที่มีสภาพครอบครัวฐานะดี มักจะวาดภาพขนาดใหญ่มีบริเวณว่างของเนื้อหาในภาพค่อนข้างมากขณะที่เด็กที่มีฐานะยากจนมักจะวาดภาพด้วยการบรรจุเนื้อหาเรื่องราวมากมายจนแลดูอึดอัดลักษณะของภาพจะมีบริเวณว่างน้อย
4. การแสดงออกที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางร่างกาย เด็กที่มีความเจริญทางร่างกายจะแสดงออกในการวาดภาพดังนี้
 - 4.1 ภาพวาดจะแสดงความรู้สึกที่เป็นอิสระ
 - 4.2 เด็กมักจะแสดงความเคลื่อนไหวของร่างกายในภาพ
 - 4.3 ภาพวาดมีความชัดเจนของรูปร่าง เพราะเด็กสามารถบังคับมือได้
 - 4.4 เด็กมีความบกพร่องส่วนใดของร่างกาย มักแสดงออกในภาพเพื่อเป็นการชดเชยสิ่งที่ตนบกพร่อง
 - 4.5 เด็กที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์จะไม่สามารถวาดภาพในขอบเขตที่จำกัดได้
5. การแสดงออกที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางสุนทรียภาพของเด็กที่มีความเจริญทางสุนทรียภาพจะแสดงออกในการวาดภาพดังนี้
 - 5.1 ภาพวาดจะแสดงการตกแต่งอย่างงดงาม
 - 5.2 ภาพวาดจะมีระเบียบ เพราะเด็กทราบว่าสิ่งใดควรอยู่ตำแหน่งใด
 - 5.3 ภาพวาดจะมีความสะอาด
6. การแสดงออกที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางการสร้างสรรค์สำหรับเด็กที่มีความเจริญทางการสร้างสรรค์จะแสดงออกในการวาดภาพ ดังนี้
 - 6.1 ภาพวาดจะมีเรื่องราวที่แปลกและเหมาะสมที่จะนำมาวาด
 - 6.2 เด็กจะปรับปรุงสัญลักษณ์ที่เขาวาดเสมอเช่นเคยวาดตาเป็นจุดเด็กก็จะสามารถปรับปรุงให้มีลักษณะเป็นดวงตาดำคล้ายธรรมชาติยิ่งขึ้น

6.3 เด็กรู้จักวาดภาพเป็นเรื่องราวและสามารถตั้งชื่อภาพได้

6.4 เด็กที่มีความสร้างสรรค์สูงมักจะมีความเชื่อมั่นและแสดงออกตามความพอใจของตนเองส่วนเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำมักจะมีความไม่มั่นคงคล้อยตามหรือลอกแบบผู้อื่น มุ่งทำผลงานเพื่อหวังผลตอบแทน เช่น รางวัลค่ายกย่องชมเชย

7. การแสดงออกที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางการรับรู้ เด็กที่มีความเจริญทางการรับรู้จะแสดงออกในการวาดภาพดังนี้

7.1 ภาพวาดจะแสดงระยะใกล้ไกลได้ชัด

7.2 ภาพวาดจะแสดงขนาดของสิ่งต่าง ๆ ได้ถูกต้องใกล้เคียงกับความเป็นจริง

7.3 เด็กสามารถวาดเส้นติดต่อกันโดยไม่ขาดตอน

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (สุกัลักษณ์ ธนเกษพิศาล. 2535 : 25 ; อ้างอิงจาก ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา .2533 : 37-38) กล่าวว่ากิจกรรมต่างๆ ของวิชาศิลปศึกษานั้นมีคุณค่าในด้านจิตบำบัดได้ ด้วย ดังนี้

1) กิจกรรมทางศิลปศึกษาช่วยให้เด็กได้ระบายอารมณ์ที่เคร่งเครียด เป็นการผ่อนคลายอารมณ์ต่างๆ เช่น โกรธ กลัว และวิตกก

2) กิจกรรมทางศิลปศึกษา ช่วยจัดความรู้สึกค้อยค่า ไม่สมปวรารถนา ขาดความมั่นใจขาดอายุ ความพิการ ศิลปะเป็นสิ่งที่ช่วยระบายความทุกข์ได้

3) กิจกรรมทางศิลปศึกษา ช่วยทำให้เข้าใจปัญหา และความต้องการของเด็ก ในกรณีนี้ที่เด็กคือ เกรง ก้าวร้าว รังแกเพื่อน

สุกัลักษณ์ ธนเกษพิศาล (2535 : 39 ; อ้างอิงจาก Kramer. 1977 : 125) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับคุณค่าของการใช้กิจกรรมศิลปะที่มีผลในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวดังนี้

คุณค่าที่เด็กได้รับในขณะที่ทำกิจกรรมศิลปะ คือได้ระบายความรู้สึกภายในออกมาเรียนรู้ที่จะควบคุมอารมณ์และเปรียบพฤติกรรมที่บกพร่อง หรือเป็นปัญหาของตน ซึ่งส่งผลในเด็กมีการพัฒนาที่ดีขึ้น หรืออย่างน้อยก็คงที่ไม่ถดถอยและลดต่ำไปกว่าเดิมจึงกล่าวได้ว่า กิจกรรมทางศิลปะสามารถใช้บำบัดรักษาหรือปรับพฤติกรรมที่บกพร่องและเป็นปัญหาของเด็กได้เป็นอย่างดี กิจกรรมทางศิลปะบางกิจกรรมสามารถเป็นเครื่องมือในการเฝ้ามองพฤติกรรมด้านความก้าวร้าวของเด็กได้ด้วยนักจิตวิทยาได้มองเห็นคุณค่าของกิจกรรมศิลปะโดยเฉพาะกิจกรรมปั้นดินน้ำมัน เช่น ดารณี อุทัยรัตนกิจ (ดารณี อุทัยรัตนกิจ. 2534 : 557) กล่าวว่า การปั้นดินน้ำมันเป็นวิธีการที่เด็กสามารถแสดงออกถึงความรู้สึกภายในได้ดีโดยเฉพาะความรู้สึกโกรธและก้าวร้าว การปั้นดินน้ำมันเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กสร้างสิ่งต่างๆ ขึ้นมาและทำลายสิ่งนั้นได้โดยไม่เกิดความรู้สึกผิดการปั้นดินน้ำมันจะเป็นประโยชน์ในแง่ของการเป็นการทดสอบบุคลิกภาพแบบฉายภาพแล้วนักจิตวิทยายังใช้การปั้นดินน้ำมันเป็นการเสริมแรงกระตุ้นให้เด็กที่ขี้อายและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง สำหรับนักจิตวิทยาจะวิเคราะห์การปั้นดินน้ำมันของเด็กโดยดูว่า เด็กสร้างอะไรขึ้นมา สร้างอย่างไรและมีความรู้สึกอย่างไรต่อการสร้างหรือการทำลายสิ่งที่เขาสร้างนั้น

จากความเห็นข้างต้น สามารถสรุปคุณค่าของกิจกรรมศิลปศึกษาที่มีผลในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้ว่า พฤติกรรมทางศิลปะของเด็ก เป็นพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการแสดงออกด้านอื่นๆ ของเด็ก เช่น การ

เล่น การร้องเพลงหรือการพูดคุยเพียงแต่สื่อที่ใช้แสดงออกนั้นแตกต่างกันไป ศิลปะสามารถช่วยพัฒนาในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา รวมถึงศิลปะช่วยให้เกิดการผ่อนคลายโดยการระบายความรู้สึกนึกคิดหรือความคับข้องออกมาผ่านสื่อทางศิลปะอย่างอิสระทำให้จิตใจสงบลงก่อให้เกิดสมาธิสามารถพิจารณาสาเหตุของปัญหาที่เผชิญอยู่ และเด็กจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ศิลปะเป็นส่วนหนึ่งช่วยขัดเกลาจิตใจมนุษย์ให้มีความละเอียดอ่อนลดความหยาบทางอารมณ์

งานศิลปะจะช่วยพัฒนากระบวนการคิดของมนุษย์ทำให้เกิดความยืดหยุ่น มีความเอื้ออาทรยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นการที่เด็กได้เล่นเรียนและทำงานร่วมกันเด็กจะมีการปรับตัวได้เรียนรู้และได้มีทัศนคติที่ถูกต้องในสังคม ในการเรียนวิชาศิลปะเด็กจะได้ช่วยเหลือกัน เห็นคุณค่าและยอมรับในความสามารถซึ่งกันและกัน ยกตัวอย่างกิจกรรมศิลปะในเรื่องของการปั้น สามารถช่วยให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้สึกภายในได้ดีเช่นความโกรธ เพราะผู้ปั้นสามารถสร้างและทำลายโดยไม่รู้สึกผิด การที่ได้ทำเช่นนั้นนับเป็นการช่วยผ่อนคลายความโกรธให้แก่เด็กได้โดยไม่มีใครว่าในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกกิจกรรมการปั้นเป็นหนึ่งใน 12 กิจกรรม

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้กิจกรรมศิลปะ

ฐจิตต์ วัฒนารมณ (2528 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง “คุณค่าของกิจกรรมศิลปะศึกษาต่อนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตามการรับรู้ของครูศิลปะและผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะศึกษา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณค่าของกิจกรรมศิลปะศึกษาต่อนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตามการรับรู้ของครูศิลปะและผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะศึกษาและเพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของครูศิลปะศึกษา ผลการวิจัยพบว่าครูศิลปะศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะศึกษาเห็นว่ากิจกรรมศิลปะศึกษาประเภทต่างๆ ได้แก่ การเขียนภาพระบายสี การปั้น และแกะสลัก การพิมพ์ งานออกแบบสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ งานสานถักทอและเย็บปักและการรู้คุณค่าทางศิลปะศึกษา ส่วนใหญ่มีคุณค่ามากในการส่งเสริมด้านความรู้ ทางศิลปะ เทคนิคการทำงานศิลปะความคิดสร้างสรรค์พัฒนาการทางอารมณ์ความสนุกสนานเพลิดเพลินความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับผู้อื่นการสร้างนิสัยการทำงานที่ดีในการทำงานส่วนด้านการส่งเสริมประหยัดและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน กิจกรรมศิลปะศึกษาเหล่านี้ส่วนใหญ่มีคุณค่าระดับปานกลางครูศิลปะศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะศึกษามีการรับรู้ไม่แตกต่างกันในคุณค่าของกิจกรรมศิลปะศึกษาที่มีต่อนักเรียนระดับประถมศึกษา

วารุณี นวลจันทร์ (2539:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบต่อเติมผลงานที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบต่อเติมผลงาน และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบต่อเติมผลงาน และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการมีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิตพนาวรรณ เดือนฉาย (2541:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทักษะขั้นพื้นฐานคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่

ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะวาดภาพนอกห้องเรียนผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่มีคะแนนได้ศึกษาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ในระดับต่ำ ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะวาดภาพนอกห้องเรียน มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คุณค่าของกิจกรรมศิลปะส่วนใหญ่มีคุณค่ามากทางด้านการส่งเสริมความรู้ทางศิลปะเทคนิคการทำงานศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการทางอารมณ์ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความสัมพันธ์และ การทำงานร่วมกับผู้อื่นการสร้าง นิสัยที่ดีในการทำงาน ส่วนการพานักเรียนออกไปวาดภาพนอกห้องเรียนทำให้มีทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์สูงขึ้น และกิจกรรมสร้างสรรค์แบบต่อเติมผลงานมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น

3 .เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับศิลปบำบัด

3.1 เอกสารเกี่ยวกับศิลปบำบัด

3.1.1ความหมายของศิลปบำบัด

กิตติกร มีทรัพย์ (2533:86) ได้ให้ความหมายศิลปบำบัด (Art therapy) ในวารสารจิตวิทยาคลินิก ดังนี้ ศิลปบำบัด เป็นการนำศิลปะ(Art)กับจิตบำบัด(Psycho therapy) มาเชื่อมเข้าด้วยกันและทั้งสองต่างเพิ่มคุณค่าให้แก่กันจิตบำบัดช่วยให้คนพ้นจากความไม่สบายใจต่างๆส่วนศิลปะเป็นการสร้างสรรค์ ความสวยงามจากสิ่งที่เป็นจริงกับความรู้สึกนึกคิดและกระทำให้ปรากฏและประสบการณ์โดยไม่เน้นผลงานหรือเทคนิคต่างๆทางศิลปะ

มะลิฉัตร เอื้ออานันท์(2539:106)ได้ให้ความหมายการบำบัดด้วยศิลปะ(art therapy) หมายถึง การใช้กิจกรรมศิลปะหรือผลงานศิลปะเพื่อวิจยหาข้อบกพร่องของบุคคลที่กลไกการทำงานของร่างกายอ่อนสมรรถภาพซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากความผิดปกติบางประการของกระบวนการทางจิตและเพื่อใช้กิจกรรมศิลปะที่เหมาะสมช่วย ในการรักษาให้มีสภาพที่ดีขึ้น

สมศรี กิตติพงศ์พิศาล (2530:58-59) ได้ให้ความหมายศิลปบำบัด ไว้ดังนี้

ศิลปบำบัด เป็นการเชื่อมเอาศิลปะ และจิตบำบัดเข้าด้วยกัน ซึ่งต่างก็ได้เพิ่มคุณค่าให้แก่กันและกัน ในทางความคิด ศิลปะเป็นงานสร้างสรรค์ความสวยงามจากสิ่งที่เป็นจริง ส่วนจิตบำบัดเป็นการรักษาคนที่มีความแปรปรวนในเชิงจิตวิทยา ซึ่งทั้งสองสาขานั้นได้เกี่ยวพันกับอารมณ์ ผู้เชี่ยวชาญในสองสาขานี้ต้องเป็นคนที่มีความรู้สึกไวและเข้าถึงได้ง่าย การบำบัดทางศิลปะมีหลายรูปแบบขึ้นกับสัดส่วนของศิลปะและจิตบำบัดที่เกี่ยวข้องกัน

ปิยะฉัตร เรืองวิเศษ ฟินนี้ (2541:67) ได้ให้ความหมายศิลปบำบัด ไว้ 2 ความหมายคือความหมายในภาพรวม และความหมายเฉพาะตัว

ความหมายของศิลปบำบัดในภาพรวม(Expressive Therapies) คือ ศิลปะแขนงต่างๆที่เรานำมาใช้เพื่อเป็นสื่อในที่ผู้มารับการปรึกษาได้แสดงออกถึงความคิดในใจ ความรู้สึกและอารมณ์ที่เกิดขึ้นนอกจากนั้นยังสามารถดูในรายบุคคลและดูความสัมพันธ์ของคนใช้กับเพื่อนหรือตัวคนใช้กับสามหรือภรรยาของเขาโดยการที่นั่งคุยกันไปและใช้ศิลปะเป็นสื่อแทนการตอบคำถามที่เขานึกไม่ออก ขี้อาย ไม่มั่นใจตนเอง แต่พอให้เขาลองแสดงออกไม่ว่าจะเป็นวาดภาพหรือใช้การดนตรีเมื่อได้ผ่านกระบวนการเหล่านี้ เขาจะนึกแล้วสามารถพูดคุยกแล้วสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจในตัวเองของเขาได้ดีขึ้น

สำหรับในเด็กปกติเราจะดูการใช้อุปกรณ์มาจับความคิดของเด็กว่าปะติดปะต่อมากน้อยแค่ไหนส่งให้เห็นถึงว่าเขาเป็นไปตามขั้นตอนพัฒนาการหรือไม่ซึ่งจะคล้ายกับศิลปศึกษาแต่พออายุ3-4 ขวบขึ้นไปเขาจะเล่าเรื่องนึกฝันแล้วเราจะ

ใช้ศิลปะช่วยส่งเสริมให้เขาสามารถคิดได้ลึกซึ้งขึ้นไปสามารถผูกเรื่องได้จะให้ประโยชน์ดังนี้ 1. ด้านความคิด คิดได้ตามวัยหรือไม่ 2. ในเนื้อเรื่องที่เล่าสามารถเก็บประสบการณ์ชีวิตได้มากน้อยแค่ไหน 3. สามารถถ่ายทอดกลับออกมา ในลักษณะเป็นนิทาน หรือเรื่องได้อย่างไร

สำหรับเด็กไม่ปกติ หมายถึง เด็กที่อาจมีประวัติเดิมทางประสาทเขาจะไม่ค่อยเล่าเราจึงใช้ศิลปะเพื่อให้เขาได้สามารถนึกถึงและเริ่มเล่าโดยผ่านการวาดรูปโดยไม่ต้องเล่าเป็นคำพูดเราดูรูปก็สามารถสื่ออะไรให้กับเรา และอีกประการหนึ่งจะทำให้เขาได้ระบายอารมณ์ออกได้

หัวใจของศิลปะบำบัด มี 3 ขั้นตอน

ขั้นแรก เน้นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคนที่มาบำบัดกับผู้ที่ให้คำปรึกษา ในขณะที่พูดคุยกันหรือในสิ่งที่เขาเล่าเกี่ยวกับรูปที่เขาทำขึ้นมาหรือดนตรีที่บรรเลงออกมา

ขั้นที่2 ดูความสัมพันธ์ระหว่างผู้วาดภาพกับอุปกรณ์และกระบวนการที่เกิดขึ้นในขณะที่เขากำลังสร้างงาน คือพูดถึงความเป็นศิลปิน บางครั้งเราจะรู้สึกพอใจที่เราได้ทำอะไรที่มันถึงแก่น ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีคำพูดอธิบาย เพียงแต่ว่าการที่เราได้ลงมือทำสิ่งนั้นมันมีค่าของการบำบัดซึ่งเกิดขึ้น

ขั้นที่3 คือ เด็กหรือผู้มารับการปรึกษาเขามีความสัมพันธ์อย่างไรกับงานที่เขาสร้างขึ้น เช่น รูปภาพที่เขาวาดเขาสามารถเล่าได้มากน้อยแค่ไหนเขาเล่าในระดับที่เป็นเรื่องของเข เรื่องของนิทานโดยการใช้สัญลักษณ์หรือตัวละครต่างๆ อันนี้มันเป็นผลอย่างหนึ่งที่ทำให้เขาเริ่มเปิดเผยออกมาและบอกว่ายานี้ไม่เกี่ยวกับเขาเป็นแค่จินตนาการแต่ถ้าเรามองในหลายด้าน ดูจากประวัติเด็ก ดูจากคำบอกเล่า การซักถามตอบของเขา เขาจะยอมรับว่ามีส่วนหนึ่งส่วนใดที่เป็นตัวเขาจะต้องดูจากความหมายที่ศิลปินผู้สร้างงานเป็นผู้ให้ความหมายเป็นอย่างไรและอารมณ์ที่ระบายออกมาในภาพนั้นๆมันจะไปข้างซึ่งศาสตร์แขนงนี้สามารถนำไปใช้ได้กับหลายกลุ่มเป้าหมายอาทิเช่น กลุ่มเด็กปกติเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจในตัวเองและความคิดสร้างสรรค์สำหรับกลุ่มเด็กที่มีความผิดปกติทางอารมณ์และความประพฤติเพื่อแก้ไขพฤติกรรมและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนอื่นให้ดีขึ้น

ความหมายของศิลปะบำบัดในความหมายเฉพาะตัวศิลปะบำบัด คือ หนึ่งในวิชาชีพด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้สิ่งเหล่านี้เป็นสื่อทางการแสดงออก คือ อุปกรณ์ สีชนิดต่างๆ ที่เลือกใช้ภาพวาด กระบวนการที่เกิดขึ้นระหว่างสร้างงานศิลปะ ความหมายและคำบอกเล่าของผู้สร้างผลงานสิ่งเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาในด้านบุคลิกภาพความสามารถ นิสัยและสภาวะจิตใจ ความสนใจ ความกังวลและความขัดแย้งในตัวบุคคลนั้นๆ การทำศิลปะบำบัดประกอบด้วยพื้นฐานที่สำคัญในขั้นตอนพัฒนาการและหลักทฤษฎีจิตวิทยาที่นำไปใช้ในการที่จะประเมินวิเคราะห์และการรักษา ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบตามทฤษฎีเพื่อส่งเสริมการศึกษา การเสริมสร้างความเข้าใจในบทบาทของตนเองทางด้านความคิดและสติปัญญา การสื่อสารสัมพันธ์ หรือทฤษฎีอื่นๆ ที่จะนำไปสู่การลดความขัดแย้ง เสริมสร้างความตระหนักในตนเองส่งเสริมทักษะการเข้าสังคม การควบคุมความประพฤติ การแก้ปัญหาการลดความหุนหันงองความเครียด ช่วยให้เข้าใจถึงสภาวะความเป็นจริง และการเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง

3.1.2 ประวัติและความเป็นมาของวิชาและอาชีพศิลปะบำบัด (ปิยฉัตร เรืองวิเศษ พินนี้ 2541:

58-59)

รากฐานเดิมก่อกำเนิดมาจากอิทธิพลของทฤษฎีหลักสองทฤษฎี คือ ตามแนวทางของ Sigmund Freud (Psychoanalysis-concept of an unconscious) และของ Carl Jung (เรื่อง universal unconscious) การใช้ศิลปะเพื่อเข้ามาเป็นสื่อในการบำบัดนั้นได้เริ่มต้นอย่างจริงจัง ในปี ค.ศ. 1940 โดยมี Margaret Naumberg เป็นนักบุกเบิก เขาได้ใช้ทฤษฎีPsychoanalysis เป็นหลักใหญ่ในการวิเคราะห์ และรักษาคนไข้เขาจะให้คนไข้วาดรูปตามอิสระและเมื่อวาดเสร็จเขาจะให้คนไข้ free associate ว่ารูปภาพนั้นมีความหมายอย่างไรหรือทำให้เขานึกถึงอะไรหลักการในวิธีนี้จะเน้นไปในด้านการช่วยให้คนไข้เข้าใจ (มี insight) ในสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น และความสัมพันธ์กับคนรอบข้างได้ดีขึ้น ต่อมาในปี ค.ศ. 1950 ก็มีนักศิลปะบำบัดอีกผู้หนึ่งชื่อ Edith Kramer ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับเด็กอย่างมากมาช่วยในการบำบัดของเขา จะแตกต่างจากของ Margaret Naumberg ตรงที่ว่า Edith Kramer นั้นจะเน้นไปในด้านกระบวนการ (process) โดยที่ไม่จำเป็นต้องใช้คำพูดหรือการบอกเล่าเขาเชื่อว่าในระหว่างที่คนไข้กำลังสร้างผลงานการทำศิลปะและความรู้สึกที่เกิดขึ้นนั้น คือการบำบัดในเวลาเดียวกัน

กระบวนการที่เกิดขึ้นจากความคิดสร้างสรรค์นั้นยังเป็นผลดีต่อสุขภาพจิต และการพัฒนาตนเองอีกด้วย ในปีค.ศ. 1960 วิชาและอาชีพศิลปบำบัดได้รับการยอมรับจากสถาบันต่างๆ และบุคคลทั่วไปว่าเป็นส่วนสำคัญของ แขนงจิตเวชศาสตร์และจิตวิทยา ต่อจากปี ค.ศ. 1960 มาไม่นานก็ได้มีการก่อตั้งสถาบันและสมาคม American Art Therapy Association (AATA) เพื่อคอยดูแลเกี่ยวกับคุณภาพการทำงานของนักศิลปบำบัดให้ได้ตามมาตรฐาน และเริ่มก่อตั้งสถาบันต่างๆ เพื่อที่จะให้การศึกษากับผู้สนใจจะเป็นนักศิลปบำบัดในประเทศไทยเรานั้น การนำศิลปะเพื่อไปใช้ในการบำบัดและการพัฒนายังไม่ค่อยแพร่หลายนักส่วนใหญ่ เราจะได้ยินว่าในโรงพยาบาลจิตเวช มีการนำศิลปะเข้าไปใช้ในการช่วยบำบัดผู้ป่วยนอกเหนือจากนั้นจะเป็นการนำศิลปะไปใช้ในแนวทางการศิลปศึกษา เด็กและเยาวชนคืออนาคตของชาติ ดังนั้นการฝึกหัดให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตัวเอง กล้าแสดงออก และมีความคิดสร้างสรรค์สามารถทำได้โดยผ่านสื่อศิลปะเพื่อการพัฒนา ทั้งนี้ผู้ที่ให้การสอนจะต้องมีความเข้าใจในจิตวิทยาการ พัฒนาของเด็กในความคิดและความรู้สึกของเด็กสามารถจะเป็นผู้ฟังที่ดี และเอาใจใส่ในผลงานของเด็ก และในเวลาเดียวกันให้เด็กได้มีอิสระสามารถยอมรับรู้ในการแสดงออกโดยไม่ติดังในทางลบ

3.1.3 แนวทางการใช้ศิลปบำบัด

กิติกร มีทรัพย์ (2533 : 89) ได้ให้แนวทางการใช้ศิลปบำบัดไว้ดังนี้

1. ภาพที่ผู้ป่วยวาดขึ้นนั้นเป็นเสมือนภาพถ่ายที่บันทึกสภาพจิตใจของเขาว่าเขามองตน คนอื่น และสิ่งแวดล้อมรอบข้างเขาในขณะนั้น ๆ อย่างไร ซึ่งสามารถกลับไปดูได้ตลอดเวลา และต่อเนื่องกับภาพอื่น ๆ ที่ตามมาได้ ว่ามีความสัมพันธ์หรือเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง
2. ภาพที่วาดขึ้นนี้จะไม่นำไปให้ผู้อื่นดูโดยผู้ป่วยไม่อนุญาตเพราะมันเป็นภาพที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวเขา กับคนอื่น หรือเป็นความในใจลึกซึ้งของเขาเอง ภาพนั้นแม้จะเป็นของหน่วยงาน หรือองค์กรที่เขาสังกัดอยู่ก็จริงแต่ก็เป็นสมบัติส่วนบุคคลของเขาด้วย เขาจึงมีสิทธิตัดสินใจว่าควรจะเก็บไว้ ติดแสดงไว้ หรือทำลายมันเสีย การทำลายภาพมักมีความหมายว่า ภาพนั้น (เหตุการณ์ในชีวิตที่เจ็บปวด) ไม่เคยเกิดขึ้นเลย ไม่มีใครรู้เลย หรือถ้าเก็บไว้มักหมายความว่า เป็นความทรงจำของผู้ป่วยที่ไม่มีอะไรเหมือนอีกแล้ว
3. ภาพเป็นจินตนาการหรือเหตุการณ์ที่ฝังใจ หรือตื่นเต้นที่ผ่านไปแล้วยากจะพูดถึงแต่ไม่ได้พูดหรือได้พูดไปแล้ว แต่อยากเปลี่ยนเสียใหม่ ผู้บำบัดพึงเสริมให้ผู้ป่วยพูดประกอบการวาดของเขาไปด้วยโดยให้ใช้น้ำเสียงให้สอดคล้องกับภาพที่วาดไปด้วย อาจหนุนให้เขาวาดภาพประสบการณ์ชีวิตที่ต้องห้าม (เรื่องเพศ) พร้อมพูดบรรยายใส่ความรู้สึก ตามภาพ เพื่อปลดปล่อยอารมณ์ที่ซุกซ่อนไว้ออกมา
4. ภาพที่น่ากลัวชวนตื่นตระหนกใจนั้นช่วยให้ผู้ป่วยรู้สึกปลอดภัยขึ้น เช่น ภาพถูกกักขัง ถูกขัง ถูกข่มขู่ พลัดตกจากที่สูง เปลี่ยนกายกลางถนน หรือถูกทอดทิ้งโดดเดี่ยว เขาวาดได้แสดงว่าเขาสามารถแสดงอารมณ์ต่อเหตุการณ์นั้น ๆ ได้ ได้เรียนรู้ถึงความกลัวที่เขาไม่ และได้ระบายออกไปขณะวาดภาพ เพื่อลดความกลัว ความตกใจของเขา ขนาดและสีสันให้มากขึ้น น่ากลัวขึ้นอีกก็ได้ โดยให้เขาอุทาน สบด ตำทอ ดัง ๆ ออกมาด้วย
5. ภาพต้องห้ามในข้อ 3 (เรื่องเพศอันผิดธรรมชาติ โสโมแซกซ์วล อินเซสท์ ซาคิสม์ หรือความสัมพันธ์ทางเพศอันผิดปกติ) และภาพรุนแรงในข้อ 4 (ก้าวร้าว ทำลาย วางเพลิง ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือร้าย) ภาพเหล่านี้เป็นประสบการณ์ที่ผู้ป่วยซึมซับ กะระงับไว้ และไม่เป็นที่ยอมรับนั้น เขาจะจินตนาการถึงและทบทวนขณะวาดจะช่วยให้เขาปฏิเสธสิ่งที่ตนกำลังเป็นอยู่น้อยลงไป
6. ภาพที่ไร้สาระอันบ่งชี้ถึงความคิดและอารมณ์อันไร้เวลา (เช่น ภาพทางรถไฟเลี้ยวหักมุมจาก) หรือภาพที่สะท้อนความเป็นเด็ก ภาพที่ยุ่งเหยิงยากจะเข้าใจ ภาพเหนือจริง (ภาพลูกม้านอนอยู่ในท้องแม่) เป็นจินตนาการที่อิสระของผู้ป่วย (ย่อมมีความหมายซ่อนเร้นอยู่)
7. ภาพที่มีสาระ แต่แสดงออกโดยการเปรียบเทียบอะไรบางอย่างที่ผู้ป่วยรู้สึกและจินตนาการขึ้นเอง เช่น ภาพที่มีลูกตุ้มแขวนคอ ภาพคนถูกขังอยู่ในขวดแล้วลอยในทะเล และคนถูกปล่อยบนเกาะร้าง หรือถูกขังในกรงเหล็กในหนนา หรือภาพตนเองบินร่อนตุงนกในอากาศ มีผู้คนห้อมล้อม ภาพเหล่านี้ย่อมมีความหมายเสมอ
8. ภาพที่ไม่เกี่ยวกับอดีต หรือปัจจุบันของผู้ป่วย แต่เป็นภาพที่ผู้ป่วยคาดหมายเอาเองว่าจะเกิดขึ้น เช่น ความหายนะต่าง ๆ ที่จะมาถึง จะถูกจับ ถูกฆ่า หรือภาพแห่งความสำเร็จได้ไถ่โทษทัณฑ์ เป็นต้น ภาพเหล่านี้มักบ่งชี้ความปรารถนา

หรือโชคชะตาที่ผู้ป่วยฝันไป หรือคาดเดาเอา

3.1.4 เป้าหมายในการทำศิลปบำบัด

นักศิลปบำบัดมักจะตั้งเป้าหมายการบำบัดไว้ 2 อย่าง คือ

1. ทำศิลปบำบัดเพื่อให้ผู้ป่วยผ่อนคลายความทุกข์ (ความเครียด ขังคับใจ ชัดแย้ง หรือถูกกดดัน) ที่มีอยู่ให้ทุเลาลง เมื่อทุกข์ทุเลาลงเขาอาจเข้มแข็งเอาชนะทุกข์นั้นได้เองก็ได้ด้วยความมั่นใจ หรือเห็นตนมีคุณค่า ในส่วนนี้ศิลปบำบัดอาจคล้ายยาระงับปวด ดังกรณีเกสท์บำบัด เป็นต้น
2. ทำศิลปบำบัดเพื่อจัดการความทุกข์หรือข้อขัดข้องที่มีอยู่ให้หมดไป เช่น ขังคับความกลัวอันไม่ควรกลัว (phobia) เป็นต้น เมื่อตั้งเป้าหมายไว้แล้วก็ดำเนินการตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ในที่นี้จะพูดถึงเป้าหมายที่ 1 ก่อน (ข้อหมายเหตุก็คือ ว่า ผู้ป่วยที่เราจะบำบัดนั้นเราแน่ใจว่าเขามีปัญหาทางจิตใจ ไม่ใช่ปัญหาทางร่างกาย หากสงสัยก็พึงส่งตรวจสอบเสียก่อน)

ตัวอย่างการใช้กิจกรรมในการทำศิลปบำบัดเพื่อผ่อนคลายความทุกข์

อาจดำเนินการเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มก็ได้กรณีรายบุคคล : มอบกระดาษวาดภาพขนาด 8 X 10 นิ้ว ซึ่งสมมุติเป็น“โลก” ของเขาที่จะถ่ายทอดความในใจลงไป (กระดาษใหญ่กว่าได้) พร้อมอุปกรณ์การวาดให้ผู้ป่วยเลือกตามชอบคำแนะนำเป็นทำนองว่า “วาดภาพที่ประทับใจ คั่นแต่จะอะไรก็ได้ตามสบาย ไม่ต้องกลัวผิด ไม่มีถูก-ผิด ไม่มีคะแนนให้วาด คี่ที่สุดเท่าที่จะทำได้” เมื่อผู้บำบัดเห็นว่าผู้ป่วยเริ่มวาดเป็นรูปเป็นร่างแล้วก็ให้ผู้ป่วยพูดหรือบรรยายภาพให้เหมาะกับเหตุการณ์ในภาพไปด้วย อาจถึงท่าท้อ สบต หรืออุทาน ก็ตามสบายทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ป่วยได้ปลดปล่อยอารมณ์ออกมา ผู้บำบัดอาจหนุนให้เขาเพิ่มสีสันแสงและเงาให้เพิ่มขึ้นเพื่อให้เขารู้สึกว่าได้ใกล้ชิดกับสถานการณ์ที่น่ากลัวนั้น (หรือภาพที่น่าประทับใจ) ผู้บำบัดอาจให้ผู้ป่วยวาดหลาย ๆ ภาพก็ได้ หากเขาพึงพอใจและรู้สึกได้ว่าวาดได้จินตนาการผู้บำบัดเพียงแต่ติดตามดูกิจกรรมนี้ และเก็บรวบรวมไว้ศึกษาต่อไปบนเงื่อนไขว่า ผู้ป่วยให้เก็บไว้หรือขีดไว้หรือเป็นผลงาน หรือคิดว่าควรทำลายเสีย

กรณีรายกลุ่ม : อาจมอบกระดาษให้คนละชิ้น วาดอยู่ด้วยกัน หรือให้กระดาษแผ่นใหญ่วาดด้วยกันคนละมุม เรื่องราวก็เป็นเช่นเดียวกัน เป็นเรื่องประทับใจหรือที่ตื้นตันเป็นปมในใจ อาจช่วยกันตีความกันและกันด้วยก็ได้หรือช่วยกันแต่งเติมก็ได้อีก อันจะทำให้บรรยากาศในกลุ่มผ่อนคลายมีชีวิตชีวาขึ้น การวาดร่วมกันเป็นกลุ่มอาจปรับให้เป็นเกมส์สนุกสนุกสนานขึ้นได้โดยให้ตกลงร่วมกันก่อนว่าจะวาดอะไร แล้วเวียนกันวาดที่ละคนหรือวาดพร้อมกันแต่ช่วยกันคนละด้านเสร็จแล้วประกอบกันได้เป็นไปตามภาพต้องการ กรณีเช่นนี้ผู้บำบัดต้องเป็นผู้ประสานเกมส์ซึ่งกลุ่มอาจมีการขัดแย้งหรือมีผู้นำกลุ่มไปตามลำพัง และอาจต้องคอยกระตุ้นคนอื่นให้มีส่วนร่วมมากขึ้น

โดยสรุปเป้าหมายในข้อนี้ก็คือ เพื่อการผ่อนคลายของผู้ป่วยได้ปลดปล่อยอารมณ์กับสถานการณ์ที่เคยตึงเครียดเป็นสำคัญ ได้ความเพลิดเพลิน และได้ทำใจจากการรวมกลุ่มอีกต่างหาก ผู้ป่วยรู้สึกมีค่าขึ้นทำ (วาด) ได้ และเข้ากับกลุ่มได้ ส่วนเป้าหมายที่สองนี้ เป็นเป้าหมายที่นักศิลปบำบัด มุ่งใช้ศิลปะการวาดภาพเพื่อจัดการทุกข์ หรือปมในใจผู้ป่วยออกไปถ้าเป้าหมายแรกเป็นยาระงับปวด เป้าหมายที่สองก็คือ ผ่าตัดหรือทำศัลยกรรมกันเลยทีเดียว ขอยกตัวอย่างให้เห็นดังนี้-

ตัวอย่างการใช้กิจกรรมในการทำศิลปบำบัดเพื่อจัดการทุกข์โดยมุ่งใช้ศิลปะการวาดภาพ

ตัวอย่างที่ 1: ผู้ป่วยชายเคยต่อสู้กับกลุ่มวัยรุ่นในตรอกแห่งหนึ่งถูกไล่ตีไปจนมุม แต่ก็หนีออกมาได้อย่างสะบักสะบอม เมื่อต้องเข้าตรอกหรือซอยแคบ หรือแม้แต่ลิฟท์ จะกลัวจนใจเต้นรัววายมาก ผู้ป่วยเล่าให้ผู้บำบัดฟัง ผู้บำบัดสังเกตสภาพเหตุการณ์นั้นออกมาเป็นภาพสาม ๆ เป็นลำดับ 3 ภาพ จากนั้น ให้ผู้ป่วยเล่าเหตุการณ์ตามภาพนั้นอีกครั้งหนึ่ง และให้ใช้ความรู้สึกเติมที่ขณะเดียวกันผู้บำบัดให้ผู้ผู้ป่วยทบทวนเองแรง ๆ เมื่อเล่าถึงตอนผู้ป่วยถูกต้อนเข้ามุมตามภาพที่ 3 ก่อนจะหนีไปได้ ผู้ป่วยร้องว่า “นี่นะ หนีได้ หนีได้”

ตัวอย่างที่ 2 ผู้ป่วยหญิงวัยรุ่นคนหนึ่งกังวลกับจุมพฏของเธอมาก ถูกเพื่อน ๆ ล้อว่าเป็นลูกแขก เคยคิดจะผ่าตัดใหม่ให้โตงน้อยลง ผู้บำบัดสังเกตข้อบกพร่องด้านข้างของเธอและของเพื่อน ๆ และเสนอภาพจากปกนิตยสารฉบับหนึ่งให้ผู้บำบัดให้เธอเล่าเรื่องราวตามภาพอีกครั้งหนึ่ง และให้เธอลบจุดล่างมุกของเธอไปด้วยขณะเล่าเรื่อง และดูภาพของเธอ ของเพื่อน ๆ และภาพปกนิตยสาร ซึ่งเป็นภาพสตรีฝรั่ง (ตาราภาพยนตร์) ผู้ป่วยเปรียบเทียบความโตงของจุมพฏของตารา

ฝรั่งโค้งที่สุด เธอรับว่าความกังวลเรื่องจุมพลลดลง

จากตัวอย่าง 1 และ 2 ภาพลวดลายไม่จำเป็นต้องชัดเจนและผู้นำบัตสามารถทำได้ (ผู้นำบัตต้องมีความสามารถทางศิลปะอยู่บ้าง) หากชัดเจนมากจะทำให้ผู้ป่วยตกใจเกินไปและเล่าไม่ได้ ภาพดาราฝรั่งจากตัวอย่างที่ 2 เสนอเข้ามาเพื่อเปรียบเทียบและแทนเพื่อนอีกกลุ่มที่น่าชื่นชมจุมพลโค้งของเธอ หากผู้นำบัตหากกลุ่มอ้างอิงได้ ภาพนิตยสารอาจไม่จำเป็นตัวอย่างที่ 3 : ผู้ป่วยมีข้อขัดแย้งกับพ่อแม่พี่น้องเสมอ ผู้ป่วยเป็นคนกลางคิดว่าพ่อแม่ไม่รักผู้นำบัตให้ผู้ป่วยเล่าเรื่องความไม่ลงรอยกัน และบอกลักษณะหน้าตาของ พ่อ แม่ พี่ และน้อง (สาว) อย่างกว้างๆ ผู้นำบัตสังเกตภาพหยาบๆ เป็นพ่อ แม่ พี่ และน้องของผู้ป่วย(เฉพาะใบหน้า) และนำไปคล้องคอเพื่อนสมาชิกในกลุ่มให้สวมบทบาทตามนั้นให้ผู้ป่วยพูดกับแต่ละคน และสมาชิกแต่ละคนสะท้อนกลับมาให้ผู้ป่วยได้รู้สึกหากไม่ใช่ชวนคอ แต่อาจทำหน้าที่กากและสวมหน้ากากสมาชิกให้แสดงปฏิกิริยาสะท้อนกลับก็ได้ หรือให้ผู้ป่วยสวมบทบาทพ่อแม่และให้เพื่อนแสดงอารมณ์ของผู้ป่วยต่อเขา (ในบทของพ่อแม่แทน) ทำให้เขาได้คิดและลดความขัดแย้งลงได้ เข้าใจความรู้สึกของพ่อแม่มากขึ้นจากตัวอย่างที่ 3 นี้ ศิลป์นำบัตถูกนำไปประสานกับไซโคดรามาหรือละครจิตทำให้น่าสนใจขึ้นและผู้ป่วยได้เผชิญกับปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมขึ้นโดยสรุปจากตัวอย่าง ศิลป์นำบัตช่วยผ่าตัดปัญหาออกไป กล่าวคือผู้ป่วยจัดปัญหาออกไปได้โดยความเข้าใจลึกซึ้งในระดับ Emotional Insight คือ รู้และปฏิบัติได้ไม่ใช่รู้แต่เพียงอย่างเดียวในระดับ Intellectual Insight แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้ในการทำศิลปนำบัตมีลักษณะบางประการที่คล้ายกับจิตบำบัดต้องระมัดระวัง คือ ความรู้สึกของผู้ป่วยต่อผู้นำบัตทั้งทางบวกหรือทางลบที่เรียกว่า ทรานเฟอร์เรนซ์ (Transference) โดยเฉพาะความรู้สึกเชิงบวกและความรู้สึกของผู้บำบัดต่อผู้ป่วยที่เรียกว่า เคาเตอร์ทรานเฟอร์เรนซ์ เพราะจะทำให้ผู้นำบัตสูญเสียความเป็นธรรมและความเป็นผู้นำบัตไปอันทำให้การทำศิลปนำบัตล้มเหลวสำหรับจิตบำบัดที่กล่าวถึงนี้มีหลายแบบใครจะยกรูปแบบแผนที่ 1 เฉพาะในหลักการโดยสรุปมาเพื่อประกอบเป็นแนวทางเสริมทางศิลปนำบัตดังนี้ จิตบำบัดแบบนี้เรียกว่า จิตบำบัดแบบประคับประคอง (Supportive) เป็นแบบที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ป่วยบรรเทาและทนต่อความเครียดในจิตใจได้ก่อให้เกิดภาวะสมดุลทางจิตใจเท่านั้น ได้แก่

การปลอบใจ

การระบายอารมณ์

การดัดแปลงสิ่งแวดล้อม

การทำให้เข้มแข็งและ การจูงใจ

โดยสรุป ศิลป์นำบัตเป็นวิธีนำบัตอย่างหนึ่ง โดยอาศัยศิลปะเข้ามาเป็นศูนย์กลาง หรือสื่อประสานกับจิตบำบัด เพื่อทำให้ผู้ป่วยผ่อนคลาย และจัดปัญหาความไม่สบายใจของผู้ป่วยออกไป ศิลป์นำบัตสามารถใช้กับผู้มีปัญหาสุขภาพจิตระดับต่าง ๆ ได้ โดยสะดวกและกว้างขวาง ในปัจจุบันมีแนวโน้มนิยมใช้มากขึ้นจึงชวนให้น่าพัฒนาหลักการและวิธีการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

3.2 การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ศิลปนำบัต

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2542 : 114-118) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยในต่างประเทศในการใช้ศิลปะในการบำบัดโรคซึ่งงานวิจัยที่น่าสนใจได้แก่

1. โดนัลด์ วินนิคอตต์ (Donal Winnicott : 1981) ให้ความเห็นว่า

การนำบัตด้วยศิลปะนั้นต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยเชื่อมโยงระหว่างผู้สร้างสรรค์กับโลกภายนอก รวมถึงประสบการณ์ที่ได้รับจากมารดาซึ่งเป็นผู้สร้างบรรยากาศในการเลี้ยงดูเด็กโดยพยายามสอนให้พึ่งพาตนเอง เรียนรู้การแก้ปัญหาของตนเองผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งเด็ก ๆ จะใช้สิ่งนั้นๆ เป็นจุดเชื่อมโลกส่วนตัวสู่ภายนอก (Transitional Object)

2. วิลเฟรด ไบอัน (Wilfred Bionn : 1977) มีความเห็นว่า

หน้าที่ของนักศิลปนำบัตนั้นเสมือนมารดาผู้อุ้มชูและซึมซับอารมณ์ความรู้สึกรวมทั้งการรับรู้ประสบการณ์ที่ถูกระทุมของผู้ป่วย มนุษย์ควรเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงและเมื่อใดที่มโนภาพและประสบการณ์ตรงสอดคล้องตามจินตนาการที่นึกฝันไว้ก็จะเป็นเหตุให้มีความรู้สึกในแง่บวกต่อเหตุการณ์นั้นๆ และอาจสืบเนื่องให้มีความรู้สึกดีๆ ต่อประสบ

การทรงที่ต้องเผชิญต่อไปในอนาคต กระบวนการเกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงนั้น มีขั้นตอนที่เรียกว่า อัลฟา ฟังก์ชัน (Alpha Functioning) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่ามนุษย์เรามาจะเริ่มโดยการซึมซับประสบการณ์ตรงผ่านระบบสามัญสำนึกโดยจะถูกเก็บไว้ใตจิตใต้สำนึกแล้วพร้อมจะถูกเก็บข้อมูลนำมาใช้อีกต่อเมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงหรือเหมือนเดิม เช่นเด็กน้อยเมื่อแรกเริ่มที่จะต้องหัดเดินและฝึกเดินได้จนสำเร็จการเรียนรู้ในเรื่องการเดินจะถูกเก็บข้อมูลภายในจิตใต้สำนึก คราวหน้าเมื่อเด็กต้องการที่จะเดินก็จะสามารถเดินได้โดยอัตโนมัติ

3. เมลานี ไคลน์ (Melanie Klein : 1957)

มุ่งความสนใจไปในเรื่องที่ว่าเด็กทารกนั้นเริ่มเรียนรู้ที่จะแยกแยะเรื่องที่ตนเองพอใจหรือไม่พอใจเมื่อใด เด็กจะออกจากโลกความฝันของตัวเองเข้าสู่การเรียนรู้โลกภายนอกเมื่อใดกันแน่โดยที่เด็กตัวอย่างไว้ว่า การที่เด็กเรียนรู้ที่จะถ่มน้ำลายออกมาเมื่อเด็กมีความรู้สึกไม่พอใจแล้วนั้น เขาจะรู้สึกเศร้าเสียใจ รู้สึกถึงการสูญเสียขึ้นมา ประสบการณ์ตรงที่ใกล้เคียงกันกับเด็กมากที่สุดคือ ตัวมารดาเด็กนั่นเอง เด็กจะรับรู้ความรู้สึกรักหรือเกลียด พอใจหรือไม่พอใจผ่านตัวมารดาของเขา ในที่นี้มารดาจะมีหน้าที่เปรียบได้กับวัตถุสิ่งของที่เด็กมีไว้เพื่อฝึกฝนความรู้สึกพึงใจหรือไม่พึงใจ

ฮานนา ซีกัล (Hanna Segal : 1975)

กรณีศึกษาของ ฮานนา ซีกัลกลับให้ความสนใจในเรื่องของผลงานทางศิลปะของผู้เข้ารับการบำบัดได้ผลดีขึ้น ซีกัลมีความเห็นว่า นักศิลปะบำบัดจำเป็นต้องทราบเสียแต่เนิ่นๆ ว่าในผลงานนั้นๆ จะมีสัญลักษณ์ (Symbol) และวัตถุ (Object) รวมกันอยู่อย่างแยกไม่ออก อย่างไรก็ตามเมื่อถึงขั้นตอนที่ต้องแยกแยะแล้วจะต้องรู้ไว้ด้วยว่าสัญลักษณ์ใดๆก็ตามที่ปรากฏในภาพ จะแทนตัวตนของผู้รับการบำบัด แทนความคิดความรู้สึกของผู้รับการบำบัดทั้งหมด เพราะฉะนั้นนักศิลปะบำบัดจำเป็นต้องมีความระมัดระวังอย่างยิ่ง ที่จะไม่หลงผิดคิดไปว่าวัตถุในภาพนั้นเป็นตัวแทนความรู้สึกของผู้รับการบำบัด

มารีออน มิลเนอร์ (Marion Milner : 1955)

มารีออน มิลเนอร์ มีความคิดเห็นเช่นเดียวกับวินนี คอทท์ ที่ว่าในการชมงานศิลปะของผู้เข้ารับการบำบัดนั้น จำเป็นจะต้องให้ความสำคัญกับรูปทรงที่ไร้รูปแบบ รูปทรงที่ออกมาจากความรู้สึกส่วนตัวของผู้รับการบำบัดล้วนๆ นอกจากนั้นบทบาทในวัยเยาว์ของมารดาที่มีต่อบุตรน้อยของตนก็มีอิทธิพลต่อผลงานที่ผลิตออกมาเช่นกัน มิลเนอร์ชี้ให้ผู้ชมงานศิลปะเห็นถึงความแตกต่างระหว่างความคิดความรู้สึก ที่เพี้ยนผืนล้นๆ และความคิดที่กลั่นกรองมาจากสัญชาตญาณดิบของผู้รับการบำบัดนั้นต่างกัน ในขณะที่เด็กกำลังเล่นของเล่นอยู่หรือวาดภาพอยู่ เขาอาจสร้างสรรค์ผลงานที่มีความรู้สึกพื้นฐานมาจากความเพี้ยนผืนล้นๆ นั้นย่อมได้รับการตีความที่ต่างกับผลงานที่อาจกลั่นกรองมาจากความคิดที่ตกผลึกซึ่งซ่อนเร้นลึกอยู่ในจิตใจของผู้รับการบำบัดคนนอกจากไมเนอร์ที่ให้ความสนใจในการศึกษาถึงผลงานศิลปะของผู้เข้ารับการบำบัดสร้างสรรค์ขึ้นมาแล้ว กาเบรียล (Gabrielle) ก็มุ่งความสนใจของเธอไปในเรื่องของความคิดความรู้สึกของผู้เข้ารับการบำบัดที่มีต่อโลกภายนอกด้วยเช่นกัน เธอให้ความเห็นว่าการรับรู้ของผู้เข้ารับการบำบัดและประสบการณ์ภายนอกจะมีอิทธิพลเกื้อหนุนกันอยู่ การศึกษานั้นจะต้องศึกษาทั้งทางพร้อมกันไม่ใช่เพียงให้ความสนใจเฉพาะความคิดความรู้สึกของผู้รับการบำบัดล้วนๆ ซึ่งความคิดของบุคคลทั้งสองตรงกันกับความคิดของไฮน์ส โคฮัท ที่ศึกษาในเรื่อง Narcissism อยู่

ไฮน์ส โคฮัท (Heinz Kohut : 1971)

ไฮน์ส โคฮัท กล่าวไว้ว่า นักศิลปะบำบัดจำเป็นที่จะต้องทำหน้าที่ในการเข้าไปนั่งในจิตใจของผู้เข้ารับการบำบัดจะต้องรู้ว่าขณะนั้นผู้เข้ารับการบำบัดมีความรู้สึกเช่นไร เหตุใดจึงผลิตงานเช่นนั้นออกมา กล่าวง่าย ๆ คือ นักศิลปะบำบัดจำเป็นที่จะต้องเป็นผู้ฟังที่ดี เพื่อที่จะรับประสบการณ์ทุกซอทุกซอของผู้เข้ารับการบำบัด และเป็นทั้งผู้สังเกตการณ์ที่ดีในการตีความผลงานศิลปะที่ผู้รับการบำบัดได้ผลิตออกมาจะต้องทำหน้าที่สนองตอบปฏิกิริยาที่ผู้รับการบำบัดแสดงออกมาทุกๆ ระยะ และการปฏิบัติการณ์เช่นนี้เอง ทำให้ผู้รับการบำบัดมีความรู้สึกปลอดภัยอบอุ่นใจว่ามีใครบางคนพร้อมจะเข้าใจ เขาอยู่เคียงข้างเขาว่า ทุกคนย่อมต้องการที่จะเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับในสังคม ต้องการเป็นที่รู้จัก เป็นผู้ที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ โคเคเตน เป็นตัวของตัวเองด้วยกันทั้งนั้น เพราะฉะนั้นการบำบัดด้วยวิธีนี้จึงเป็นการบำบัดที่ถูกต้องที่จะเข้าถึงภาวะจิตของผู้เข้ารับการบำบัดได้โดยเห็นได้ว่า ประสบการณ์ที่เลวร้ายในวัยเยาว์ของผู้เข้ารับการบำบัดจะส่งผลให้ผู้เข้ารับการบำบัดมีบุคลิกลักษณะที่ผิดปกติไปจากบุคคลทั่วไปในสังคม อย่างไรก็ตามไม่ว่าผู้เข้ารับการบำบัดจะไม่มีทางคิดค้นหาทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเอง แต่อย่างไรก็ตามผู้เข้ารับการบำบัดบางคนจะมีปฏิกิริยาตอบกลับด้วยการสร้างบุคลิกภาพที่แสดงตัวตนของตัวเองออกมาให้ชัดเจนขึ้น ในการนี้ถ้าได้รับการบำบัดด้วยนักศิลปะ

บำบัด ด้วยแล้วละก็พวกเขาก็จะสามารถที่จะเข้าใจและเป็นตัวของตัวเองได้มากยิ่งขึ้น

กระบวนการการบำบัดด้วยศิลปะนั้นเป็นการบำบัดที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการบำบัดได้แสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเองผ่านรูปภาพ เป็นการนำสื่อทางศิลปะมาใช้ประโยชน์เชื่อมความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศิลปบำบัดกับผู้เข้ารับการบำบัด รูปแบบที่กล่าวข้างต้นนั้นสามารถนำมาอธิบายในขั้นตอนศิลปบำบัดในเด็กได้ว่า ตัวเด็กผู้เรียนรู้ก็เปรียบเสมือนตัวคนไข้ที่เข้ารับการบำบัดนั่นเอง ในที่นี้สิ่งแวดล้อมคือ นักศิลปบำบัด และช่องว่างระหว่างตัวแปรทั้งสอง ก็คือผลงานศิลปะทั้งนักบำบัดและคนไข้ที่เข้ารับการบำบัดจะเข้าใจกันมากยิ่งขึ้นผ่านตัวกลางก็คือ งานศิลปะนั่นเอง การใช้งานศิลปะในการบำบัดเช่นนี้อาจเปรียบได้กับการดึงเอาปัญหาที่อยู่ภายในความเป็นจริงให้แก่ผู้เข้ารับการบำบัดระหว่างที่มีการบำบัดนั้นความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น และนี่ก็คือหัวใจของการบำบัดด้วยศิลปะที่ให้ความสำคัญกับงานศิลปะที่ผู้เข้ารับการบำบัดสร้างออกมานั่นเอง

4.เอกสารและงานที่เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กวัยตอนกลาง(Middle Childhood : 6-12 ขวบ)

การศึกษาถึงพฤติกรรมในตัวเด็กนั้นเราต้องทำความเข้าใจเด็กในเรื่องของพัฒนาการต่างๆตามขั้นของเขาได้แก่การพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมจริยธรรมเพื่อเป็นข้อมูลในการทำความเข้าใจเด็กให้มากขึ้น ซึ่งเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นนั้นจะมีพัฒนาการอยู่ในช่วงวัยเด็กตอนกลางดังคำกล่าวของนักวิชาการต่างๆ ดังนี้

สมพร สุทัศนีย์กล่าวถึง พัฒนาการของเด็กวัยตอนกลาง (Middle Childhood : 6 - 12 ขวบ) (สมพร สุทัศนีย์ 2541:25-37)

เด็กวัย 6 - 12 ขวบ เป็นวัยที่มีพัฒนาการสำคัญมาก เป็น "วัยสงบราบเรียบ" ที่อยู่ระหว่าง "วัยยุ่งยาก" ของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน กับ "วัยบ๊วบล้าง" ของวัยรุ่น เป็นวัยที่มีความพร้อมมากขึ้น เด็กเริ่มเรียนรู้อย่างมีระบบและสนใจสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และกว้างขวางกว่าเดิม นับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญเพราะเด็กเริ่มออกสู่สังคมนอกบ้าน ต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ มีแรงสนใจใฝ่สัมพันธที่ ทำให้เด็กอยากรวมกลุ่มกับเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน นักจิตวิทยาคลุ่มจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) เรียกวัยนี้ว่า "วัยที่สนใจอวัยวะเพศ" (Phallic Stage) กับ "วัยก่อนเข้าสู่วัยรุ่น" (Latency Stage) ซึ่งรวมอยู่ในช่วงอายุ 6 - 12 ขวบ เด็กจะสนใจในเรื่องเพศ วัยเด็กตอนกลางนี้ เริ่มจากฟันน้ำนมหัก และสิ้นสุดลงที่ฟันแท้ขึ้น ดังนั้นจึงเรียกวัยนี้ว่า "วัยฟันน้ำนมหลุด" (Age of the Loose of Tooth) เป็นช่วงเวลาที่ความเพื่องานของเด็ก เริ่มเข้าสู่ความจริงเด็กวัยนี้เป็นวัยที่ยากแก่การเข้าใจ เหตุผลที่เด็กวัยนี้ยากแก่การเข้าใจคือ

- 1) เด็กวัยนี้ชอบจับกลุ่มกับเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน โดยไม่สนใจพ่อแม่
- 2) เด็กวัยนี้ชอบเพื่อนร่วมชั้นมากกว่าพ่อแม่และผู้ใหญ่ เพราะเด็กวัยนี้มักจะคิดว่าผู้ใหญ่เป็นคนเจ้าเล่ห์ ทลอลวงและโกหก
- 3) บางทีเด็กก็ก้าวร้าว บางทีก็เงียบเรียบร้อยต่อผู้ใหญ่ เด็กจะจับกลุ่มกับเพื่อนอย่างเหนียวแน่น และเป็นกลุ่มที่ลึกลับ แม้กลุ่มจะรวมตัวกันได้ไม่นาน แต่จะมีคำปฏิญาณ และคำสัญญาที่เขียนด้วยเลือดหรือหมึกสีแดง

พัฒนาการทางกาย

เด็กวัย 6 - 12 ขวบ มีพัฒนาการทางกายแตกต่างกัน ดังนี้

วัย 6 ขวบ มีอัตราการเจริญเติบโตช้าลงแต่สม่ำเสมอ กระดูกมือยังไม่แข็งแรง ฟันน้ำนมจะหลุด ฟันแท้ขึ้นมาแทน มักจะติดโรคง่ายกว่าวัย 5 ขวบ ระบบประสาทเปลี่ยนแปลงไปด้วย ทำอะไรมักสุดโต่งไปทางใดทางหนึ่ง

วัย 7 ขวบ ชอบออกกำลังกายและเล่นกีฬากลางแจ้ง การใช้สายตาจะสัมพันธ์กับมือมากขึ้น มีสมาธิในการทำงาน

มาก ขึ้นสามารถช่วยตัวเองในการอาบน้ำ แต่งตัวได้ดีขึ้น

วัย 8 ขวบ เด็กวัยนี้กินจุ กินอาหารแปลก ๆ ได้ทุกชนิด กินอาหารได้เอง แต่ไม่ค่อยเรียบร้อย พ่อแม่ต้องดูแลอย่างใกล้ชิดวัยนี้สามารถควบคุมการขับถ่ายได้ดี แต่งตัวได้เองแต่พ่อแม่ก็ยังช่วยเหลืออยู่บ้าง เด็กวัย 8 ขวามีลักษณะตรงกันข้ามกับวัย 7 ขวบ คือจะต่อสู้กับทุกอย่างแม้มีอุปสรรค เด็กวัยนี้จึงชอบการต่อสู้และการแสดงที่โลดโผน

วัย 9 ขวบ ร่างกายแข็งแรงมากขึ้น ทำอะไรซ้ำ ๆ โดยไม่รู้จำกันเห็นบ่อย วัยนี้เด็กผู้ชายชอบการต่อสู้ การกินอาหารมีระเบียบมากขึ้นโดยการเลียนแบบผู้ใหญ่ แต่ไม่ค่อยพิถีพิถันในการแต่งตัว เสื้อผ้าที่ใส่แล้วมักทิ้งไว้เกือบบนเตียงเสมอ แต่เด็กวัยนี้ทำงานรวดเร็ว ว่องไว รู้จักจัดเวลาว่าจะทำอะไรควรทำก่อนหรือหลัง

วัย 10 - 12 ขวบ เป็นระยะพัฒนาการที่กว้าง เด็กบางคนอยู่ระหว่างวัยเด็กกับวัยรุ่นเรียกว่า "ก่อนวัยรุ่น" (Puberty) วัยนี้เด็กผู้หญิงมีพัฒนาการเร็วกว่าเด็กผู้ชาย การเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายจะมีการประสานกันดีขึ้นจะเห็นจากการเล่นเกมต่าง ๆ เด็กวัยนี้จึงสามารถเล่นกีฬา และเกมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะการเล่นของเด็กวัย 6 - 12 ขวบ

การเล่นของเด็กเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสนุกสนานโดยไม่คำนึงถึงผลตอบแทน การเล่นจึงเกิดจากความสมัครใจ ลักษณะการเล่นของเด็กมีลักษณะดังนี้

- 1) การเล่นเป็นการระบายพลังที่เหลือ เพราะเด็กไม่ต้องทำงานหนัก ไม่ต้องใช้สมอง
- 2) การเล่นเป็นการหาความสนุกสนานเพลิดเพลิน
- 3) เด็กเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ เช่น เล่นตุ๊กตา โดยสมมติให้ตุ๊กตาเป็นลูกตนเองเป็นแม่ หรือการเล่นหุ่นขี้ผึ้ง ต้มแกง เป็นต้น

4) การเล่นของเด็กวัยนี้มักแสดงออกถึงความรู้สึก ประสบการณ์อารมณ์ต่าง ๆ เช่น ความขบถคับใจ ความโกรธ ความสงสัย ความต้องการ ฯลฯ ลักษณะการเล่นทั่ว ๆ ไป จะเล่นเป็นกลุ่มใหญ่

ลักษณะของการเล่นโดยทั่ว ๆ ไป เด็กจะเล่นอย่างอิสระอยู่กับวัย ถ้าวัยต่างกัน การเล่นก็ต่างกันออกไป ดังนี้

1) การเล่นที่เป็นไปตามธรรมชาติ เป็นการเล่นที่ไม่มีกฎเกณฑ์มักเล่นคนเดียวมากกว่าการเล่นเป็นกลุ่ม เด็กจะเล่นตามใจตนเอง เมื่อเบื่อก็เลิกไป มักเป็นการเล่นของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน เช่น การเล่นตุ๊กตา แม้ว่าตุ๊กตาจะไม่มี ความหมายสำหรับเขา แต่เด็กจะสำรวจตุ๊กตาโดยดึงทิ้งออกจากกัน แล้วนำมาประกอบใหม่ แต่กลัมน้อยยังไม่แข็งแรงพอ เด็กวัยนี้จึงมักทำสิ่งต่าง ๆ เสียหายเสมอ

2) การเล่นแบบสมมติ โดยมากเด็กที่ปรับตัวไม่ค่อยได้มักเล่นสมมติมากกว่าเด็กที่ปรับตัวได้ดี การเล่นสมมติจึงสะท้อนให้เห็นถึงจิตใจ อารมณ์และความต้องการ ตลอดจนถึงวัฒนธรรมของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ เช่น เด็กที่พ่อแม่เกลียดชังไม่ต้องการตน จะสมมติตุ๊กตาเป็นพ่อแม่ แล้วแสดงอาการก้าวร้าวทำลายตุ๊กตานั้นเพื่อระบายความคับแค้นใจ สำหรับเด็กที่ชอบเป็นตำรวจและต้องการเป็นตำรวจก็จะสมมติตัวเองเป็นตำรวจถือปืนต่อสู้กับผู้ร้าย ฯลฯ การเล่นสมมติมักเล่นเกี่ยวกับชีวิตในบ้าน การเดินทาง การสมมติตัวเองเป็นบุคคลต่าง ๆ ในนวนิยาย ในโทรทัศน์ และภาพยนตร์

การเล่นสมมติมีประโยชน์มาก เป็นการฝึกให้เด็กคิดอย่างเสรีเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นจริงทั้งหลาย เพราะเด็กขาดประสบการณ์และการเล่นสมมติยังช่วยให้เด็กได้ผ่อนคลายความตึงเครียดได้ด้วย การเล่นสมมติเป็นการคิดฝันของเด็ก ถ้าเด็กเพื่อฝันมากเกินไปจะทำให้เด็กหลุดออกไปจากโลกของความเป็นจริงและทำให้เกิดความสับสนระหว่าง "ข้อเท็จจริง" (Facts) กับ "ความเพ้อฝัน" (Fantasy) ผู้ใหญ่ควรค่อย ๆ ให้เหตุผล แต่ไม่ใช้ขู่ตวาดหรือห้ามปราม

3) การเล่นแบบสร้างสรรค์ เช่น การเอาไม้มาประกอบเป็นรูปต่าง ๆ การวาดภาพต่าง ๆ การวาดเป็นการแสดงออกซึ่งอารมณ์ ความต้องการและสิ่งที่เด็กคิดในขณะนั้น เด็กวัย 5 - 8 ขวบ จะวาดรูปคนที่เป้นเพศเดียวกับตนมากกว่าเด็กวัย 11 ขวบ เพราะเด็กวัย 11 ขวบ เริ่มแยกเพศได้แล้ว ดังนั้น การจะเข้าใจเด็กต้องสังเกตจากการเล่นแต่โดยปกติแล้วผู้ใหญ่มักไม่สนใจการเล่นของเด็ก เพราะถือว่าเป็นเรื่องไร้สาระ และถือว่าวัยเด็กก็ชอบเล่นเป็นธรรมชาติเด็กมักจะเล่นในลักษณะของการระบายอารมณ์ความต้องการลับหลังผู้ใหญ่ เช่น เล่นผัวเมีย เป็นทหาร ตำรวจและการเล่นที่แสดงออกซึ่งความไม่พอใจต่าง ๆ

พัฒนาการทางอารมณ์

เด็กวัยนี้ทำอะไรจะมีอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้องไม่มีความอดทนขาดความสามารถในการทำตามความต้องการของผู้อื่น ถือตนเองเป็นศูนย์กลาง

วัย 6 ขวบจะมีอารมณ์กลัวและวิตกกังวล คือ กลัวความมืด ฟาร้อง ฟาแลบ หมอ ความเจ็บปวด และมีความวิตกกังวลว่าพ่อแม่จะไม่รัก จะรู้สึกอิจฉาน้องที่เกิดใหม่ กลัวความแตกแยกในครอบครัวกลัวความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น เมื่อเด็กออกจากบ้านไปเด็กกลัวว่าเมื่อกลับมาแล้วจะไม่พบใคร นอกจากนี้เด็ก จะมีความสละสลวยเมื่อทำผิด เด็กวัยนี้ชอบหนีและโกหกเพราะกลัวถูกลงโทษ และไม่รู้จักรักษาสัญญาเพราะขาดความอดทนมักอยากได้สิ่งต่าง ๆ มาเป็นของตนแต่ไม่รู้จักเลือกสิ่งที่ดีที่สุด เมื่อโตมาแล้วก็เก็บรักษาไม่เป็น มักจะทิ้งขว้าง

เด็กวัย 7 ขวบ จะชอบเล่าเรื่องเพื่อฝันเพราะต้องการผจญภัย แต่ไม่มีโอกาสผจญภัยได้โดยตรงการเล่าเรื่องเพื่อฝันยังแสดงออกซึ่งความก้าวร้าวต่อบางสิ่งบางอย่างที่เด็กแสดงออกไม่ได้โดยตรงและมักเล่าเรื่องต่าง ๆ เกินจริงเสมอ เช่น "ฉันเห็นคนอ้วนเท่าบ้าน" "ฉันรักเธอเท่าฟ้า" การเล่าเรื่องเพื่อฝันนอกจากจะแสดงให้เห็นจินตนาการแล้วยังแสดงให้เห็นความต้องการความใหญ่โต แข็งแรง มีอำนาจและความสำเร็จเนื่องจากเด็กวัยนี้มีความกลัวความล้มเหลวจากการต่อสู้ กลัวการไม่ยอมรับจากเพื่อน ซึ่งอีริกสัน (Erikson) เรียกพัฒนาการวัยนี้ว่า "พัฒนาการความอยากเด่น หรือความรู้สึกด้อย" (Industry VS. Inferiority) ถ้าเด็กทำอะไรแล้วประสบความสำเร็จจะรู้สึกมั่นใจแต่ถ้าล้มเหลวจะรู้สึกมีปมด้อย

เมื่อมีความกดดันหรือมีความตึงเครียด เด็กจะแสดงอารมณ์ออกทางสีหน้าจนเห็นได้ชัด โดยเฉพาะเมื่อถูกบังคับให้ทำงานที่ตนไม่ชอบ หรือเมื่อพ่อแม่เปรียบเทียบเด็กกับผู้อื่น ทำให้เกิดการต่อต้านและท้าทายได้ เด็กวัย 9 ขวบจะวิตกกังวลเกี่ยวกับไฟฟ้า หมดยึก หมดยืด เพราะขัดกับสิ่งที่เขาต้องการจะเป็น เด็กวัยนี้อยากจะเป็นพระเอก นางเอก หรือดารา หรือผู้ที่เด่นในสังคม วัย 10 - 12 ขวบ จะเริ่มวิตกเกี่ยวกับเรื่องเพศ เพราะเด็กโตพอที่จะหาคำตอบได้ว่า ทำไมคนจึงต้องมีความผูกพันเกี่ยวข้องกัน เด็กจะสนใจปัญหาทางเพศมากกว่าเรื่องอื่น ๆ และเด็กต้องการความรักในการพัฒนาและเจริญเติบโต

พัฒนาการทางสังคม

เนื่องจากเด็กวัย 6 - 12 ขวบ จะมีอิสระและรับผิดชอบน้อยกว่าวัยรุ่นและวัยอื่น ๆ เด็กวัยนี้อยากเติบโตเป็นวัยรุ่นทำอะไรก็จะเลียนแบบวัยรุ่น ถ้าพ่อแม่คาดหวังให้เด็กวัยนี้ทำตามพ่อแม่ต้องการหรือให้เด็กรับผิดชอบงานหนักในเวลาจำกัด เด็กก็จะหนีไปอยู่กับเพื่อน เข้ากลุ่มเพื่อนและใช้เวลาอยู่กับกลุ่มเพื่อนมากที่สุด ประกอบกับเด็กวัยนี้ต้องการเป็นสมาชิกของกลุ่ม แก่งและสมาคมของเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันมาก เด็กจะเล่นเป็นกลุ่มใหญ่ และเปลี่ยนหัวหน้ากลุ่มบ่อยๆ การเล่นจะเป็นแบบเพื่อนมากกว่าการเล่นแบบแข่งขัน เช่น "เล่นตำรวจจับผู้ร้าย" การที่เด็กเข้ากลุ่มเพื่อนเพราะเด็กต้องการให้เพื่อนยอมรับ เด็กจึงพยายามทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่ม เด็กจะซื่อสัตย์ต่อกลุ่ม ทำตามคำแนะนำของกลุ่มได้ ถ้าเด็กคนใดถูกเนรเทศออกจากกลุ่มก็จะกลายเป็นคนเจียมขี้น เก็บตัว เด็กวัยนี้เด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงจะไม่เล่นรวมกันเป็นอันขาด การอยู่ในกลุ่มเพื่อนทำให้เด็กเรียนรู้คำว่า "พวกเรา" (Ingroup) และ "พวกเขา" (Out-group) การเป็นผู้นำ การเป็นผู้ตามที่ดี เรียนรู้กฎของสังคมโดยไม่รู้ตัว นอกจากนี้ทำให้เด็กเรียนรู้วิถีชีวิตและมาตรฐานของสังคมด้วยทำให้เด็กมีประสบการณ์ทางสังคมมากขึ้น ทำให้สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้น เมื่ออยู่ในโรงเรียนเด็กยอมรับกฎเกณฑ์ของโรงเรียนได้มากขึ้น ด้านการติดต่อสัมพันธ์กับครู เด็กเริ่มเลียนแบบการแต่งกาย กิริยาท่าทางของครู เอาใจครูโดยการทำงานให้เพราะรู้ว่าครูมีโชติช่วงพอมืออีกต่อไป เด็กอาจจะคิดว่าครูเป็นอะไรของเขาก็ได้ เช่น เป็นเพื่อน เป็นพี่ ฯลฯ บ่อยครั้งที่เด็กคิดว่าครูคือเพื่อนที่เข้าใจเขามากที่สุด บางทีเด็กเรียกร้องความสนใจจากครูโดยช่วยเหลือครูทำงาน แต่บางครั้งก็เรียกร้องความสนใจทางลบ เช่น ฝ่าปากขว้างปาสิ่งของ ฯลฯ เด็กวัยนี้เริ่มมองเห็นความแตกต่างระหว่างโลกของเด็กและโลกของผู้ใหญ่ ถ้าเด็กรู้ว่าผู้ใหญ่ใช้อำนาจกับตน เด็กจะต่อต้าน คือตั้งแต่ว่าเชื่อเพื่อนมากกว่าผู้ใหญ่

พัฒนาการทางสติปัญญา

เพียเจต์ (Piaget) นักจิตวิทยากลุ่มที่เน้น "ความรู้ความเข้าใจ" (Cognitive) จัดเด็กวัย 7 - 11 ขวบ อยู่ในขั้นพัฒนาการขั้นรูปธรรม (Concrete operation) คือ เด็กสามารถคิดได้อย่างมีเหตุผล รู้จักการแก้ปัญหาในสิ่งที่เป็รูปธรรมได้ เข้าใจในเรื่องความคงตัวการคิดย้อนกลับ รู้จักแบ่งหมวดหมู่อย่างมีกฎเกณฑ์ สามารถมองสิ่งต่าง ๆ ได้สองลักษณะในเวลาเดียวกัน (Decentration) เช่น สามารถคิดถึงปริมาตร และน้ำหนักในเวลาเดียวกันได้ (พรรณี ชูทัย, 2522 : 59) เด็กวัยนี้มีความอยากรู้อยากเห็นมาก เมื่อพบอะไรจะจับต้อง รื้อถอนเสมอ นอกจากนี้ยังมีความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับการเกิด การผสมพันธุ์ มักชอบเปรียบเทียบอวัยวะของตนกับของเพื่อน เด็กผู้ชายที่มีอวัยวะเพศเล็กกว่าของเพื่อนจะรู้สึกมีปมด้อยและไม่กล้าให้ผู้อื่นเห็นไม่ว่าเวลาใด และจะมีความวิตกกังวลจนกลายเป็นเด็กที่แยกตัวออกจากสังคมได้ เด็กวัย 8 ขวบ สามารถย้อนระลึกถึงอดีตได้ สังเกตได้จากคำพูดที่ว่า "เมื่อฉันเป็นเด็ก

เล็ก ๆ’ เด็กจะสนใจสถานที่ไกล ๆ คนต่างชาติและเริ่มเรียนรู้ว่าในโลกกว้างมีอีกหลายอย่างที่เขารู้ เริ่มมองเห็นความแตกต่างระหว่างบ้านของตนกับบ้านของเพื่อนและยอมรับทัศนคติของพ่อแม่ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เด็กวัยนี้จะรับผิดชอบและซื่อสัตย์ในการทำงาน วัยนี้สามารถอ่านหนังสือได้เข้าใจ จะอ่านหนังสือเพื่อความสนุกสนาน

พัฒนาการทางจริยธรรม

เพียเจท์ กล่าวว่า พัฒนาการทางจริยธรรมเกี่ยวข้องกับสติปัญญาด้วย วัย 6 - 12 ขวบ เริ่มเข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ว่าสามารถยืดหยุ่นได้ ดังนั้นจริยธรรมของเด็กวัยนี้จึงเป็นจริยธรรมที่สัมพันธ์กับสภาพการณ์ (Moral Relativism) เด็กวัยนี้ เริ่มมีเหตุผลว่า การกระทำบางอย่างอาจจะมาจากแรงจูงใจ กฎเกณฑ์บางอย่างจึงต้องมีข้อยกเว้นในทัศนะของโดลเบอร์ก (Dohlborg, 1976) นักจิตวิทยาที่ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมวัดระดับจริยธรรม กล่าวว่าเด็กวัย 6 - 12 ขวบพัฒนาจริยธรรมในระดับก่อนกฎเกณฑ์ คือ เด็กจะเลือกทำในสิ่งที่เด็กคิดว่าจะเป็นประโยชน์แก่ตนเองจะหลบหลีกการลงโทษเพราะกลัวความเจ็บปวด เด็กวัยนี้จึงยอมทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่เพราะคิดว่าผู้ใหญ่มีอำนาจเหนือตน นอกจากนั้นเด็กยังทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับผลตอบแทน การกระทำที่ถูกต้องคือ การกระทำที่ตนพอใจเท่านั้น ความยุติธรรมคือการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน

กล่าวโดยสรุปว่าเด็กวัย 6 - 12 ขวบ ยังมีประสบการณ์น้อย จึงมีปัญหาในการปรับตัวมาก บางครั้งเด็กก็สามารถแก้ปัญหาได้ แต่บางครั้งก็แก้ปัญหาไม่ได้จึงพยายามหลีกเลี่ยงปัญหาโดยใช้กลวิธีป้องกันตนเอง (Defense mechanism) ปัญหาหลักจะเป็นสภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะการที่เป็นปัญหาทางจิตใจ ดังนี้

ความวิตกกังวล (anxiety) เป็นความรู้สึกที่ฝังลึกอยู่ภายใน และเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว เช่นเด็กที่โกรธพ่อแม่แต่ก็เชื่อว่า ความโกรธต่อพ่อแม่เป็นสิ่งที่ไม่ดี จึงเก็บกดอารมณ์โกรธนั้นไว้ เมื่อเก็บไว้นาน ๆ เด็กจะหาทางแสดงอารมณ์โกรธกับคนอื่น ๆ เพื่อลดความวิตกกังวลความขัดแย้งใจ (frustration) จะเกิดขึ้นเมื่อเด็กถูกขัดขวางไม่ให้ไปถึงเป้าหมาย โดยปกติเด็กจะแสดงอารมณ์ออกอย่างเสรี เมื่อมีคนมาขัดขวางความต้องการ เด็กจะหาทางเอาชนะด้วยการแสดงอารมณ์ที่รุนแรงออกมา ถ้าหากยังไม่ได้ตั้งใจอีกหลายครั้งหลายหนเด็กจะกลายเป็นคนแยกตัวและหนีสังคมไปก็ได้ ความขัดแย้งในใจ (conflict) เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้น จะทำให้เด็กตัดสินใจไม่ได้ เช่น เด็กต้องการที่จะไปกินอาหารกับลุง แต่ก็ไม่ต้องการฟังเสียงป้าบน จึงไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะทำอย่างไรความขัดแย้งในใจจะเกิดขึ้นใน 3 ลักษณะ

- 1) ความขัดแย้งในใจเกิดเมื่อบุคคลมีความพอใจของ 2 อย่างในเวลาเดียวกัน เช่น เด็กต้องการไปเรียนหนังสือ แต่ไม่อยากจากพ่อแม่ไป
- 2) ความขัดแย้งในใจเกิดเมื่อพบกับสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา 2 อย่างในเวลาเดียวกัน และยอมรับสภาพนั้นไม่ได้ เมื่อเด็กเผชิญปัญหาเช่นนี้ เด็กจะหาทางหนี ถ้าหนีไม่พ้นจะเกิดความขัดแย้งใจ
- 3) ความขัดแย้งในใจเกิดขึ้นเมื่อพบกับสิ่งที่น่าพอใจและไม่น่าพอใจในจุดหมายเดียวกัน เช่น เด็กกลัวในเรื่องเพศและคิดว่าเป็นเรื่องลามก แต่ในขณะที่เดียวกันเขาก็มีความต้องการทางเพศเมื่อเด็กเผชิญปัญหาดังกล่าว เด็กจะเกิดความขัดแย้งใจ และหาทางปรับตัวโดยใช้กลวิธีป้องกันตัวเองต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การถอยหนี (withdrawal) เป็นวิธีการจัดการความขัดแย้งใจได้วิธีหนึ่ง เช่น เด็กที่พ่อแม่บังคับให้เล่นเปียโน เด็กอาจจะหนีเข้าไปกับลูกหมาก็ได้ เป็นการปฏิเสธที่จะพบกับปัญหา วิธีนี้เป็นวิธีการปรับตัวทางบวก ดังนั้นถ้าเด็กถูกรังคับให้ทำสิ่งที่เด็กไม่ชอบเด็กจะหนีโรงเรียนก็ได้

3.2 การลืม (forgotten) เป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ยาก ๆ ดังนั้น ครูจึงไม่ควรแปลกใจว่าทำไมเด็กบางคนจึงเป็นคนขี้ลืม

3.3 การบิดเบือนความจริง (denial) หรือการไม่ยอมรับความจริงที่เกิดขึ้น เมื่อเด็กพบกับปัญหาที่ทำให้เกิดความปวดร้าว เด็กจะไม่ยอมรับความจริงที่เกิดขึ้น เมื่อเด็กพบกับปัญหาที่ทำให้เกิดความปวดร้าว เด็กจะไม่ยอมรับว่าสิ่งนั้นเกิดขึ้นกับตนเอง เช่น เด็กที่พ่อแม่ไม่รัก เด็กจะไม่ยอมรับว่าพ่อแม่ไม่รักตน แต่จะพยายามคุยกลบเกลื่อนความจริงว่า พ่อแม่ดีกับตนสารพัด เด็กที่เดินไปชน เพื่อนล้มลงก็กล่าวโทษว่าเพื่อนยื่นกะทะขวางทาง

3.4 การกลบเกลื่อนความรู้สึก (reaction formation) เป็นการแสดงความรู้สึกที่ตรงกันข้ามกับความเป็นจริง หรือความต้องการในส่วนลึกของจิตใจ อาจเป็นการกลบเกลื่อนความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยก็ได้ เช่น เด็กที่ก้าวร้าวเกรงชอบวางใจและรักผู้อื่นเสมอ มักจะเป็นเด็กที่มีความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย พ่อแม่เกลียดชังและไม่ต้องการ

3.5 การระบายอารมณ์ผิดที่ (displacement) เนื่องจากการเก็บกดอารมณ์ไว้ เพราะไม่สามารถแสดงออกต่อบุคคลนั้น ๆ ได้ จึงเปลี่ยนเป้าหมายไปสู่ผู้อื่น ตัวอย่างเช่น เมื่อเด็กถูกครูตี เด็กไม่สามารถแสดงอารมณ์โกรธได้ตอบโต้ครูได้ เมื่อกลับไปถึงบ้านเด็กจะระบายอารมณ์โดยการเตะกับประตู หรือระบายอารมณ์กับพ่อแม่ซึ่งมีอำนาจน้อยกว่า

กว่า หรือเด็กโกรธกับแม่ก็มาระบายอารมณ์กับเพื่อน เป็นต้น

3.6 การทดแทน (sublimation) หมายถึง การทดแทนความต้องการที่ไม่สามารถแสดงออกได้โดยตรง แรงผลักดันนี้จะถูกเก็บกดไว้ได้จิตสำนึก แต่จะแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะที่สังคมยอมรับ เช่นคนที่มีนิสัยก้าวร้าวเกร ก็แสดงออกโดยการเล่นกีฬา ฟุตบอล เป็นนักมวย เป็นหมอม้าตัด ฯลฯ

3.7 การเลียนแบบ (identification) หมายถึง การรับเอาแบบอย่างของคนอื่นมาเป็นของตน เด็กชอบการเลียนแบบเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ และมักจะทำตามบุคคลที่ตนนิยมชมชอบ พฤติกรรมอีกแบบหนึ่งคือ การอวดอ้างว่ารู้จักคนโน้นคนนี้ อวดอ้างว่ามีของผู้อื่นเพื่อให้เห็นอิทธิพลของตน พฤติกรรมที่เห็นได้ชัดอีกอย่างเช่น ร้านอาหารถ้าต้องการจะให้ขายดีก็ต้องคิดป้ายว่า “เชลล์ชวนชิม” โดยอ้างว่ามีของผู้อื่นอิทธิพลในด้านการชิมรสอาหารว่าเป็นเลิศมาโฆษณา

3.8 การก้าวร้าวรุนแรง (aggression) เกิดขึ้นเมื่อเด็กถูกขัดใจ หรือพบกับสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความตึงเครียดเด็กอาจแสดงอาการโกรธออกมาด้วยการก้าวร้าวรุนแรง เช่น เมื่อถูกครูบังคับให้ทำงาน เด็กจะระบายความโกรธด้วยการเตะถีบสิ่งของหรือบุคคลที่อยู่ใกล้ ๆ

3.9 การเก็บกด (repression) เมื่อเด็กบางคนถูกใช้งานหรือถูกบังคับมากเกินไป เด็กจะไม่กล้าแสดงความรู้สึกไม่พอใจ เพราะเกรงกลัวอำนาจของพ่อแม่หรือครู เด็กจึงเก็บอารมณ์นั้นไว้ แต่ถ้าเก็บกดไว้นาน ๆ จะทำให้เด็กมีอาการทางโรคประสาทได้

3.10 การย้อนกลับไปเป็นเด็ก (regression) เมื่อเด็กเผชิญปัญหาที่หนัก และแก้ปัญหาไม่ได้ เด็กไม่ยอมรับผิชอบปัญหานั้น จึงมีพฤติกรรมถอยกลับไปเป็นเด็กอีก คือ จะร้องไห้ กระเทาะเท้า ฯลฯ

3.11 ฝันกลางวัน (day dreaming) เมื่อเด็กประสบอุปสรรคและมีความข้องใจอยู่เป็นนิจ เด็กจะพยายามสร้างมโนภาพขึ้นมาในลักษณะที่ตรงกันข้ามกับความเป็นจริง เพื่อลดความตึงเครียดและเพื่อสนองความต้องการ เช่น การที่พ่อแม่ยากจนไม่มีสิ่งของที่ดี ๆ ตามที่ใจปรารถนา เด็กจึงนั่งฝัน และจินตนาการถึงบ้านสวย ๆ ของเล่นดี ๆ ที่เด็กไม่สามารถจะมีได้ถ้าเด็กใช้กลวิธีการป้องกันตัวเองดังกล่าแล้วได้รับความสำเร็จ เด็กก็หายข้องใจ แต่ถ้าใช้แล้วไม่ประสบผลสำเร็จ เด็กจะหาทางออกเพื่อลดความข้องใจต่อไป พฤติกรรมในขั้นนี้จะออกมาในรูปของโรคประสาท (neurotic) เช่น ย้ำคิดย้ำทำ หรือเด็กที่ทำผิดรุนแรงแล้วไม่กล้ารับผิด หรือไม่สามารถสารภาพผิดกับใครได้ เด็กจะเก็บกดเอาความผิดไว้ กลายเป็นความหวาดระแวงความหวาดกลัว (phobia) และความวิตกกังวลอย่างรุนแรง

5. เอกสารเกี่ยวกับแบบทดสอบ

5.1 หลักการใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ

ดาร์นี อุทัยรัตนกิจ (2534 : 534-535) ได้อธิบายเกี่ยวกับหลักการใชแบบทดสอบไว้ดังนี้

ในหลายกรณี ครูแนะแนวหรือนักจิตวิทยาจะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกภาพหรือวัดบุคลิกภาพของนักเรียนได้อย่างเที่ยงตรงสามารถทำความเข้าใจพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้อย่างชัดเจนพร้อมทั้งได้แนวทางในการวางแผนการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนได้เป็นอย่างดี เพียงแค่ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากครู ศึกษาระเบียนสะสมของนักเรียนสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและพบปะพูดคุยกับผู้ปกครอง

แบบทดสอบบุคลิกภาพไม่ว่าจะเป็นแบบปรนัย (objective) หรือแบบฉายภาพ (projective) ไม่ได้เป็นเครื่องมือที่ดีเด่นกว่าเทคนิควิธีการอื่น ๆ ในการวัดบุคลิกภาพที่ได้กล่าวมาแล้ว การใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพมีข้อจำกัดและผลเสียหลายประการ ถึงแม้ว่าจะมีผลดีในการให้ข้อมูลที่เป็นปรนัยหรือให้ความเข้าใจเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ภายในตัวนักเรียนผลที่ได้จากแบบทดสอบบุคลิกภาพบอกถึงร่องรอยและแนวทางสำหรับการตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมและเจตคติของนักเรียนในสภาพการณ์เฉพาะอย่างเท่านั้น ดังนั้นการแปลผลที่ได้จากการใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพจะต้องทำด้วยความระมัดระวังโดยผู้ชำนาญการและมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีหรือแนวความคิดที่เป็นพื้นฐานของแบบทดสอบนั้นนอกจากนั้นผู้ทดสอบจะต้องแปลผลที่ได้จากแบบทดสอบบุคลิกภาพบนพื้นฐานของข้อมูลเกี่ยว

กับนักเรียนที่รวบรวมได้จากแหล่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ครูแนะแนวหรือนักจิตวิทยาไม่ควรวัดบุคลิกภาพของนักเรียนโดยใช้เฉพาะแบบทดสอบบุคลิกภาพเท่านั้น เนื่องจากจะทำให้การแปลผลผิดพลาดได้ และเป็นผลทำให้การวัดบุคลิกภาพขาดความตรงหลักพื้นฐานของการใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพหรือเทคนิคการทดสอบบุคลิกภาพอื่นๆ เหมือนกับการทดสอบทางจิตวิทยา คือ เลือกใช้แบบทดสอบที่ง่ายที่สุดและสิ้นเปลืองน้อยที่สุดในแง่ของเวลาและกำลังงานก่อน นั่นคือเริ่มต้นทดสอบด้วยแบบทดสอบที่มีวิธีการทดสอบและการแปลผลที่ง่าย และหากว่าข้อมูลที่ได้ยังไม่เพียงพอต่อการทำความเข้าใจปัญหาของนักเรียน และมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลแบบเดิม จึงเพิ่มเติมด้วยการใช้แบบทดสอบที่มีวิธีการทดสอบที่ยากและใช้เวลามาก การที่จะเลือกใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพใด ๆ นั้นควรเลือกใช้ก็ต่อเมื่อแบบทดสอบนั้นให้ข้อมูลที่รวดเร็ว เข้าใจง่ายและข้อมูลนั้นไม่อาจได้มาด้วยวิธีการอื่น ๆ

5.2 ประโยชน์ของการใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ

การณี อุทัยรัตนกิจ (2534:534-535) ได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียของแบบทดสอบ ดังนี้

1. ได้โอกาสในการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในสถานการณ์ที่ได้จัดขึ้น หรือสถานการณ์ที่ถูกควบคุมการทดสอบนักเรียนสองต่อสอง ในห้องทดสอบนั้น เป็นสภาพที่ผู้ทดสอบควบคุมได้ในขณะทดสอบ นักเรียนอาจจะแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างจากเมื่อนักเรียนอยู่ในห้องเรียน หรืออยู่กับคนอื่น ๆ ดังนั้น ผู้ทดสอบไม่ควรจะสรุปและลงความเห็นว่าเกี่ยวกับพฤติกรรมจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในสถานการณ์ของการทดสอบเท่านั้น
2. ได้ข้อมูลจากการที่นักเรียนตอบสนองต่อแบบทดสอบซึ่งผู้ทดสอบสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ในแง่ของคุณภาพและเนื้อหาของคำตอบได้
3. ได้คะแนนมาตรฐานของนักเรียนที่จะช่วยในการเปรียบเทียบพฤติกรรมของนักเรียนกับพฤติกรรมของตนเองที่มีมาก่อน หรือเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของ นักเรียนคนอื่น ๆ ที่มีอายุอยู่ในวัยใกล้เคียงกันถึงแม้ว่าคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบจะมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจพฤติกรรมของนักเรียน แต่ก็เป็นข้อมูลเพียงส่วนน้อยของกระบวนการรวบรวมข้อมูล ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบบุคลิกภาพเพียงฉบับเดียวไม่อาจเป็นที่เชื่อถือได้ว่าจะมีความเที่ยงตรงและบอกลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

อัจฉรา สุขารมณ (2529 :144-145) ได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียของแบบทดสอบ ดังนี้

1. ทำให้ทราบระดับสติปัญญาของเด็กเป็นการช่วยให้ครูได้จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับความสามารถและสติปัญญาของเด็ก
2. เป็นประโยชน์อย่างยิ่งทางด้านการแนะแนว ครูต้อง ทราบระดับสติปัญญาและบุคลิกภาพ ความถนัด และความสนใจของเด็กก่อนจึงแนะแนวได้ผลดีอีกทั้งสามารถแนะแนวทางให้เด็กรู้จักตั้งระดับความมุ่งหวังให้เหมาะสมกับความสามารถที่แท้จริงของตนเพื่อความก้าวหน้าในชีวิตอนาคตของตัวเด็กเอง
3. เพื่อช่วยให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองได้ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กให้พัฒนาไปได้อย่างเต็มที่ตามศักยภาพของเด็กเมื่อได้ทราบว่ามีระดับสติปัญญาคืออยู่ในระดับสูง และก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตัวเด็กด้วย

4. เพื่อช่วยให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองเด็กยอมรับเด็กเพื่อทราบว่า เด็กมีสติปัญญาดำรงได้ไม่เร่งรัดเด็กและสามารถ จัดหาที่เรียนให้เหมาะสมกับระดับสติปัญญาของเด็กอีกด้วย
5. เป็นการช่วยในการตรวจและวินิจฉัยโรคทางจิตเวช ทำให้ทราบความโน้มเอียงทางด้านบุคลิกภาพของเด็กเพื่อช่วยในการบำบัดรักษาของจิตแพทย์
6. เพื่อช่วยในการติดตามผล (Follow up) การรักษาของแพทย์ ว่าเด็กมีอาการดีขึ้นจริงหรือไม่โดยดูจาก ผลของการทดสอบทางจิตวิทยาด้วย

5.3 ข้อเสียของการทดสอบทางจิตวิทยา

1. ผลที่ได้จากการทดสอบทางจิตวิทยาอาจจะได้ผิดไปจากความเป็นจริง ซึ่งอาจจะเป็นผลเสียแก่เด็กเอง ทำให้บิดามารดา ครู แพทย์ ผู้ตรวจ เกิดความเข้าใจผิดในตัวเด็กได้ เนื่องจากการทดสอบทางจิตวิทยานี้มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายปัจจัยด้วยกัน เช่น สุขภาพกาย อารมณ์ ของผู้ถูกทดสอบ สถานที่ทดสอบ หรือแม้แต่ตัวผู้ทดสอบเองด้วย เป็นต้น
2. อาจทำให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองเกิดความลำเอียงขึ้นในใจ ในกรณีที่ทราบว่าเด็กมีระดับสติปัญญาดำ หรืออาจจะมีคามภูมิใจมากเมื่อทราบว่าเด็กมีสติปัญญาอยู่ในระดับสูง ทำให้เด็กไม่ได้รับการสนับสนุนให้มีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาเท่าที่ควร เป็นเหตุทำให้เด็กพลาดโอกาสอันดีในชีวิต
3. ผลกระทบกับตัวผู้ถูกทดสอบเอง ถ้าเด็กทราบว่าตัวมีสติปัญญาอยู่ในระดับดี อาจทำให้เด็กเกิดความประมาทในการกระทำสิ่งต่างๆ ได้ หรืออีกนัยหนึ่งถ้าเด็กทราบว่าตัวเด็กเองมีสติปัญญาไม่ดี ผู้พี่ๆน้องๆไม่ได้ อาจทำให้เกิดความท้อแท้ มีปมด้อยและอาจมีปัญหาต่าง ๆ เกิดตามมาได้เช่นกันเมื่อผู้ทดสอบนำแบบทดสอบบุคลิกภาพมาทดสอบนักเรียนนั้น

5.4 ประเภทของแบบทดสอบบุคลิกภาพ

แบบทดสอบบุคลิกภาพ แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบวิธีการวัดที่มีโครงสร้างชัดเจน (Structure method) เป็นแบบทดสอบที่เป็นปรนัย (objective test) มีข้อคำถามให้นักเรียนเลือกตอบเป็นลักษณะของการรายงานตนเอง เช่น แบบทดสอบเพื่อวัดอัตมโนทัศน์ (selfconcept) และแบบทดสอบเพื่อวัดความวิตกกังวล เป็นต้น ดังนั้นแบบทดสอบที่มีโครงสร้างชัดเจนนี้ให้ข้อมูลที่สะท้อนถึงความสามารถของนักเรียนในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่ถูกควบคุม และ แบบทดสอบที่วิธีการวัดไม่มีโครงสร้างชัดเจน (non-structure method) เป็นแบบทดสอบการฉายภาพ (projective test) หรือเป็นเทคนิคระบายความในใจ ซึ่งแบบทดสอบประเภทนี้ให้ข้อมูลที่สะท้อนถึงโครงสร้างของบุคลิกภาพแรงจูงใจและความขัดแย้งที่อยู่ภายในแบบทดสอบบุคลิกภาพและเทคนิคการทดสอบบุคลิกภาพแบ่งออกได้เป็นประเภทตามชนิดของตัวกระตุ้นและวิธีการตอบสนอง ดังนี้ คือ

- 1) เทคนิคการใช้ภาษาถ้อยคำ (verbal techniques)
- 2) เทคนิคการเล่าเรื่องจากรูปภาพ (visual techniques)
- 3) เทคนิคการวาดรูป (drawing techniques)
- 4) เทคนิคการเล่นโดยการจัดการกระทำกับสิ่งของ (manipulative techniques)
- 5) เทคนิคที่เป็นปรนัย (objective techniques)
- 6) การเขียนเรียงความ (paragraph techniques)

7) การทดสอบสติปัญญา (intelligence test)

เทคนิคที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้มีด้วยกัน 2 เทคนิค คือ เทคนิคการวาดรูป(drawing techniques) กับเทคนิคการใช้ภาษาถ้อยคำ (Verbal techniques) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.4.1 เทคนิคการวาดรูป (drawing techniques) (คารณี อุทัยรัตนกิจ.2534 : 552-556)

วิธีการทดสอบ การวาดรูปเป็นวิธีการหนึ่งในการแสดงออกของเด็กอายุ 5 ถึง 11 ปี ก่อนที่เด็กจะสามารถรวบรวมความคิด ความรู้สึก และแสดงออกมาโดยคำพูดได้ เด็กสามารถแสดงเจตคติ ความปรารถนาและความวิตกกังวล ทั้งในระดับจิตสำนึกและจิตใต้สำนึกได้โดยการวาดรูป รูปภาพเป็นภาษาสัญลักษณ์ (nonverbal languages) และเป็นวิธีการสื่อสารวิธีหนึ่ง นักจิตวิทยาสามารถวิเคราะห์รูปภาพที่นักเรียนวาดในแม่โครงสร้าง คุณภาพ และเนื้อหาเหมือนกับการวิเคราะห์คำพูดที่นักเรียนแสดงออก โครงสร้างของรูปภาพ สะท้อนถึงระดับวุฒิภาวะทางสติปัญญา ในขณะที่คุณภาพและเนื้อหาของรูปภาพแสดงถึงลักษณะทางบุคลิกภาพและเจตคติของนักเรียน ในที่นี้ผู้เขียนจะพูดถึงเฉพาะคุณภาพและเนื้อหาของรูปภาพเท่านั้น ดังนั้นการทดสอบบุคลิกภาพโดยใช้เทคนิคการวาดรูปจึงเป็นการประเมินบุคลิกภาพแบบฉายภาพสิ่งที่เด็กพูดแตกต่างกันมากขึ้นอยู่กับว่าใครเป็นคนพูด พูดเมื่อไรและพูดอย่างไร การวาดรูปก็เช่นเดียวกัน การวาดรูปเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน เช่นเดียวกับการพูดคุยกับเพื่อน รูปภาพที่นักเรียนวาดไม่ได้ให้ข้อมูลหรือมีความหมายในการประเมินบุคลิกภาพทุกรูป รูปภาพบางรูปอาจจะแสดงออกถึงบุคลิกภาพของนักเรียนอย่างชัดเจนแต่บางรูปก็ไม่ชัดเจน แต่ใช้สัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อแสดงออกถึงประสบการณ์ที่ผ่านมา ความขัดแย้งที่มีอยู่ในปัจจุบันและความฝันในอนาคต ถึงแม้ว่าการวาดรูปเป็นเทคนิคการทดสอบที่ง่ายและรวดเร็ว แต่การแปลความหมายจากรูปภาพนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายถ้านักจิตวิทยาไม่มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงความหมายของรูปภาพเหล่านั้นก่อนที่จะวิเคราะห์รูปภาพที่นักเรียนวาดเพื่อทำความเข้าใจบุคลิกภาพของนักเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่นักจิตวิทยาต้องทราบเป็นอย่างดีและคุ้นเคยกับภาพวาดของเด็กปกติทั่วไปของแต่ละระดับอายุเพื่อที่จะทราบว่า อะไรคือรูปภาพปกติหรือไม่ปกติของเด็กวัยนั้นๆ ไม่มีนักจิตวิทยาคนใด สามารถประเมินบุคลิกภาพของนักเรียนได้โดยใช้เทคนิควิธีการใดวิธีการหนึ่งเพียงอย่างเดียวได้ ดังนั้นผู้เขียนขอเน้นอีกครั้งหนึ่งว่านักจิตวิทยาไม่ควรใช้เฉพาะเทคนิคการวาดรูปหรือ เทคนิคการประเมินบุคลิกภาพแบบฉายภาพอื่น ๆ เพียงอย่างเดียวในการประเมินบุคลิกภาพของนักเรียน ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการแปลความหมายจากรูปภาพที่นักเรียนวาดนั้นเป็นเรื่องที่ยาก ดังนั้นครูแนะแนวไม่ควรนำวิธีการนี้มาใช้ประเมินบุคลิกภาพของนักเรียนเนื่องจากไม่ได้รับการฝึกฝนและเรียนรู้เทคนิคนี้มาก่อน การที่ผู้เขียนนำเสนอเทคนิคนี้ก็เพื่อให้ครูแนะแนวได้ทราบว่า การวาดรูปเป็นเทคนิคหนึ่งที่นักจิตวิทยานำมาใช้ประเมินบุคลิกภาพของนักเรียน และเป็นวิธีการที่มีประโยชน์มากโดยเฉพาะเมื่อต้องประเมินบุคลิกภาพของนักเรียนที่มีปัญหาในการพูด สื่อสาร หรือนักเรียนที่มีพฤติกรรมต่อต้านไม่ยอมพูด หรือตอบคำถามวิธีการทดสอบบุคลิกภาพแต่ละวิธีมีทั้งส่วนดีและข้อจำกัดโดยเฉพาะเทคนิคการฉายภาพ (Projective techniques) นั้นผู้ทดสอบต้องได้รับการฝึกฝนอย่างชำนาญ และมีความเชี่ยวชาญในการใช้และการแปลความหมายของผลการทดสอบจึงจะสามารถใช้เทคนิคได้อย่างประสพผลสำเร็จในโรงเรียน การที่ผู้ทดสอบจะเลือกแบบทดสอบฉบับใดหรือเทคนิคการทดสอบเทคนิคใดนั้นขึ้นอยู่กับความชอบ ทักษะ และความเชื่อในทฤษฎีทางจิตวิทยาของผู้ทดสอบประกอบกับระดับอายุ ระดับสติปัญญา และปัญหาของนักเรียนที่จะถูกทดสอบ

อัจฉรา สุขารมณ์ (2529:136-141) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับแบบทดสอบโดยใช้เทคนิคการวาดรูป ดังนี้

1. แบบทดสอบการวาดภาพคน Draw A Person Test (D.A.P.)

D.A.P. คือ เทคนิคการสืบสวนเพื่อหาแนวทางในการวิจัย โดยการวาดภาพ ผู้รับการทดสอบจะได้รับแจกกระดาษและดินสอและได้รับคำสั่งว่า ให้วาดภาพคนมาหนึ่งภาพเมื่อวาดเสร็จแล้วก็จะได้รับคำสั่งใหม่ให้วาดภาพคนอีกภาพหนึ่งที่เป็นเพศตรงข้ามกับภาพแรก ในขณะที่ทำการวาดภาพอยู่นั้น ผู้ทดสอบก็จะจดบันทึกความเห็นของเขาเกี่ยวกับผู้รับการสอบ ลำดับภาพที่เขาวาดส่วนใดก่อนหลังอย่างไรและรายละเอียดอื่นเกี่ยวกับการวาดภาพของเขาด้วยการวาดภาพนี้อาจจะติดตามด้วยการซักถาม ให้ผู้วาดเล่าเรื่องที่เขาสวมคิดขึ้นเกี่ยวกับคนที่เขาวาดแต่ละคนคล้ายกับว่าตัวเขาเป็นตัวละครตัวหนึ่งในบทละครหรือนวนิยายและใช้คำถามชุดหนึ่งในระหว่างซักถามเพื่อให้ได้ข้อสนเทศเกี่ยวกับอายุ การศึกษา อาชีพ ครอบครัวและข้อเท็จจริงอื่นๆที่สัมพันธ์กับตัวละครที่วาดนั้น

2. แบบทดสอบวาดบ้าน - ต้นไม้-คน (House - Tree - Person H.T.P.)

แบบทดสอบการวาดภาพที่เราให้ความสนใจกันมาก โดยที่มีการพิมพ์เผยแพร่ผลงานทางการวิจัยมาก ได้แก่ แฮลล์-ทรี-เพอร์ซัน โปรเจกทีฟ เทคนิค (House -Tree - Person Projective Technique) ซึ่งใช้อักษรย่อว่า H-T-P ซึ่งเจ.เอ็น.บัค (J.N Buck) เป็นผู้สร้างขึ้นแบบทดสอบนี้ผู้รับการทดสอบจะได้รับคำสั่ง ให้วาดภาพบ้านที่สวยงามหลังหนึ่งต่อไปก็ให้วาดรูปต้นไม้แล้วก็ให้วาดรูปคนในระหว่างนั้นผู้ทดสอบก็จะจดบันทึกเกี่ยวกับเวลาที่ใช้วาดลำดับส่วนต่างๆที่วาดก่อนหลังข้อคิดเห็นและการแสดงออกทางอารมณ์ เมื่อเสร็จจากการวาดภาพแล้วจะมีการซักถามซึ่งรวมถึงชุดคำถามที่เป็นมาตรฐาน การวาดภาพจะถูกวิเคราะห์ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นมุ่งที่ลักษณะรูปร่างและแบบ

บัค (Buck) ให้เหตุผลเกี่ยวกับการเลือกให้วาดวัตถุสามสิ่งนั้นเพราะ " บ้าน " จะเป็นสิ่งเร้าให้เกิดความสัมพันธ์เกี่ยวกับบ้านที่บุคคลนั้นอยู่อาศัย และบุคคลอื่นๆ ที่อาศัยอยู่ร่วมกับเขา " ต้นไม้ " จะช่วยกระตุ้นให้เกิดความสัมพันธ์เกี่ยวกับบทบาทชีวิตของเขา และความสามารถของเขาที่จะหาความพอใจจากสิ่งแวดล้อมทั่วไป และ "คน" จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ เกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของเขา จิตแพทย์บางคนอาจเห็นว่าการวาดภาพเช่นนี้มีประโยชน์ที่จะนำไปใช้พิจารณาพร้อมกับข้อสนเทศอื่นๆ เกี่ยวกับบุคคลนั้นเป็นราย ๆ ไป

3.แบบทดสอบเบนเดอร์ - เกสทอลท์ (Bender – Gestalt Test)

มีชื่อเต็มว่า Bender Visual Motor Gestalt Test เป็นแบบทดสอบรูปภาพจำนวน 9 ภาพ ไม่กำหนดเวลาทำแต่ละภาพจะแสดงอยู่ในบัตรแต่ละใบโดยให้ผู้รับการทดสอบดูทีละภาพ และผู้รับการทดสอบลอกกรูปร่างจากบัตร รูปต่างๆ เหล่านี้เบนเดอร์เลือกเอาจากแบบทดสอบของเวอร์เนอร์เมอร์ (Wertheimer) ในเรื่องเกี่ยวกับการรับรู้ด้วยสายตาเวอร์เนอร์เมอร์เป็นผู้หนึ่งที่สถาปนากลุ่มเกสทอลท์ แม้ว่าเบนเดอร์จะใช้แบบทดสอบกับทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เป็นเวลาหลายปีแต่ไม่ได้รับรายงานผลไว้เป็นปรนัย และเป็นระบบระเบียบตั้งนั้นจึงเป็นการยากที่ทดสอบประเมินค่า ขณะที่นักจิตวิทยาคลินิคยังคงตีความแบบทดสอบเบนเดอร์ - เกสทอลท์ แบบอัตนัย ผู้ทดสอบหลายท่านได้พัฒนาระบบการให้คะแนนเป็นแบบปรนัย ให้ใช้ได้ทั้งในเด็กและผู้ใหญ่ และพาสเคิลและซัทเทิลได้เปรียบเทียบความแตกต่างของความคลาดเคลื่อนระหว่างกลุ่มปกติและกลุ่มผิดปกติ ในการทดสอบความตรงกับกลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นกลุ่มปกติ 474 คน เป็นโรคประสาท 187 คนและเป็นโรคจิต 136 คนได้ผลสรุปว่าแบบทดสอบนี้มีความตรงเชิงความพึงมีหลักฐานแสดงว่าการดัดแปลงแบบทดสอบนี้สามารถจำแนกกลุ่มคนปกติและกลุ่มโรคจิตอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติสำหรับการวินิจฉัยความผิดปกติทางสมองของเด็ก คอฟฟิทซ์ได้เพิ่มเติมว่าควรจะได้มีการสังเกตเด็กและการกระทำของเด็กประกอบการพิจารณาด้วยซึ่งได้แก่การศึกษาความคลาดเคลื่อนของแต่ละคน การสังเกตพฤติกรรมของเด็กและการถามว่าเด็กรู้ความคลาดเคลื่อนของตนเองหรือไม่ แบบทดสอบเบนเดอร์-เกสทอลท์เป็นแบบทดสอบที่ใช้กันอย่างกว้างขวางทั้งในปฏิบัติการเชิงคลินิคและงานวิจัย และเป็นแบบทดสอบที่มีประสิทธิภาพสูงที่สุดในการวิเคราะห์กลุ่ม paretics คนใช้ organic geriatric และพวกสมองช้าเนื่องจากสมองพิการ สำหรับเด็กเป็นการยากที่จะบอกความแตกต่างว่าเกิดจากอารมณ์ไม่ปกติหรือจากความไม่บรรลุนิติภาวะในการทำแบบทดสอบนั้น แบบทดสอบนี้ยังมีความตรงปานกลางในการวัดอายุทางสมองของเด็กเมื่อใช้กับเด็กอายุ 3 - 12 ปีและอาจใช้กับเด็กอายุมากกว่านี้ แต่แบบทดสอบนี้ไม่มีความตรงถ้าใช้กับ เด็กที่มีอายุสมองสูงกว่านี้

5.4.2 เทคนิคการใช้ภาษาถ้อยคำ (Verbal techniques)

(จารณี อุทัยรัตนกิจ.2534: 536-538) กล่าวถึงเทคนิคการใช้ภาษาถ้อยคำ ดังนี้

การทดสอบบุคลิกภาพโดยเทคนิคการใช้ภาษาเป็นวิธีการวัดบุคลิกภาพที่ทั้งตัวกระตุ้น(แบบทดสอบหรือเทคนิคการทดสอบ)และการตอบสนองเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาตัวกระตุ้นและการตอบสนองจะเป็นภาษาพูดและภาษาเขียนก็ได้ขึ้นอยู่กับอายุและความสามารถของนักเรียนการที่ผู้ทดสอบจะเลือกใช้เทคนิคนี้ได้นั้นนักเรียนจะต้องมีพัฒนาการทางภาษาค่อนข้างดี ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการได้ยิน อ่านคำได้และสามารถพูดแสดงความรู้สึกได้คำตอบของนักเรียนที่ตอบออกมาเป็นคำพูดที่เพียง2-3คำหรือประโยคยาว ๆ ผู้ทดสอบต้องไม่วิเคราะห์เพียงเนื้อหาแต่ต้องวิเคราะห์คุณภาพของภาษาที่นักเรียนแสดงออกด้วย การทดสอบบุคลิกภาพด้วยเทคนิคการใช้ภาษานั้นนอกจากจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสะท้อนความรู้สึกภายในของนักเรียนแล้วยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับภาษาพูดและภาษาเขียนของนักเรียนด้วย การทดสอบบุคลิกภาพโดยเทคนิคการใช้ภาษาประกอบด้วยเทคนิคต่างๆดังนี้

1.คำถามสะท้อนความรู้สึก (projective question)

วิธีการทดสอบและประโยชน์ ข้อดีของเทคนิคนี้

เป็นวิธีการทดสอบที่ง่ายและรวดเร็วคำถามที่ใช้เป็นคำถามที่ตรงไปตรงมา

เป็นคำถามปลายเปิดให้นักเรียนตอบได้ทั้งทางบวกและทางลบหรืออาจจะเป็นคำถามโดยทางอ้อมที่ถามถึงจินตนาการ (fantasy) ความปรารถนา (wishes) หรือสัญลักษณ์ (symbols)

คำถามที่ถามนั้นสามารถกระตุ้นและดึงคำตอบที่มีคุณค่ามีเจตคติและความรู้สึกของนักเรียน

ผู้ทดสอบจำเป็นต้องบอกให้นักเรียนทราบว่าไม่ว่านักเรียนจะตอบอย่างไรคำตอบของเขาถูกเสมอ

ผู้ทดสอบต้องบันทึกคำตอบทุกคำที่นักเรียนตอบออกมาทันที

สำหรับนักเรียนที่เก็บตัวถอยหนีจากสังคมขาดความมั่นคงทางจิตใจ

และเป็นเด็กที่ต่อต้านผู้ทดสอบไม่ควรใช้วิธีการถามอย่างเป็นทางการ หรือพยายามกระตุ้นให้

เด็กตอบเพราะจะไม่เป็นผลดีต่อการทดสอบการใช้คำถามสะท้อนความรู้สึก ควรทำแบบไม่เป็นทางการ นั่นคือถามเพียงครั้งละหนึ่งหรือสองคำถามเท่านั้น

นักจิตวิทยาจะใช้คำถามในช่วงเริ่มต้นหรือระหว่างการทำคำถามทุกคำถามไม่ได้เหมาะสมหรือใช้ได้กับนักเรียนทุกคน ดังนั้นผู้ทดสอบต้องพิจารณาถึงสถานการณ์และปัญหาของนักเรียนในการเลือกคำถาม

ตัวอย่างคำถามสะท้อนความรู้สึก

1.คนเราทุกคน บางครั้งก็มีความสุข บางครั้งก็มีความสุข บางครั้งก็โกรธ อะไรที่ให้นักเรียนมีความสุขอะไรที่ให้นักเรียนมีความสุข อะไรที่ให้นักเรียนโกรธ

2.สมมติว่านักเรียนมีตะเกียงวิเศษ ขออะไรก็ได้ตามข้อ 3 อย่าง นักเรียนอยากจะได้อะไร เป็นต้น

2.การเติมประโยคได้สมบูรณ์ (Sentence Completion Method)

วิธีการทดสอบและประโยชน์ การเติมประโยคให้สมบูรณ์นั้น

เป็นวิธีที่ค่อนข้างง่ายและสามารถทดสอบได้ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาในด้านการเขียนและสะกดคำ อาจจะบอกคำตอบด้วยปากเปล่า และผู้ทดสอบเป็นผู้จดคำตอบ ถ้าเป็นนักเรียนระดับเล็กๆไม่สามารถอ่านได้ ผู้ทดสอบอ่านให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนตอบปากเปล่า วิธีการเติมประโยคให้สมบูรณ์ค่อนข้างจะยืดหยุ่นและครู และแนวสามารถสร้างข้อคำถามได้เองเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างมีผู้สร้างแบบเติมประโยคให้สมบูรณ์ขึ้นมากมาย

ที่ครูและแนวสามารถเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะของนักเรียนได้ แบบเติมประโยคให้สมบูรณ์ส่วนมากจะใช้เพื่อวัดเจตคติต่อ ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน งานด้านการเรียน ความวิตกกังวล ความรู้สึกผิดและความบกพร่องทางร่างกาย แบบเติมประโยคให้สมบูรณ์ที่ดีที่สุด ควรมีจำนวนข้อความอยู่ในระหว่าง 25 -50 ประโยคเมื่อนักเรียนเติมประโยคให้สมบูรณ์ในแบบทดสอบแล้ว นอกจากครูวิเคราะห์คำตอบแล้ว ครูยังสามารถนำคำตอบมาถามเพื่อขยายความและทำความเข้าใจความคิดความรู้สึกของนักเรียนได้มากขึ้น ข้อเสีย ของวิธีการเติมประโยคให้สมบูรณ์ คือ ไม่สามารถที่จะกระตุ้นให้นักเรียนแสดงออกถึงสิ่งที่อยู่ในจิตใจได้ลึกซึ้งหรือสิ่งที่นักเรียนไม่ต้องการแสดงออกได้ นักเรียนจะให้คำตอบเฉพาะสิ่งที่เขาอยากให้เราทราบเท่านั้น นักเรียนที่ฉลาด มักจะเติมคำตอบที่ขบขัน การที่นักเรียนเติมคำตอบที่ขบขันนั้น อาจจะแสดงถึงความสามารถของนักเรียนในการควบคุม

ความรู้สึกภายในได้ และสะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งภายในใจ และสิ่งที่นักเรียนวิตกกังวลได้น้อยมาก นักเรียนอาจจะต้องการชี้ให้เห็นว่าไม่ใช่เรื่องของครูแนะแนวหรือผู้ทดสอบที่จะมาก้าวท้าวหรือรับทราบว่าเขารู้สึกอย่างไร

อัจฉรา สุขารมณ (2529 : 136-141) แบบทดสอบการเติมประโยคให้บริบูรณ์ (Sentence Completion Test S.C.T) วิธีแตกต่างจากประโยคที่ไม่บริบูรณ์ (Incomplete Sentence) ซึ่งบางครั้งใช้ประเมินความกดดันทางภาษาเขียน แต่วิธีเติมประโยคให้บริบูรณ์ที่ใช้กันในแบบสอบการฉายออกนั้นสามารถแปรเปลี่ยนที่ให้บริบูรณ์ได้ อย่างกว้างขวาง โดยทั่วไปแล้ว จะกำหนดคำชนิดเปิดหรือส่วนสำคัญของประโยคไว้ให้เท่านั้น แล้วผู้ตอบจะต้องเขียนตอบให้จบประโยคดังตัวอย่างที่แสดงไว้ข้างล่างนี้

ข้าพเจ้ารู้สึก.....
อะไรทำให้ข้าพเจ้าไม่พอใจ.....

ใจของข้าพเจ้า.....

ถ้าข้าพเจ้ามีทางที่จะทำตามวิธีของข้าพเจ้า.....

ผู้หญิง.....

ส่วนสำคัญของประโยคมักสร้างขึ้นเพื่อกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองทางจิตเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่กำลังศึกษาสอบสวน อยู่ ความคล่องตัวของเทคนิคการเติมประโยคให้บริบูรณ์นี้ เป็นประโยชน์ในการศึกษาสอบสวนอยู่ ความคล่องตัวของเทคนิคการเติมประโยคให้บริบูรณ์นี้ เป็นประโยชน์ในทางคลินิกทางการวิจัย อย่างไรก็ตามมีฟอร์มมาตรฐานบางฟอร์มได้พิมพ์ขึ้นเพื่อใช้ในการนี้ทั่วไป

ตัวอย่างแบบสอบถาม รอทเตอร์ อินคัมพลีท เซ็นเทน แบลงค์ (Rotter Incomplete Sentences Blank) ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญของประโยคอยู่ 40 ข้อ และมีคำสั่งดังนี้ " จงทำประโยคเหล่านี้ให้บริบูรณ์ เพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน ขอให้อยากทำทุกข้อ และต้องแน่ใจว่าได้ทำให้เป็นประโยคที่บริบูรณ์แต่ละประโยคจะได้รับคะแนนตามมาตรา 7 แต้ม (Seven-point Scale) ตามวิธีการปรับตัวถี่หรือไม่ดีที่ได้แสดงไว้ตัวอย่างประโยคที่บริบูรณ์พร้อมทั้งคะแนนที่มีอยู่ในหนังสือคู่มือแบบสอบถามเนื่องจากมีตัวอย่างการตอบสนองไว้แล้วดังนั้นจึงสามารถให้คะแนนอย่างปรายัยได้ ผลรวมของคะแนนทั้งหมดเป็นคะแนน ทั้งหมดของการปรับตัว ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ทางคลินิกเพื่อเป็นสู่ทางในการวินิจฉัยให้แนบคนถึงขั้น แบบสอบถามนี้มีความตรงดีหนังสือคู่มือก็ได้ประเมินผลข้อดีและข้อเสียของแบบสอบถามไว้ตัวอย่างสมบูรณ์

แบบทดสอบการเติมประโยคให้บริบูรณ์ ซึ่งโรห์ด (Rohde .1957)เป็นผู้พัฒนาขึ้นให้มีระบบการให้คะแนนเชิงปริมาณ ในทอมของความต้องการและแรงกดดัน (Needs and Press) ของเมอร์เรย์ (Murray) ปรากฏว่าการให้คะแนนแบบนี้กินเวลามากเกินไป อย่างไรก็ตาม อาจใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพแทนได้ ข้อมูลเกี่ยวกับปกติวิสัยได้รวบรวมมาจากนักเรียนชั้นมัธยมและผู้ใหญ่กลุ่มปกติและยังมีผลการเปรียบเทียบจากกลุ่มตัวอย่างคนโรคประสาทและโรคจิตด้วย

สำหรับเทคนิคการใช้คำถามสะท้อนความรู้สึกที่ผู้วิจัยจะนำไปใช้ในส่วนที่เริ่มต้นทำการทดลองและในขั้นตอนสรุปกิจกรรมศิลปะของแต่ละกิจกรรมอาจจะเป็นการให้นักเรียนพูด หรือ เขียนบรรยายลงในผลงานศิลปะและสำหรับเทคนิคการเติมประโยคให้สมบูรณ์ผู้วิจัยจะนำไปใช้เพื่อทดสอบกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

เวชนี กริทอง (เวชนี กริทอง.2545)ได้เสนอแนะให้ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพเทคนิคการวาดภาพ(drawing techniques) จำนวน 3 ฉบับ ดังนี้

1) แบบทดสอบวาดภาพคน (DAP = Drawing a person test) ในกิจกรรมวาดภาพคน

2) แบบทดสอบวาดบ้าน-ต้นไม้-คน (K- H -T- P = Klnetic House Tree Person Test)

ในกิจกรรมการวาดภาพบ้าน-ต้นไม้-คน

3) แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ (Bender Gealtalt Test) ในกิจกรรมการวาดรูปเรขาคณิตต่าง ๆ ควบคู่กับ เทคนิคการใช้ภาษาถ้อยคำ (Verbai techniques) จำนวน 1 ฉบับ ได้แก่ แบบทดสอบที่ใช้ในการเติมประโยคได้สมบูรณ์ (Sentence Completion Method) แบบทดสอบที่ใช้ในการทำวิจัยในครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 4 ฉบับ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 220 คน ที่มีอายุ และสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกัน

2. กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้กระทำกับกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมที่แสดงออกทางการกระทำ และทางวาจาที่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 8 คน โดยมีขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 เลือกห้องที่จะทดลองโดยใช้แบบสอบถามโครเอเชีย ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 – 3/4 มีจำนวนทั้งสิ้น 220 คน ทำแบบทดสอบเพื่อคัดเลือกรักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมสูงสุดของแต่ละห้องใน 2 ด้าน คือ ด้านวาจา 2 คน และ ด้านการกระทำ 2 คน ซึ่งได้นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมจากห้อง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 4 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 4 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 3 คน (เพราะมีนักเรียนที่ได้รับเลือกทั้งด้านวาจาและด้านการกระทำซ้ำกัน) และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 จำนวน 2 คน (เพราะมีนักเรียนได้รับเลือกทั้งด้านวาจาและด้านการกระทำซ้ำกัน) รวมนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทั้งสิ้นจำนวน 13 คน และเมื่อขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกระจายอยู่ในแต่ละห้องดังนี้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 3 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 3 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 4 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 จำนวน 3 คน นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมได้อยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 มากที่สุด ผู้วิจัยจึงเลือกชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 เป็นห้องที่จะทำการทดลอง

2.2 นำแบบประเมินพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมตามนิยามศัพท์เฉพาะของผู้วิจัยให้อาจารย์ประจำชั้น และครูผู้ช่วยประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 ประเมินพฤติกรรมนักเรียนทั้ง 55 คน นำคะแนนมาเรียงกันตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้นักเรียนที่มีคะแนนพฤติกรรมไม่เหมาะสมสูงสุดแตกต่างจากเพื่อนคนอื่นในห้อง 8 ลำดับแรก และนักเรียนที่เพื่อนเลือกในขณะอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้ง 4 คน ก็มีคะแนนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมสูงสุดติดอยู่ใน 8 ลำดับแรก ซึ่งในสายตาเพื่อนและครูมีความสอดคล้องกัน จึงนำนักเรียนทั้ง 8 ลำดับแรกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง และนำคะแนนที่อาจารย์ประจำชั้นประเมินให้เก็บเป็นคะแนนทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.1 เครื่องมือเพื่อคัดแยกนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ได้แก่

1.1.1 แบบสอบถามโครเอเชีย ของนักเรียน

1.1.2 แบบประเมินพฤติกรรมของครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้น

1.2 เครื่องมือเพื่อใช้ศึกษาพฤติกรรมไม่เหมาะสมได้แก่

1.2.1 แบบทดสอบทางจิตวิทยา เพื่อวินิจฉัยว่ามีพฤติกรรมไม่เหมาะสมก่อนและหลังการใช้กิจกรรมศิลปะได้แก่

- 1.2.1.1 แบบทดสอบวาดภาพคน (DAP)
- 1.2.1.2 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน-ต้นไม้-คน (K-H-T-P)
- 1.2.1.3 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test)
- 1.2.1.4 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (SCT)

1.2.2 แบบสอบถามพฤติกรรมไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์(โรงเรียนอลวน) เพื่อวิเคราะห์สมมติฐานก่อนและหลังการใช้กิจกรรมศิลปะ

1.3 เครื่องมือเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมศิลปะ

1.3.1 แผนการจัดกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม

1.3.2 แบบบันทึกพฤติกรรมไม่เหมาะสมขณะทดลองของผู้วิจัย เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะตามแผนการจัดกิจกรรมทั้ง 12 กิจกรรม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามโครเอเชีย ปรับปรุงแบบสอบถามโครเอเชียของเวรนี กริทอง ให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างมากขึ้น แบบสอบถามมีไว้สำหรับให้เพื่อนประเมินพฤติกรรมไม่เหมาะสมของเพื่อนในด้านการกระทำและด้านวาจาที่อยู่ในห้องเดียวกันในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2545 เพื่อคัดเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมสูงสุดทางด้านวาจา 2 คน ทางด้านการกระทำ 2 คน ของแต่ละห้อง

2. แบบประเมินพฤติกรรมของครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้นสร้างตามนิยามศัพท์ คำว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น และศึกษาจากแบบประเมินพฤติกรรมก่อนในห้องเรียนของนักเรียนเพื่อคัด เลือกเข้ากลุ่มตัวอย่างของ ธนะ สันติสวัสดิ์ (2535 : 56-57)แบบทดสอบนี้ใช้ เพื่อประเมินนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 ทั้ง 55 คน และเลือก 8 ลำดับแรกเป็นกลุ่มทดลอง และเก็บเป็นคะแนนการทดสอบก่อน

3. ศึกษาแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพจากการวาดภาพและแบบทดสอบแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพเทคนิคการใช้ภาษาด้อยคำกับ เวรนี กริทอง อย่างละเอียด และฝึกการใช้แบบทดสอบและแปลผลแบบทดสอบเพื่อนำมาทำการวัดพฤติกรรมไม่เหมาะสม เพื่อความเที่ยงตรงผู้วิจัยจึงใช้แบบทดสอบจำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ แบบทดสอบวาดภาพคน (Drawing a Person Test) แบบทดสอบวาดภาพบ้าน -ต้นไม้ -คน (K-H-T-P=Kinetic -House-Tree-Person Test) แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test) และแบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (SCT Sentence Completion Test) นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ทาง ด้านจิตวิทยาตรวจการแปลผลของผู้วิจัย

4. สร้างแบบสอบถามวัดพฤติกรรมไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์(โรงเรียนอลวน)มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

4.1 ศึกษาแบบทดสอบความมีน้ำใจของ ชัยยีนาท จิตต์บรรเทา(2538 :82-91)ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบทดสอบวัดความมีน้ำใจแบบสร้างสถานการณ์ ผู้วิจัยได้คิดแบบทดสอบวัดพฤติกรรมไม่เหมาะสม

แบบสร้างสถานการณ์ โดยแต่ละข้อมีจุดประสงค์ที่จะวัดพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางการกระทำและทางวาจาตามนิยามศัพท์เฉพาะของผู้วิจัยรวมจำนวน 20 ข้อ

4.2 ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบขึ้นและให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านได้แก่ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์พลอยล้อมแสง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภะ และ อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ อาจารย์จากภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ช่วยแนะนำและดำเนินการแก้ไขเครื่องมือ

4.3 นำแบบทดสอบที่ได้ไปหาค่าอำนาจจำแนก ของแบบสอบถามวัดพฤติกรรมไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์ จาก 20 ข้อ เหลือ 13 ข้อ โดยอาจารย์มิ่ง เทพครเมือง นักวิชาการ ฝ่ายวัดผล โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายประถม)

4.4 นำแบบทดสอบที่แก้ไขมาทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 8 คนเพื่อใช้ทำการวัดพฤติกรรมไม่เหมาะสมก่อนทำการทดลอง(Pretest)และหลังทำการทดลอง(Posttest)

5. ขั้นตอนการผลิตแผนการใช้กิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรมสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมศิลปะกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารตำราทางวิชาการด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ขอคำแนะนำจาก นักจิตวิทยาแนะแนว และจากอาจารย์ผู้มีประสบการณ์ด้านการสอนศิลปะ นำไปสร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรมศิลปะ จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจจำนวน 2 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ลลิตพรรณ ทองงาม หัวหน้ากลุ่มศิลปะโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร(ฝ่ายประถม) ผู้ช่วยศาสตราจารย์นวลละอ อ ทินานนท์หัวหน้าสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์

6. แบบบันทึกพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขณะทดลองของผู้วิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบบันทึกพฤติกรรมก่อนลงในห้องเรียนของนักเรียนของคณะ สันติสวัสดิ์(2535:5870)เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบบันทึกพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้วิจัยและสำหรับผู้วิจัยจะได้จัดบันทึกการสังเกตพฤติกรรมขณะทำการทดลองควบคู่กับการบันทึกเสียงเพื่อนำมาแสดงค่าด้วยกราฟแท่ง

แบบแผนการทดลอง

แบบแผนการทดลองนี้ มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาผลการใช้กิจกรรมศิลปะกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม การวิจัยนี้ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว สอบก่อน สอบหลัง (One group Pretest - Posttest Design) (วัฏญา วิศาลาภรณ์.2540 : 204) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว สอบก่อน สอบหลัง (One group Pretest - Posttest Design)

แบบแผนการทดลองดังนี้

กลุ่มทดลอง	ก่อนทดลอง	การทดลอง	หลังทดลอง
E	T ₁ E	X	T ₂ E

สัญลักษณ์ที่ใช้

- E หมายถึง กลุ่มการทดลอง
 T₁E หมายถึง ทดสอบก่อนการทดลอง (pretest)
 X หมายถึง การจัดการทำการทดลอง(treatment)
 T₂E หมายถึง ทดสอบหลังการทดลอง (posttest)

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบ่งได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับนักเรียน เป็น 3 ประเภทดังนี้

- 1.1 แบบประเมินพฤติกรรมของครูประจำชั้น และครูผู้ช่วยประจำชั้น นำคะแนนที่ได้เก็บเป็นคะแนนก่อนการทำกิจกรรมศิลปะ
 1.2 แบบทดสอบทางจิตวิทยา เพื่อวินิจฉัยว่ามีพฤติกรรมไม่เหมาะสมก่อนการใช้กิจกรรมศิลปะได้แก่

- 1.2.1 แบบทดสอบวาดภาพคน (DAP)
 1.2.2 แบบทดสอบการวาดภาพบ้าน-ต้นไม้-คน (K-H-T-P)
 1.2.3 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test)
 1.2.4 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (SCT)

1.3 แบบสอบถามพฤติกรรมไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์(โรงเรียนอรวรรณ)เพื่อวิเคราะห์สมมติฐานก่อนและหลังการใช้กิจกรรมศิลปะ

ระยะที่ 2 ขณะทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยใช้แผนการใช้กิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม 12 กิจกรรม ซึ่งเริ่มทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โดยทดลองสัปดาห์ละ 3 ครั้ง คือ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ครั้งละ 40 นาที เวลา 7.40 - 8.20 น. หรือ 15.00 - 15.40 น. ติดต่อกันเป็นเวลา 5 สัปดาห์ โดยระหว่างวันที่ 2 ถึง วันที่ 30 มกราคม พ.ศ.2547 รวม 13 ครั้ง ในการทดลองทุกครั้งผู้วิจัยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมไม่เหมาะสม บันทึกพฤติกรรมไม่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่ม ควบคุมกับการบันทึกเสียง

ระยะที่ 3 หลังการทดลอง

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับนักเรียน เป็น 3 ประเภท เช่นเดียวกับก่อนการทดลองดังนี้

- 3.1 แบบประเมินพฤติกรรมของครูประจำชั้น และครูผู้ช่วยประจำชั้น นำคะแนนที่ได้เก็บเป็นคะแนนก่อนการทำกิจกรรมศิลปะ
 3.2 แบบทดสอบทางจิตวิทยาเพื่อวินิจฉัยว่ามีพฤติกรรมไม่เหมาะสมก่อนการใช้กิจกรรมศิลปะได้แก่

- 3.2.1 แบบทดสอบวาดภาพคน (DAP)
 3.2.2 แบบทดสอบการวาดภาพบ้าน-ต้นไม้-คน (K-H-T-P)
 3.2.3 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test)
 3.2.4 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (SCT)

3.3 แบบสอบถามพฤติกรรมไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์(โรงเรียนอลวน)เพื่อวิเคราะห์สมมติฐานก่อนและหลังการใช้กิจกรรมศิลปะ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยเปรียบเทียบคะแนนก่อนการทดลองและหลังทดลองที่ให้ครูทำแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนของครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้นทั้ง 2 ครั้งมาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน
2. ผู้วิจัยเปรียบเทียบคะแนนก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง ที่ให้นักเรียนทำแบบสอบถามพฤติกรรมไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์(โรงเรียนอลวน)ทั้ง 2 ครั้งมาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานและแสดงผลเป็นกราฟแท่งตั้งแต่นักเรียนคนที่ 1 ถึง นักเรียนคนที่ 8
3. ผู้วิจัยเปรียบเทียบผลการทดสอบทางจิตวิทยาที่ใช้แบบทดสอบ 4 ฉบับคือ แบบทดสอบวาดภาพคน(DAP)แบบทดสอบวาดภาพบ้าน-ต้นไม้-คน (K-H-T-P) แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test)แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (SCT) ก่อนการทดลองและหลังทดลองเพื่อศึกษาว่ามีพฤติกรรมไม่เหมาะสมใดบ้างที่ลดลงและหายไปและไม่เปลี่ยนแปลง
- 4.ผู้วิจัยเสนอผลของการใช้กิจกรรมศิลปะที่ได้จากการบันทึกพฤติกรรมโดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขณะทดลองของผู้วิจัยตลอดเวลาในการทดลองและเสนอเป็นกราฟแท่งประกอบคำอธิบาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน
 - 1.1 ค่ามัธยฐาน
 - 1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์
2. สถิติทดสอบสมมติฐานโดยเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนก่อนและหลังการได้รับการใช้กิจกรรมศิลปะ โดยใช้การทดสอบของ วิลคอกซัล (The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง และแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
Mdn	แทน	ค่ามัธยฐานของกลุ่มตัวอย่าง
Q.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของกลุ่มตัวอย่าง
R^+	แทน	การจัดอันดับค่าผลต่างของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้มีค่าเป็นบวก
R^-	แทน	การจัดอันดับค่าผลต่างของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้มีค่าเป็นลบ
T	แทน	ค่าสถิติทดสอบของ วิลคอกซัล
ΣR^+	แทน	ผลรวมของการจัดอันดับค่าผลต่างของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้มีค่าเป็นบวก
ΣR^-	แทน	ผลรวมของการจัดอันดับค่าผลต่างของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้มีค่าเป็นลบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. การเปรียบเทียบคะแนนก่อนการทดลองและหลังทดลองที่ให้ครูทำแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนของครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้นทั้ง 2 ครั้งมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.1 การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านการกระทำของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองจากแบบประเมินพฤติกรรมจากครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้นของนักเรียน

1.2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านวาจาของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง จากแบบประเมินพฤติกรรมจากครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้นของนักเรียน

1.3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านการกระทำและวาจาของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองจากแบบประเมินพฤติกรรมจากครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้นของนักเรียน

2. การเปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์ (โรงเรียนอลวน) ก่อนและหลังการทดลอง จากนักเรียนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 แสดงผลเป็นกราฟแท่งตั้งแต่นักเรียนคนที่ 1 ถึง นักเรียนคนที่ 8

3. การเปรียบเทียบผลของพฤติกรรมก่อนและหลังการทดลองโดยใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยาจำนวน 4 ฉบับคือดังนี้

3.1 แบบทดสอบวาดภาพคน (DAP)

3.2 แบบทดสอบวาดภาพ บ้าน-ต้นไม้-คน (K-H-T-P)

3.3 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test)

3.4 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (SCT)

4. ผลของการใช้กิจกรรมศิลปะที่ได้จากการบันทึกพฤติกรรมโดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขณะทดลองของผู้วิจัยตลอดเวลาในการทดลองและเสนอเป็นกราฟแท่งประกอบคำอธิบาย

4.1 คะแนนดิบของนักเรียนแต่ละบุคคลคนที่ 1-8 ที่บันทึกได้โดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้วิจัยบันทึกขณะทำการทดลอง

4.2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 8 คนระหว่างการทำกิจกรรมศิลปะกิจกรรมที่ 1 - กิจกรรม 12

4.3 ผู้วิจัยสามารถแบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่ม โดยศึกษาจากคะแนนพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำและด้านวาจา ของนักเรียนกลุ่มทดลองขณะที่ทำกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม

4.4 การแสดงภาพผลงานนักเรียนทั้ง 8 คนเพื่อวิเคราะห์ผลการใช้กิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมจำนวน 12 กิจกรรมที่ผู้วิจัยคิดขึ้น

1. การเปรียบเทียบคะแนนก่อนการทดลองและหลังทดลองที่ให้ครูทำแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนของครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้นทั้ง 2 ครั้งมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.1 การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านการกระทำของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองจากแบบประเมินพฤติกรรมจากครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้นของนักเรียน

ตาราง 2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านการกระทำของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองจากแบบประเมินพฤติกรรมจากครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้นของนักเรียน

กลุ่มทดลอง	N	Mdn	Q.D.	T
ก่อนการทดลอง	8	11.25	4.75	0**
หลังการทดลอง	8	2.50	0.75	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากตาราง 2 แสดงว่านักเรียนที่ได้ร่วมทำกิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม 12 กิจกรรม มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางการกระทำก่อนและหลังการทดลองมีพฤติกรรมลดลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน (ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตารางที่.1 ในภาคผนวกค)

1.2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านวาจาของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง จากแบบประเมินพฤติกรรมจากครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้นของนักเรียน

ตาราง 3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านวาจาของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองจากแบบประเมินพฤติกรรมจากครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้นของนักเรียน

กลุ่มทดลอง	N	Mdn	Q.D.	T
ก่อนการทดลอง	8	6.75	2.50	0**
หลังการทดลอง	8	2.75	1.25	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากตาราง 3 แสดงว่านักเรียนที่ได้ร่วมทำกิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม 12 กิจกรรม มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางวาจาก่อนและหลังการทดลองมีพฤติกรรมลดลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน (ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตาราง ที่ 2 ในภาคผนวก ค)

1.3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านการกระทำและวาจาของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองจากแบบประเมินพฤติกรรมจากครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้นของนักเรียน

ตาราง 4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านการกระทำและวาจาของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองจากแบบประเมินพฤติกรรมจากครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้นของนักเรียน

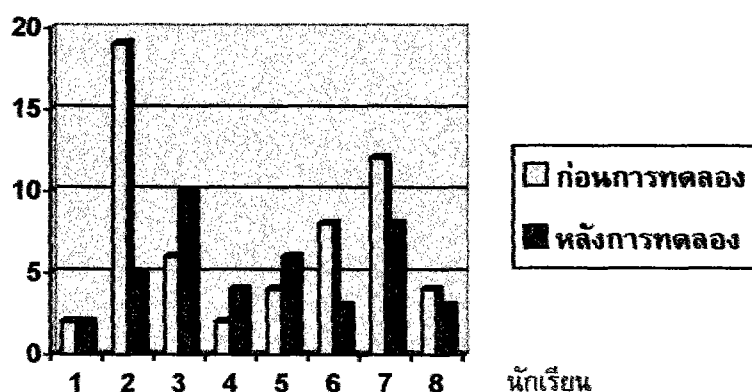
กลุ่มทดลอง	N	Mdn	Q.D.	T
ก่อนการทดลอง	8	19	6.25	0**
หลังการทดลอง	8	5.25	2	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากตาราง 4 แสดงว่านักเรียนที่เข้าร่วมทำกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางการกระทำและทางวาก่อนและหลังการทดลอง มีพฤติกรรมลดลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน(ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏใน ตารางที่ 3 ในภาคผนวก ค)

2. การเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์(โรงเรียนสวน)ก่อนและหลังการทดลองจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 แสดงผลเป็นกราฟแท่งตั้งแต่ นักเรียนคนที่ 1 ถึง นักเรียนคนที่ 8

คะแนน

ภาพประกอบ 1 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ทดสอบด้วยแบบสอบถามวัดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์ (โรงเรียนสวน) ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนคนที่ 1 ถึงนักเรียนคนที่ 8 แสดงผลในรูปแบบกราฟแท่ง

จากกราฟสีม่วงแสดงพฤติกรรมก่อนการทดลอง และสีแดงแสดงพฤติกรรมหลังการทดลอง ของนักเรียนคนที่ 1 ถึงนักเรียนคนที่ 8 พบว่า

คนที่ 2,6,7,8 มีพฤติกรรมลดลงทั้งสิ้น 4 คน คือนักเรียนสามารถควบคุมตนเองได้เหมาะสมมากขึ้นเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆในแบบทดสอบ มีพฤติกรรมเหมาะสมมากขึ้นอาจเป็นเพราะนักเรียนได้รับการใช้กิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมจำนวน 12 กิจกรรม

คนที่ 3,4,5 มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมมากขึ้นรวมทั้งสิ้น 3 คน คือนักเรียนสามารถควบคุมตนเองได้เหมาะสมลดลงเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆในแบบทดสอบ มีพฤติกรรมเหมาะสมน้อยลงอาจเป็นเพราะนักเรียนได้รับการใช้กิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมจำนวน 12 กิจกรรม แบบเป็นกลุ่ม และเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมมากกว่าที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน หรืออาจเป็นเพราะกิจกรรมบางกิจกรรมอาจไปกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมออกมาและไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของกิจกรรมตามเป้าหมายที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

สำหรับคนที่ 1 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม 1 คน อาจเป็นเพราะ

1. พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนคนที่ 1 มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมก่อนการทดลอง น้อยอยู่แล้วทำให้ยากต่อการลดพฤติกรรมเพราะไม่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจะให้ลด

2. นักเรียนคนที่ 1 ตอบคำถามแบบป้องกันตัวตั้งแต่ทำการทดสอบก่อนการทดลอง และ เมื่อถึงการทดสอบหลังการทดลองนักเรียนจำคำตอบเดิมได้จึงตอบเหมือนเดิม

ตาราง. 5 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่ทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
แบบสร้างสถานการณ์(โรงเรียนอสนวน)ก่อนและหลังการทดลองจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 4/3

กลุ่มทดลอง	N	Mdn	Qd	T
ก่อนการทดลอง	8	5	5.5	6
หลังการทดลอง	8	3	1.5	
T=6				

จากตาราง 5 พบว่านักเรียนที่ได้ทำกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรมมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมก่อนและหลังการ
ทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏใน ตารางที่ 4 ในภาคผนวก ค)

3.การเปรียบเทียบผลของพฤติกรรมก่อนและหลังการทดลองโดยใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยาจำนวน 4 ฉบับคือ

3.1 แบบทดสอบวาดภาพคน (DAP)

3.2 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน-ต้นไม้-คน (K-H-T-P)

3.3 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test)

3.4 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (SCT)

3.1 แบบทดสอบวาดภาพคน (DAP)

นักเรียนคนที่ 1

แปลผลจากการทดสอบก่อน

นักเรียนอาจจะถูกความสามารถของตนเอง มีลักษณะการสร้างสัมพันธ์ภาพกับคนอื่นยาก มีอารมณ์
ฉุนเฉียว มีความเครียด มีความก้าวร้าว ใช้ภาษาหยาบคาย ไม่เข้าใจในสิ่งที่พบเห็น มีอาการระแวง

แปลผลจากการทดสอบหลัง

นักเรียนเริ่มไม่ถูกลูกตัวเองและเริ่มเข้าสังคมมากขึ้น มีลักษณะการสร้างสัมพันธ์ภาพกับคนอื่นได้ยาก มี
ความก้าวร้าว และอาการระแวง มองโลกในแง่ดีมากขึ้น

นักเรียนคนที่ 2

แปลผลจากการทดสอบก่อน

นักเรียนอาจจะถูกความสามารถของตนเอง ชอบฟังพหูอื่น ปฏิเสธที่จะรับรู้โลกของความเป็นจริง
มีลักษณะย้ำคิดย้ำทำ

แปลผลการทดสอบหลัง

นักเรียนไม่ถูกลูกความสามารถของตนเองแล้วยังชอบฟังพหูคนอื่น มีอารมณ์เศร้าแฝงอยู่ เป็นคนชอบ
แสดงออกเป็นคนแคระสังคม มองโลกในแง่ดี

นักเรียนคนที่ 3

แปลผลทดสอบก่อน

นักเรียนอาจจะถูกความสามารถของตนเอง ร่าเริง ทะเล้น มีลักษณะที่สร้างสัมพันธ์ภาพกับคนอื่นยาก
มีความระแวง เป็นคนที่ตื่นตระหนกได้ง่าย ก้าวร้าว มีความวิตกกังวลสูง

แปลผลทดสอบหลัง

นักเรียนเลิกถูกลูกตัวเองและเปลี่ยนมาประเมินความสามารถของตัวเองดีเกินจริง เป็นคนร่าเริง
มีสัมพันธ์ภาพ กับคนอื่นยาก เป็นคนตื่นตระหนกมีความระแวงและก้าวร้าว

นักเรียนคนที่ 4

แปลผลทดสอบก่อน

นักเรียนอาจจะถูกความสามารถของตนเอง ร่าเริง ทะเล้น มีลักษณะที่สร้างสัมพันธ์ภาพกับคนอื่นได้ดี
สนใจสังคม มองโลกในแง่ดี แต่มองเพศหญิงในแง่ร้ายชอบที่จะฟังพหูอื่น มีลักษณะก้าวร้าวสูงมีความระแวง

แปลผลทดสอบหลัง

มีลักษณะของความก้าวร้าว เป็นคนร่าเริง คิดแม่ สร้างสัมพันธ์ภาพกับคนอื่นได้ดี มีความกลัวต่อความ
รับผิดชอบ ปฏิเสธที่จะรับรู้โลกของความเป็นจริง

นักเรียนคนที่ 5

แปลผลทดสอบก่อน

นักเรียนอาจจะดูถูกความสามารถของตนเอง มีลักษณะต่อต้านสังคม เป็นเด็กที่หลงตัวเองรู้สึกสำนึกผิดจากการก้าวร้าวทางวาจา ไปทำอะไรที่ไม่ดีต่อเพื่อนผู้หญิงแล้วรู้สึกผิด มีความเครียด และก้าวร้าว

แปลผลทดสอบหลัง

ต่อต้านสังคม นักเรียนดูถูกตัวเองน้อยลง หกมุ่นอยู่กับตัวเอง มีความเครียดสูง ขาดความมั่นใจ สร้างสัมพันธ์ภาพกับคนอื่นไม่ได้ มีลักษณะชอบฟังพาดคนอื่น มีความก้าวร้าว

นักเรียนคนที่ 6

แปลผลทดสอบก่อน

นักเรียนอาจจะดูถูกความสามารถของตนเองอย่างมาก ต่อต้านสังคม มีความก้าวร้าวสูง ไม่ค่อยจะเข้าใจในสิ่งที่เห็น มีความเครียดและมีลักษณะที่สร้างสัมพันธ์ภาพกับคนอื่นยาก

แปลผลทดสอบหลัง

นักเรียนดูถูกตัวเองลดลง เห็นความสำคัญของตนเองมากขึ้น ต่อต้านสังคม มีความก้าวร้าว ไม่ค่อยเข้าใจในสิ่งที่เห็น ร่าเริง มีความกลัวที่สร้างสัมพันธ์ภาพกับคนอื่นโดยเฉพาะผู้หญิง

นักเรียนคนที่ 7

แปลผลทดสอบก่อน

มีสุขภาพแข็งแรง คิดแหม่ ชอบเข้าสังคม มองโลกในแง่ร้าย มีความเครียดสูง คิดมาก และมีลักษณะที่สร้างสัมพันธ์ภาพกับคนอื่นไม่ค่อยดี

แปลผลทดสอบหลัง

มีสุขภาพแข็งแรง ชอบเข้าสังคม ไม่ดูถูกตัวเองแต่จะประเมินความสามารถของตนเองเกินตัว เป็นคนคิดมาก มองโลกในแง่ร้าย มีความเครียด สร้างสัมพันธ์ภาพกับคนอื่นได้ไม่ดี

นักเรียนคนที่ 8

แปลผลทดสอบก่อน

นักเรียนอาจจะดูถูกความสามารถของตนเองอย่างมาก มีปมด้อย มีการรับรู้บางอย่างที่ผิดปกติไปจากเกณฑ์ของสังคม มีลักษณะความเป็นชายเด่นชัด ทะเล้น และมีลักษณะที่สร้างสัมพันธ์ภาพกับคนอื่นได้ดี มีความขัดแย้ง กับเรื่องของความคิด ไม่สนใจสังคม ไม่ค่อยจะเข้าใจในสิ่งที่เห็น มีอารมณ์ฉุนเฉียว ใช้ภาษาที่หยาบคาย เกือบกด และมีความก้าวร้าวสูง

แปลผลทดสอบหลัง

นักเรียนไม่ดูถูกตัวเอง กลับประเมินความสามารถเกินกว่าความเป็นจริง มีความก้าวร้าวสูง คิดแหม่ คิดมาก เศร้า มีก้าวร้าว มีความพึงพอใจ มองโลกในแง่ร้าย ชอบเข้าสังคม

3.2 การแปลผลการวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (KHTP)

นักเรียนคนที่ 1.

แปลผลทดสอบก่อน

นักเรียนต้องการใกล้ชิดพ่อมากกว่าแม่ แม่มีอิทธิพลมากกว่าพ่อ ตัวนักเรียนอยู่ใกล้แม่ไม่ได้เพราะแม่อารมณ์ร้อน หรือ อารมณ์ฉุนเฉียว นักเรียนเป็นคนคิดมาก ลังเลตัดสินใจเลือกไม่ได้

แปลผลทดสอบหลัง

นักเรียนต้องการใกล้ชิดพ่อมากกว่าแม่ แม่มีอิทธิพลมากกว่าพ่อ นักเรียนเป็นคนสุภาพ ลังเลตัดสินใจ เลือกไม่ได้มีความเครียด ก้าวร้าว เป็นคนระแวงทำตามอารมณ์ ทมกม่นเรื่องเพศมาก

นักเรียนคนที่ 2

แปลผลทดสอบก่อน

สนใจในเพศตรงกันข้าม ย้ำคิดย้ำทำ มีลักษณะไม่เด็ดขาด ไม่มีความแน่ใจ ลังเลในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น ขี้กลัว รู้สึกเศร้า หรือ พยายามปรับปรุงบุคลิกภาพให้เข้มแข็ง ไม่พอใจในสิ่งที่เป็นอย่าง แม่มีอิทธิพลมากกว่าพ่อ แม่เป็นคนเจ้าระเบียบ ต้องการเป็นอิสระจากแม่ แต่พึ่งพ่อก็ไม่ค่อยได้เพราะไม่พอใจพ่อ คือ ไม่ยอมสร้างสัมพันธ์ภาพกับใครและพยายามต่อต้านวินัยจากแม่

แปลผลทดสอบหลัง

มีลักษณะไม่เด็ดขาด ไม่มีความแน่ใจ ลังเลในการติดต่อสัมพันธ์ ขี้กลัว รู้สึกเศร้า หรือ พยายามปรับปรุงบุคลิกภาพให้เข้มแข็ง ไม่พอใจในสิ่งที่เป็นอย่าง แม่มีอิทธิพลมากกว่าพ่อแม่ เป็นคนเจ้าระเบียบ ต้องการเป็นอิสระจากแม่ คือ ไม่ยอมสร้างสัมพันธ์ภาพกับใครและพยายามต่อต้านวินัยจากแม่

นักเรียนคนที่ 3

แปลผลทดสอบก่อน

นักเรียนใกล้ชิดแม่มากกว่าพ่อ แต่พ่อก็มีอิทธิพลมากกว่าแม่ แต่นักเรียนต้องการอิสระและพึ่งตนเองมากกว่าพ่อแม่ ำรง ทะเล้น มีลักษณะที่สร้างสัมพันธ์ภาพกับคนอื่นได้ยาก มีความระแวง มีความวิตกกังวลสูงเป็นคนที่ตื่นตระหนกได้ง่าย

แปลผลทดสอบหลัง

นักเรียนใกล้ชิดแม่มากกว่าพ่อ แต่พ่อก็มีอิทธิพลมากกว่าแม่ ทะเล้น เป็นคนที่ตื่นตระหนกได้ง่ายแยกตัวออกจากสังคม

นักเรียนคนที่ 4

แปลผลทดสอบก่อน

ครอบครัวมีความอบอุ่นดี มักจะเลียนแบบพ่อหรือแม่ มีลักษณะของการต่อสู้ สนิทกับพ่อกว่าแม่ มีปัญหาสัมพันธ์ภาพกับแม่ กลุ้มใจ หนักใจ มีความก้าวร้าวน้อย

แปลผลทดสอบหลัง

สนิทกับพ่อกว่าแม่ มีปัญหาสัมพันธ์ภาพกับคนอื่น มีความกลัวต่อความรับผิดชอบ มีมโนธรรมสูง ก้าวร้าว เก็บกด แคร้งสังคม ปฏิเสธที่จะรับรู้โลกของความเป็นจริง

นักเรียนคนที่ 5

แปลผลทดสอบก่อน

นักเรียนให้ความสำคัญกับแม่เป็นอันดับหนึ่ง แม่มีอิทธิพลมากกว่าพ่อ นักเรียนไม่สามารถตัดสินใจได้ มีความลังเล มีรายละเอียดมากเกินไป ควบคุมอารมณ์ได้ไม่ดี มีความดีและอารมณ์ฉุนเฉียว ชอบสนุก และชอบอิสระ

แปลผลทดสอบหลัง

นักเรียนให้ความสำคัญกับแม่เป็นอันดับหนึ่ง แม่มีอิทธิพลมากกว่าพ่อ ต้องการเพื่อน นักเรียนไม่สามารถตัดสินใจได้ มีความลังเล มีความต้องการทางเพศสูง แยกตัวออกจากสังคม

นักเรียนคนที่ 6

แปลผลทดสอบก่อน

สนิทกับแม่มากกว่าพ่อ แม่มีอิทธิพลมากกว่าพ่อ มีความลังเล อยู่ในศีลธรรม รู้สึกถูกแยกออกจากสังคม มีความไม่พอใจเพิ่มขึ้น เป็นคนชอบแสวงหาความพอใจจากความเพ้อฝัน มีความระแวงและก้าวร้าว คือ และมีอารมณ์ฉุนเฉียว กลัวถูกตัดอวัยวะเพศ

แปลผลทดสอบหลัง

สนิทกับแม่มากกว่าพ่อ มีความสุภาพ ระแวง และก้าวร้าว การสร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นไม่ดี ขาดสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

นักเรียนคนที่ 7

แปลผลทดสอบก่อน

นักเรียนต้องการหลีกเลี่ยงอะไรบางอย่าง รำเริง ทะเล้น มีลักษณะที่สร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นยาก มีความระแวง มีความวิตกกังวลสูง เป็นคนที่ตื่นตระหนกได้ง่าย ความสนใจเพศตรงกันข้าม มีความกังวลในการสร้างสัมพันธภาพกับคนอื่น ไม่ชอบเผชิญหน้า คิดอะไรแปลกไปกว่าคนอื่นคิด นักเรียนสนิทกับพ่อมากกว่าแม่แต่คิดว่าพ่อไม่รัก

แปลผลทดสอบหลัง

แยกตัวออกมาคนเดียว โดยเฉพาะคนในบ้านไม่ออกไปยุ่งกับแม่ และพ่อ มีลักษณะที่สร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นยาก มีความระแวง มีความวิตกกังวลสูง ก้าวร้าว ลังเลแสวงหาความพอใจทางอารมณ์อย่างตรงไปตรงมา มีความคับข้องใจ

นักเรียนคนที่ 8

แปลผลทดสอบก่อน

นักเรียนเป็นคนที่ต้องต่อสู้และมองโลกในแง่ร้ายกับสิ่งแวดล้อม เริ่มสนใจเพศตรงกันข้าม อยู่ในศีลในธรรม รู้สึกว่าถูกแยกออกจากสังคม และรู้สึกขาดความอบอุ่น มีลักษณะตัดสินใจเลือกไม่ได้ แม่มีอิทธิพลต่อลูกมากกว่าพ่อ แต่อยู่ไกลแม่แล้วไม่สบายใจ มีความลังเลในการติดต่อกับแม่กลัวแม่ เวลาที่มีความวิตกกังวลจะหาทางออกโดยการร้องเพลง นักเรียนชอบแยกตัว มีความพยายามจะครอบงำผู้อื่น เป็นคนย่ำคิดย่ำทำ มีลักษณะที่ต้องพึ่งพาคนอื่น เจ้าเล่ห์

แปลผลทดสอบหลัง

นักเรียนเป็นคนที่ต้องต่อสู้และมองโลกในแง่ร้ายกับสิ่งแวดล้อม เริ่มสนใจเพศตรงกันข้าม อยู่ในศีลในธรรม รู้สึกว่าถูกแยกตัวออกจากสังคม พึ่งใครไม่ได้ มีความลังเลในการติดต่อกับทั้งพ่อและแม่ มีลักษณะตัดสินใจเลือกไม่ได้ เป็นคนย่ำคิดย่ำทำ มีความเครียด และก้าวร้าว

3.3 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test) ผู้วิจัยจะแปลผลเฉพาะรูปที่ 4,6,9

เพียงเท่านั้นเพราะผู้วิจัยต้องการแปลผลว่านักเรียนมีความก้าวร้าวหรือไม่

นักเรียนคนที่ 1

แปลผลจากการทดสอบก่อน

คือเจียบ ก่อนข้างเขือคนง่าย ก้าวร้าว

แปลผลจากการทดสอบหลัง

คือเจียบ ถ้าชอบใครก็จะทำตาม

ถ้าไม่ชอบจะ คือเจียบ ก้าวร้าว

นักเรียนคนที่ 2

แปลผลจากการทดสอบก่อน

คือเจียบ มีเหตุผล ก้าวร้าว

แปลผลจากการทดสอบหลัง

คือเจียบ เชื่อคนง่าย ชักงูได้ง่าย ก้าวร้าว

นักเรียนคนที่ 3

แปลผลจากการทดสอบก่อน

คือเจียบ ชักงูง่าย เชื่อคนง่าย ก้าวร้าว

แปลผลจากการทดสอบหลัง

คือเจียบถ้าชอบใครก็จะทำตามถ้าไม่ชอบจะคือเจียบ
ก้าวร้าว

นักเรียนคนที่ 4

แปลผลจากการทดสอบก่อน

คือเจียบ เชื่อคนง่าย ชักงูได้ง่าย ก้าวร้าว

แปลผลจากการทดสอบหลัง

คือเจียบถ้าชอบใครก็จะทำตามถ้าไม่ชอบจะ คือเจียบ
ก้าวร้าว

นักเรียนคนที่ 5

แปลผลจากการทดสอบก่อน

คือเจียบถ้าชอบใครก็จะทำตามถ้าไม่ชอบ
จะ คือเจียบ ก้าวร้าว ต่อต้านสังคม

แปลผลจากการทดสอบหลัง

คือเจียบถ้าชอบใครก็จะทำตาม ถ้าไม่ชอบจะคือเจียบ
ก้าวร้าว

นักเรียนคนที่ 6

แปลผลจากการทดสอบก่อน

คือเจียบ คือ ก้าวร้าว

แปลผลจากการทดสอบหลัง

คือเจียบถ้าชอบใครก็จะทำตามถ้าไม่ชอบจะ คือเจียบ
ก้าวร้าว

นักเรียนคนที่ 7

แปลผลจากการทดสอบก่อน

บุคลิกภาพเหมาะสม ถ้าชอบใครก็จะทำตาม
ถ้าไม่ชอบจะ คือเจียบ ก้าวร้าว

แปลผลจากการทดสอบหลัง

บุคลิกภาพเหมาะสม มีเหตุผล ก้าวร้าว

นักเรียนคนที่ 8

แปลผลจากการทดสอบก่อน

คือเจียบ เชื่อคนง่าย ชักงูได้ง่าย ก้าวร้าว

แปลผลจากการทดสอบหลัง

คือเจียบ เชื่อคนง่าย ชักงูได้ง่าย ก้าวร้าว

3.4 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (sct)

ตาราง 6 การเปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนและหลังการทดลองจากแบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (sct)

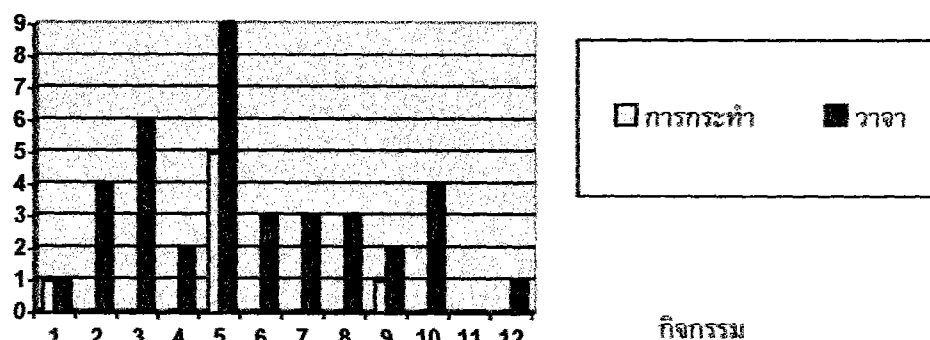
นักเรียน	มีปัญหา	มีแนวโน้มมีปัญหา	มีทัศนคติทางลบ	ไม่มีปัญหา
คนที่ 1				
ก่อนการทดลอง	0	1	8	6
หลังการทดลอง	0	3	8	4
คนที่ 2				
ก่อนการทดลอง	0	1	5	9
หลังการทดลอง	0	3	7	5
คนที่ 3				
ก่อนการทดลอง	1	2	9	3
หลังการทดลอง	3	4	5	3
คนที่ 4				
ก่อนการทดลอง	2	4	3	6
หลังการทดลอง	1	2	6	6
คนที่ 5				
ก่อนการทดลอง	1	1	7	6
หลังการทดลอง	2	4	4	5
คนที่ 6				
ก่อนการทดลอง	0	5	6	4
หลังการทดลอง	1	2	7	5
คนที่ 7				
ก่อนการทดลอง	2	3	5	5
หลังการทดลอง	1	5	4	5
คนที่ 8				
ก่อนการทดลอง	3	3	4	5
หลังการทดลอง	4	4	5	2

4. ผลของการใช้กิจกรรมศิลปะ ที่ได้จากการบันทึกพฤติกรรมโดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขณะทดลองของผู้วิจัยตลอดเวลาในการทดลอง และเสนอเป็นกราฟแท่งประกอบคำอธิบาย ซึ่งเสนอกราฟแท่งเป็นรายบุคคล โดยให้กราฟแท่งสีม่วงแทนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านการกระทำ และกราฟแท่งสีแดง แทนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านวาจา เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนแต่ละคนของกลุ่มทดลองจำนวน 8 คนระหว่างการทำกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 มารูจักกัน กิจกรรมที่ 2 ปรับมุมมอง กิจกรรมที่ 3 กระดาษคิรูป กิจกรรมที่ 4 ฉั่น ฉั่น ฉั่น กิจกรรมที่ 5 เหนอะหนะใครใครก็ไม่อยากเล่นด้วย กิจกรรมที่ 6 เมื่อฉั่นโตขึ้น กิจกรรมที่ 7 AEIOU กิจกรรมที่ 8 จุกสัมนนกับปีศาจเผ่าสะพาน กิจกรรมที่ 9 ภาพล่องหน กิจกรรมที่ 10 แกะขาวแกะดำ กิจกรรมที่ 11 ถามสี่ถามใจ และ กิจกรรมที่ 12 สรุปลผล

4.1 คะแนนดิบของนักเรียนแต่ละบุคคล คนที่ 1-8 ที่บันทึกได้โดยใช้บันทึกพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้วิจัยบันทึกขณะทำการทดลอง

นักเรียนคนที่ 1

คะแนน

ภาพประกอบ 2 คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 1 ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางด้านการกระทำและวาจาขณะทำการทดลองด้วยกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม

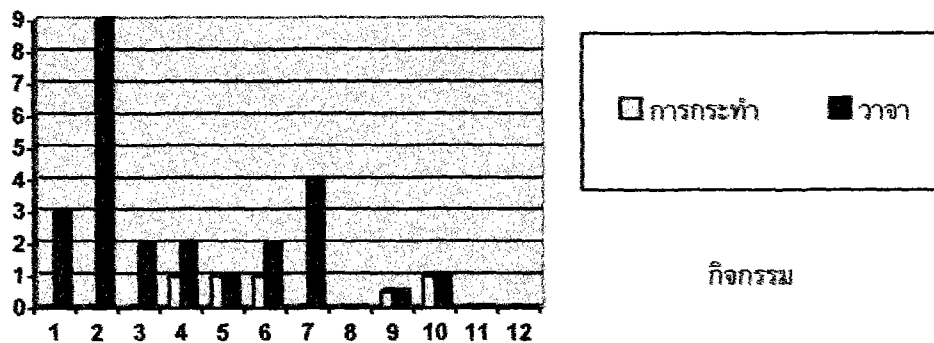
จากกราฟพบว่าส่วนมากนักเรียนคนที่ 1 จะมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านวาจามากกว่าการกระทำ กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านวาจาและการกระทำมากที่สุดคือ กิจกรรมที่ 5 คะแนนวาจาสูงขึ้นไปถึง 9 คะแนน และคะแนนการกระทำสูงไปถึง 5 คะแนน

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านวาจาน้อยที่สุดคือ กิจกรรมที่ 11 คะแนนวาจาเท่ากับ 0 คะแนน

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำน้อยที่สุดคือกิจกรรมที่ 2,3,4,6,7,8, 10,11,12 คะแนนการกระทำเท่ากับ 0 คะแนน

นักเรียนคนที่ 2

คะแนน

ภาพประกอบ 3 คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 2 ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางด้านการกระทำและวาจาขณะทำการทดลองด้วยกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม

จากกราฟพบว่าส่วนมากนักเรียนคนที่ 2 จะมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านวาจามากกว่าการกระทำ กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านวาจามากที่สุด คือ กิจกรรมที่ 2 คะแนนวาจาสูงขึ้นไปถึง 9 คะแนน

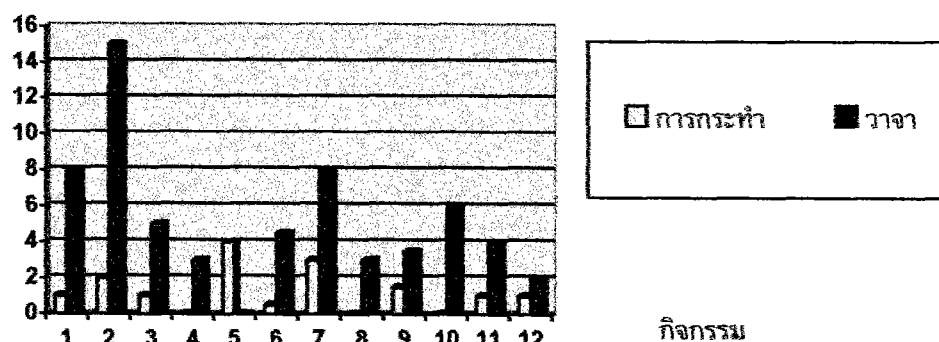
กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำมากที่สุด คือ กิจกรรม 4,5,6,10 คะแนนการกระทำสูงเพียง 1 คะแนน

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านวาจาน้อยที่สุดคือกิจกรรมที่ 8,11,12 คะแนนวาจาเท่ากับ 0 คะแนน

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำน้อยที่สุดคือกิจกรรมที่ 1,2,3,7,8,11,12 คะแนนการกระทำเท่ากับ 0 คะแนน

นักเรียนคนที่ 3

คะแนน

ภาพประกอบ 4 คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 3 ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางด้านการกระทำและวาจาขณะทำการทดลองด้วยกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม

จากกราฟพบว่าส่วนมากนักเรียนคนที่ 3 จะมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านวาจามากกว่าการกระทำ กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านวาจามากที่สุด คือ กิจกรรมที่ 2 คะแนนวาจาสูงขึ้นไปถึง 15 คะแนน

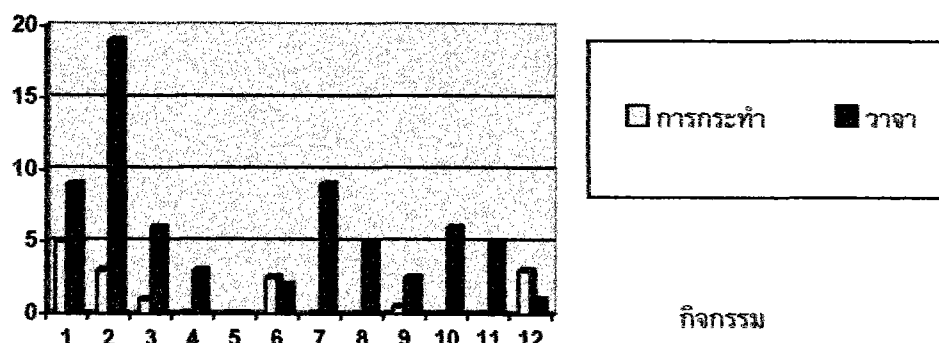
กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำมากที่สุด คือ กิจกรรม 4, คะแนนการกระทำสูง 4 คะแนน

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านวาจาน้อยที่สุดคือกิจกรรมที่ 12 คะแนนวาจาเท่ากับ 2 คะแนน

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำน้อยที่สุดคือกิจกรรมที่ 4,8,10, คะแนนการกระทำเท่ากับ 0 คะแนน

นักเรียนคนที่ 4

คะแนน

ภาพประกอบ 5 คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 4 ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางด้านการกระทำและวาจาขณะทำการทดลองด้วยกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม

จากกราฟพบว่าส่วนมากนักเรียนคนที่ 4 จะมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านวาจามากกว่าการกระทำ กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านวาจามากที่สุด คือ กิจกรรมที่ 2 คะแนนวาจาสูงขึ้นไปถึง 19 คะแนน

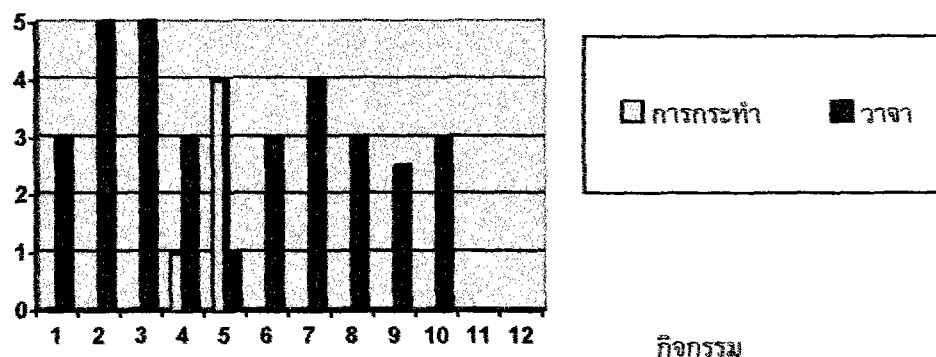
กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำมากที่สุด คือ กิจกรรม 1 คะแนนการกระทำสูง 5 คะแนน

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านวาจาน้อยที่สุดคือกิจกรรมที่ 5 คะแนนวาจาเท่ากับ 0 คะแนน

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำน้อยที่สุดคือกิจกรรมที่ 4, 5, 7, 8, 10, 11 คะแนนการกระทำเท่ากับ 0 คะแนน

นักเรียนคนที่ 5

คะแนน

ภาพประกอบ 6 คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 5 ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางด้านการกระทำและวาจาขณะทำการทดลองด้วยกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม

จากกราฟพบว่าส่วนมากนักเรียนคนที่ 5 จะมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านวาจามากกว่าการกระทำ

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านวาจามากที่สุด คือกิจกรรมที่ 2 และ 3

คะแนนวาจาสูงขึ้นไปถึง 5 คะแนน

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำมากที่สุดคือกิจกรรม 5 คะแนน

การกระทำสูง 4 คะแนน

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านวาจาน้อยที่สุดคือกิจกรรมที่ 11,12 คะแนน

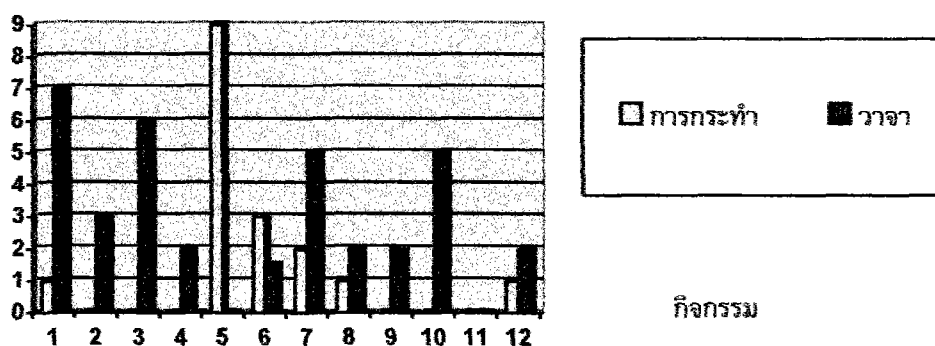
วาจาเท่ากับ 0 คะแนน

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำน้อยที่สุดคือกิจกรรมที่ 1,2,3,6,7,8,

9,10,11,12 คะแนนการกระทำเท่ากับ 0 คะแนน

นักเรียนคนที่ 6

คะแนน

ภาพประกอบ 7 คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 6 ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางด้านการกระทำและวาจาขณะทำการทดลองด้วยกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม

จากกราฟพบว่าส่วนมากนักเรียนคนที่ 6 จะมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านวาจามากกว่าการกระทำ

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านวาจามากที่สุดคือ กิจกรรมที่ 1 คะแนนวาจาสูงขึ้นไปถึง 7 คะแนน

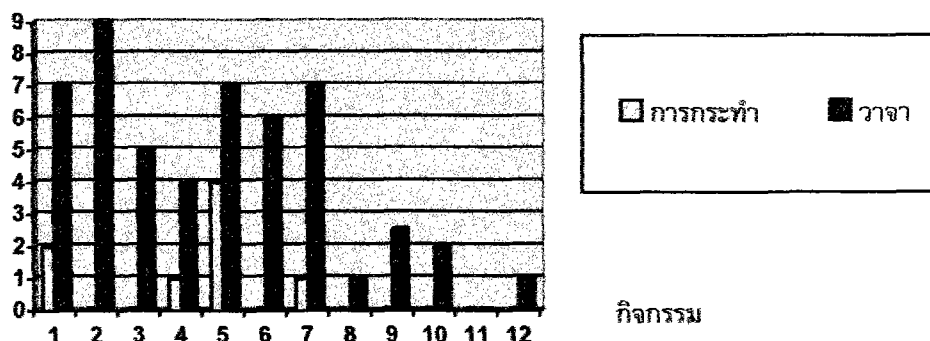
กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำมากที่สุด คือ กิจกรรม 5 คะแนนการกระทำสูง 9 คะแนน

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านวาจาน้อยที่สุดคือกิจกรรมที่ 5,11 คะแนนวาจาเท่ากับ 0 คะแนน

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำน้อยที่สุดคือกิจกรรมที่ 2,3,4,9,10, 11 คะแนนการกระทำเท่ากับ 0 คะแนน

นักเรียนคนที่ 7

คะแนน

ภาพประกอบ 8 คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 7 ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางด้านการกระทำและวาจาขณะทำการทดลองด้วยกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม

จากกราฟพบว่าส่วนมากนักเรียนคนที่ 7 จะมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านวาจามากกว่าการกระทำ กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านวาจามากที่สุด คือ กิจกรรมที่ 2 คะแนนวาจาสูงขึ้นไปถึง 9 คะแนน

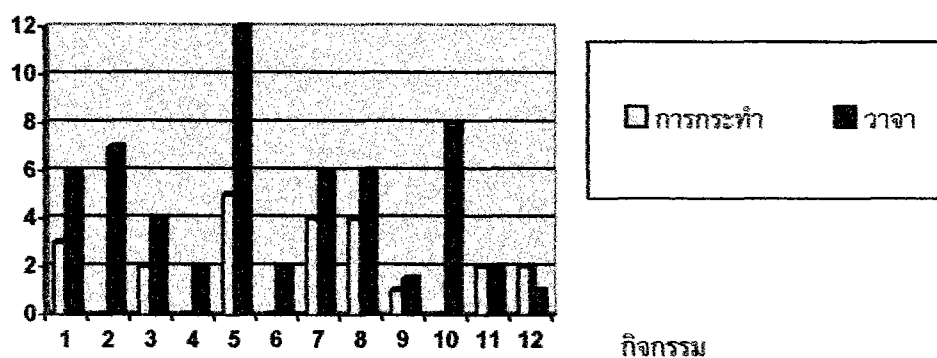
กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำมากที่สุด คือ กิจกรรม 5 คะแนนการกระทำสูง 4 คะแนน

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านวาจาน้อยที่สุดคือกิจกรรมที่ 11 คะแนนวาจาเท่ากับ 0 คะแนน

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำน้อยที่สุดคือกิจกรรมที่ 2,3,6,8,9, 10,11,12 คะแนนการกระทำเท่ากับ 0 คะแนน

นักเรียนคนที่ 8

คะแนน

ภาพประกอบ 9 คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 8 ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางด้านการกระทำและวาจาขณะทำการทดลองด้วยกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม

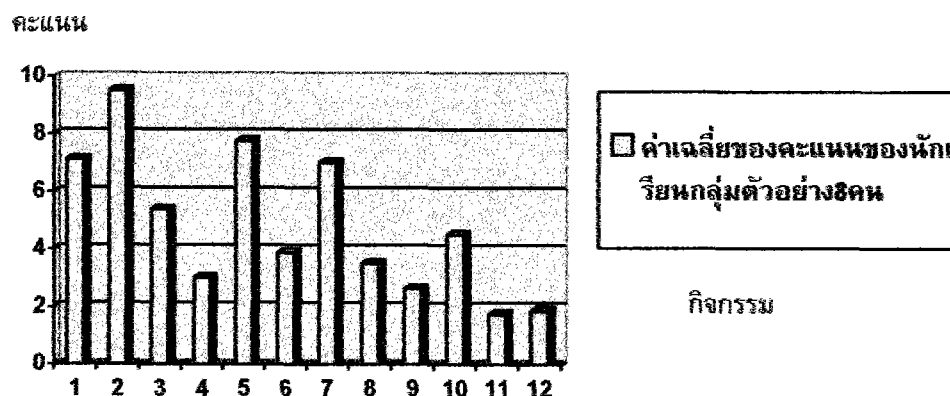
จากกราฟพบว่าส่วนมากนักเรียนคนที่ 8 จะมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านวาจามากกว่าการกระทำ กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านวาจามากที่สุด คือ กิจกรรมที่ 5 คะแนนวาจาสูงขึ้นไปถึง 12 คะแนน

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำมากที่สุด คือ กิจกรรม 5 คะแนนการกระทำสูง 5 คะแนน

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านวาจาน้อยที่สุดคือกิจกรรมที่ 12 คะแนนวาจาเท่ากับ 1 คะแนน

กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำน้อยที่สุดคือกิจกรรมที่ 2,4,6,10 คะแนนการกระทำเท่ากับ 0 คะแนน

4.2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 8 คนระหว่างการทำกิจกรรมศิลปะกิจกรรมที่ 1 ถึงกิจกรรม 12

ภาพประกอบ 10 ค่าเฉลี่ยของนักเรียน 8 คนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางด้านการกระทำและวาจาขณะทำการทดลองด้วยกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม

พบว่า

1. พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนในกลุ่มทดลองจะลดลงจากครั้งที่ 1 ที่มีคะแนน พฤติกรรมไม่เหมาะสม 7.12 คะแนนลดลง เหลือเพียง 1.87 คะแนน ในครั้งที่ 12

2. ค่าเฉลี่ยของนักเรียน มีคะแนนสูง และต่ำสลับกันในกิจกรรมที่ 1,2,3,5 และ 7 จะเป็นกิจกรรมที่มีคะแนนเกิน 5 คะแนนขึ้นไป ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะการแสดงบทบาทสมมติการเล่นเกม ทำงานเป็นกลุ่มหรือมีนักเรียนที่ทะเลาะกันระหว่างทำกิจกรรมดังนั้นทำให้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจึงมีคะแนนสูง กิจกรรมศิลปะบางกิจกรรมนั้น ผู้วิจัยมีจุดประสงค์ให้นักเรียนได้รู้วิธีการระบายความเครียด ความโกรธ และ ความคับข้องใจโดยแสดงออกผ่านกิจกรรมศิลปะ ทำให้นักเรียนเกิดความผ่อนคลาย รู้วิธีที่จะระบายความในใจความคับข้องใจอย่างสร้างสรรค์เป็นงานศิลปะแทน ดังนั้นทำให้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจึงมีคะแนนลดลง

กิจกรรมที่ 1 มารู้จักกัน เป็นกิจกรรมที่ได้ครูได้รู้จักนักเรียนมากขึ้น รู้ถึงตอนที่นักเรียนอยู่บ้าน เวลาว่างๆ นักเรียนชอบทำกิจกรรมใด ชอบเล่นอะไร ชอบไปที่ไหน ในรูปแบบของเกมมิงโก

1. นักเรียนที่อยู่ในวัยเด็กตอนกลางนี้จะเริ่มมี

2. นักเรียนส่วนใหญ่ชอบเล่นไพ่ยูกิ และ เกมจากคอมพิวเตอร์ เช่น เกมจิจิเ 2 คน เกมเพลย์ 4 คน เดวิลเมทราย 1 คน และเกมเดอะลอร์ดออฟเดอะริง 1 คน ซึ่งเกมที่นักเรียนชอบเล่นนี้ บางเกมมีเนื้อหาที่รุนแรงต่อสูกัน

2. นักเรียนส่วนใหญ่ชอบเล่นไฟฟูกิ และ เกมจากคอมพิวเตอร์ เช่น เกมจีทีเอ 2 คน เกมเพลย์ 4 คน เดวิลเมทราย 1 คน และเกมเดอะลอร์ดออฟเดอะริง 1 คน ซึ่งเกมที่นักเรียนชอบเล่นนี้ บางเกมมีเนื้อหาที่รุนแรงต่อสู้อัน

กิจกรรมที่ 2 ปรับมุมมอง เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ระบายความคับข้องใจ ออกมาผ่านการฝึกทักษะการลากเส้นอิสระ ให้นักเรียนได้รู้จักมองว่าในสิ่งที่ไม่ดีก็ยังมีสิ่งที่สวยงามแอบแฝงอยู่

หลังจากการทำกิจกรรมปรับมุมมองพบว่า

กิจกรรมนี้ช่วยให้ครูได้รู้ปัญหาของนักเรียนผ่านกิจกรรมศิลปะ ดังนี้ นักเรียนรู้สึกคับข้องใจเรื่องของมารดาที่ชอบบังคับให้นักเรียนอ่านหนังสือในรถ ซึ่งนักเรียนไม่ชอบเป็นอย่างยิ่งเพราะปวดสายตาและปวดหัว แต่ทางคุณแม่มักเห็นว่านักเรียนไม่ยอมอ่านหนังสือในเวลาอื่นเพราะมัวแต่ เล่น เกมหรือดูทีวี ดังนั้นแม้จะใช้เวลาในรถเป็นทบทวนหนังสือให้ลูกชายข้อมูลเหล่านี้ได้มาเพราะการที่นักเรียนได้ทำกิจกรรมปรับมุมมองและผู้วิจัยได้ทำการซักถามหลังจากทำใบงานผู้วิจัยจึงได้ช่วยอธิบายและหาแนวทางในการช่วยเหลือนักเรียนโดยให้นักเรียนไปคุยกับแม่เรื่องการปรับเวลาการอ่านหนังสือบนรถเป็นเวลาอื่นพอครูได้พูดคุยกับนักเรียนก็รู้สึกผ่อนคลายมากขึ้นและดูเข้าใจแม่มากขึ้นว่าทำไมถึงต้องให้อ่านในรถ

ผลงานนักเรียนกิจกรรมปรับมุมมอง

ภาพประกอบ 12 ผลงานนักเรียนคนที่ 1

ภาพประกอบ 13 ผลงานนักเรียนคนที่ 2

ภาพประกอบ 14 ผลงานนักเรียนคนที่ 3

ภาพประกอบ 15 ผลงานนักเรียนคนที่ 4

ภาพประกอบ 16 ผลงานนักเรียนคนที่ 5

ภาพประกอบ 17 ผลงาน นักเรียนคนที่ 6

ภาพประกอบ 18 ผลงานนักเรียนคนที่ 7

ภาพประกอบ 19 ผลงานนักเรียนคนที่ 8

กิจกรรมที่ 3 กระดาษคิรูป เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ ฝึกกล้ามเนื้อมือและตาให้สัมพันธ์กัน ได้รู้จักกระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยวิธีปะติดกระดาษ ให้นักเรียนได้รู้จักโทษของการทำลายแบบไม่ยั้งคิด หลังจากการทำกิจกรรมกระดาษคิรูปพบว่า

กิจกรรมหลังจากการทำกิจกรรมสามารถสร้างความภาคภูมิใจให้กับนักเรียน นักเรียนคนนี้ เพื่อนๆ ไม่ค่อยชอบ มีปัญหาครอบครัว เป็นคนชอบดูถูกตัวเอง นักเรียนคนนี้ได้ทำงานศิลปะในกิจกรรมกระดาษ คิรูปได้ดีมากและตัวนักเรียนก็เกิดความภาคภูมิใจในผลงานที่นักเรียนได้ทำกิจกรรมศิลปะชิ้นนี้เป็นอย่างมากนักเรียนได้หาวัสดุอุปกรณ์เพิ่มเติมเอง ได้แก่ ทิชชูซึ่งนักเรียนได้วิ่งไปนำมาจากห้องน้ำเพื่อมาทำงานศิลปะในกิจกรรมกระดาษคิรูปโดยที่ครูไม่ได้สั่งนักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ที่จะสร้างงานขึ้นเอง

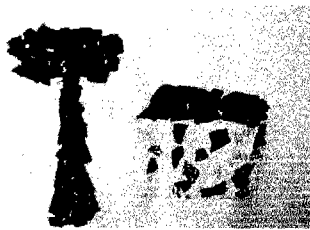
ผลงานนักเรียนกิจกรรมกระดาษคีนรูป

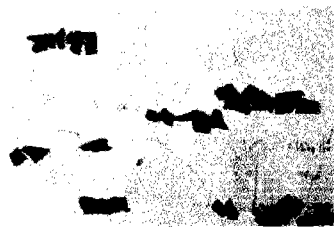
ภาพประกอบ 20 ผลงานนักเรียนคนที่ 1

ภาพประกอบ 21 ผลงานนักเรียนคนที่ 2

ภาพประกอบ 22 ผลงานนักเรียนคนที่ 3

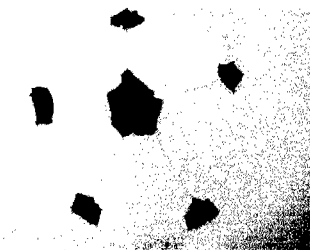
ภาพประกอบ 23 ผลงานนักเรียนคนที่ 4

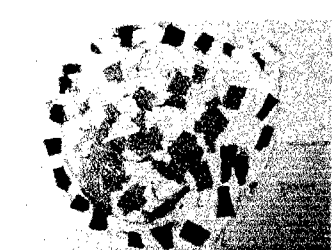
ภาพประกอบ 24 ผลงานนักเรียนคนที่ 5

ภาพประกอบ 25 ผลงานนักเรียนคนที่ 6

ภาพประกอบ 26 ผลงานนักเรียนคนที่ 7

ภาพประกอบ 27 ผลงานนักเรียนคนที่ 8

กิจกรรมที่ 4 ฉันทน์ ฉันทน์ ฉันทน์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยชี้ให้เห็นภาวะอารมณ์ของเด็ก ในช่วงเวลาและเหตุการณ์นั้นๆ ในกิจกรรมฉันทน์ ฉันทน์ ฉันทน์ เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้วาดภาพตัวเอง ในช่องที่ 1 ในอดีต ช่องที่ 2 ในปัจจุบัน และช่องที่ 3 ในอนาคต

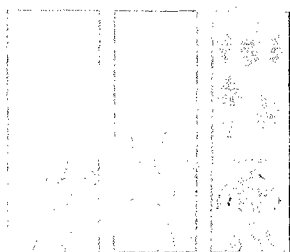
หลังจากการทำกิจกรรม ฉันทน์ ฉันทน์ ฉันทน์ พบว่า

นักเรียนคนที่ 1 ได้ทำพฤติกรรมที่ไม่ดี คือหยิบของของคนอื่นไป ซึ่งเป็นเหตุการณ์ปัจจุบันและ นักเรียนคนนี้ได้สำนึกผิดและนำของมาคืน จากภาพนักเรียนวาดตัวเองเหมือนปีศาจในรูปฉันทน์ในอดีตและในรูปฉันทน์ในปัจจุบันส่วนฉันทน์ในอนาคตนักเรียนวาดรูปฉันทน์ในอนาคตเป็นเด็กผู้ชายที่มีหน้าตาอ้วนแถมแถมใส่ซึ่งเป็นสัญลักษณ์บ่งบอกไปในทางที่ดีขึ้น

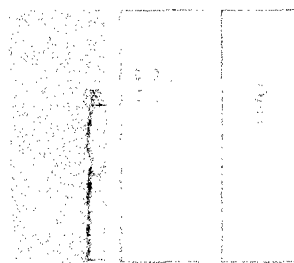
นักเรียนคนที่ 2 เริ่มชอบเพื่อนในห้องเดียวกันตั้งแต่เมื่อไหร่ ตั้งแต่ตอนที่เพื่อนล้มมาโดนตัวเขา และตั้งแต่นั้น นักเรียนก็ชอบเพื่อนคนนี้จนถึงปัจจุบัน

นักเรียนคนที่ 3 มีความภาคภูมิใจในการที่ได้เป็นเด็กนักเรียนโรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)นักเรียนคนที่ 5 ได้ขึ้นมีความสนใจอยากเป็นนักบินอวกาศ จากกิจกรรมนี้ เป็นต้น

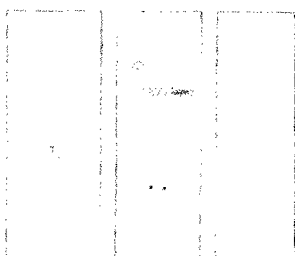
ผลงานนักเรียนกิจกรรม ฉันทน์ ฉันทน์ ฉันทน์

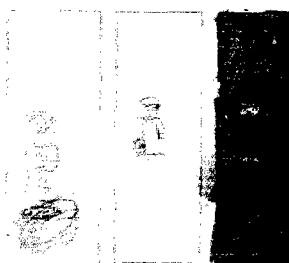
ภาพประกอบ 28 ผลงานนักเรียนคนที่ 1

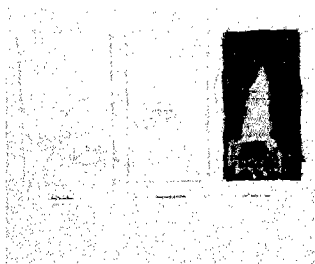
ภาพประกอบ 29 ผลงานนักเรียนคนที่ 2

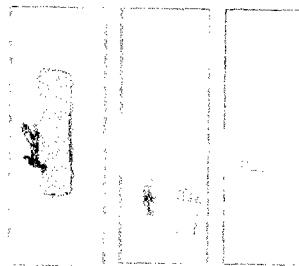
ภาพประกอบ 30 ผลงานนักเรียนคนที่ 3

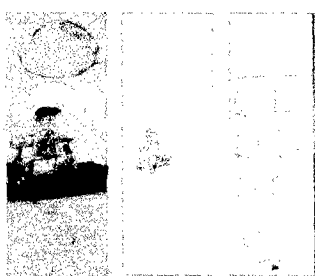
ภาพประกอบ 31 ผลงานนักเรียนคนที่ 4

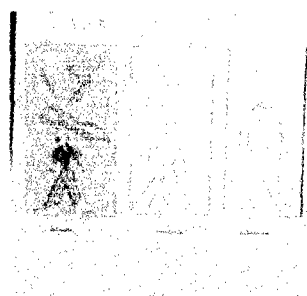
ภาพประกอบ 32 ผลงานนักเรียนคนที่ 5

ภาพประกอบ 33 ผลงานนักเรียนคนที่ 6

ภาพประกอบ 34 ผลงานนักเรียนคนที่ 7

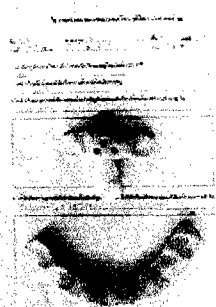
ภาพประกอบ 35 ผลงานนักเรียนคนที่ 8

กิจกรรมที่ 5 เหนอะหนะใครใครก็ไม่อยากเล่นด้วย เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้มองตัวเองว่านักเรียนเคยทำพฤติกรรมไม่เหมาะสมไว้กับใครบ้าง ก่อให้เพื่อนหรือคนอื่นเกิดความรำคาญบ้างหรือไม่ให้นักเรียนบันทึกสัญลักษณ์ของสิ่งที่ไม่ดีและสัญลักษณ์ของสิ่งดีๆที่จะทำในภายภาคหน้าเป็นกิจกรรมที่นักเรียนชอบมากที่สุดเป็นลำดับที่ 3

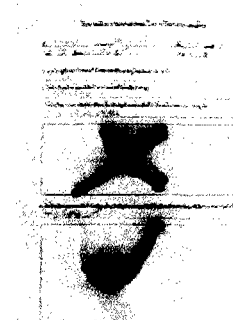
หลังจากทำกิจกรรมเหนอะหนะใครใครก็ไม่อยากเล่นด้วยพบว่า

1. เด็กๆหลายคนแสดงพฤติกรรมการทำลายออกมาให้เห็น เช่น นำแป้งที่อยู่ในกะละมังมาเทออกแล้วละเลงที่โต๊ะแทน ซึ่งนอกเหนือจากคำสั่งที่ครูให้ทำ
2. เด็กแต่ละคนมีความอดทนต่อความรำคาญได้ไม่เท่ากัน บางคนรู้สึกรำคาญแป้งเข้าเร็วแตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัยของเด็กว่าเด็กคนนี้จะทนเพื่อน ยุแหย่ได้มากน้อยแค่ไหนถ้าใครที่รำคาญง่ายควรจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม
3. เด็กบางคนจะมีคะแนนพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านวาจาสูงกว่ากิจกรรมอื่นๆเพราะเป็นกิจกรรมกลุ่มและมีบางคนเล่นชน ส่วนเพื่อนก็ช่วยว่าเพื่อนให้ จนอาจก่อให้เกิดความไม่พอใจกัน

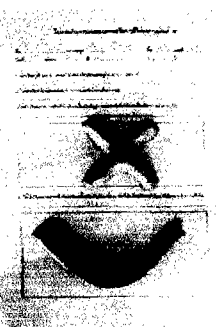
ผลงานนักเรียนกิจกรรมเหนือหะใคร่ ๆ ก็ไม่ยอมเล่นด้วย

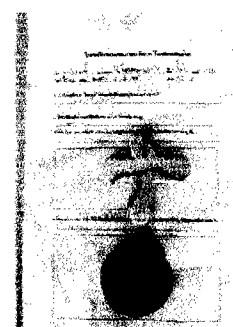
ภาพประกอบ 36 ผลงานนักเรียนคนที่ 1

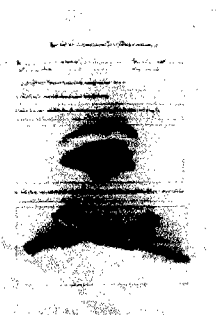
ภาพประกอบ 37 ผลงานนักเรียนคนที่ 2

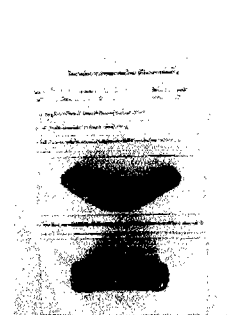
ภาพประกอบ 38 ผลงานนักเรียนคนที่ 3

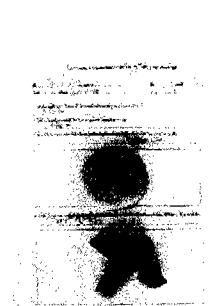
ภาพประกอบ 39 ผลงานนักเรียนคนที่ 4

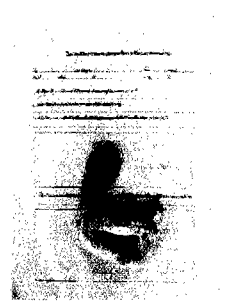
ภาพประกอบ 40 ผลงานนักเรียนคนที่ 5

ภาพประกอบ 41 ผลงานนักเรียนคนที่ 6

ภาพประกอบ 42 ผลงานนักเรียนคนที่ 7

ภาพประกอบ 43 ผลงานนักเรียนคนที่ 8

กิจกรรมที่ 6 เมื่อฉันโตขึ้น เป็นกิจกรรมที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคม ครอบครัวหรือสังคมเพื่อนของนักเรียนว่าแต่ละคนในสังคมมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไรบ้างโดยการปั้นดินน้ำมันเป็น รูปคน 5 คน จะเป็นใครก็ได้ แต่ 5 คนนั้นต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

หลังจากทำกิจกรรม เมื่อฉันโตขึ้น พบว่า

นักเรียนสามารถปั้นดินน้ำมันให้มีคน 5 คน ได้ และสามารถเล่าเรื่องเหตุการณ์ หรือสิ่งที่กำลังทำอะไรกัน อยู่ให้ผู้วิจัยฟังได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

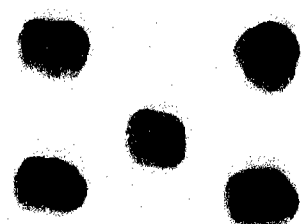
ตัวอย่างภาพประกอบ 47 เป็นภาพเด็กเอามือตีหัวเพื่อน อีก3คนหัวเราะเยาะเพื่อน ของนักเรียนคนที่ 4 แสดงว่าปฏิสัมพันธ์ของคนกลุ่มนี้ไม่ค่อยดีนักมีการทะเลาะกัน

ตัวอย่างภาพประกอบ 49 เป็นภาพกลุ่มสังคมเพื่อนนักเรียนคนที่ 5 เป็นคนปั้นเล่าเรื่องเหตุการณ์ในห้องเรียนว่า นักเรียนคนที่ 2 ชอบสนใจจึงพูดว่าอย่าแกล้งสนใจ นักเรียนคนที่ 6 แกล้งๆ สมใจถูกนักเรียนคนที่ 6 แกล้ง สมใจร้องไห้ นักเรียนคนที่ 4 กับ คนที่ 7 มาช่วย จากภาพมีพระเอก มีนางเอกเกิดขึ้นในสังคมนี้มีการช่วยเหลือกัน และแสดงให้เห็นถึงเริ่มมีการสนใจในเรื่องของเพศตรงข้าม

ตัวอย่างภาพประกอบ 50 นักเรียนปั้นรูปแม่ พ่อ เพื่อน 3 คน กำลังดูการประกวดราชาช่าง นักเรียนคนที่ 7 ชอบว่าเพื่อนว่าอ้วนแต่จะออกมาในทางแซวด้วยความรักและเอ็นดู แต่คนที่ถูกแซวอาจจะไม่ชอบก็ได้ พ่อพูดว่า อ้วนน่ารักเพื่อน 2 คนชื่นชมความอ้วนหากดูปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อกันก็ค่อนข้างดีแต่ถ้าแซวมากๆ เพื่อนอาจจะโกรธได้

ส่วนนักเรียนคนอื่น ๆ สามารถเล่าเรื่องราวได้แต่ยังไม่สามารถปั้นออกเป็นเรื่องราวได้ และอาศัยการลอกเลียนแบบกันที่จะไม่ปั้นให้เต็มตัว แต่ใช้วิธีการเขียนบรรยายแทน

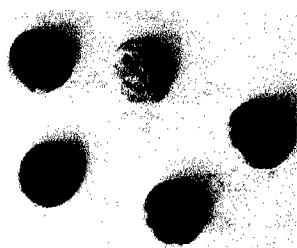
ผลงานนักเรียนกิจกรรมเมื่อฉันโตขึ้น

ภาพประกอบ 44 ผลงานนักเรียนคนที่ 1

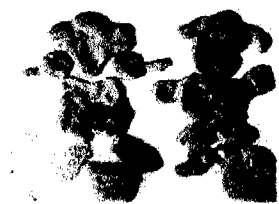
ภาพประกอบ 45 ผลงานนักเรียนคนที่ 2

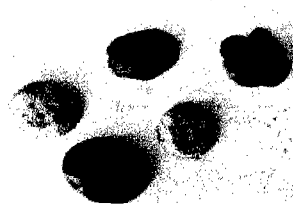
ภาพประกอบ 46 ผลงานนักเรียนคนที่ 3

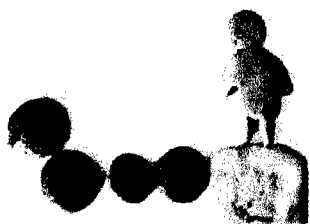
ภาพประกอบ 47 ผลงานนักเรียนคนที่ 4

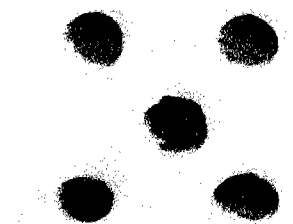
ภาพประกอบ 48 ผลงานนักเรียนคนที่ 5

ภาพประกอบ 49 ผลงานนักเรียนคนที่ 6

ภาพประกอบ 50 ผลงานนักเรียนคนที่ 7

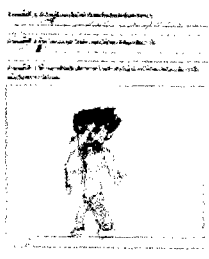
ภาพประกอบ 51 ผลงานนักเรียนคนที่ 8

กิจกรรมที่ 7 เอ อี ไอ โอ ยู เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนเล่นเกมออกคำสั่งตะโกนในกล่องกระดาษเพื่อให้คนที่อยู่ข้างนอกนั้นได้ยินคำสั่ง หรือคำพูดที่เราต้องการจะสื่อสารกับคนข้างนอกและผลัดกันมาออกคำสั่ง เกมนี้มีจุดประสงค์เพื่อ ต้องการให้นักเรียนรู้ถึงผลเสียของการตะโกนเสียงดังในกล่องแคบๆ ว่าเกิดผลเสียอย่างไร ถ้านักเรียนไปในสถานที่แคบเช่นในลิฟท์ ห้องน้ำ รถ ฯลฯ นักเรียนพูดเสียงดัง หรือ ตะโกนขึ้น นักเรียนจะได้ระมัดระวังในการใช้เสียง เพราะทุกคนต่างทราบความรู้สึกนี้จากบทาบทสมมติที่ได้จัดขึ้น ซึ่งทั้งหมดที่ยกตัวอย่างนี้ ผู้วิจัยกล่าวโดยสรุปว่ากิจกรรมศิลปะบางกิจกรรม อาจช่วยหรือกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเนื่องจากนักเรียนในกลุ่มทดลองบางคนอาจไม่ได้ตั้งใจจนจบสิ้นกระบวนการในการทำกิจกรรม จึงไม่บรรลุจุดประสงค์โดยแท้จริงของกิจกรรม .กิจกรรมที่นักเรียนชอบมากที่สุดเป็นลำดับที่ 3

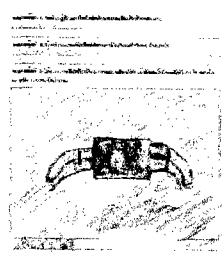
หลังจากการทำกิจกรรมเอ อี ไอ โอ ยู พบว่า

1. ในภาพประกอบ 52-59 เป็นใบงานที่ให้นักเรียนทำหลังจากทำกิจกรรมเสร็จนักเรียนส่วนมากจะตอบว่าผลเสียคือ ทำให้เจ็บคอ ทำให้ไอ ทำให้เสียงแหบ เพราะเนื่องมาจากการตะโกน หรือ พูดเสียงดัง

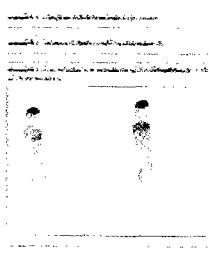
ผลงานนักเรียนกิจกรรมเอ อี ไอ โอ ยู

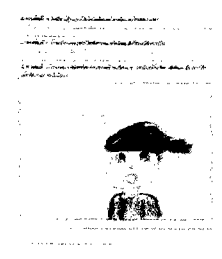
ภาพประกอบ 52 ผลงานนักเรียนคนที่ 1

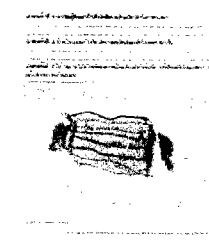
ภาพประกอบ 53 ผลงานนักเรียนคนที่ 2

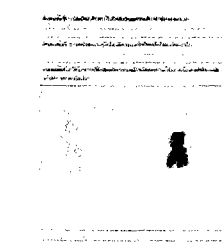
ภาพประกอบ 54 ผลงานนักเรียนคนที่ 3

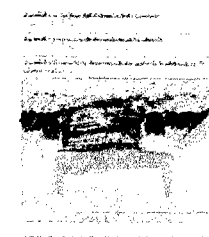
ภาพประกอบ 55 ผลงานนักเรียนคนที่ 4

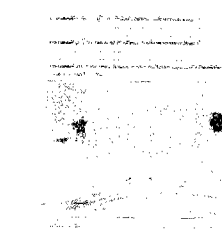
ภาพประกอบ 56 ผลงานนักเรียนคนที่ 5

ภาพประกอบ 57 ผลงานนักเรียนคนที่ 6

ภาพประกอบ 58 ผลงานนักเรียนคนที่ 7

ภาพประกอบ 59 ผลงานนักเรียนคนที่ 8

กิจกรรมที่ 8 จุกสัมนั้นกับปีศาจเผ่าสะพานเป็นกิจกรรมศิลปะที่มีจุดประสงค์ที่จะให้นักเรียนได้แสดงบทบาทสมมุติในทางที่ไม่เหมาะสมและในทางที่เหมาะสมในเรื่องของการใช้คำพูดเพื่อให้นักเรียนได้รู้ถึงผลเสียของการกระทำนั้นๆ กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่นักเรียนชอบเป็นอันดับ ที่1

หลังจากการทำกิจกรรม พบว่า

นักเรียนชอบกิจกรรมนี้เป็นอันดับที่ 1 อาจเป็นเพราะกิจกรรม มีช่วงที่ให้นักเรียนได้นึก คำพูดที่สุภาพ อ่อนน้อมขอความช่วยเหลือจากคนอื่น คำพูดที่ไม่สุภาพ และคำขอโทษ ทำให้ผู้วิจัยทราบว่าเด็กแต่ละคนจะพูด ทยายคายอยู่ในระดับใด บางคนพูดแค่ไอ้บ้า บางคนพูดไอ้สัด หรือไอ้เหี้ย ซึ่งเป็นคำพูดที่ทยายคายมาก แต่ผลเสียของกิจกรรมนี้อาจจะเป็นเรื่องของการเลียนแบบคำพูดของกันและกันซึ่งอาจเป็นผลทำให้คะแนนในการทำแบบทดสอบบอกลวนมีคะแนนพฤติกรรมไม่เหมาะสมสูงขึ้น

ผลงานนักเรียนกิจกรรมจุกสัมนั้นกับปีศาจเผ่าสะพาน

ภาพประกอบ 60 ผลงานนักเรียนคนที่ 1

ภาพประกอบ 61 ผลงานนักเรียนคนที่ 2

ภาพประกอบ 62 ผลงานนักเรียนคนที่ 3

ภาพประกอบ 63 ผลงานนักเรียนคนที่ 4

ภาพประกอบ 64 ผลงานนักเรียนคนที่ 5

ภาพประกอบ 65 ผลงานนักเรียนคนที่ 6

ภาพประกอบ 66 ผลงานนักเรียนคนที่ 7

ภาพประกอบ 67 ผลงานนักเรียนคนที่ 8

กิจกรรมที่ 9 ภาพล่องหน เป็นกิจกรรมที่นักเรียนชอบเป็นอันดับ 2 เพราะเด็กได้รู้วิธีที่จะระบายความในใจของตนเองออกมาบนกระดาษโดยไม่มีใครรู้ข้อความนั้นวิธีนี้จะทำให้นักเรียนเกิดการปลดปล่อยและเป็นเทคนิควิธีที่นักเรียนยังไม่เคยเรียนในห้องจึงเป็นสิ่งที่นักเรียนสนใจมาก

หลังจากทำกิจกรรมภาพล่องหน พบว่า

1. คำพูดของเด็กทำให้ผู้วิจัยได้นึกย้อนคิดถึงผู้ปกครอง พ่อ และแม่ ครู เพื่อนของนักเรียน ผู้วิจัยขอล่าวโดยสรุปโดยไม่บอกว่าเป็นคำพูดของนักเรียนคนใดผู้วิจัยให้เด็กเขียนตอบคำถามตามหัวข้อดังนี้ด้วยน้ำสารสัณยะลายน้ำเข้มข้น

1.1 สิ่งที่ยากบอกคุณพ่อ คำตอบที่ได้ คุณพ่อครับผมรักพ่อครับ / เลิกสูบบุหรี่ รักพ่อ / พ่อครับอยากให้อ่านหนังสือและแม่เหมือนเดิม / พ่อเป็นคนดี / อยากบอกพ่อว่าอย่าตีผม / พ่อผมบอกพ่อและครูว่าพ่อเป็นคนดี / พ่อผมรักพ่อ ผมรักพ่อ / พ่อผมอยากได้น้ำ

1.2 สิ่งที่ยากบอกคุณแม่ คำตอบที่ได้ คุณแม่ครับ LOVE YOU / อย่าดูมาก รักแม่ / ผมรักแม่ / รักแม่ / แม่เป็นคนดี / อยากบอกแม่ว่าอย่าว่าผม/แม่ผมอยาก...กับ(เพื่อนผู้หญิงคนหนึ่งในห้อง)คุณแม่เป็นคนดีที่สุดในใจของผม

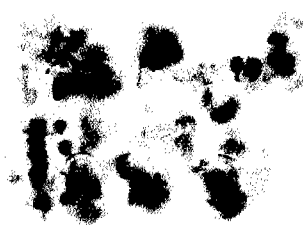
1.3 สิ่งที่ยากบอกคุณครู คำตอบที่ได้ อาจารย์ครับ น่ารักมาก /ชอบเรียนหนังสืออย่าดูเกินไป / ผมรักครูครับ / ครูดีมาก / อยากบอกคุณครูว่าอย่าดูผม / คุณครูน่ารักเสียต ดมาก/คุณครูเป็นคนที่ดีสอนผมมาถ้าไม่มีก็จะไม่เก่ง

1.4 สิ่งที่ยากบอกเพื่อน คำตอบที่ได้ เพื่อนอ้วน / ฉันจูบ(เพื่อนผู้หญิงคนหนึ่งในห้อง) / เพื่อนของฉันเป็นชาย เป็นคนดี / อยากบอกเพื่อนว่าอย่าล้อผม / ไม่อยากให้เพื่อนรักเพื่อน

2. สิ่งที่นักเรียนเขียนออกมาจากกันลึกของหัวใจที่ผู้วิจัยอ่านแล้วทำให้นักเรียนกลับไปตอนที่ผู้วิจัยสอนหนังสือเป็นครูที่ดูมาก ในสายตานักเรียนหรือไม่ หากครูท่านใดดูมากอย่างที่เป็นอย่างนี้ให้ลองอ่านคำพูดของเด็กว่า “ชอบเรียนหนังสือ อย่าดูเกินไป” และสำหรับผู้ปกครองก็เช่นเดียวกัน ส่วนมากลูกก็จะรักพ่อแม่ เสมอแต่ลูกนั้นต้องการคำชมจากพ่อแม่คนอื่นชมก็ไม่เหมือนพ่อแม่ชมอยากให้อ่านหนังสือไม่ดูเกินไป และต้องการให้ครอบครัวเป็นครอบครัวที่อบอุ่น สำหรับเพื่อนในห้องการล้อเลียนผู้ล้อสนุกแต่ผู้ถูกล้อไม่สนุกขอให้ถึงใจเขาใจเราบ้าง

ภาพประกอบ 68 สิ่งที่ยากบอกครู

ภาพประกอบ 69 สิ่งที่ยากบอกพ่อ

กิจกรรมที่ 10 แกะขาวแกะดำ เป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยสอนให้นักเรียนเข้าใจคุณพ่อ คุณแม่คุณครูที่อบรมสั่งสอน เด็กเดื่อนั้นต้องการให้นักเรียนเป็นคนดีเปรียบเทียบกับการแกะกระเบื้องยาง กระเบื้องยางจะสวยต้องมีการแกะถึงจะได้ภาพที่สวยงาม ถ้าไม่มีการแกะก็จะได้แผ่นสีเหลี่ยมสีน้ำเงินธรรมดารูปหนึ่ง ซึ่งไม่มีความสวยเลย และกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่นักเรียนชอบเป็นอันดับหนึ่ง

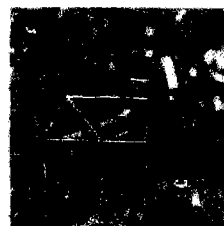
หลังจากการทำกิจกรรมแกะขาวแกะดำพบว่า

นักเรียนสามารถทำงานชิ้นนี้ได้สวยเกือบทุกคน ส่วนมากเนื้อหาจะเป็นรูปบ้าน 6 คนใน 8 คน ส่วนอีก 2 คนชอบเล่นเกมมาก ผลงานจึงทำในหัวข้อเกี่ยวกับเกม

ผลงานนักเรียนกิจกรรมแกะ ขาว แกะดำ

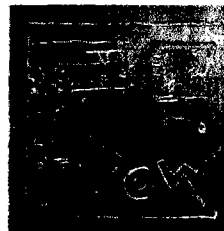
ภาพประกอบ 70 ผลงานนักเรียนคนที่ 1

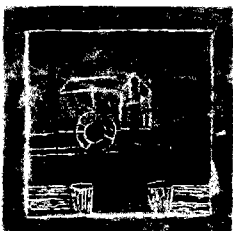
ภาพประกอบ 71 ผลงานนักเรียนคนที่ 2

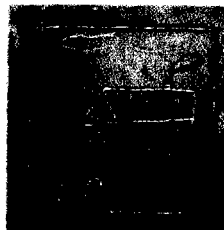
ภาพประกอบ 72 ผลงานนักเรียนคนที่ 3

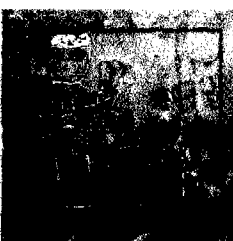
ภาพประกอบ 73 ผลงานนักเรียนคนที่ 4

ภาพประกอบ 74 ผลงานนักเรียนคนที่ 5

ภาพประกอบ 75 ผลงานนักเรียนคนที่ 6

ภาพประกอบ 76 ผลงานนักเรียนคนที่ 7

ภาพประกอบ 77 ผลงานนักเรียนคนที่ 8

กิจกรรมที่ 11 ถามสีถามใจ

กิจกรรม ถามสีถามใจ เป็นกิจกรรมที่ช่วยในการผ่อนคลายและได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะเทคนิคหยดสี หรือเทคนิคเปียกบนเปียก นักเรียนชอบกิจกรรมเป็นอันดับที่ 3 เนื่องจากกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ง่ายและได้ผลงานที่สวยงาม และเป็นกิจกรรมที่สร้างความภาคภูมิใจได้ง่ายๆให้กับเด็กได้อีกกิจกรรมหนึ่ง

หลังจากการทำกิจกรรมถามสีถามใจพบว่า

1. นักเรียนได้รับความสนุกสนาน และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ได้โดยไม่ยาก
2. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องของการผสมสีด้วยตัวเอง
3. นักเรียนมีความช่างสังเกต ในเรื่องของการไหลของสี

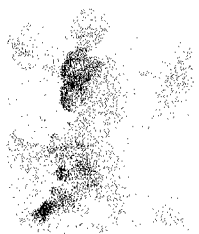
ผลงานนักเรียนกิจกรรมถามสีถามใจ

ภาพประกอบ 78 ผลงานนักเรียนคนที่ 1

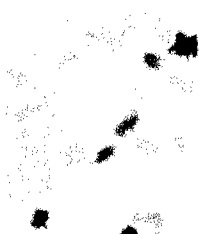
ภาพประกอบ 79 ผลงานนักเรียนคนที่ 2

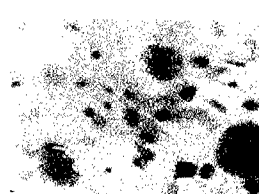
ภาพประกอบ 80 ผลงานนักเรียนคนที่ 3

ภาพประกอบ 81 ผลงานนักเรียนคนที่ 4

ภาพประกอบ 82 ผลงานนักเรียนคนที่ 5

ภาพประกอบ 83 ผลงานนักเรียนคนที่ 6

ภาพประกอบ 84 ผลงานนักเรียนคนที่ 7

ภาพประกอบ 85 ผลงานนักเรียนคนที่ 8

กิจกรรมที่ 12 สรุปกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนสรุปข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรมทั้งหมด 12 ครั้งและผู้วิจัยสรุปรวมอีกครั้งหนึ่งและให้เด็กได้เขียนข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรมลงในใบงาน และให้เลือกกิจกรรมที่ชอบมากที่สุด 3 ลำดับ

หลังจากการทำกิจกรรมสรุปกิจกรรม พบว่า

ในกิจกรรมที่ 12 ทำให้ผู้วิจัยทราบว่ากิจกรรมใดที่นักเรียนชอบมากที่สุดคือ

1. กิจกรรมที่นักเรียนชอบมากที่สุดเป็น ลำดับที่ 1 มี 2 กิจกรรมคือ กิจกรรมแกะขาวแกะดำ และจุกสัมพันธ์กับปีศาจเฝ้าสะพาน
2. กิจกรรมที่นักเรียนชอบมากที่สุดเป็น ลำดับที่ 2 คือ กิจกรรมภาพล่องหน
3. กิจกรรมที่นักเรียนชอบมากที่สุดเป็น ลำดับที่ 3 มี 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมมารู้จักกัน กิจกรรมเออีไอโอยู กิจกรรมเหนอะหนะใครใครก็ไม่อยากเล่นด้วย และกิจกรรมตามสีตามใจ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองซึ่งมีลำดับขั้นตอนของการวิจัย และผลโดยสรุปดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมศิลปะกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนมีพฤติกรรมเหมาะสมมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมศิลปะ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 220 คน ที่มีอายุและสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกัน

2. กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กระทำกับกลุ่มนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมที่แสดงออกทางการกระทำและทางวาจาที่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 8 คนโดยมีขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 เลือกห้องที่จะทดลองโดยใช้แบบสอบถามไครเอรี่ ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 - 3/4 มีจำนวนทั้งสิ้น 220 คนทำแบบทดสอบเพื่อคัดเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมสูงสุดของแต่ละห้องใน 2 ด้าน คือ ด้านวาจา 2 คน และ ด้านการกระทำ 2 คน ซึ่งได้นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมจากห้องชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 4 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 4 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 3 คน (เพราะมีนักเรียนที่ได้รับเลือกทั้งด้านวาจาและด้านการกระทำซ้ำกัน) และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 จำนวน 2 คน (เพราะมีนักเรียนได้รับเลือกทั้งด้านวาจาและด้านการกระทำซ้ำกัน) รวมนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทั้งสิ้นจำนวน 13 คน และเมื่อขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกระจายอยู่ในแต่ละห้องดังนี้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 3 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 3 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 4 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 จำนวน 3 คน นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมได้อยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 มากที่สุด ผู้วิจัยจึงเลือกชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 เป็นห้องที่จะทำการทดลอง

2.2 นำแบบประเมินพฤติกรรมไม่เหมาะสมตามนิยามศัพท์เฉพาะของผู้วิจัยให้อาจารย์ประจำชั้น และครูผู้ช่วยประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 ประเมินพฤติกรรมนักเรียนทั้ง 55 คนนำคะแนนมาเรียงกันตามลำดับ

จากมากไปหาน้อย ได้นักเรียนที่มีคะแนนพฤติกรรมไม่เหมาะสมสูงแตกต่างจากเพื่อนคนอื่นในห้อง 8 ลำดับแรก และนักเรียนที่เพื่อนเลือกในขณะที่อยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้ง 4 คนก็มีคะแนนพฤติกรรมไม่เหมาะสมสูงติดอยู่ใน 8 ลำดับแรกซึ่งในสายตาเพื่อนและครูมีความเห็นสอดคล้องกัน จึงนำนักเรียนทั้ง 8 ลำดับแรกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง และนำคะแนนที่อาจารย์ประจำชั้นให้เก็บเป็นคะแนนทดสอบก่อนการทดลอง(Pretest)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

3.1 เครื่องมือเพื่อคัดแยกนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ได้แก่

3.1.1 แบบสอบถามใครเอ่ย ของนักเรียน

3.1.2 แบบประเมินพฤติกรรมของครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้น

3.2 เครื่องมือเพื่อใช้เพื่อใช้ศึกษาพฤติกรรมไม่เหมาะสมได้แก่

3.2.1 แบบทดสอบทางจิตวิทยาเพื่อวินิจฉัยว่ามีพฤติกรรมไม่เหมาะสมก่อนและหลัง

การใช้กิจกรรมศิลปะ ได้แก่

3.2.1.1 แบบทดสอบวาดภาพคน (DAP)

3.2.1.2 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน-ต้นไม้-คน (K-H-T-P)

3.2.1.3 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test)

3.2.1.4 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์(SCT)

3.2.2 แบบสอบถามพฤติกรรมไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์(โรงเรียนอลวน)เพื่อ

วิเคราะห์สมมติฐานก่อนและหลังการใช้กิจกรรมศิลปะ

3.3 เครื่องมือเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมศิลปะ

3.3.1 แผนการจัดกิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม

3.3.2 แบบบันทึกพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขณะทดลองของผู้วิจัยเพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรม

ศิลปะตามแผนการจัดกิจกรรมทั้ง 12 กิจกรรม

4. การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบ่งได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับนักเรียน เป็น 3 ประเภทดังนี้

1.1 แบบประเมินพฤติกรรมของครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้น นำคะแนนที่ได้เก็บเป็น

คะแนนก่อนการทำกิจกรรมศิลปะ

1.2 แบบทดสอบทางจิตวิทยาเพื่อวินิจฉัยว่ามีพฤติกรรมไม่เหมาะสมก่อนการใช้กิจกรรมศิลปะ

ได้แก่

1.2.1 แบบทดสอบวาดภาพคน (DAP)

1.2.2 แบบทดสอบการวาดภาพบ้าน-ต้นไม้-คน (K-H-T-P)

1.2.3 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test)

1.2.4 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (SCT)

1.3 แบบสอบถามพฤติกรรมไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์(โรงเรียนอลวน)เพื่อวิเคราะห์

สมมติฐานก่อนและหลังการใช้กิจกรรมศิลปะ

ระยะที่ 2 ขณะทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองโดยใช้แผนการใช้กิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม 12 กิจกรรม ซึ่งเริ่มทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โดยทดลองสัปดาห์ละ 3 ครั้ง คือ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ครั้งละ 40 นาที เวลา 7.40 - 8.20 น. หรือ 15.00 - 15.40 น. ติดต่อกันเป็นเวลา 5 สัปดาห์ โดยระหว่างวันที่ 2 ถึง วันที่ 30 มกราคม พ.ศ.2547 รวม 13 ครั้ง

ในการทดลองทุกครั้งผู้วิจัยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมไม่เหมาะสมบันทึกพฤติกรรมไม่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่ม ควบคู่กับการบันทึกเสียง

ระยะที่ 3 หลังการทดลอง

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับนักเรียน 3 ประเภท เช่นเดียวกับก่อนการทดลองดังนี้

3.1 แบบประเมินพฤติกรรมของครูประจำชั้น และครูผู้ช่วยประจำชั้น นำคะแนนที่ได้เก็บเป็นคะแนนก่อนการทำกิจกรรมศิลปะ

3.2 แบบทดสอบทางจิตวิทยา เพื่อวินิจฉัยว่ามีพฤติกรรมไม่เหมาะสมก่อนการใช้กิจกรรมศิลปะได้แก่

3.2.1 แบบทดสอบวาดภาพคน (DAP)

3.2.2 แบบทดสอบการวาดภาพบ้าน-ต้นไม้-คน (K-H-T-P)

3.2.3 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test)

3.2.4 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (SCT)

3.3 แบบสอบถามพฤติกรรมไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์(โรงเรียนอสนวน)เพื่อวิเคราะห์สมมติฐานก่อนและหลังการใช้กิจกรรมศิลปะ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยเปรียบเทียบคะแนนก่อนการทดลองและหลังทดลองที่ให้ครูทำแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนของครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้นทั้ง 2 ครั้งมาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

2. ผู้วิจัยเปรียบเทียบคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ที่ให้นักเรียนทำแบบสอบถามพฤติกรรมไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์ (โรงเรียนอสนวน) ทั้ง 2 ครั้งมาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานและแสดงผลเป็นกราฟแท่งตั้งแต่นักเรียนคนที่ 1 ถึง นักเรียนคนที่ 8

3. ผู้วิจัยเปรียบเทียบผลการทดสอบทางจิตวิทยาที่ใช้แบบทดสอบ 4 ฉบับคือ แบบทดสอบวาดภาพคน (DAP)แบบทดสอบการวาดภาพบ้าน-ต้นไม้-คน (K-H-T-P)แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test)แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (SCT) ก่อนการทดลองและหลังทดลองเพื่อศึกษาว่ามี พฤติกรรมไม่เหมาะสมใดบ้างที่ลดลง เพิ่มขึ้น และไม่เปลี่ยนแปลง

4. ผู้วิจัยเสนอผลของการใช้กิจกรรมศิลปะที่ได้จากการบันทึกพฤติกรรมโดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขณะทดลองของผู้วิจัยตลอดเวลาในการทดลองและเสนอเป็นกราฟแท่งประกอบคำอธิบาย

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมไม่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการใช้กิจกรรมศิลปะ

12 กิจกรรมแล้วปรากฏว่ามีพฤติกรรมไม่เหมาะสมลดลงจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เมื่อเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากแบบทดสอบวัดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแบบ
สร้างสถานการณ์(โรงเรียนอลวน)พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมไม่แตกต่างจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ

3. เมื่อเปรียบเทียบผลของพฤติกรรมก่อนและหลังการทดลองโดยใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยาจำนวน 4
ฉบับ สรุปได้ดังนี้

3.1 แบบทดสอบวาดรูปคน (DAP) พบว่า

ก่อนการทดลอง นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ก้าวร้าว สร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นไม่ดี

หลังการทดลอง นักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ก้าวร้าว

3.2แบบทดสอบวาดบ้าน-ต้นไม้-คน(K-H-T-P)

เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกของกลุ่มตัวอย่าง

จากแบบทดสอบ พบว่า

ก่อนการทดลอง นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น มีการเก็บกดความก้าวร้าว คือเจ็บ
อารมณ์แปรปรวน และอ่อนไหว

หลังการทดลอง นักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น มีสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบิดาและมารดา

3.3 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test) พบว่า

ก่อนการทดลอง นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ก้าวร้าว คือเจ็บ อารมณ์แปรปรวน และ
อ่อนไหว

หลังการทดลอง นักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่นคือเจ็บ

3.4 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (SCT) พบว่า

ก่อนการทดลอง นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น สัมพันธภาพไม่ดีกับบิดา มารดาสมาชิกใน
ครอบครัว และเพื่อนต่างเพศ

หลังการทดลอง นักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น สัมพันธภาพไม่ดีกับบิดา มารดา สมาชิก
ในครอบครัว และเพื่อนต่างเพศ

4.เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมไม่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างระหว่างทำการทดลองโดยการให้
กิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรมสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมนับจากครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่12 พบว่านักเรียน
ทั้ง 8 คนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมลดลงทั้งทางด้านวาจาและการกระทำลดลง.

อภิปรายผล

1. เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมไม่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการใช้กิจกรรมศิลปะ
12 กิจกรรมแล้วปรากฏว่ามีพฤติกรรมไม่เหมาะสมลดลงจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า
การใช้กิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม สามารถลดพฤติกรรมไม่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมไม่
เหมาะสมได้ เพราะกิจกรรมศิลปะช่วยทำให้นักเรียนงานพัฒนาเด็กในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ รวม
ถึงการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ดังนี้

กิจกรรมศิลปะทำให้เกิดความผ่อนคลายโดยระบายความรู้สึกนึกคิดหรือความคับข้องออกมาผ่านสื่อและ

กระบวนการแสดงออกทางทางศิลปะอย่างอิสระ และเมื่อนักเรียนได้มีการแสดงความรู้สึกนึกคิดต่อผลงานของตนเอง จะช่วยให้เกิดความผ่อนคลาย กิจกรรมศิลปะช่วยพัฒนาจิตใจของนักเรียนให้ละเอียดอ่อน ลดความหยาบทางอารมณ์ และรู้จักควบคุมตนเองให้อยู่ในเหตุผล กิจกรรมศิลปะทำให้เกิดความพึงพอใจ ภูมิใจและนับถือตนเอง อารมณ์แจ่มใสเบิกบานซึ่งส่งผลทำให้นักเรียนมีอารมณ์ที่มั่นคงและเกิดความมั่นใจในการแสดงออก กิจกรรมศิลปะทำให้นักเรียนมีเพื่อน มีสังคม และเปิดโอกาสได้แสดงความสามารถให้เป็นที่ยอมรับในหมู่เพื่อนๆ โดยเฉพาะกิจกรรมที่ผู้วิจัยให้นักเรียนทำเป็นกิจกรรมกลุ่ม ก็จะช่วยให้นักเรียนได้รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกิจกรรมที่ยากเช่น กิจกรรมแกะขาวแกะดำ เป็นการแกะกระเบื้องยาง ซึ่งนักเรียนต้องใช้ทักษะในการแกะสลัก นักเรียนคนที่สามารถทำให้เครื่องมือได้เร็วกว่าคนอื่นก็จะช่วยสอนเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งถึงแม้ 2 คน นี้จะเคยชอบทะเลาะกันมาก่อนก็ตาม คนที่สอนก็รู้สึกภูมิใจที่ได้ถ่ายทอดความรู้ของตนเองให้กับเพื่อน ส่วนคนที่รับการสอนก็จะรู้สึกว่าเพื่อนคนนี้มีน้ำใจกับเราเป็นต้น สำหรับกิจกรรมศิลปะที่ใช้บางกิจกรรมนั้นผู้วิจัยมีจุดประสงค์ให้นักเรียนได้รู้วิธีการระบายความ เครียด ความโกรธหรือความคับข้องใจโดยแสดงออกผ่านกิจกรรมศิลปะอย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความผ่อนคลายมากขึ้นหรือกิจกรรมศิลปะบางกิจกรรมมีจุดประสงค์ที่จะให้นักเรียนได้แสดงบทบาทสมมติในทางที่ไม่เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนได้รู้ถึงผลเสียของการกระทำนั้นๆ ดังตัวอย่าง เช่นกิจกรรม เอ อี ไอ โอ ยู ให้นักเรียนเล่นเกมออกคำสั่งตะโกนในกล่องกระดาษ เพื่อให้คนที่อยู่ข้างนอกนั้นได้ยินคำสั่งหรือคำพูดที่เราต้องการจะสื่อสารกับคนข้างนอก และให้นักเรียนผลัดกันมาออกคำสั่งเกมนี้มีจุดประสงค์เพื่อต้องการให้นักเรียนรู้ถึงผลเสียของการตะโกนเสียงดังในกล่องแคบๆ ว่าจะเกิดผลเสียอย่างไร ถ้านักเรียนไปในสถานที่แคบเช่นในลิฟท์ ห้องน้ำ รถ ฯลฯ นักเรียนพูดเสียงดัง หรือ ตะโกนขึ้นนักเรียนจะได้ระมัดระวังในการใช้เสียง เพราะทุกคนต่างทราบความรู้สึกนี้จากบทบาทสมมติที่ได้จัดขึ้น

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าตลอดระยะเวลาที่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการทดลองโดยใช้กิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรมปรากฏว่า

นักเรียนส่วนมากมีความกระตือรือร้นในการมาร่วมกิจกรรม นักเรียนมีความตั้งใจในการทำกิจกรรมและนักเรียนสนใจในกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เป็นอย่างดี มีเพียงส่วนน้อยที่ติดปัญหาเรื่องการมาสาย และห่วยเล่น ประมาณ 1 คน จาก 8 คน นักเรียนทุกคนมีความสุขสนุกสนาน เกิดอารมณ์แจ่มใสเบิกบานระหว่างการร่วมทำกิจกรรมศิลปะ นักเรียนสามารถจัดปัญหา เล็กๆน้อยๆที่เกิดจากการที่เพื่อนมีความเห็นไม่ตรงกันได้อย่างประณีตระนอม

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงสรุปได้ว่า กิจกรรมศิลปะสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมลงได้ อาจตั้งข้อสังเกตได้ว่าผลการวิจัยที่ทดลองช่วงที่ผู้วิจัยทำการทดลองนั้นอาจเป็นการลดพฤติกรรมได้เพียงแค่ระยะหนึ่งเท่านั้น เพราะการที่จะลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้คงทนต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆ อีกมาก เช่น ระยะเวลาที่ทำการทดลองเพียงแค่ 2 เดือน อาจจะน้อยไปสำหรับการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สะสมมาเป็นเวลานานให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมตลอดไปหากมีปัจจัยอื่นที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอีก เช่น นักเรียนได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ที่ไม่ดีหรืออยู่ในสังคมที่นักเรียนมีแต่เพื่อนที่ชอบทะเลาะกันมีสิ่งๆ ทำให้นักเรียนเกิดความคับข้องใจนักเรียนอาจแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขึ้นมาอีกได้

2. เมื่อเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากแบบสอบถามวัดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม แบบสร้างสถานการณ์ (โรงเรียนอลวน) พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมไม่แตกต่างจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า จากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามวัดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์ (โรงเรียนอลวน) อาจได้ข้อมูลไม่ตรงกับข้อเท็จจริง เพราะนักเรียนเป็นผู้ตอบแบบสอบถามเองซึ่งอาจตอบไปในทางที่ดีแม้ว่า

ความเป็นจริงมิได้ปฏิบัติเช่นนั้น และนักเรียนอาจจำแบบสอบถามได้ มีนักเรียนตอบแบบสอบถามเช่นเดิมมีเพียง 1 คน เท่านั้นที่ ตอบแบบสอบถามแล้วลดลงมาก 1 คน ลดลงไม่มาก 3 คน และตอบแบบสอบถามแล้วเพิ่มขึ้นไม่มาก 3 คน เมื่อนำไปทดสอบสมมุติฐานและสรุปผลแล้วนักเรียนจึงมีพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าการใช้กิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรมก็ยังสามารถใช้ลดพฤติกรรมไม่เหมาะสมได้แต่อาจจะไม่ใช่แบบสอบถามเช่นนี้วัดพฤติกรรมไม่เหมาะสมก่อนและหลังการทดลอง แต่ใช้การประเมินจากการสังเกตของครูหรือผู้วิจัยดังเช่นในข้อที่ 1. น่าจะได้ผลดีกว่า

3. เมื่อเปรียบเทียบผลของพฤติกรรมก่อนและหลังการทดลองโดยใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยาจำนวน 4 ฉบับ สรุปได้ดังนี้

3.1 แบบทดสอบวาดรูปคน (DAP) พบว่า

ก่อนการทดลอง นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ก้าวร้าว สร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นไม่ดี หลังการทดลอง นักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ก้าวร้าว

3.2 แบบทดสอบวาดบ้าน-ต้นไม้-คน(K-H-T-P) เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกของกลุ่มตัวอย่างจากแบบทดสอบ พบว่า

ก่อนการทดลอง นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น มีการเก็บกดความก้าวร้าว คือเจียน อารมณ์แปรปรวน และอ่อนไหว

หลังการทดลอง นักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น มีสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับบิดาและมารดา

3.3 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test) พบว่า

ก่อนการทดลอง นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ก้าวร้าว คือเจียน อารมณ์แปรปรวน และอ่อนไหว

หลังการทดลอง นักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น คือเจียน

3.4 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (SCT) พบว่า

ก่อนการทดลอง นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น สัมพันธภาพไม่ดีกับบิดา มารดา สมาชิกในครอบครัว และเพื่อนต่างเพศ

หลังการทดลอง นักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น สัมพันธภาพไม่ดีกับบิดา มารดา สมาชิกในครอบครัว และเพื่อนต่างเพศ

การที่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างยังคงมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมอยู่ทั้งนี้เพราะสิ่งที่เป็นพฤติกรรมไม่เหมาะสมที่ฝังลึกอยู่เป็นบุคลิกภาพของนักเรียนยังปรากฏเพราะแบบ ทดสอบทางจิตวิทยาเหล่านี้เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย (Subjective test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ผู้ถูกทดสอบไม่รู้ตัวจึงแสดงสิ่งที่ฝังลึกอยู่ในจิตใจออกมาแม้ว่านักเรียนจะพยายามแสดงพฤติกรรมเหมาะสมได้มากขึ้นจากการสังเกตโดยการประเมินของครูประจำชั้น ครูผู้ช่วยประจำชั้น และผู้วิจัย ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยาสามารถศึกษาพฤติกรรมไม่เหมาะสมที่แท้จริงของนักเรียนได้ทำให้ การช่วยเหลือนักเรียนเพื่อลดพฤติกรรมไม่เหมาะสมโดยใช้กิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม นั้น อาจต้องมีการใช้เทคนิคทางจิตวิทยาร่วมด้วยในโอกาสต่อไป เช่น การใช้สถานการณ์จำลอง การใช้เทคนิคแม่แบบ การเสริมแรง และการลงโทษ เป็นต้น

4. เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมไม่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างระหว่างทำการทดลองโดยใช้ กิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม นับจากครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 12 โดยภาพรวมพบว่านักเรียนทั้ง 8 คน มี พฤติกรรมไม่เหมาะสมลดลงทั้งทางด้านวาจาและการกระทำทุกคน แต่หากพิจารณารายบุคคลและรายกิจกรรมนักเรียนกลุ่มตัว

อย่างบางคนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมเพิ่มขึ้นเนื่องมาจากพฤติกรรมการเล่นแบบซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนไปในทางที่ดีหรือไม่ดีก็เป็นได้ การเลียนแบบนับเป็นวิธีการเรียนรู้ทางสังคมที่สำคัญที่สุดวิธีหนึ่ง โดยเฉพาะการเรียนรู้ทางสังคม ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มประเภทต่างๆ และวัฒนธรรมข้ามชาติ ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของเด็กได้หลายวิธี

4.1 การถ่ายทอดทางสังคมส่วนมากเกิดจากการเรียนรู้ และการเลียนแบบ บางครั้งเด็กอาจเรียนรู้เองโดยไม่ได้ตั้งใจ หรือ เด็กอาจจะเลียนแบบจากบุคคลใกล้ชิดโดยผู้ถูกเลียนแบบไม่รู้ตัว ผู้ที่เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุดก็คือ พ่อ และแม่ ดังนั้นผู้ที่เป็พ่อแม่หากมีอารมณ์ที่ไม่คงที่ แสดงอาการก้าวร้าวให้เด็กเห็นก็มีส่วนที่จะทำให้เด็กได้รับความก้าวร้าวนั้นมาเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตัวเอง(ดวงเดือน พันธุมนาวิน.2520:11)ซึ่งสอดคล้องกับพัชรา พุ่มชาติ(2533 : 32) ได้กล่าวถึงการที่เด็กได้เห็นแบบอย่าง ที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวหรือไม่เหมาะสมก็จะส่งเสริมให้เด็กมีความก้าวร้าวได้เช่นกัน โดยเฉพาะเด็กชายจะได้รับสถานการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความก้าวร้าวมากกว่าเด็กหญิง ถ้าเด็กเลียนแบบพฤติกรรมเหล่านั้นและได้รับการต่อต้านหรือถูกลงโทษก็จะทำให้เกิดความคับข้องใจและจะทำให้เด็กตอบสนองด้วยความก้าวร้าวมากยิ่งขึ้น นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 8 คนนี้จะมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมมากน้อยไม่เท่ากัน เช่นบางคนไม่เหมาะสมค่านวจา ไม่เหมาะสมด้านการกระทำ และไม่เหมาะสมทั้ง 2 ด้านมารวมกลุ่มกันอาจทำให้นักเรียนเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมไม่เหมาะสมซึ่งกันและกัน

4.2 ตามพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กวัยเด็กตอนกลางนี้กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลมากเนื่องจากเด็กวัย 6 ถึง 12 ขวบจะมีอิสระและรับผิดชอบน้อยกว่าวัยรุ่นและวัยอื่นๆ เด็กวัยนี้อยากเติบโตเป็นวัยรุ่นทำอะไรก็จะเลียนแบบวัยรุ่นถ้าพ่อแม่คาดหวังให้เด็กวัยนี้ทำตามที่ต้องการหรือให้เด็กรับผิดชอบงานหนักในเวลาจำกัดเด็กก็จะหนีไปอยู่กับเพื่อน เข้ากลุ่มเพื่อน และใช้เวลาอยู่กับกลุ่มเพื่อนมากที่สุด

4.3 การเลือกรับสื่อการใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมอาจก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้

4.3.1 การฟังเพลงผู้ปกครองควรให้ความสนใจและเอาใจใส่เพราะเนื่องจากเพลงที่สร้างขึ้นมาในวงการดนตรีนั้น มีการสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองบุคคลหลายกลุ่ม ดนตรีบางประเภทมีเนื้อหาและการใช้ ภาษาที่ไม่เหมาะสมกับวัย และวุฒิภาวะของเด็ก จากกรณีตัวอย่างที่ผู้วิจัยมีประสบการณ์สอนในระดับประถมได้เคยพบพฤติกรรมเลียนแบบการใช้คำหยาบจากเนื้อเพลงนักเรียนคนที่ 8 รับสื่อทางด้านเพลงที่ใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมมีคำหยาบมากมายและนำมาร้องที่โรงเรียน ทำให้คำศัพท์ที่ไม่เหมาะสมเหล่านั้นแพร่ไปสู่สังคมเพื่อน และทำให้เพื่อนอาจจะร้องตาม และพอเพื่อนร้องเพลงนี้ก็จะมิกกลุ่มเพื่อนวิ่งมาฟังครู นักเรียนคนที่ 8 ก็โกรธเพื่อนไม่พอใจเพื่อนที่มาฟังครู ก่อให้เกิดปัญหาตามมาอีกมากมาย

4.3.2. การดูโทรทัศน์ จากการเสวนาเรื่อง"อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมเด็ก" ซึ่งจัดขึ้นที่ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าในทัศนคติพ่อแม่คนไทยแล้วยังคงคิดว่าการปล่อยให้ลูกดูทีวีมากๆเป็นเรื่องไม่เสียหายอะไร นับเป็นความคิดที่ประมาทเกินไปเพราะผลจากการศึกษาทั้งในและนอกประเทศบอกว่าการดูทีวีมากเกินไปนอกจากจะทำให้เด็กกลายเป็นโรคสมาธิสั้นเทียมเพราะเห็นสิ่งกระตุ้นอยู่ตลอดเวลาแล้วยังส่งผลทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยไม่รูตัว ที่สำคัญผลการสำรวจของสำนักวิจัยเอแบคโพลล์โดยศาสตราจารย์ดร.ศรีศักดิ์ จามรมาน ประธานสำนักวิจัย ระบุว่ามียิ่งพ่อแม่เพียงหยิบมือเท่านั้นที่รู้ว่าการดูทีวีมากๆ มีข้อเสียแต่พ่อแม่ส่วนมากคิดว่าการดูทีวีมากๆมีทั้งข้อดีและข้อเสีย เพราะอย่างน้อยๆลูกยังได้รับข่าวสารและความบันเทิงใจ ส่วนเรื่องการเลียนแบบคำพูดที่ไม่สุภาพเป็นสิ่งที่พ่อแม่ทำใจยอมรับได้เมื่อคำนวณถึงผลดีที่ลูกจะได้รับ(งานแนะแนว ก.ค.46 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ฝ่ายประถม) ดังนั้นพ่อแม่และคนที่มีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูเด็กควรเปลี่ยนความคิดเสียใหม่ในเรื่องการให้เด็กดูทีวีมากๆมาเป็นการหา

กิจกรรมศิลปะให้กับเด็กได้มีโอกาสแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อื่นๆ เช่น เล่นดนตรี เล่นกีฬา อ่านหนังสือ และทำการบ้านน่าจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กลดโอกาสที่จะมีพฤติกรรมก้าวร้าวได้ วิธีหนึ่ง

4.3.3 เกมคอมพิวเตอร์ดังผลการวิจัยของศาสตราจารย์เรียวตะ คาวาซึมา แห่งมหาวิทยาลัยโตโฮกุในประเทศญี่ปุ่นว่าการเล่นเกมคอมพิวเตอร์เป็นประจำอาจทำให้เด็กสูญเสียการพัฒนาสมองจนโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมองทำงานไม่สมบูรณ์ โดยเขาและเพื่อนได้วิจัยเรื่องนี้ด้วยการออกไปทดสอบการทำงานของสมองของเด็กสองกลุ่มกลุ่มที่ 1 ทดสอบขณะที่เด็กกำลังเล่นเกมคอมพิวเตอร์ยอดนิยมเกมหนึ่ง ส่วนอีกกลุ่มขณะที่เด็กกำลังทำโจทย์เลขปรากฏว่าเด็กที่กำลังเล่นเกมจะใช้ประสาทสมองเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับสายตา และการเคลื่อนไหวของอวัยวะส่วนนั้นต่างกับเด็กกลุ่มที่ 2 ที่เด็กกำลังคิดโจทย์เลขซึ่งจะใช้สมองทุกส่วนโดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนที่เรียกว่าใบหูด้านหน้า (frontal lobe) ซึ่งเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอารมณ์ การจดจำสิ่งต่างๆ การแสดงความรู้สึก และการเรียนรู้หากไม่ยอมจุดเด็ก ๆ กลับไปเรียนเลข จะทำให้โลกยุคหน้าเต็มไปด้วยคนที่ก้าวร้าว คนคิดแบบไม่มีเหตุผลและคนทำอะไรไม่ยั้งคิด(องศาร้อย.2545:77-78)ซึ่งสุธรรม นันทมงคลชัย(สุธรรม นันทมงคลชัย,2545: 221-222) ได้กล่าวถึงผลกระทบของเว็บไซต์ไม่พึงประสงค์และเกมคอมพิวเตอร์ว่าสามารถแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านร่างกาย จะเกิดอาการปวดเมื่อย ปวดคอมีปัญหาเกี่ยวกับสายตา เช่น ตาแดง ตาแห้ง และสายตาล้ามองไม่ชัด ด้านสุขภาพด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม การเลียนแบบสื่อโฆษณาในการเยี่ยมชมเว็บไซต์ต่างๆ และการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ทำให้เกิดการกระทำทางต่างๆและบางครั้งทำให้เกิดการคล้อยตามได้ สิ่งที่น่ากลัวที่สุดคือ เด็กเล่นเกมที่มีความรุนแรงและใช้ความรุนแรงในการตัดสินใจแก้ปัญหา หากเด็กนำมาใช้ในชีวิตจริงอาจเกิดอันตรายได้ ความก้าวร้าวในเด็กที่ก่อเหตุขึ้นมานั้นมาจากสาเหตุใด หลายคนเชื่อว่าสื่อที่เป็นไปด้วยความรุนแรงในภาพยนตร์ โทรทัศน์ ในอินเทอร์เน็ต และในเกมคอมพิวเตอร์ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความรุนแรงในเด็กได้

4.4 การหย่าร้างหรือแยกทางของผู้ปกครองส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพของลูกทั้งที่อายุขลิ วงศ์ทางสวัสดิ์ (2531:33-34)ที่ได้เขียนบทความเกี่ยวกับผลกระทบของการหย่าร้างต่อลูก ดังนี้

1 ลูกจะรู้สึกหวั่นหวาด ขาดความมั่นคงและปลอดภัย

2 ในด้านการปรับตัวของเด็กหลังจากการหย่าร้างเด็กมักอยู่กับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีผลต่อการกระทบกระเทือนต่อบุคลิกภาพของเด็กเด็กจะเรียนรู้บทบาทจากทั้งพ่อและแม่เพื่อเป็นแบบฉบับสำหรับชีวิตผู้ใหญ่ในอนาคต กิติกร มีทรัพย์ ได้กล่าวถึงเด็กที่ขาดพ่อเมื่อเกิดการหย่าร้างเด็กมักได้อยู่กับแม่ เด็กขาดพ่อจะมีความยุ่งยากในด้านการพัฒนาสังคม อารมณ์ และสติปัญญาการขาดพ่อในเด็กชายมักจะแสดงออกในรูปของการเป็นเด็กเจ้าอารมณ์ หุนหันพลันแล่น หงุดหงิด ควบคุมอารมณ์ได้ไม่ดี แม่มักจะประคอง รักและตามใจลูกชายมากกว่าปกติ ส่วนเด็กหญิงที่ขาดพ่อ ทำให้เด็กมีความวิตกกังวลสูง มีปัญหาในการปรับตัวเข้ากับเพื่อนและครูที่โรงเรียน

3 เด็กที่พ่อแม่หย่าร้างกันเด็กอาจจะรู้สึกกลัวพ่อแม่ใจแคบแต่ละฝ่ายพยายามพรางเขาให้ไปอยู่อีกฝ่ายหนึ่ง ความรู้สึกแบบนี้จะทำให้สายความมั่นคงทางอารมณ์ของเด็ก

4 หลังจากหย่าร้างความรู้สึกไม่มั่นคงจะฝังแน่นในจิตใจของเด็ก และถ้าปรับตัวไม่ได้ตั้งแต่อายุน้อย และได้รับความสะเทือนใจอย่างแรงตลอดเวลาพอเขาโตขึ้นเขาจะมีสภาพที่ไม่เป็นระเบียบ และการที่พ่อแม่หย่าร้างกันอาจติดตัวเด็กไปเมื่อเขาโตเป็นผู้ใหญ่อาจนำไปปฏิบัติเมื่อเขามีครอบครัว

5 ในกรณีที่เด็กมีพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยงและพี่น้องต่างมารดา เด็กจะแสดงอาการไม่พอใจ รู้สึกว่าไม่มีใครรักตัวจริง เด็กอาจปรับตัวไม่ได้ และความรู้สึกเช่นนี้จะคงอยู่ตลอดไป ครอบเว้าที่เขาารู้สึกว่าถูกทอดทิ้ง

6 เด็กอาจยึดเพื่อนเป็นหลัก ถ้าเป็นเด็กวัยรุ่นก็อาจหลงใหลไปกับกลุ่มเพื่อนหรืออาจยึดใครก็ได้เป็นพ่อเป็นแม่ซึ่งเป็นการเสี่ยงมากแต่บางครั้งก็เป็นผลดีถ้าได้คนที่เป็นที่ยึด

ผู้วิจัยขอฝากข้อคิดไว้กับผู้ปกครองก่อนที่จะตัดสินใจในการแต่งงาน หรือหย่าร้างเพราะการหย่า

ร้างของท่านก่อให้เกิดผลกระทบต่อบุคลิกภาพของเด็ก โดยเฉพาะพัฒนาการด้านสังคม อารมณ์และจิตใจส่งผลให้เด็กขาดความมั่นคงทางอารมณ์ หว้าเหว่ วิตกกังวล รวมถึงอาจถูกเพื่อนชักชวนไปในทางที่ไม่ดีและเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนศิลปะ

1.1 ควรนำวิธีการบำบัดด้วยกิจกรรมศิลปะสอดแทรกหรือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมศิลปะในเวลาเรียนปกติ

1.2 ครูผู้สอนศิลปะทุกคนถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องช่วยเหลือเด็กอย่างมีระบบและสอดคล้องกับฝ่ายแนะแนวเพื่อให้เป็นไปในทางเดียวกันส่งต่อข้อมูลซึ่งกันและกัน

1.3 ครูควรเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติมทั้งที่เกี่ยวกับในสาขาศิลปะ และในส่วนของจิตวิทยา ในเรื่องของการบำบัดด้วยศิลปะ

1.4 ครูไม่ควรทำโทษเด็กด้วยความรุนแรงเพราะจะเป็นการสร้างตัวแบบที่ไม่ดีให้กับเด็กโดยที่ครูไม่รู้ตัว

1.5 ครูสามารถแทรกกิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมอยู่ในวิชาอบรมเข้า หรือในช่วงเข้าก่อนเข้าเรียนจะดีกว่าช่วงใกล้กลับบ้านหรือพักรับประทานอาหารกลางวันเพราะเด็กจะไม่มีสมาธิในการทำกิจกรรม เพราะหิวเล่น

1.6 รูปแบบของกิจกรรมศิลปะควรจัดกิจกรรมที่มีลักษณะดังนี้

1.6.1 กิจกรรมที่ง่ายแต่สร้างความภูมิใจให้เด็กได้มาก

1.6.2 กิจกรรมที่ทำให้เด็กเกิดความผ่อนคลาย เกิดการระบายความคับข้องใจออกมาได้อย่างเหมาะสมและสวยงาม

1.6.3 กิจกรรมก่อให้เกิดสมาธิในการควบคุมตนเองในระยะเวลา 45 นาที

1.6.4 กิจกรรมที่อยู่นอกเหนือจากบทเรียนเพื่อที่นักเรียนจะเกิดความสนใจมากขึ้น

1.6.5 กิจกรรมที่น่าสนใจท้าทายความสามารถของเด็ก

1.7 ถ้าจะศึกษาพฤติกรรมของเด็กให้สอดคล้องกับความเป็นจริงควรใช้เครื่องมือที่ทำให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างไม่สามารถปกปิดความคิด และความรู้สึกที่แท้จริงได้เช่น การสังเกต และการใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง

2.1 ควรหากิจกรรมที่สร้างสรรค์ให้กับเด็กทำในช่วงเวลาที่เด็กกลับบ้าน หรือวันหยุดไม่ควรให้ดูทีวีเพียงเพื่อการทำให้เด็กนั่งนิ่งเงียบอยู่กับที่

2.2 ควรให้ความรู้แก่บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กในเรื่องพิษภัยจากการดูทีวีมากเกินไปจะก่อให้เกิดผลเสียอย่างไร

2.3 ควบคุมและจำกัดเวลาในการเล่นเกมของเด็กให้เหมาะสมกับการทบทวนการบ้าน หรือ อ่านหนังสือ

2.4 ภาษาที่ใช้ในบ้านบางครั้งผู้ใหญ่ใช้ภาษาที่ไม่ค่อยสุภาพกับผู้ใหญ่ด้วยกันซึ่งถือเป็นเรื่องธรรมดาของที่บ้านนั้น ทำให้เด็กคิดว่าพ่อแม่ยังพูดได้ทำไมครูจึงบอกว่าเป็นคำที่ไม่เหมาะสมในการพูดซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความสับสนและเคยชินกับภาษาที่ไม่สุภาพ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับเด็ก

3.1 ไม่ควรดูทีวี และเล่นเกมคอมพิวเตอร์ เป็นเวลานานเกินไป เพราะ

3.1.1 ทำให้สายตาเสีย เสียเวลา และอาจเป็นโรคสมาธิสั้นเทียมได้

3.12 ทำให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การก้าวร้าว ทารุณ โหดเหี้ยมรุนแรงจากเกมในคอมพิวเตอร์ หรือ จากการดู

3.1.3 ภาษาที่ใช้การ์ตูนบางครั้งเป็นภาษาที่ไม่สุภาพ เช่น ไอ้หน้าโง่ แก เลว

3.2 การเลียนแบบ ควรเลือกบุคคลในการเลียนแบบ เช่นเพื่อนที่มีบุคลิกภาพเหมาะสม เรียนเก่ง มีมารยาท มีน้ำใจ มีความเอื้อเฟื้อ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้วิจัยควรหาตัวแบบที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมเข้าร่วมการทดลองโดยใช้ กิจกรรมศิลปะ 12 กิจกรรม สำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

2. ผู้วิจัยควรเพิ่มตัวแปรอิสระอีก1ตัวก็คือ การให้การอบรม เรื่องการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมควบคู่กับการใช้กิจกรรมศิลปะเปรียบเทียบกับอีกกลุ่มที่มีตัวแปรอิสระตัวเดียวคือ กิจกรรมศิลปะ

3. ผู้วิจัยสามารถ นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปปรับปรุงไว้ใช้คัดแยกนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมเพื่อที่จะได้ให้ความช่วยเหลือแก่เด็กได้ทันเวลาที่

4. ผู้วิจัยต้องทำให้นักเรียนไว้วางใจ นักเรียนจะมีความกลัวต่อการให้ข้อมูลและเกิดความระแวงว่าผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปทำไมและไม่รู้ว่าข้อมูลที่ให้ไปจะส่งผลอะไรต่อนักเรียนหรือไม่จึงคอยถามผู้วิจัยอยู่บ่อยครั้งแต่ผู้วิจัยก็ได้สัญญากับนักเรียนว่าและผู้วิจัยเก็บเป็นความลับจะไม่ได้บอกใครแม้แต่ครูประจำชั้นหรือ ผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนกล้าที่จะตอบในสิ่งที่เขาต้องการจะตอบตามความเป็นจริง เพราะนักเรียนทราบแล้วว่าข้อมูลที่ให้ไปไม่ได้ส่งผลเสียอะไรกับนักเรียนจึงได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่มาจากใจของเด็กจริงๆ

5. ผู้วิจัยควรแยกนักเรียนออกตามระดับความไม่เหมาะสมของพฤติกรรม เพื่อป้องกันการเลียนแบบพฤติกรรมซึ่งกันและกันหรือทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล

6. ควรศึกษาอิทธิพลของวิธีการสอนของครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้นที่เข้มงวดกวดขัน กับครูประจำชั้นและครูผู้ช่วยประจำชั้นที่ใจดี ตั้งแต่ชั้นเด็กเล็กจนถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ส่งผลต่อพฤติกรรมไม่เหมาะสมของนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิกา เพ็ชรเหลี่ยม (2540). ผลของการฝึกปฏิบัติการแสดงออกเพื่อพัฒนาการพูดหน้าชั้นเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่3 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถมศึกษา) ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิติกร มีทรัพย์.(2533,มกราคม-มิถุนายน). "ศิลปบำบัด," วารสารจิตวิทยาคลินิก 21 (1):89
- เกษร ธิตะจาวี. (2543). กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2539). เรียนๆเล่นๆที่อนุบาลอมาตยกุล ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สายส่งศึกษา.
- โกศล ภูพลอย. (2532). การศึกษาการแสดงออกทางศิลปะ โดยการวาดภาพระบายสีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษาปีที่10. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรรชิต นิตวอนนุตรพันธ์(2540).ความคาดหวังของครูศิลปศึกษาค้นพบบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ ค.ม.(ศิลปศึกษา).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : ถ่ายเอกสาร.
- เครือวัลย์ ขจรพันธุ์. (2524). พัฒนาการเด็ก อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ เครือวัลย์ ขจรพันธุ์ 4 เมษายน 2524 ณ ฌาปนสถาน กองทัพบก วัดโสมนัสวิหาร. กรุงเทพฯ: (ม.ป.พ.)
- จิตทนายวรรณ เดือนฉาย. (2541). ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะวาดภาพนอกห้องเรียน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญณรงค์ พรุ่งรุ่งโรจน์. (2542). ศิลปะเด็กพิเศษ =Art for all.กรุงเทพฯ: สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล.
- ชาญณรงค์ พรุ่งรุ่งโรจน์. (2544). ศิลปะเย็น ผล สัมผัส. กรุงเทพฯ : บริษัทฟอร์แมท แอสโซซิเอตส์ จำกัด.
- ชรัยีนาท จิตต์บรรเทา. (2538). การเปรียบเทียบผลการใช้สถานการณ์จำลองและกรณีตัวอย่างที่มีต่อความมั่นใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ่อ(นนทวิทยา) อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูจิตต์ วัฒนารมย์. (2529). คุณค่าของกิจกรรมศิลปะศึกษาค้นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตามการรับรู้ของครูศิลปศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางศิลปศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . ถ่ายเอกสาร.
- คารณิ อุทัยรัตนกิจ. (2534). เอกสารการสอนชุดวิชากิจกรรม และเครื่องมือการแนะแนว หน่วยที่ 9-15 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิราช สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิราช.
- ดวงเดือน วังสินธุ์. (2534). รวมบทความทางวิชาการการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และจรรยา สุวรรณทัต.(2520). จิตวิทยาเบื้องต้น เล่มที่ 1.กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- ธนะ สันติสวัสดิ์. (2535). ผลของการเสริมแรงพฤติกรรมที่ขัดกันเพื่อลดพฤติกรรมก่อกวนในห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนตั้งพิรุฬหารธรรม กรุงเทพมหานคร.ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิรมน ตีรณสาร สวัสดิบุตร. (2525). ศิลปศึกษากับครูประถม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตีรณสาร.
- บงกช โควินท์. (2544). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมรังแกเพื่อน โรงเรียนวัดราชสิทธิธรรม สังกัดกรุงเทพมหานคร.ปริญญาโท กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประพันธ์ สุทธาวาส. (2519). ความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู. แขนงจิตวิทยาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปิยฉัตร เรืองวิเศษ ฟินนี้. (2541 มีนาคม) "ทำอย่างไรเราจึงจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในศิลปินตัวน้อยๆของเรา," คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาสหประชาชาติ. 30(4) : 58-89
- "ศิลปินบำบัด ปิยฉัตร เรืองวิเศษ ฟินนี้ นักศิลปินบำบัดคนเดียวในเมืองไทย," (2541,มีนาคม). แม่และเด็ก. 21(313) : 67
- ผกา สัตยธรรม. (2540). สุขภาพจิตเด็ก ดำรงในโครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พรทิพย์ อินทรโชติ. (2536). ผลของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงที่มีต่อพฤติกรรมรังแกเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านพุเตย อ.วิเชียรบุรี จังหวัด เพชรบูรณ์. ปริญญาโท กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรา พุ่มชาติ. (2533). อิทธิพลของเสียงดนตรีที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย.ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. (2539).สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุวดี สุพรมงคลเลิศ. (2538). สภาพความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม(ศิลปศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- เย็น ธีรพัฒน์ชัย. (2541). การปรับพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนของเด็กออทิสติก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีการเสริมแรงแบบเบี่ยงเบน ในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รจนา กาแก้ว. (2541). การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ ระดับก่อนประถมศึกษา จากการใช้วิธีปรับพฤติกรรมแบบควบคุมตนเอง. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ลลิตพรรณ ทองงาม. (2539). ศิลปะสำหรับครูประถม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วิญญา วิศาลาภรณ์. (2531). การวิจัยทางการศึกษา : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ประสานมิตร
- วารุณี นวลจันทร์. (2539). ผลของการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์แบบต่อเติมผลงานที่มีต่อความคิด

- สร้างสรรค์ของปฐมวัย. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2536). *ทัศนศิลป์*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2537). เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก หน่วยที่ 8-15 มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาราช สาขาศึกษาศาสตร์. ครั้งที่6 (2537). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
- เวธนี กรีทอง. (2545). *เอกสารประกอบการสอนวิชา การศึกษานุคคลเป็นรายกรณี*. กรุงเทพฯ : ภาควิชา จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2543). *จิตวิทยาเด็กพิเศษแนวคิดสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.
- สมชาย เดียวตระกูล. (2529). การฝึกการผ่อนคลายแบบจิตคลุมกายเพื่อลดความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นป.6 โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- สมพร สุทัศนีย์ มรว. (2541). *จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน*. ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศรี กิตติพงศ์พิศาล.(2530,กรกฎาคม-ธันวาคม). "Art Therapy as a Form of Psychotherapy," *วารสารจิตวิทยาคลินิก*.18 (2) : 58
- สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี. (2533). *การเปรียบเทียบการใช้เสริมแรงทางบวกกับการปรับเปลี่ยนใหม่ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับกฤชกลาง อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์*. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันทรเฒ. (2525). *จิตวิทยาเด็กพิเศษ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุลักษณ์ ธนเกษพิศาล.(2534). *การวิเคราะห์ภาพวาดระบายสีของเด็กกำพร้าอายุ 7-9 ปี ในสถานสงเคราะห์ สังกัดกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย*.วิทยานิพนธ์ ค.ม.กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- สุรชนี เปี่ยมญาติ. (2535). *การใช้หนังสือบำบัดความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัด ประชาธิปไตยธรรม สังกัดกรุงเทพมหานคร*.ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.(เอกบรรณารักษศาสตร์).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารี สุทธิพันธุ์และวิรุณ ตั้งเจริญ. (2518). *กิจกรรมสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : มิติ
- องศา ร้อย .(2545,กุมภาพันธ์ 45)."อันตรายจากคอมพิวเตอร์," *วารสารแม่และเด็ก*.25(360) : 77-78
- อัจฉรา สุขารมณ. (2529) *จิตวิทยาคลินิกเกี่ยวกับเด็ก*(จิต 627). กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- 1.จดหมายขอความอนุเคราะห์ในการขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ
2. จดหมายขอความอนุเคราะห์ในเพื่อพัฒนาเครื่องมือวิจัย
- 3.จดหมายขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย
- 4.จดหมายขอความอนุเคราะห์ในเพื่อพัฒนาเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

102

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ศธ 0519.12/ ๗๐๔๙

วันที่ ๒๕ ตุลาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวทิพย์กมล บุณย์ศักดิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาทัศนศิลป์ศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษากาการใช้กิจกรรมศิลปะกับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พฤตย์ สุขเศรษฐศิริ และ รองศาสตราจารย์เวณี กริทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นวลลออ ทินานนท์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อปรับพฤติกรรมไม่เหมาะสมให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมขึ้น 12 แผน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการสอนให้ นางสาวทิพย์กมล บุณย์ศักดิ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

103

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ศธ 0519.12/ 7049

วันที่ ๒๕ ตุลาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม)

เนื่องด้วย นางสาวทิพย์กมล บุณย์ศักดิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาทัศนศิลป์ศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการใช้กิจกรรมศิลปะกับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พฤทธิ์ สุขเศรษฐศิริ และ รองศาสตราจารย์เวย์นี กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ลลิตพรรณ ทองงาม หัวหน้ากลุ่มศิลปะ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อปรับพฤติกรรมไม่เหมาะสมให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมขึ้น 12 แผน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการสอนให้ นางสาวทิพย์กมล บุณย์ศักดิ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

104

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ศธ 0519.12/ ๖๓๔๓

วันที่ /๔ พฤศจิกายน 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวทิพยกมล บุลภักดิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาทัศนศิลป์ศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการใช้กิจกรรมศิลปะกับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พฤทธิ์ สุกเศรษฐศิริ และ รองศาสตราจารย์เวณิ กริทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และ อาจารย์พาสณา จุลรัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามใคร่อย่ แบบทดสอบการวาดรูปคน (DAP) แบบทดสอบการวาดรูปบ้านต้นไม้คน (KHTP) แบบทดสอบเบเนดอร์ เกสโตลท์ แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ แบบทดสอบวัดพฤติกรรมไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์ และแผนการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อปรับพฤติกรรมไม่เหมาะสมให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม แบบทดสอบ และแผนการสอน ให้ นางสาวทิพยกมล บุลภักดิ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์ภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

105

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ศธ 0519.12/ ๗๐๗๒

วันที่ ๔๕ ตุลาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม)

เนื่องด้วย นางสาวทิพยกมล บุลภักดิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาทัศนศิลป์ศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการใช้กิจกรรมศิลปะกับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พฤทธิ์ สุขเศรษฐศิริ และ รองศาสตราจารย์VERN กริทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้ห้องศิลปะ ตึก 5 ชั้น 2 จัดกิจกรรมกลุ่มศิลปะเพื่อปรับพฤติกรรมไม่เหมาะสมให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมขึ้น 12 แผน กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4/3 จำนวน 6 คน และทำแบบทดสอบการวาดรูปคน (DAP) แบบทดสอบการวาดรูปบ้านต้นไม้คน (KHTP) แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตอลท์ แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ แบบทดสอบวัด พฤติกรรมไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์ และแบบสอบถามใครเอ่ย ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2546 - มกราคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวทิพยกมล บุลภักดิ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภกรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

106

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ศธ 0519.12/ 7332

วันที่ / ๒ พฤศจิกายน 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

เนื่องด้วย นางสาวทิพยกมล บุลภักดี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาทัศนศิลป์ศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการใช้กิจกรรมศิลปะกับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ และ รองศาสตราจารย์เวธนี กริทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ทดลองใช้แผนการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อปรับพฤติกรรมไม่เหมาะสมให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมขึ้น กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 คน และเป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดพฤติกรรมไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์ ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2546 - มกราคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวทิพยกมล บุลภักดี ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

- 1.แบบสอบถามใครเอ่ย**
- 2.แบบประเมินพฤติกรรมไม่เหมาะสม
เพื่อการคัดเลือกนักเรียนเข้ากลุ่มตัวอย่าง**
- 3. แบบทดสอบ"โรงเรียนอลวน"**
- 4.แบบบันทึกพฤติกรรมไม่เหมาะสมของนักเรียน**
- 5.แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม**

แบบสอบถามใครเอ่ย

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง กรุณาเขียนชื่อเพื่อนของท่านที่ทำบ่อยหรือทำเป็นประจำ เพียงข้อละ 1 ชื่อเท่านั้น

1. ผู้ที่ชอบช่วยเหลือเพื่อนมากที่สุด คือ
2. ผู้ที่ชอบทำงานกับเพื่อนมากที่สุด คือ
3. ผู้ที่พูดจาสุภาพมากที่สุด คือ.....
4. ผู้ที่ไม่ตรงต่อเวลามากที่สุด คือ
5. ผู้ที่แต่งกายไม่สุภาพมากที่สุด คือ.....
6. ผู้ที่รับผิดชอบมากที่สุด คือ
7. ผู้ที่ไม่รับผิดชอบ มากที่สุด คือ
8. ผู้ที่กล้าหาญ มากที่สุด คือ
9. ผู้ที่ซื่อสัตย์มากที่สุด คือ
10. ผู้ที่ชอบรังแกเพื่อน มากที่สุด คือ
11. ผู้ที่เพื่อนรัก มากที่สุด คือ
12. ผู้ที่ชอบพูดถึงปมด้อยคนอื่น มากที่สุด คือ
13. ผู้ที่ไม่ชอบบอกความคิดเห็น มากที่สุด คือ
14. ผู้ที่ชอบหยิบของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตมากที่สุด คือ
15. ผู้ที่ใจเย็นมากที่สุดคือ
16. ผู้ที่พูดจาไม่สุภาพมากที่สุด คือ.....
17. ผู้ที่ชอบบ่นมากที่สุด คือ
18. ผู้ที่ชอบทะเลาะกันมากที่สุด คือ
19. ผู้ที่ชอบพูดจาเหลวไหลมากที่สุดคือ
20. ผู้ที่ชอบทำผิดกฎของโรงเรียนมากที่สุด คือ

แบบประเมินพฤติกรรมไม่เหมาะสมเพื่อการคัดเลือกนักเรียนเข้ากลุ่มตัวอย่าง

ผู้ประเมิน

ผู้ถูกประเมิน.....ชั้น.....

คำชี้แจง

พฤติกรรมไม่เหมาะสม หมายถึง นักเรียนที่มีการแสดงความก้าวร้าวออกมาทางวาจา และการกระทำที่รุนแรงต่อบุคคลอื่น ไม่เหมาะสมกับกาละเทศะแตกต่างไปจากพฤติกรรมของเด็ก ปกติ ซึ่งเป็นการปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกโกรธ หรือเกิดความคับข้องใจ ขัดใจ โดยมีจุด ประสงค์ให้ผู้อื่นได้รับการเจ็บปวด ได้รับความอับอาย ได้รับความเสียหาย สามารถแบ่งพฤติกรรม ไม่เหมาะสม ออกเป็น 2 ทาง

1.1 พฤติกรรมไม่เหมาะสมทางการกระทำ คือ พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผู้อื่นได้รับความ เจ็บปวดและได้รับความเสียหาย ได้แก่ ชก ต่อย เตะ ตี ทูบ ผลัก ทะเลาะกัน รังแก หรือ ทรมาณสัตว์ การทำลาย สิ่งของ ขว้างปาสิ่งของทั้งของตนเองและของคนอื่นจนฉีกขาด เสียหาย หรือพังทลาย

1.2 พฤติกรรมไม่เหมาะสมทางวาจา คือ พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผู้อื่นได้รับความอับอาย การพูดถึงจุดอ่อน หรือ ปมด้อยของคนอื่น กล่าวโทษผู้อื่น พูดด้วยวาจาที่หยาบคาย หรือไม่สุภาพ

แบบประเมินนี้เป็นแบบประเมินพฤติกรรมไม่เหมาะสมของนักเรียนขอให้ผู้ประเมินนึกถึง พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนที่เกิดขึ้นจริง ตามเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

การให้คะแนน

ให้เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องตรงกับพฤติกรรมที่นักเรียนแสดง

- 3 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมบ่อยมาก
- 2 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมบ่อย
- 1 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมน้อย
- 0 หมายถึง นักเรียนไม่แสดงพฤติกรรม

พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก	ความถี่ของพฤติกรรม			
	3	2	1	0
ชกต่อย เตะ ดี ทุบ ผลัก ทะเลาะกัน รังแกหรือทรมานสัตว์ ทำลายสิ่งของ การพูดถึงจุดอ่อนหรือปมด้อยของคนอื่น กล่าวโทษผู้อื่น พูดด้วยวาจาหยาบคายหรือไม่สุภาพ				
รวม				

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบทดสอบ “โรงเรียนอลวน”

สมมุติว่านักเรียนเป็นเพื่อนกับ จุก ส้ม และ แนน ในโรงเรียนอลวนแห่งนี้

นักเรียนจะมีความรู้สึกเหมือน

กับข้อใดมากที่สุดในแต่ละสถานการณ์ ให้นักเรียนวงกลมรอบตัวอักษร ก. ข. ค. ง.

1. ถ้าครูสั่งให้นักเรียนทำงานกลุ่มร่วมกันในวิชาศิลปะและทุกคนต้องแสดงความคิดเห็นออกมาในกลุ่มมี จุก ส้ม และ แนน ส้มและแนนมีความเห็นว่าน่าจะเขียนด้วยลายมือ แต่จุกมีความเห็นว่าน่าจะพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ถ้านักเรียนเป็นจุกที่ต้องทำงานกลุ่มกับเพื่อนแต่มีความคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อน ถ้านักเรียนเป็นจุกนักเรียนจะอย่างไร

ก. โวยวายและพยายามทุกวิถีทางเพื่อจะเอาชนะเพื่อนให้ได้ในสิ่งที่ต้องการ

ข. ไม่ยอมช่วยเพื่อนเขียนรายงาน

ค. รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

ง. ทบโตะและเดินออกจากกลุ่มไปโดยไม่ช่วยงาน

2. ขณะเรียนว่ายน้ำ ครูกำลังสอนจุกดีชาอยู่ ส้มก็รอที่จะให้ครูสอนอยู่ ครูก็ยังไม่หันมาสอนส้ม ส้มจึงคิดว่าครูไม่สนใจ ถ้านักเรียนเป็นส้ม นักเรียนจะอย่างไร

ก. เรียกร้องความสนใจโดยการแกล้งเพื่อน

ข. แกล้งทำเป็นจมน้ำ

ค. ไปเล่นกับเพื่อนๆ โดยไม่สนใจเรียนกับครูอีก

ง. พยายามตั้งใจทำด้วยตัวเองไปก่อนและยกมือถามคำถามที่ตัวเองสงสัยระหว่างเพื่อนเรียน

3. วันนี้เป็นวันที่ จะต้องคัดเลือกนักกีฬาหมากฮอสเพื่อแข่งกีฬาสาธิตสามัคคีในปีหน้า

จึงมีการจัดการแข่งขันหมากฮอสเพื่อคัดเลือกตัวแทนนักกีฬา สมชาย แข่งหมากฮอสกับสมนึก แต่สมนึกแพ้ ถ้านักเรียนเป็นสมนึกนักเรียนควรอย่างไร

ก. โวยวายกล่าวหาว่าฝ่ายชนะเล่นโกง

ข. ยินดีกับคนที่ได้รับคัดเลือก

ค. หงุดหงิดมากและตั้งใจจะพยายามไปฝึกฝนใหม่ให้เก่งขึ้นกว่าคนที่ชนะ

ง. ขว้างปาสิ่งของและกล่าวหาว่าฝ่ายชนะเล่นโกง

4. สมใจอยู่ห้อง 4/5 ได้ทราบเรื่องบทลงโทษของครูที่ลงโทษนักเรียนให้ทำความสะอาดห้องช่วงพักกลางวัน สมใจเดินผ่านมาเห็นนักเรียนกำลังทำความสะอาดก็หัวเราะที่นักเรียนโดนทำโทษ ถ้านักเรียนเป็นนักเรียนคนนั้นนักเรียนจะทำอย่างไร

ก. ขว้างของใส่คนนั้นทันที ถ้านักเรียนมีของอยู่ในมือนักเรียน

ข. ใส่ชกเพื่อนคนนั้น

ค. ไม่สนใจคำพูดนั้นๆ

ง. ไปบอกครูประจำชั้น

5. พอถึงชั่วโมงประกอบอาหารคุณครูกำลังสาธิตการทำต้มยำไก่ขณะที่ครูกำลังสาธิตขั้นตอนการทำงานอยู่ มีเพื่อนคนที่นักเรียนไม่ชอบมายืนบังนักเรียน นักเรียนจะทำอย่างไร

ก. ผลักเพื่อนคนที่มาบัง

ข. ก้มไม่ให้เพื่อนขึ้นมาบังได้

ค. แอบเหยียบเท้า แล้วหันไปขอโทษ

ง. ขอร้องให้เพื่อนอย่าบัง

6. ในชั่วโมงงานประดิษฐ์ครูสั่งให้เตรียมอุปกรณ์มาประดิษฐ์สิ่งของแต่นักเรียนลืมเตรียมมานักเรียนควรทำอย่างไร

ก. ดัดสินใจดึงอุปกรณ์ต่างๆจากเพื่อนที่กำลังใช้

ข. ขอยืมเพื่อนเวลาที่เพื่อนไม่ใช้

ค. แอบหยิบของเพื่อนไปซ่อนก่อนเวลาเรียน พอถึงเวลาเรียนก็นำมาใช้

ง. ไม่ทำงานเพราะอุปกรณ์ไม่มีและชวนคนที่ทำงานคุยเล่นเป็นเพื่อนเรา

7. ชั่วโมงศิลปะในภาคเรียนที่ 1 มีอาจารย์นิสิตฝึกสอน เข้ามาสอนใหม่ นักเรียนอยากให้ครูสนใจบ้าง แต่ไม่รู้จะทำอะไรจึง

ก. ส่งเสียงแขวและไม่สนใจที่จะฟังเนื้อหาที่ครูสอน จนครูต้องหันมาดู

ข. แกล้งถามคำถามต่างๆที่คิดว่าครูฝึกสอนตอบไม่ได้แน่ๆ

ค. ตั้งใจเรียนเป็นพิเศษ และตอบคำถามของครูอย่างตั้งใจ

ง. วิพากษ์วิจารณ์ส่วนตัว รูปร่างของอาจารย์ให้เพื่อนๆฟัง

8.ถ้ามีใครล้อเลียน ในเรื่องปมด้อยของ นักเรียน หรือสิ่งที่นักเรียนไม่อยากให้คนอื่นรู้ นักเรียนจะอย่างไร

ก.เอาปมด้อยของเพื่อนคนนั้นล้อเลียนกลับไป

ข.ชกปากและเตะท้องให้สะใจด้วยความโมโห

ค.ตวาดอย่ามายุ่งเรื่องของฉัน

ง. ไม่สนใจและเดินหนีไป

9.ถ้ามีใครมาบอกนักเรียนว่ามีคนกำลังนินทานักเรียนไปในทางที่ไม่ดี นักเรียนจะอย่างไร

ก.ตรงเข้าไปปลุกคนที่นินทานักเรียนทันที

ข. ไม่สนใจในคำพูดดังกล่าว แล้วเช็ดหน้าใส่

ค.ไปว่าเพื่อนคนนั้นว่าไม่ดีเหมือนกัน

ง.ตวาดใส่หน้าคนที่พูดว่าอย่ามายุ่งเรื่องของฉัน

10.ครูให้นักเรียนนั่งกับเพื่อนคนที่นักเรียนไม่ชอบ หรือเคยมีเรื่องกันมาตอนที่อยู่ชั้นป.3

นักเรียนจะแสดงอาการอย่างไร

ก.ทำลายข้าวของให้เสียหายเช่นขีดเขียนบนโต๊ะ

ข.ทำกิริยาแรง ๆ แบบกระพืดกระเฟียดและแสดงความรังเกียจตลอดเวลา

ค.นั่งเงียบไม่ยอมคุยกับเพื่อนเลย

ง.เอาสมุดหนังสือ หรือเอกสารของเพื่อนไปซ่อน

11.นักเรียนนั่งอยู่บนลานหินระหว่างนั้นนักเรียนเห็นมดเดินผ่านเป็นแถวนักเรียนจะอย่างไร

ก.รังแก มดด้วยความสนุกสนาน

ข.บีบมดให้ตายคามือด้วยอาการเคียดแค้น

ค.ย้ายที่นั่งให้ห่างจากมด และกันมดให้เดินไปตามทางที่เรากำหนด

ง. บัดไปทางอื่นโดยที่มดยังไม่ตาย

12. มีนักเรียนหญิงคนหนึ่งเขามีร่างกายที่ดูอ่อนแอ และเรียนไม่เก่งถ้าเขาเป็นเพื่อนกับนักเรียน
นักเรียนจะทำอย่างไร

ก.. แกล้งเขาทุกวันด้วยความสนุก

ข. ปกป้องไม่ให้เพื่อนคนอื่นถูกรังแกจากเพื่อนผู้ชาย

ค. ตั้งตนหยิ่งให้เขาเกิดความรำคาญ

ง. ล้อเลียนส่วนต่างๆของเขาด้วยความสนใจ

13. ครูบอกคะแนนให้นักเรียนฟังในห้องนักเรียนได้คะแนนเลขมากกว่าเพื่อนนักเรียนควรทำ
อย่างไร

ก. ให้กำลังใจคนที่ได้น้อยกว่าว่าไม่เป็นไรคราวหน้าทำดีๆก็แล้วกัน

ข. สมน้ำหน้าคนที่สอบตก

ค. เป็นหัวใจของห้องคอยฟังคะแนนของเพื่อนแล้วล้อเลียนต่อ

ง. ว่าเพื่อนคนที่ได้คะแนนน้อยกว่าเธอโง่กว่าฉัน

แบบบันทึกพฤติกรรม

วัน / เดือน / ปี เวลา น. กิจกรรม น. ส. ทิพยกุล บุณกัณฑ์

คาบที่	นร.คนที่	พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในห้องเรียนในขณะที่ครูสอน										รวม
		ด้านการกระทำ						ด้านวาจา				
		ชกต่อย	เตะ	ตี	ทุบ	ผลัก	ทะเลาะ	ทำลายสิ่งของ	พูดถึงจุดอ่อนปมด้อย	กล่าวโทษผู้อื่น	พูดหยาบคาย	
	1											
	2											
	3											
	4											
	5											
	6											
	7											
	8											

**แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม
ช่วงระยะเวลาการดำเนินการทดลอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546
รวมทั้งสิ้น 12 คาบเรียน คาบเรียนละ 40 นาที**

กิจกรรม ที่ 1 มารู้จักกัน

เวลา 40 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสร้างความคุ้นเคยกันรู้จักกันภายในกลุ่มมากยิ่งขึ้น และสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจการเข้าร่วมกิจกรรม วัน เวลา และสถานที่ ที่ใช้ทำกิจกรรม
3. เพื่อขอความร่วมมือในการร่วมกิจกรรม และเตรียมนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ชี้นำ

ครูแนะนำตนเองและให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำตนเอง ครูบอกวัตถุประสงค์ในการขอให้ให้นักเรียนมาร่วมกิจกรรมเป็นระยะเวลาทั้งหมด 12 ครั้ง ครั้งละประมาณ 40 นาที แต่ละครั้งจะให้ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยกัน มีการวาดภาพ การปั้น การพิมพ์ภาพ การประดิษฐ์กระดาษ ทำแบบสอบถามและ เล่นเกมต่างๆ และแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น สำหรับวันนี้เราจะมาเล่นเกมบิงโกกัน

2. ชี้นำดำเนินการ

2.1 ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยโดยใช้กิจกรรมให้นักเรียนเล่น บิงโก เกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนชอบทำมากที่สุด

2.2 ให้นักเรียนเติมประโยคให้สมบูรณ์แล้วเลือกสิ่งที่นักเรียนชอบทำมากที่สุด 9 อย่างจากจำนวน 20 อย่าง

1. เดินเล่นกับ.....	11. ชอบแหย่เพื่อน.....เพื่อความสนุก
2. ทาวิธีเล่นที่แปลกๆ เช่น.....	12. เล่นจนจนของพังทลาย.....
3. ชอบ.....มดเวลามดเดินผ่าน	13. ไหวยวายเวลาที่มีคนเข้าใจเรื่อง.....
4. ต่อสู้กันด้วยความรุนแรงกับ.....	14. กินขนม.....
5. ดูการ์ตูน เรื่อง.....	15. อ่านหนังสือ.....เรื่อง.....
6. เล่นเกม.....	16. ชก ค่อย เคะ ตีเพื่อนที่เราไม่ชอบ.....
7. เล่นกีฬา	17. ไปซื้อของกับ.....
8. ทำงานศิลปะอะไร.....	18. ทำการบ้านวิชา.....
9. เล่นดนตรี.....	19.คุยกับเพื่อนชื่อ.....
10. แช่วเพื่อนชื่อ.....	20. อื่นๆ.....

2.3 ให้นักเรียนเขียนหมายเลขของสิ่งที่นักเรียนชอบทำบ่อยมากที่สุดลงในตารางสี่เหลี่ยมที่กำหนดให้โดยเขียนเรียงลำดับตามตำแหน่งที่ 1-9 เช่น ครูชอบข้อ 8.ทำงานศิลปะภาพพิมพ์ เป็นลำดับที่ 1 ครูก็จะเขียนเลข 8 ในตำแหน่งที่ 1 ครูชอบข้อ 14. กินขนมปังไส้ไก่ เป็นลำดับที่ 2 ครูก็จะเขียนหมายเลข 14 ลงในตำแหน่งที่ 2 เป็นต้น

1	2	3
4	5	6
7	8	9

8	14	...
...	...	...
...	...	

2.4 พอครูอ่านข้อความข้อใด ถ้านักเรียนมีอยู่ในตารางให้นักเรียนกากบาทข้อความ

2.5 ถ้ากากบาทติดกัน 3 กากบาท ในแนวดิ่ง แนวนอน หรือแนวเฉียง ให้นักเรียนร้องคำว่าบิงโก

1	2	3
4	5	6
7	8	9

3. ขั้นสรุป

3.1 ครูสรุปกิจกรรมที่เล่นบิงโกนี้ เพื่อที่ครูจะได้รู้จักนักเรียนมากขึ้นว่านักเรียนชอบทำอะไร ชอบไปไหน ชอบรับประทานอะไรตอนที่นักเรียนว่าง และหาคนที่ชอบอะไรเหมือนกัน

3.2 ครูมอบรางวัลให้ผู้ชนะที่ร้องบิงโกได้เป็นคนแรก 3 คน

3.3 ครูได้บอกข้อคิดให้กับนักเรียนว่า ถึงแม้เราจะอยู่ห้องเดียวกันแต่หากนักเรียนไม่สนใจรายละเอียดเล็กๆน้อยๆของเพื่อนนักเรียนจะไม่ทราบเลยว่าเขาชอบทำอะไร เกมนี้จะทำให้นักเรียนได้รู้จักเพื่อนของนักเรียนได้ดีขึ้นและจะได้ทราบว่าเวลานักเรียนจะชวนเพื่อนคนไหนไปทำกิจกรรมกับเราเราจะได้ชวนเพื่อนที่ชอบเหมือนกับนักเรียน นักเรียนจะได้สนุกมากขึ้น

สื่อวัสดุอุปกรณ์

1. ใบงานเกมสับิงโก
2. ดินสอ
3. ยางลบ

ใบงานกิจกรรมมารู้จักกัน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
วันที่.....เดือน.....ปี.....อายุ.....ปี

1. ให้นักเรียนเติมประโยคให้สมบูรณ์ แล้วให้นักเรียนเลือกเขียนหมายเลขของสิ่งที่นักเรียนชอบทำบ่อยมากที่สุด 9 อย่างจากจำนวน 20 อย่างลงในตารางสี่เหลี่ยมที่กำหนดให้ โดยเขียนเรียงลำดับตามตำแหน่งที่ 1-9 เรียงจากซ้ายไปขวาในแนวนอน เช่น ครูชอบข้อ 8 ทำงานศิลปะภาพพิมพ์ เป็นลำดับที่ 1 ครูก็จะเขียนเลข 8 ในตำแหน่งที่ 1 ครูชอบข้อ 14. กินขนมปังไส้ไก่ เป็นลำดับที่ 2 ครูก็จะเขียนหมายเลข 14 ลงในตำแหน่งที่ 2 เป็นต้น

1. เล่นเล่นกับ.....	11. ชอบแหย่เพื่อน.....เพื่อความสนุก
2. ทาวิธีเล่นที่แปลกๆ เช่น.....	12. เล่นงานจนของพังทลาย.....
3. ชอบ.....มดเวลามดเดินผ่าน	13. โวยวายเวลาที่มีคนขัดใจเรื่อง.....
4. ต่อสู้กันด้วยความรุนแรงกับ.....	14. กินขนม.....
5. ดูการ์ตูน เรื่อง.....	15. อ่านหนังสือเรื่อง.....
6. เล่นเกม.....	16. ชก ต่อย เตะ ตีเพื่อนที่เราไม่ชอบ.....
7. เล่นกีฬา	17. ไปซื้อของกับ.....
8. ทำงานศิลปะอะไร.....	18. ทำการบ้านวิชา.....
9. เล่นดนตรี.....	19. คอยกับเพื่อนชื่อ.....
10. แห้วเพื่อนชื่อ.....	20. อื่นๆ.....

กิจกรรม ที่ 2 ปรับมุมมอง

เวลา 40 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียน ได้รู้วิธีการบำบัดตัวเองโดยการทำกิจกรรมศิลปะมาช่วยเมื่อเกิดความคับข้องใจ
2. เพื่อให้นักเรียนได้ปรับมุมมองคลายความคับข้องใจ
3. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการลากเส้น

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ขั้นนำ

1.1 ครูให้นักเรียนนึกเหตุการณ์ที่ทำให้นักเรียนรู้สึกโกรธ /ไม่พอใจ/ไม่พอใจใครคนใดคนหนึ่งและแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับเรื่องของความโกรธ ที่ละคน

1.2 ให้นักเรียนวิจารณ์เพื่อนว่าขณะที่เพื่อนกำลังแสดงความโกรธอยู่นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับเพื่อนที่กำลังโกรธ

1.3 วันนี้ครูจะพูดถึงเรื่องของโทษของความโกรธ การโกรธกันเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี ขณะที่โกรธหน้าตาของ

เพื่อนเป็นอย่างไร นักเรียนเห็นเพื่อนเป็นแบบนี้แล้วอยากจะเข้าใกล้หรือไม่ เพื่อนแสดงกิริยาเหมาะสมหรือไม่ ขณะที่กำลังโกรธ วาจาที่ใช้ขณะที่กำลังโกรธเป็นอย่างไร

2. ขั้นตอนการ

2.1 ครูแจกกระดาษ A4 1 แผ่น และดินสอ 2B ให้นักเรียนคนละ 1 แท่งให้นักเรียนตอบคำถามลงในใบงาน

2.1.1 นักเรียนรู้จักความโกรธ หรือไม่

2.1.2 ความโกรธ คืออะไร

2.1.3 นักเรียนเคยโกรธหรือไม่ โกรธใคร เรื่องอะไร

2.2 ให้นักเรียนลากเส้นอิสระลงบนกระดาษ A4 อาจจะเป็นเส้นตรง เส้นเฉียง เส้นโค้ง เส้นขด โดยให้แต่ละ เส้นนั้นมีการตัดกัน ให้นักเรียนลากเส้นจนหมดเวลาที่กำหนดให้ คือ 3 นาที

2.3 จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันหารูปร่างที่เกิดขึ้นจากการลากเส้นตัดกันไปมานั้นเหมือนกับรูปอะไรแล้วระบายสีให้สวยงาม

2.4 ให้นักเรียนตอบคำถามลงในใบงานเมื่อนักเรียนได้ทำกิจกรรมแล้วนักเรียนรู้สึกอย่างไร

2.4.1 นักเรียนรู้สึกอย่างไรเวลาที่นักเรียนลากเส้น

2.4.2 นักเรียนคิดถึงใครขณะที่ลากเส้น

2.4.3 รูปร่างที่นักเรียนพบเหมือนรูปอะไร และจะนำไปให้ใคร.

2.4.4 ถ้าเหตุการณ์ข้างหน้าทำให้เรา โกรธ เราจะโกรธอยู่หรือไม่

2.4.5 ถ้านักเรียนไม่ยอมโกรธนักเรียนจะมีวิธีรับมือความโกรธได้อย่างไรบ้าง

3. ขั้นสรุป

3.1 การลากเส้นเป็นตัวแทนของความโกรธที่เราระบายออกมาส่วนรูปที่เกิดขึ้นเป็นความสวยงามที่เกิดขึ้นหลังจากนักเรียนได้ปรับมุมมอง ปรับอารมณ์ใหม่ นักเรียนก็จะพบกับสิ่งที่สวยงาม

3.2 ครูให้นักเรียนนำเสนอรูปร่างที่เกิดขึ้นจากการตัดกันของเส้นแต่ละเส้น ว่ารูปที่ได้ มีรูปร่างที่เหมือนอะไร หรือนักเรียนคิดว่าเป็นรูปอะไรหน้าชั้นเรียน

3.3 ครูให้ข้อคิดกับนักเรียน

3.3.1 ความโกรธเป็นสิ่งที่ทำให้เราไม่สบายใจ และอาจจะแสดงอาการที่ไม่ดีต่าง ๆ ออกมาไม่ว่าจะเป็น เรื่องการพูดและการกระทำที่ไม่เหมาะสม

3.3.2 ในสิ่งที่ไม่ดีก็ยังมีสิ่งที่สวยงามแอบแฝงอยู่หากใครหาความสวยงามนั้นได้ย่อมทำให้ชีวิตเราเกิดความสุข

3.3.3 ใครสามารถจัดการกับอารมณ์ของตัวเองได้ ควบคุมตัวเองได้ย่อมทำให้ชีวิตเราเกิดความสุข

3.3.4 การมองเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นหากเรารู้จักที่จะมองไปในทางที่ดีย่อมไม่ทำให้เกิดความทุกข์ใจเดือดร้อนใจ

สื่อวัสดุอุปกรณ์

4.1 กระดาษ A4 1 แผ่น

4.2 ดินสอ 2 B 1 แท่ง

4.3 สีไม้

4.4 ใบงานเรื่องความโกรธ

ใบงานกิจกรรมปรับมุมมอง

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
วันที่.....เดือน.....ปี.....อายุ.....ปี

1. นักเรียนรู้จักความโกรธหรือไม่

2. ความโกรธ คืออะไร

.....
.....
.....

3. นักเรียนเคยโกรธหรือไม่

3.1 โกรธใคร.....เรื่องอะไร.....

.....
.....

3.2 โกรธใคร.....เรื่องอะไร.....

.....
.....

3.3 โกรธใคร.....เรื่องอะไร.....

.....
.....

4. เมื่อนักเรียนได้ทำกิจกรรมแล้วนักเรียนรู้สึกอย่างไร

4.1 นักเรียนรู้สึกอย่างไรเวลาที่นักเรียนลากเส้น

.....
.....

4.2 นักเรียนคิดถึงใครขณะที่ลากเส้น.....

4.3 รูปร่างที่นักเรียนพบเป็นรูปอะไร และจะนำไปให้ใคร.....

5. ถ้าเหตุการณ์ข้างหน้าทำให้เรา โกรธ เราจะโกรธอยู่หรือไม่

.....
.....

6. ถ้านักเรียนไม่อยากโกรธนักเรียนจะมีวิธีระงับความโกรธได้อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

กิจกรรมที่ 3 กระดาษคิรูป

เวลา 40 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนฝึกกล้ามเนื้อมือและตา
2. เพื่อให้นักเรียนได้รู้กระบวนการในการสร้างภาพปะติด
3. เพื่อกระตุ้นเตือนโดยใช้กิจกรรมศิลปะเข้ามาช่วยให้นักเรียนได้เห็นโทษของการทำลายแบบไม่ยั้งคิด

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ชื่นนำ

ครูพูดถึงการสร้างสรรค์งานศิลปะจากกระดาษมีหลายวิธี และวิธีที่เราจะใช้กันในวันนี้เรียกว่าการปะติดกระดาษเพื่อให้เกิดเป็นพื้นผิวแล้วสร้างสรรค์เป็นงานศิลปะ

2. ขั้นตอนการ

2.1 ให้นักเรียนทุกคนฉีกกระดาษโปสเตอร์สีคนละ 1 แผ่นขนาดเท่ากับกระดาษ A4 ที่แจกให้ออกเป็นชิ้นๆ เท่าที่นักเรียนอยากฉีก ให้มีขนาดเล็กใหญ่แล้วแต่ ความพอใจของนักเรียน

2.2 หลังจากนั้นให้นักเรียนใช้กาบสาคีตขีดขึ้นส่วนของกระดาษทั้งหมดลงบนกระดาษเทาขาวโดยใช้เทคนิคการปะติดกระดาษ พร้อมตั้งชื่อภาพและบรรยายภาพ

2.3 ตั้งชื่อภาพพร้อมบรรยายความรู้สึกที่มีต่อภาพ และนำเสนอผลงาน

2.4 ให้นักเรียนตอบคำถามตามความรู้สึกของนักเรียนกับกิจกรรมนี้ลงในใบงาน

คำถามที่ 1 ขณะที่เราฉีกกระดาษนักเรียนรู้สึกอย่างไร

คำถามที่ 2 ถ้ากระดาษมีความรู้สึกเจ็บปวดเวลาโดนฉีกโดนดึงจนขาด สมมติว่านักเรียนเป็นกระดาษนักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

คำถามที่ 3 นักเรียนเคยทำสิ่งของของคนอื่นเสียหาย /ขาด /พัง ทลาย บ้างไหม ถ้าเคย เพราะเหตุใด

คำถามที่ 4 ถ้ากระดาษชิ้นนั้นเป็นของเพื่อน นักเรียนคิดว่าเพื่อนจะรู้สึกอย่างไร

3.ขั้นสรุป

3.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปกิจกรรมกระดาษคิรูป

3.2 ครูให้ข้อคิดกับนักเรียน

3.2.1 พฤติกรรมการทำลายโดยไม่ยั้งคิดมันทำลายง่ายแต่ถ้าเราจะกลับมาสร้างให้เหมือนเดิมนั้นมันยากและจะต้องใช้เวลานาน

3.2.2 พฤติกรรมที่แสดงออกทางการทำลายของ เช่น การฉีก หนังสือ สมุด หรือ ผลงานของผู้อื่น เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ถ้าใครเผลอทำอาจทำให้เพื่อนไม่พอใจได้

3.2.3 หากเรารู้จักนำพฤติกรรมที่แสดงออกทางการทำลายของมาใช้ในการสร้างสรรค์แล้วเราจะได้ผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์ที่สวยงามเป็นที่ภูมิใจในตนเองและเป็นที่ยอมรับในสายตาของผู้ที่พบเห็น

สื่อวัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษแข็งเทา-ขาว 1 แผ่น
2. กระดาษโปสเตอร์สี 1 แผ่น
3. กาวลาเท็กซ์
4. ไม้งาน

ใบงานกิจกรรมกระดาศคินรูป

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
วันที่.....เดือน.....ปี.....อายุ.....ปี

1. นักเรียนรู้สึกอย่างไร ขณะที่นักเรียนฝึกกระดาศ

.....

2. ถ้ากระดาศมีความรู้สึกเจ็บปวดเวลาโดนฉีก โดนดึงจนขาด ถ้านักเรียนเป็นกระดาศนักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

.....

3. ถ้าฉีกนั้นเป็นของเพื่อน นักเรียนคิดว่าเพื่อนจะรู้สึกอย่างไร

.....

4. นักเรียนเคยทำสิ่งของของคนอื่นเสียหาย /ขาด /พังทลาย บ้างไหม ถ้าเคย เพราะเหตุใดจึงทำ

.....

5. ถ้านักเรียนเคยทำสิ่งของของคนอื่นเสียหายแล้วนักเรียนควรจะทำอะไรกับเจ้าของที่เรารองเขาเสียหาย

.....

6. เมื่อนักเรียนได้ทำกิจกรรมกระดาศคินรูปแล้วนักเรียนรู้สึกอย่างไร

.....

7. ชื่อภาพคือ.....

8. คำบรรยายภาพ.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 4 **ฉัน ฉัน ฉัน**

เวลา 40 นาที

วัตถุประสงค์

1. ให้นักเรียนได้สำรวจตัวเองในอดีต
2. ให้นักเรียนได้สำรวจตัวเองในปัจจุบัน
3. ให้นักเรียนได้คิดว่าตัวเองในอนาคตจะเป็นอย่างไร

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ขั้นนำ

1.1 ครูคุยกับนักเรียนถึงความหมายของคำ 3 คำ ใครรู้ความหมายของคำว่า อดีต หมายถึงอะไร ปัจจุบันหมายถึงอะไร และอนาคตหมายถึงอะไร

2. ขั้นตอนการ

2.1 ให้นักเรียนวาดภาพตัวเอง 3 รูป ลงในกระดาษ A3 1 แผ่น

รูปที่ 1 วาดภาพตัวเองกำลังทำอะไรก็ได้ ในอดีต 1 รูป อายุ ประมาณ.....ปี

รูปที่ 2 วาดภาพตัวเองกำลังทำอะไรก็ได้ ในปัจจุบัน 1 รูป อายุ ประมาณ.....ปี

รูปที่ 3 วาดภาพตัวเองกำลังทำอะไรก็ได้ ในอนาคต 1 รูป อายุ ประมาณ.....ปี

2.2 ให้นักเรียนใส่บรรยายภาพและระบายสีพื้นที่หลังในช่วงใดช่วงหนึ่งของตัวเองก็ให้สวยงาม พร้อมเขียนบรรยายใต้ภาพให้สวยงาม

3. ขั้นสรุป

3.1 นักเรียนและครูช่วยกันสรุปกิจกรรม ลงในใบงานข้อที่ 1

3.2 ข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมคนเราทุกคนย่อมมีอดีต ปัจจุบัน และอนาคตเป็นของตัวเอง ไม่มีใครสามารถเปลี่ยนอดีตของเราได้ ถ้าทำปัจจุบันให้ดีกว่าอดีต และทำมีปัจจุบันให้ดี อนาคตย่อมจะดี แน่แน่นอน ทำวันนี้ให้ดีที่สุด

สื่อวัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษ A3
2. ใบงาน
3. ดินสอ
4. สีไม้
5. ยางลบ

ใบงานกิจกรรมฉัน ฉัน ฉัน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
วันที่.....เดือน.....ปี.....อายุ.....ปี

1. ให้นักเรียนบอกความหมายของคำว่าอดีต คือ
2. ให้นักเรียนบอกความหมายของคำว่าปัจจุบัน คือ
3. ให้นักเรียนบอกความหมายของคำว่าอนาคต คือ
4. รูปที่ 1 วาดภาพตัวเองกำลังทำอะไรก็ได้ ในอดีต 1 รูป

อายุ ประมาณ.....ปี บรรยายภาพ

.....

.....

.....

.....

5. รูปที่2 วาดภาพตัวเองกำลังทำอะไรก็ได้ ในปัจจุบัน 1 รูป

อายุ ประมาณ.....ปี บรรยายภาพ

.....

.....

.....

.....

6. รูปที่ 3 วาดภาพตัวเองกำลังทำอะไรก็ได้ ในอนาคต 1 รูป

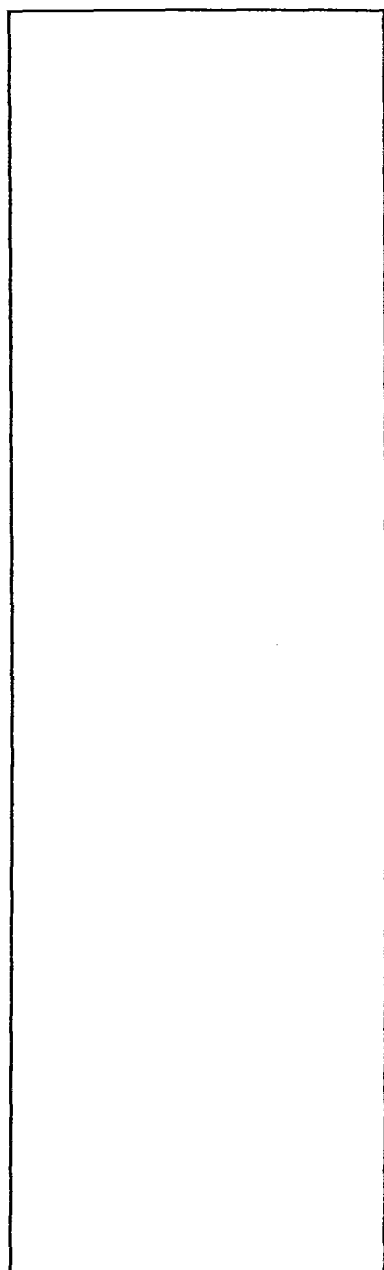
อายุ ประมาณ.....ปี บรรยายภาพ

.....

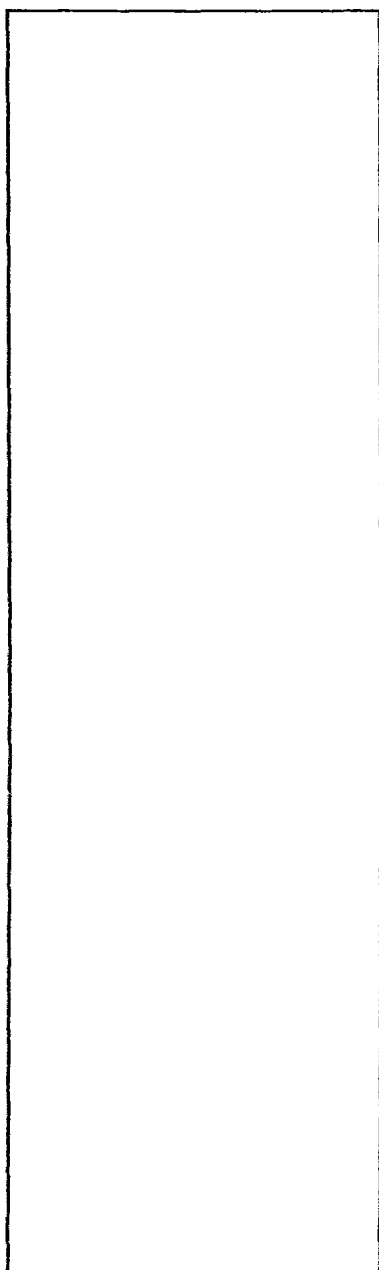
.....

.....

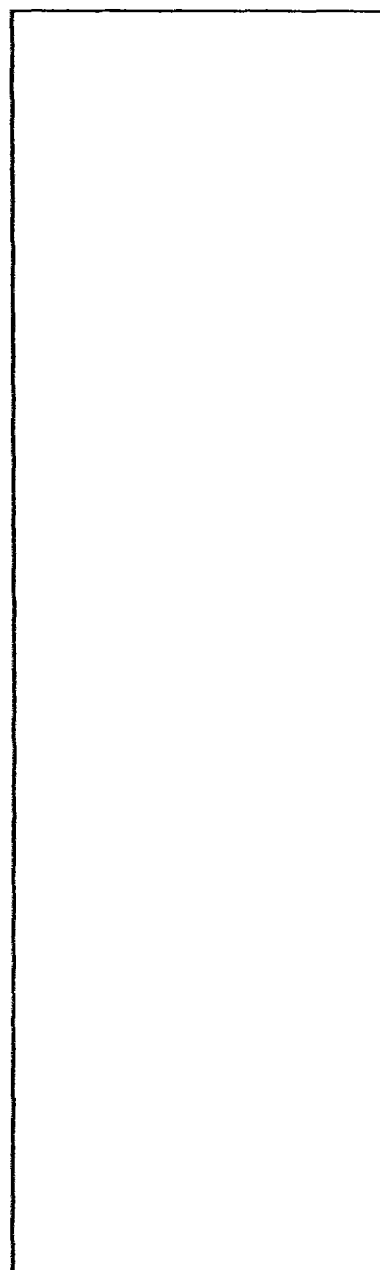
.....

ฉันในอดีต

ฉันในปัจจุบัน

ฉันในอนาคต

กิจกรรมที่ 5 เหนอะหนะใคร ๆ ก็ไม่ยอมเล่นด้วย

เวลา 40 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อชี้ให้เห็นโทษและพฤติกรรมไม่เหมาะสมที่สร้างความรำคาญให้กับผู้อื่นโดยใช้กิจกรรมทางศิลปะมาเป็นสื่อ
2. เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนทำความดี

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ชำนาญ

ครูพูดถึงเรื่องของพฤติกรรมต่างๆ แบ่งออกเป็น 2 พฤติกรรม คือ พฤติกรรมที่เหมาะสม กับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม พฤติกรรมที่เหมาะสมได้แก่ การกระทำที่ไม่ก่อให้เกิดเดือดร้อน กระทำแล้วมีแต่คนชื่นชมยินดี ก่อให้เกิดความสุขในสังคม สำหรับพฤติกรรมไม่เหมาะสม หมายถึง นักเรียนที่มีการแสดงความก้าวร้าวออกมาทางวาจาและการกระทำที่รุนแรงต่อบุคคลอื่น ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะแตกต่างไปจากพฤติกรรมของเด็กปกติ ซึ่งเป็นการปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกโกรธหรือเกิดความคับข้องใจจิตใจโดยมีจุดประสงค์ให้ผู้อื่นได้รับการเจ็บปวดได้รับความอับอาย ได้รับความเสียหาย สามารถแบ่งพฤติกรรมไม่เหมาะสม ออกเป็น 2 ทาง

1.1 พฤติกรรมไม่เหมาะสมทางการกระทำ ได้แก่ พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด และได้รับความเสียหาย ได้แก่ ชก ต่อย เตะ ตี ทุบ ผลัก ทะเลาะกัน รังแกหรือทรมานสัตว์ การทำลายสิ่งของ ขว้างปาสิ่งของทั้งของ ตนเองและของคนจนเจียนขาด เสียหาย หรือพังทลาย

1.2 พฤติกรรมไม่เหมาะสมทางวาจา ได้แก่ พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผู้อื่นได้รับความอับอาย ด้วยการพูดด้วยวาจาที่หยาบคาย หรือไม่สุภาพการพูดถึงจุดอ่อนหรือปมด้อยของคนอื่น กล่าวโทษผู้อื่น

2. ขั้นตอนการ

2.1 ครูนำแป้งมันที่ผสมน้ำอุ่นแล้วมีสภาพเหนียวเหนอะหนะมา 1 กระละมัง

2.2 ให้นักเรียนนำมือจุ่มลงไปแป้งมันและมียึดติดลง 2 ข้อ 1. ห้ามลุกเดินไปจากที่นั่ง 2. ห้ามล้างมือ ก่อนเวลาที่ครูกำหนด(ขึ้นอยู่กับประมาณ 20 นาที)ระหว่างนั้นให้นักเรียนตอบคำถาม 1 ข้อในใจแล้วพอล้างมือเสร็จให้นักเรียนมาเขียนลงในใบงาน

คำถามที่ 1. นักเรียนรู้สึกอย่างไรตอนที่ มือของนักเรียนแช่อยู่ในแป้งแล้ว 20 นาที

2.3 ให้นักเรียนได้นึกย้อนหลังสิ่งที่เราทำแล้วทำให้คนอื่นเกิดความรำคาญให้บอกทีละคน เมื่อบอกครบครูค่อยๆ ใส่แป้งลงไปเพิ่มในกระละมังแป้งของนักเรียน ครูสรุปข้อคิดให้นักเรียนฟัง

2.4 เมื่อใส่แป้งเพิ่มแล้วนักเรียนจะพยายามปั้นแป้งเป็นก้อนเพื่อมือของแต่ละคนจะได้สบายมือมากขึ้น

2.5 ครูให้นักเรียนนำก้อนแป้งที่ปั้นออกจากมือ มาปั้นเป็นสัญลักษณ์ของสิ่งที่เราทำทำให้คนอื่นเขาเกิดความรำคาญ

2.6 เมื่อปั้นเสร็จให้นำมาฝากไว้ที่ครู ครูให้นักเรียนบอกสิ่งที่นักเรียนได้ทิ้งมันไปที่ละคน

2.7 ครูแจกแป้งก้อนใหม่ที่มีสัญลักษณ์เปรียบเสมือนกับนักเรียนคนใหม่ของครู ให้นักเรียนปั้นสัญลักษณ์ของสิ่งที่นักเรียนคิดจะทำใหม่ หรือเรียกว่าตัวความดีเก็บเอาไว้ และเขียนบอกด้วยว่าตัวความดีที่ว่าคืออะไร

3. ขั้นสรุป

3.1 นักเรียนและครูช่วยกันสรุปกิจกรรมครูเปรียบเทียบกับแบ่งก้อนเก่าที่ไม่มีสีเปรียบเสมือนกับพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความรำคาญไม่มีใครอยากได้แต่ถ้าเราปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวเองใหม่ เหมือนกับที่ครูนำแป้งไปใส่เพิ่มนั้นสามารถทำให้แป้งรวมกันเป็นก้อนได้และแบ่งก้อนใหม่ที่มีสีสวยงาม ใครพบก็อยากปั้น อยากได้ อยากเล่นด้วยเปรียบเสมือนกับนักเรียนที่มีความตั้งใจจะไม่ทำในสิ่งที่คิดว่ามันก่อความรำคาญให้กับเพื่อนๆ ใครอยากที่จะเป็นแบ่งก้อนเก่าที่มีแต่สร้างความรำคาญความเดือดร้อนให้กับเพื่อนๆ หรือครูหรือคุณพ่อคุณแม่หรือพี่น้องและคนอื่นๆ อีกมากมายให้ยกมือแล้วใครอยากเป็นแบ่งก้อนใหม่ ที่มีแต่คนรัก อยากเล่นด้วย อยู่ด้วยแล้วสบายใจ และอยากจะเป็นเพื่อนกับเรา ให้ยกมือขึ้น

3.2 ข้อคิดที่ได้ เวลาที่เราไม่มีแป้ง ไม่สามารถไปไหนมาไหนได้และห้ามล้างมือก่อนเวลาที่กำหนด ตอนแรกอาจจะสนุก แต่พอนานๆ เข้าเราไม่อยากจะเอามือแช่อยู่ในแป้งแล้ว เหมือนกับเวลาที่เพื่อนๆ มาหยักล้อเลียนเราๆ เราอาจไม่ว่าทณได้แต่ถ้าหยัทุกวันล้อเลียนทุกวัน อาจจะสร้างความรำคาญใจให้กับเพื่อนได้เหมือนกับที่เรารำคาญแป้งที่เกาะอยู่ที่มือตอนที่เข้ามาแล้ว 15 นาที ขอให้นักเรียนระมัดระวังอย่าไปสร้างความรำคาญให้กับคนอื่นบางครั้งเราไม่ได้ตั้งใจ หรือไม่รู้ หากรู้แล้วเราควรหยุดพฤติกรรมนั้นๆ เสีย

สื่อวัสดุอุปกรณ์

1. แป้งมัน
2. แป้งสาลี
3. น้ำ
4. กะละมัง
5. หนังสือพิมพ์
6. โบงาน
7. สีผสมอาหาร

ใบงานกิจกรรมเหนือหนะใคร าก็ไม่ยอมเล่นด้วย

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
วันที่.....เดือน.....ปี.....อายุ.....ปี

1. นักเรียนรู้สึกอย่างไรตอนที่ มือของนักเรียนแช่อยู่ในแป้งแล้ว 20 นาที

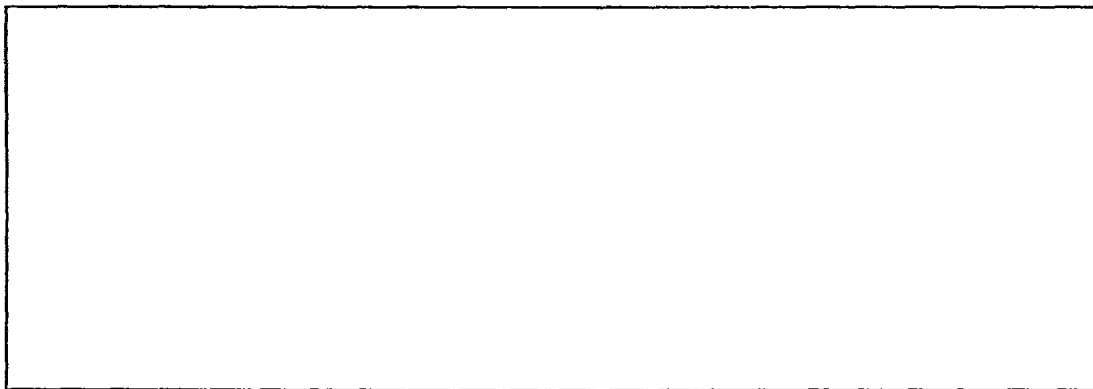
.....

2. ให้นักเรียนนึกย้อนหลังสิ่งที่เราทำแล้วทำให้คนอื่นรำคาญ

.....

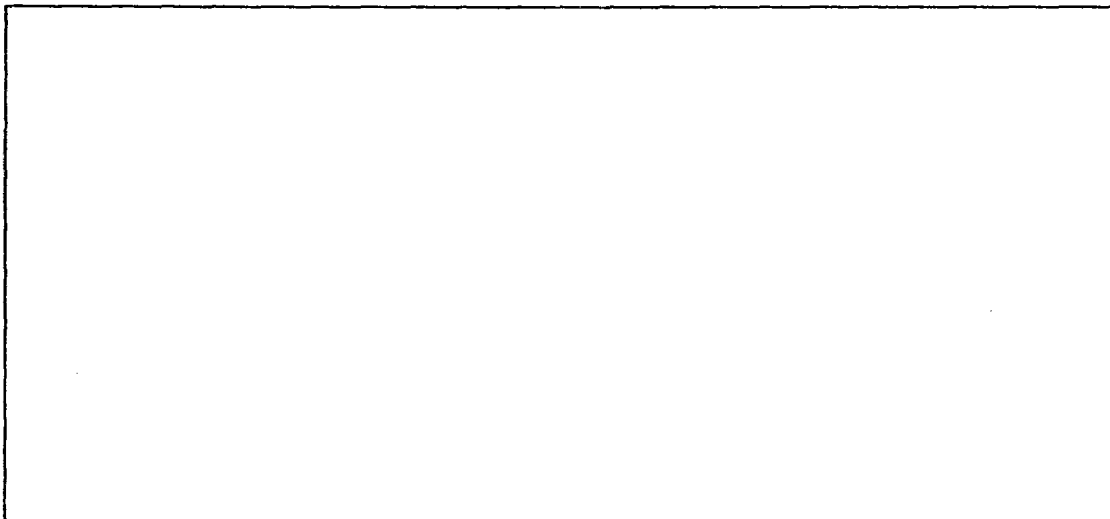
3. ให้นักเรียนวาดภาพสิ่งที่นักเรียนเป็นเป็นสัญลักษณ์ของสิ่งที่ทำให้คนอื่นเกิดความรำคาญ คือ

.....

4. ให้นักเรียนวาดภาพสิ่งที่นักเรียนเป็นเป็นสัญลักษณ์ของ สิ่งที่นักเรียนคิดจะทำใหม่ ที่เรียกว่า ตัวความดี คือ

.....

กิจกรรมที่ 6 เมื่อฉัน โตขึ้น

เวลา 40 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา
2. เพื่อการผ่อนคลาย และฝึกการใช้กล้ามเนื้อมือ
3. เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างคน 5 คน ของนักเรียน
4. เพื่อชี้ให้เห็นความสำคัญของเพื่อน

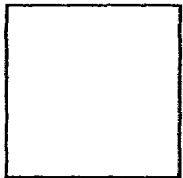
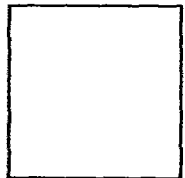
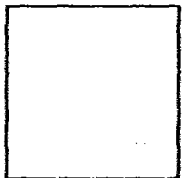
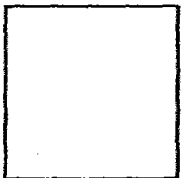
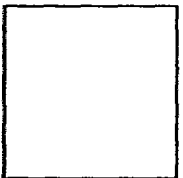
วิธีดำเนินการทดลอง

1. ชำนาญ

ครูคุยกับนักเรียนถึงถ้ามีถึงคน 5 คน นักเรียนจะคิดถึงใครหรือ ถ้าคิดถึงเพื่อน 5 คนนักเรียนจะคิดถึงใคร

2. ขั้นตอนการ

2.1 ให้นักเรียนออกแบบ รูปคน 5 คน ลงในใบงานและบอกด้วยว่าคน 5 คนนั้นคือใคร นักเรียนจะให้ใครก็ได้ และ 5 คนนั้นกำลังทำอะไรกันอยู่

				
---	---	---	--	---

คนที่ 1 คือ	คนที่ 2 คือ	คนที่ 3 คือ	คนที่ 4 คือ	คนที่ 5 คือ
กำลังทำอะไรอยู่	กำลังทำอะไรอยู่	กำลังทำอะไรอยู่	กำลังทำอะไรอยู่	กำลังทำอะไรอยู่

2.2 ให้นักเรียนปั้นดินน้ำมัน เป็นรูปคน 5 คน ตามที่ออกแบบไว้ โดยให้ทั้ง 5 คนนั้นต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและเล่าเรื่องลงในใบงาน

3. ขั้นสรุป

3.1 นักเรียนและครูช่วยกันสรุปกิจกรรมว่าเราอาจจะเล่นคนเดียวได้ แต่เราอาจจะไม่มีความสุข เราอาจจะสนุกสนาน มากกว่า ถ้ามีเพื่อนที่ดีและรู้ใจมาเล่นและทำกิจกรรมด้วยกัน เช่น เราไม่สามารถเล่นฟุตบอล หมาขอสหรือ วิ่งไล่จับได้คนเดียวได้ ถ้าหากเรามีเพื่อนที่ดีอยู่แล้วครูอยากให้เราช่วยกันถนอมน้ำใจเพื่อนให้มากๆ คิดถึงใจเขาใจเรา และที่สำคัญเราต้องมีความเกรงใจกัน รักและดูแลกัน

3.2 ข้อคิดที่ได้คนเราไม่สามารถอยู่คนเดียวในโลกได้ ดังนั้นทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมจะต้องมีการติดต่อคบหาสมาคมกัน ดูแลกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีความเอื้ออาทรต่อกันและกัน

สื่อวัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษ A3
2. ใบงาน
3. ดินสอ
4. สีไม้
5. ยางลบ
6. ดินน้ำมัน
7. แผ่นฟิวเจอร์บอร์ดสีขาว

ใบงานกิจกรรมเมื่อฉันโตขึ้น

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
 วันที่.....เดือน.....ปี.....อายุ.....ปี

1. ให้นักเรียนออกแบบ รูปคน 5 คน ลงในใบงานและบอกด้วยว่าคน 5 คนนั้นคือใคร
 นักเรียนจะให้ใครเป็นใครก็ได้ และ 5 คนนั้นกำลังทำอะไรกันอยู่

คนที่ 1 คือ
 กำลังทำอะไรอยู่

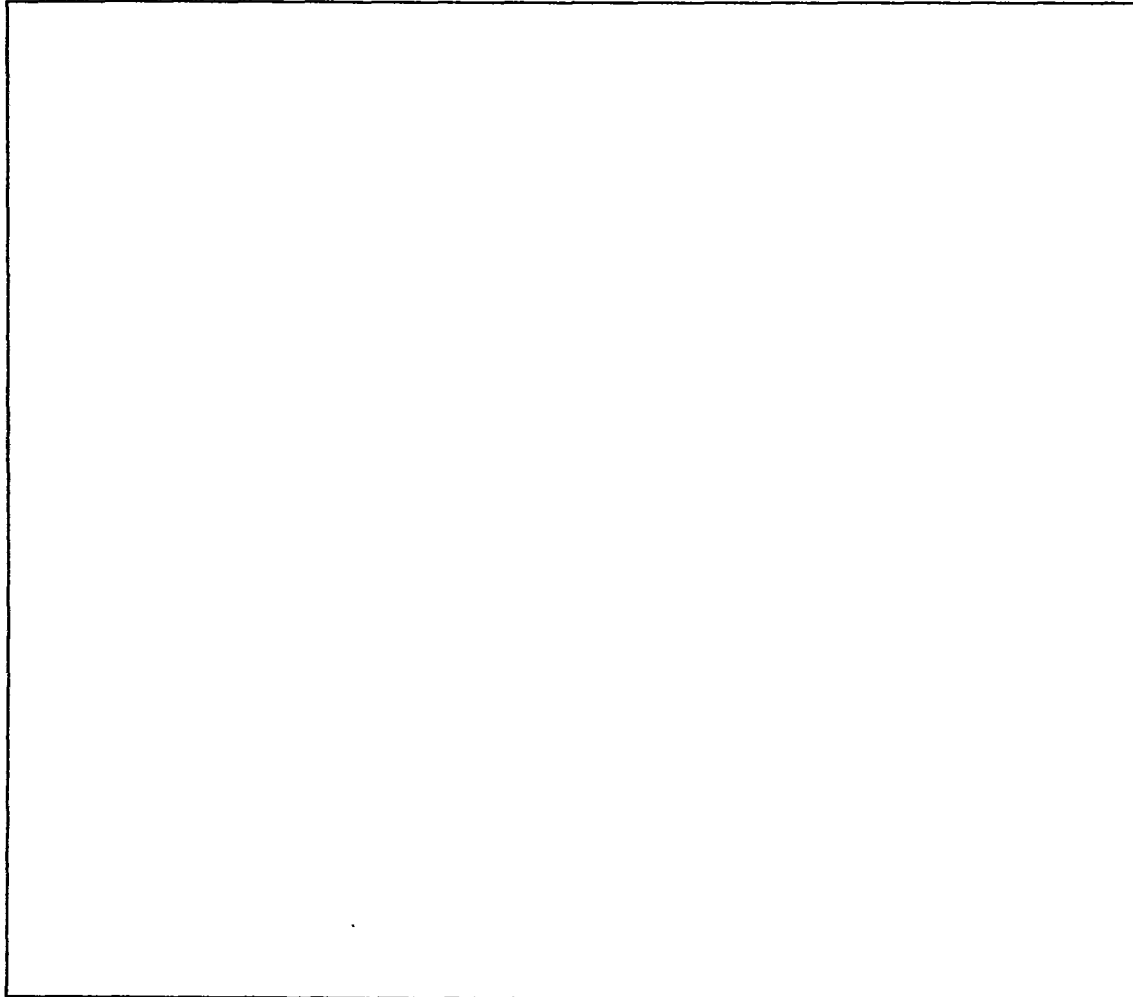
คนที่ 2 คือ
 กำลังทำอะไรอยู่

คนที่ 3 คือ
 กำลังทำอะไรอยู่

คนที่ 4 คือ
 กำลังทำอะไรอยู่

คนที่ 5 คือ
 กำลังทำอะไรอยู่

2.2 ให้นักเรียนปั้นดินน้ำมัน เป็น รูปคน 5 คน ตามที่ออกแบบไว้ โดยให้ทั้ง 5 คนนั้นต้องมีกิจกรรมร่วมกันและเล่าเรื่องลงในใบงาน

เรื่อง

เนื้อหา

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 7 เอ อี ไอ โอ ยู (A E I O U)

เวลา 40 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการพูดรบกวนผู้อื่นด้วยการส่งเสียงดัง หรือตะโกน
2. เพื่อให้นักเรียนรู้และมีจิตสำนึกเอาใจเขามาใส่ใจเราโดยการจัดการกิจกรรม เอ อี ไอ โอ ยู (A E I O U)
3. เพื่อให้นักเรียนรู้ถึงโทษของการใช้เสียงที่ดัง

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ชี้นำ

1.1 ครูพูดถึงเสียงที่อยู่รอบๆตัวเราว่าเสียงมีหลายอย่าง เช่น เสียงเพลง เสียงพูด เสียงร้องไห้ เสียงรถ เสียงเครื่องจักร ฯลฯ ให้นักเรียนสังเกตเสียงที่อยู่รอบๆตัวเราว่ามีเสียงอะไรบ้าง

1.2 ครูพูดถึงประโยชน์และโทษของเสียง เสียงมีประโยชน์มากมายเสียงที่เราใช้พูดในปัจจุบันนี้บางคนใช้ประโยชน์จากเสียงของตัวเองไม่เต็มที่ และบางคนก็ยังไม่ทราบโทษของเสียง ถ้าใช้ไม่ถูกต้องทางเสียงจะมีผลเสียต่อหูของเรา และบางครั้งเป็นผลเสียแก่ผู้พูดสร้างความไม่พึงพอใจให้กับผู้อื่น หรือ ทำลายสมาธิของผู้อื่น เป็นต้น

2. ขั้นตอนการ

2.1 ครูฝึกสอนแสนสวย 1 ใบข้างในมีคำสั่งให้พูดเพื่อให้เพื่อนข้างนอกได้ยิน

2.2 ให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อน ครั้งที่ 1 ส่งตัวแทนคู่ละ 1 คนเข้าไปในกล่องเพื่อเป็นผู้พูด 1 คน และอีกคนเป็นผู้ฟังผู้ฟัง 1 คน อยู่ข้างนอก

2.3 ให้ตัวแทนกลุ่มมุดเข้าไปในกล่องโดยมุดทีละ 2 คู่ แล้วให้นักเรียนพูดอะไรก็ได้ที่เสียงดังพอ ให้คู่ของตัวเอง ที่อยู่ข้างนอกได้ยิน

2.4 ถ้าเพื่อนข้างนอกได้ยินให้พูดคำนั้นออกไป ถ้าถูกต้องเพื่อนในกล่องจะต้องตะโกนบอกเพื่อนข้างนอกว่า A E I O U หลังจากนั้นให้คู่ของตัวเองสลับกันเข้าไปในกล่องทำแบบเดิม วนจนครบแล้วให้นักเรียนเขียนตอบคำถาม 3 ข้อลงในใบงาน

คำถามข้อที่ 1 ขณะที่นักเรียนตะโกนเสียงดังๆในกล่องแคบๆ นักเรียนรู้สึกอย่างไร

คำถามข้อที่ 2 นักเรียนรู้สึกอย่างไรขณะที่เพื่อนของนักเรียนตะโกนเสียงดังๆในกล่องแคบๆ

คำถามข้อที่ 3 ถ้าตะโกนนานๆนักเรียนคิดว่าจะก่อให้เกิดผลดีหรือผลเสียอย่างไร

คำถามข้อที่ 4 ให้วาดภาพที่นักเรียนคิดว่าการตะโกนเสียงดังทำแล้วมันก่อให้เกิดผลดีหรือผลเสีย อย่างไรแล้วอธิบายภาพลงในใบงาน

2.5 นำเสนอผลงาน

3. ขั้นสรุป

3.1 นักเรียนและครูช่วยกันสรุปกิจกรรมการตะโกนเสียงดังๆนั้นทำให้เกิดผลเสียทั้งต่อตัวเองคือ....ต่อครูคือและต่อผู้อื่นคือ....แต่การตะโกนไม่ได้มีแต่ผลเสียอย่างเดียว ประโยชน์ก็มีเช่น การถูกโจรจับพาตัวไป โจรขโมยสิ่งของเรจะต้องร้องตะโกนให้ดังที่สุดเท่าที่จะดังได้ให้คนอื่นรู้ว่าเรากำลังได้รับอันตราย หรือร้องเพลง

ประจำโรงเรียน เพลงชาติ เพื่อบ่งบอกให้คนอื่นรู้ว่าเรากลุ่มมีใจในความเป็นชาติไทย เป็นต้น

3.2 ครูให้ข้อคิดกับนักเรียน

3.2.1 เราต้องเลือกใช้ เสียงให้เหมาะสมกับกาลเทศะ จึงจะเกิดประโยชน์

3.2.2 ถ้าอยู่ในห้องแคบๆ ในลิฟท์ ในห้องน้ำ ในห้องเรียน นักเรียนควรพูดค่อยๆ ลดการใช้เสียง

แต่ถ้านักเรียนร้องเพลงชาติ เพลงโรงเรียน การรายงานหน้าชั้น หรือการขอความช่วยเหลือ ควรใช้เสียงที่ดัง

สื่อวัสดุอุปกรณ์

1. ก่อองค์กระดาษ
2. ใบงาน
3. สีชอล์ค
4. กระดาษ

ใบงานกิจกรรมเอ อี ไอ โอ ยู (AEIOU)

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
วันที่.....เดือน.....ปี.....อายุ.....ปี

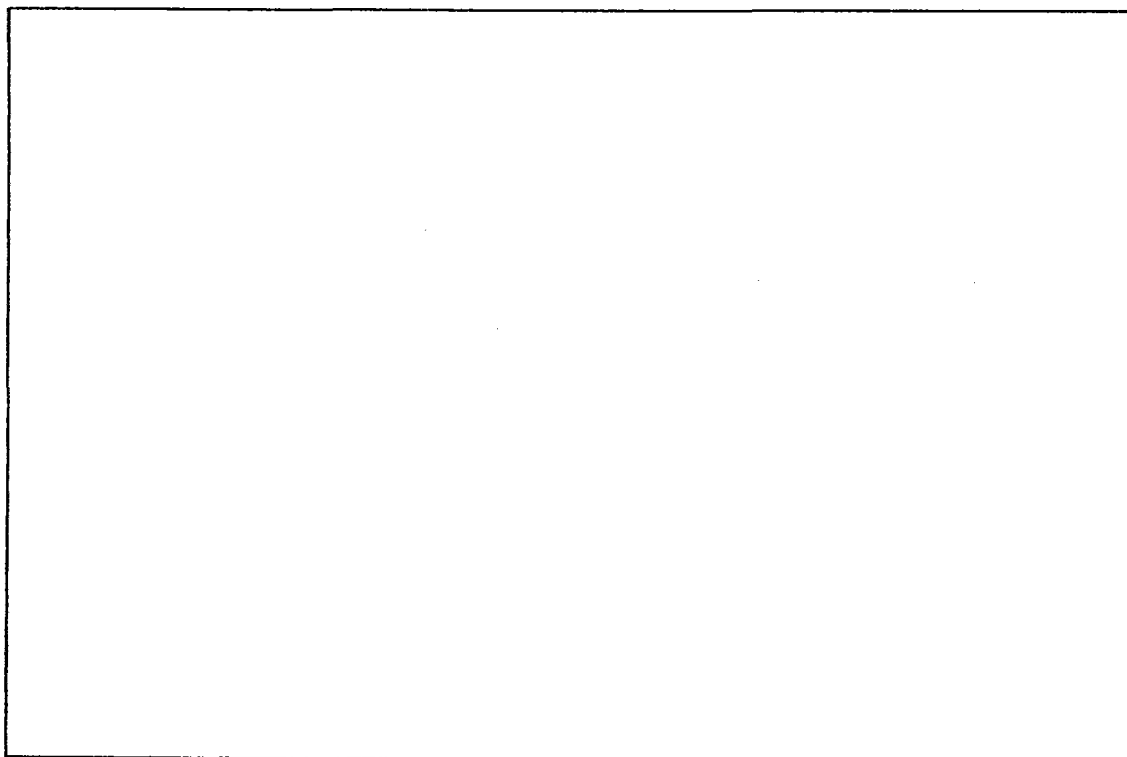
คำถามข้อที่ 1 นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อนักเรียนตะโกนเสียงดังๆในกล่องแคบๆ

.....
.....

คำถามข้อที่ 2 ถ้าตะโกนนานๆนักเรียนคิดว่าจะก่อให้เกิดผลดีหรือผลเสียอย่างไร

.....
.....

คำถามข้อที่ 3 ให้อาจารย์ที่นักเรียนคิดว่าการตะโกนเสียงดังทำแล้วมันก่อให้เกิดผลดีหรือผลเสีย อย่างไร
แล้วอธิบายภาพลงในใบงาน

.....
.....

กิจกรรมที่ 8 วาดภาพประกอบนิทานเรื่อง จุก สัม แนน กับเจ้าปีศาจเผ่าสะพาน

เวลา 40 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการใช้คำพูดที่เหมาะสม โดยให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเรื่องของการพูดที่ดีและไม่ดีของตัวละครในนิทาน
2. เพื่อฝึกให้นักเรียนวาดภาพประกอบนิทาน

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ขั้นนำ

ครูพูดถึงปัญหาการใช้ สรรพนามในการเรียกเพื่อน ๆ ของนักเรียนในโรงเรียนปัจจุบันนี้ หลายคนยังใช้คำที่สุภาพอยู่เช่นคุณ,ผม,ฉัน,เธอ เป็นต้น แต่บางคนก็ใช้คำที่ไม่สุภาพไม่เหมาะสม คำอุทานของนักเรียนบางคำก็ไม่สุภาพ ไม่เหมาะสม เราอาจจะไม่ได้ตั้งใจพูดแต่เราจะต้องรู้จักระมัดระวังในการใช้คำพูดสำหรับบางคนที่พูดจาไม่สุภาพ และชอบคำหยาบคายเพื่อน ให้นักเรียนลองฟังนิทานเรื่องจุก สัม แนน กับปีศาจเผ่าสะพานแล้วคิดตามและเลือกที่จะเป็นตัวละครตัวใด

2. ขั้นดำเนินการ

2.1 ครูเล่านิทานเรื่องจุก สัม แนน กับปีศาจเผ่าสะพานให้นักเรียนฟัง และให้นักเรียนช่วยกันแสดงบทบาทสมมติเป็นจุก กับสัม จากในนิทาน

2.2 ให้นักเรียนวาดภาพประกอบนิทานแล้วระบายสีไม้ และเขียนข้อคิดที่ได้จากการฟังนิทานเรื่องนี้

2.3 นักเรียนและครูช่วยวิเคราะห์ตัวละครทั้ง 4 ลงในใบงานข้อที่ 1

2.4 นักเรียนอยากจะเป็นตัวละครตัวใดมากที่สุด พร้อมบอกเหตุผลประกอบ ลงในใบงานข้อที่ 2

3. ขั้นสรุป

3.1 ให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรมที่ทำในครั้งนี้

3.2 ข้อคิดที่ได้เรื่องของการพูดจาไพเราะอ่อนหวานใครฟังแล้วก็รักเวลาตกทุกข์ได้ยาก ก็จะมีคนช่วยเหลือ แต่สำหรับคนที่พูดจาหยาบคายจะนำความเดือดร้อนมาสู่ตนและเวลาตกทุกข์ได้ยากก็ไม่มีใครอยากช่วย

สื่อวัสดุอุปกรณ์

1. นิทานเรื่อง จุก สัม แนน กับปีศาจเผ่าสะพาน
2. ใบงาน
3. สีเทียน
4. ดินสอ 2B
5. ยางลบ

ใบงาน กิจกรรมจุก สัม แหน กับปัสสาวะเฝ้านะทาน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
วันที่.....เดือน.....ปี.....อายุ.....ปี

1. ให้นักเรียนวิเคราะห์ตัวละครในเรื่อง

จุก.....

สัม.....

แน.....

ปัสสาว.....

2. ให้นักเรียนเลือกว่านักเรียนจะเป็นตัวละครตัวใดในเรื่องเพราะเหตุใด

นักเรียนเลือกเป็นตัวละครตัวใด.....

เพราะ.....

.....

3. ข้อคิดที่ได้จากการฟังนิทานเรื่อง จุก สัม แหน กับปัสสาวเฝ้านะทาน คือ

.....

.....

.....

.....

4. ให้นักเรียนวาดภาพประกอบนิทาน เรื่อง จุก สัม แหน กับปัสสาวเฝ้านะทาน ตอนที่นักเรียนประทับใจ พร้อมตั้งชื่อภาพลงใน กระดาษA4

นิทานเรื่องจุก ส้ม แนน กับปีศาจเผ่าสะพาน

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีนักเรียนกลุ่มหนึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 คน ได้แก่ จุก ส้ม และแนน ทั้ง 3 รักกันมาก ทุกๆเช้าทั้ง 3 คนจะนัดกันไปรอที่ร้านขายขนมเชิงสะพาน เพื่อไปโรงเรียนพร้อมกันทุกวัน เพราะทั้ง 3 คนกลัวที่จะต้องเดินข้ามสะพานคนเดียว เด็กๆที่นี้เชื่อกันว่าสะพานแห่งนี้มีปีศาจเผ่าสะพาน เมื่อทุกคนมาครบเด็กทั้ง 3 คน จะเดินข้ามสะพานไปโรงเรียนด้วยกันอย่างมีความสุขทุกวัน มีวันหนึ่งจุก กับ ส้ม มารอที่ร้านขายขนมเชิงสะพานเช่นทุกวัน แต่วันนี้แนนยังไม่มา จุกกับส้มจึงไปรอแนนที่กลางสะพานเพราะจะได้มองหาว่าแนนมาหรือยัง มองไปมองมาแนนก็ไม่มาสักที ทั้งสองเริ่มบ่นและว่าแนนว่า(ให้นักเรียนช่วยกันคิด.....)ทันใดนั้นปีศาจเผ่าสะพานปรากฏตัวขึ้น สะพานก็หายวับไปกับตา จุกกับส้มตกลงไปกลางแม่น้ำ ทั้งสองตกใจมาก จุกว่ายน้ำไม่เป็น ส้มว่ายน้ำเป็นแต่กำลังตกใจไม่มีสติจึงว่ายน้ำท่าลูกหมาตกน้ำแล้วจุกก็ยังต่อว่าส้มด้วยวาทะที่ไม่สุภาพหาว่าไม่ยอมมาช่วยจุก ส้มไม่ได้ตอบโต้อะไรและพูดว่าไปถึงแนนอีกมากมาย (ให้นักเรียนคิดคำพูดที่ต่อว่าคนอื่น.....)

พอสิ้นเสียงจุกปีศาจก็ดึงจุกจมลงไปที่ก้นแม่น้ำ ส้มก็รีบขอโทษปีศาจแทนจุกและอ้อนวอนปีศาจให้ช่วยเหลือจุก. (ให้นักเรียนช่วยกันคิด.....) จุกก็ลอยขึ้นมาที่ละนิดๆ และปีศาจเสกเชือกมาให้ส้มเกาะ ในระหว่างที่จุกจมอยู่ใต้น้ำจุกเห็นเด็กที่ขอบพุดจาหายาบคายพุดไม่ดีกับพ่อแม่กับครูกับเพื่อนๆและยังมีเด็กที่เคยมาว่าพวกเราสามคนอยู่บ่อยๆ จุกเริ่มสำนึกผิดที่ไปว่าไม่ควรไปว่าส้มและแนนเลยและนึกขึ้นมาได้ว่าปีศาจตนนี้ไม่ชอบให้เด็กๆพุดจาหายาบคายต่อว่ากันแต่ชอบให้เด็กพุดจาไฟเราะอ้อนหวาน เช่น เธอ คุณผม สวัสดิ์ครับ สวัสดิ์ค่ะ ขอขอบคุณ ขอโทษ..... (ให้เด็กช่วยกันคิดคำพูดที่สุภาพไฟเราะ)

ทั้งตอนที่ไม่ได้ข้ามสะพาน และในขณะที่ข้ามสะพานด้วยจุก รีบตะโกนขอโทษส้มและแนน ทั้งที่ยังอยู่ในน้ำ ปีศาจได้ยินจึงเสกท่อนไม้มาให้จุกเกาะ เมื่อจุกเกาะได้ก็รีบขอโทษส้มอีกครั้ง และส้มบอกไม่เป็นไรหรอกจ๊ะ ตอนนั้นฉันก็ตกใจไปหน่อยเลยไม่ได้ช่วยเธอขอโทษด้วยนะจ๊ะ และส้มก็รีบส่งเชือกที่ปีศาจให้มาแก่จุกและช่วยดึงจุกขึ้นจากน้ำ เมื่อขึ้นมาได้ทั้งสองรีบขอบคุณปีศาจด้วยวาทะที่ไฟเราะ.....(ให้นักเรียนช่วยกันคิด)ปีศาจก็สงสารเด็กทั้งคู่เพราะเห็นว่าทั้งสองก็สำนึกผิดแล้ว เด็กทั้งสองก็รักและช่วยเหลือกันขณะที่ตกทุกข์ได้ยาก ปีศาจเป่าเด็กทั้ง 2 คนลอยขึ้นไปบนฟ้าและลอยลงมาอย่างช้าๆและมาหยุดอยู่กลางสะพานเช่นเดิม 2-3 วัน เด็กๆไม่ต้องรอแนน 2-3 วันนั้นจะจุกและส้มตั้งใจว่าเลิกเรียนวันนี้จะซื้อขนมที่ร้านเชิงสะพานไปเยี่ยมแนนและขอโทษแนน

ที่พูดจาไม่ดีกับแนนทั้งสองเล่าเรื่องนี้ที่เกิดขึ้นกับเขาสองคนให้แนนฟังและทั้ง 3 คนก็ตั้งใจว่า จะไม่พูดจาหยาบคาย หรือต่อว่าคนอื่นอีกเด็ดขาด รวมถึงจะช่วยเตือนเพื่อนทุกครั้งที่ได้ยิน เพื่อนพูดจาไม่สุภาพ และจะเก็บเรื่องนี้เป็นความลับของเราสามคนตลอดไป

กิจกรรมที่ 9 ภาพล่องหน

เวลา 40 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงวิธีการระบายความในใจ หรือความคับข้องใจในรูปแบบภาพล่องหน
2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการวาดภาพล่องหนและการเขียนด้วยเทคนิคสารส้ม
3. เพื่อให้นักเรียนรู้จักการรอคอย

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ขั้นนำ

1.1 กิจกรรมภาพล่องหนนี้เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนตอบคำถามโดยอาจารย์จะสามารถอ่านคำตอบของนักเรียนได้คนเดียวเท่านั้น เพื่อนข้างๆไม่สามารถอ่านคำตอบของนักเรียนได้ขณะที่นักเรียนตอบคำถามหรือวาดรูป จะรู้กันแค่ 2 คน

2. ขั้นตอนการ

2.1 ให้นักเรียนลองสำรวจตัวเองดูว่าเราต้องการที่จะบอกอะไรกับพ่อแม่กับครู หรือกับเพื่อนมากที่สุด ครูแจกใบงานเป็นกระดาษ 100 ปอนด์ขนาด A4 ให้นักเรียนคนละ 4 แผ่น แล้วให้นักเรียนตอบคำถามข้อที่ 1-4 ลงในกระดาษ 100 ปอนด์ขนาด A4 ที่แจกให้โดยการใช้ปากกาน้ำสารส้มแล้วนำมาเขียนคำตอบโดยตอบข้อละ 1 แผ่นแล้วนำมาส่งที่ครู

แผ่นที่ 1 ให้นักเรียนเขียนสิ่งที่นักเรียนอยากบอก กับ พ่อมากที่สุด คือ

แผ่นที่ 2 ให้นักเรียนเขียนสิ่งที่นักเรียนอยากบอก กับ แม่มากที่สุด คือ

แผ่นที่ 3 ให้นักเรียนเขียนสิ่งที่นักเรียนอยากบอก กับ ครูมากที่สุด คือ

แผ่นที่ 4 ให้นักเรียนเขียนสิ่งที่นักเรียนอยากบอก กับ เพื่อนมากที่สุด คือ

2.2 ครูแจกกระดาษ 100 ปอนด์ขนาด A4 อีกคนละ 1 แผ่นให้นักเรียนวาดภาพด้วยสารส้ม ในหัวข้อ "ความสุขของฉัน" พร้อมอธิบายภาพลงในใบงานใบที่ 5 แล้วนำมาส่งที่ครู

2.3 เมื่อวาดเสร็จให้นักเรียนแล้วทิ้งไว้ประมาณ 5 นาทีเมื่อแห้งครูจะนำเทียนไขมาลนกระดาษ หรือนำไปแนบที่เตาไฟฟ้าเพื่อตรวจงาน

3. ขั้นสรุป

3.1 นักเรียนและครูช่วยกันสรุปกิจกรรม บางครั้งเราต้องการที่จะมีความลับหรือเรื่องที่ไม่อยากให้คนอื่นรู้ แต่อยากให้รู้กันแค่ 2 คนเราไม่ควรที่จะไปบอกความลับของคนอื่นถ้าเขาไม่บอกให้เราหรือ ถ้าเรารู้ความลับของคนอื่นเราก็ไม่ควรนำมาล้อเลียน หรือ พูดให้คนอื่นทั้งห้องรู้ ให้นักเรียนลองนึกถึงว่าถ้าเป็นเราที่มีเพื่อนรู้ความลับเราไปแล้วเราไปพูดให้คนที่เรา ไม่อยากให้เราารู้สักอย่างไว้แต่ถ้าเรามีความลับแล้วไม่ได้บอกใครเลย เก็บไว้คนเดียวครูว่านักเรียนจะอึดอัด ให้นักเรียนลองหาใครสักคนที่นักเรียนคิดว่าไวใจเขาได้สามารถปรึกษากันได้ น่าจะทำให้เราสบายใจขึ้นได้

3.2 ข้อคิดที่ได้ทุกคนอยากที่จะมีความลับในบางเรื่องแต่ถ้านักเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาที่มันได้ควรลองหาคนปรึกษาเลือกคนที่นักเรียนคิดว่าไวใจได้ สามารถแก้ปัญหาให้เราได้ นักเรียนจะได้ไม่ต้องทุกข์อยู่คนเดียว

สื่อวัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษ 100ปอนด์ 5 แผ่น
2. น้ำสาลี่
3. พู่กัน
4. ใบงาน

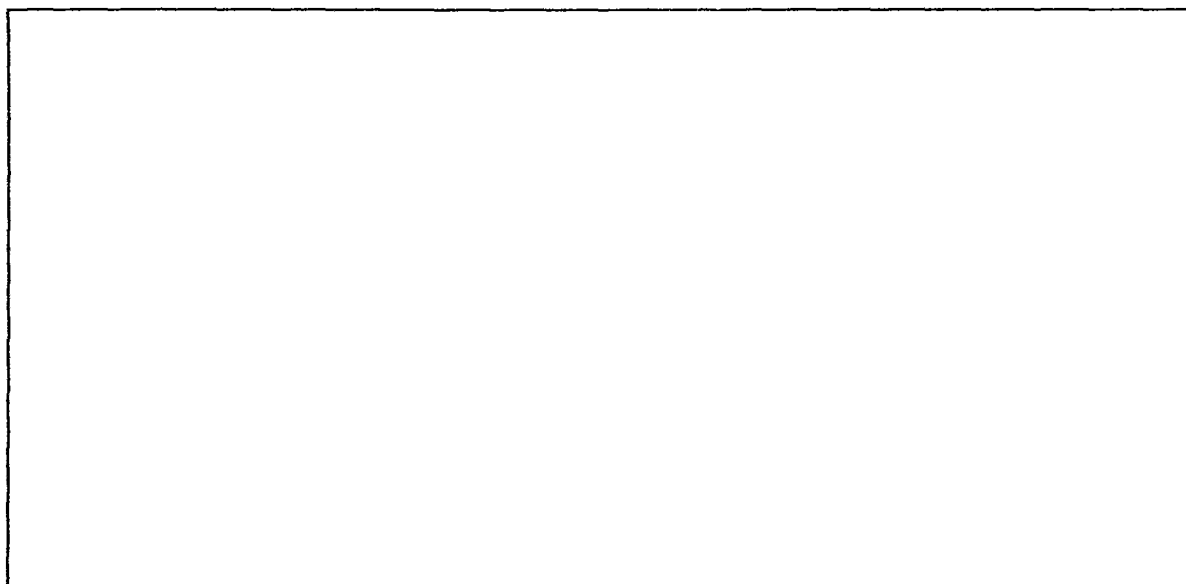
ใบงานกิจกรรมภาพล่องหน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
วันที่.....เดือน.....ปี.....อายุ.....ปี

1. ให้นักเรียนลองสำรวจตัวเองดูว่าเราจำเป็นต้องการที่จะบอกอะไรกับพ่อแม่กับครูหรือกับเพื่อนบ้างให้นักเรียน
ตอบลงในกระดาษ A 4 จำนวน 4 แผ่น

แผ่นที่ 1 ให้นักเรียนเขียนสิ่งที่นักเรียนอยากบอก กับ พ่อมากที่สุด	คือ
แผ่นที่ 2 ให้นักเรียนเขียนสิ่งที่นักเรียนอยากบอก กับ แม่มากที่สุด	คือ
แผ่นที่ 3 ให้นักเรียนเขียนสิ่งที่นักเรียนอยากบอก กับ ครูมากที่สุด	คือ
แผ่นที่ 4 ให้นักเรียนเขียนสิ่งที่นักเรียนอยากบอก กับ เพื่อนมากที่สุด	คือ

2. ให้นักเรียนวาดภาพ ความสุขของฉัน พร้อมตั้งชื่อภาพและบรรยายภาพด้านล่าง

ชื่อภาพ

.....

กิจกรรมที่ 10 แกะขาว แกะดำ

เวลา 40 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจลักษณะการสอนเชิงเปรียบเทียบ
2. เพื่อให้นักเรียนฝึกการใช้กล้ามเนื้อมือและตาให้สัมพันธ์กัน
3. เพื่อให้นักเรียนรู้ได้เรียนรู้กระบวนการแกะแม่พิมพ์เทคนิคการแกะกระเบื้องยาง(Lino Cut)

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ขั้นนำ

ครูถามถึงเรื่องคุณพ่อคุณแม่ใครดูบ้างหรือจู่จี้ขึ้นบ้างวันนี้เราจะมาสร้างผลงานศิลปะที่เปรียบเทียบกับ การจู่จี้ขึ้นของคุณพ่อคุณแม่ การสร้างแม่พิมพ์มีหลายวิธีเราจะมาสร้างแม่พิมพ์จากการแกะกระเบื้องยางให้เป็น รูปเหตุการณ์ที่ประทับใจในวัยเด็ก

2. ขั้นตอนการ

- 2.1 ครูนำกระเบื้องยางไปกลิ้งสีด้วยสีดำทิ้งไว้ให้แห้งก่อนนำมาให้นักเรียน
- 2.2 ให้นักเรียนออกแบบวาดภาพเหตุการณ์ที่ประทับใจลงในแผ่นกระเบื้องยางด้วยชอล์กขาว
- 2.3 ครูสอนการใช้เครื่องมือการแกะสลักให้ปลอดภัย
- 2.4 ให้นักเรียนลงมือแกะกระเบื้องยางตามเส้นที่ได้ร่างไว้
- 2.5 ให้นักเรียนลงสีโปสเตอร์ในส่วนที่นักเรียนแกะกระเบื้องยางออกไป

3. ขั้นสรุป

3.1 นักเรียนและครูช่วยกันสรุปกิจกรรม ถ้าเราตั้งใจจะแกะกระเบื้องยางให้เป็นแม่พิมพ์ที่สวยงาม ที่ได้ก็จะออกมาสวย เหมือนแม่พิมพ์นั้น แกะกระเบื้องยางออกน้อยพื้นที่ที่เราจะระบายสีก็มีน้อยแะมาก พื้นที่ ระบายสีจะมีมากภาพที่ได้ก็จะออกมาสวย

3.2 ข้อคิดที่ได้การแกะกระเบื้องยางที่เรียบ ๆ ธรรมดา ๆ ให้เกิดเป็นภาพที่สวยงามนั้นเปรียบเหมือนกับ การ จัดแต่งพฤติกรรมหรือการอบรมบ่มนิสัยที่พ่อแม่และครูช่วยกันที่ละนิดทีละน้อยจะได้ลูกที่น่ารักถ้ากระเบื้องยางไม่ผ่านการ แกะเลยเวลาที่พิมพ์ภาพออกมานักเรียนจะได้เพียงสีเหลี่ยมจตุรัสที่มีแต่สีพื้นสีดำแต่ขาดลวดลายที่สวยงามเหมือน กับเด็กที่ไม่มีใครเคยสอนให้ทำในสิ่งที่ถูก หรือเคยได้รับการอบรมบ่มนิสัยได้หรือเด็กที่ไม่เคยรับฟังและ ปฏิเสธความปรารถนาดีจากผู้ใหญ่ที่จะให้แต่เด็กคนนั้นไม่รับ

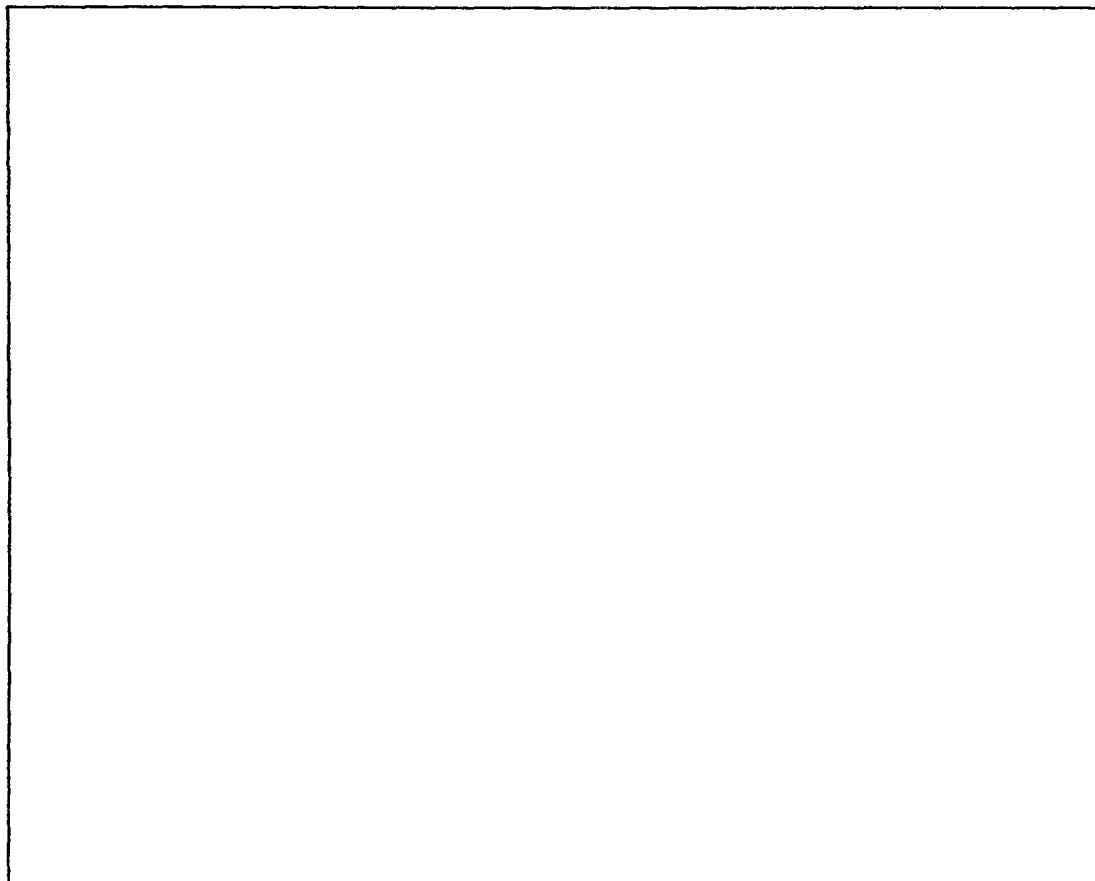
สื่อวัสดุอุปกรณ์

1. กระเบื้องยาง
2. สีสิมพ์สีดำ
3. สีโปสเตอร์
4. อุปกรณ์ในการแกะสลัก
5. ดินสอเขียนฟิล์มสีขาว
6. ใบงาน

ใบงานกิจกรรมแกะขาวแกะดำ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
วันที่.....เดือน.....ปี.....อายุ.....ปี

- ให้นักเรียนวาดภาพสิ่งที่ประทับใจในวัยเด็กของนักเรียนพร้อมตั้งชื่อภาพและบรรยายภาพด้านล่าง

เรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม ที่ 11 ถามสี่ถามใจ

เวลา 40 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้คลายความเครียดโดยการใช้สีเป็นตัวแทนการระบายความในใจ
2. เพื่อให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักเทคนิคการผสมสี
4. เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการสร้างงานศิลปะเทคนิคการระบายสีน้ำแบบเปียกบนเปียก

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ชำนาญ

อารมณ์ของคนเรามีหลายอารมณ์ เช่น เศร้า เหงา โกรธ อิจฉา เบื่อหน่าย สนุกสนาน น้อยใจวันนี้เราจะมาทำกิจกรรมศิลปะในเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์ โดยใช้สีเป็นตัวแทนอารมณ์และความรู้สึกต่างๆที่เกิดขึ้นในทุกๆวันของชีวิต

2. ขั้นตอนการ

- 2.1 ครูแจกกระดาษ 100 ปอนด์ คนละ 3 แผ่น
- 2.2 ครูสอนเทคนิคเปียกบนเปียก
- 2.3 ครูให้สีคนละ 1 ชุด มี 9 สี ดำ น้ำเงิน น้ำตาล แดง เหลือง เขียว ส้ม ฟ้า ม่วง ชมพู
- 2.4 ครูให้นักเรียนให้นักเรียนหยดสีตามความตามอารมณ์และความรู้สึกของนักเรียนจำนวน 3 แผ่น แล้วเลือกผลงานที่ชอบมากที่สุดมา 1 แผ่นแล้วตั้งชื่อพร้อมบรรยายภาพลงในใบงาน

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปกิจกรรม เกี่ยวกับเทคนิคการระบายสีน้ำแบบเปียกบนเปียก
- 3.2 ครูให้นักเรียนออกมานำเสนอผลงานที่นักเรียนชอบมากที่สุดหน้าห้อง
- 3.3 ข้อคิดที่ได้คนเราที่มีชีวิตอยู่ในโลกนี้ บางวันก็มีความสุข บางวันก็มีความทุกข์ ไม่มีใครที่มีแต่ความทุกข์และไม่มีใครที่มีแต่ความสุข มันอยู่ที่ว่าเมื่อทุกข์แล้วเราสามารถควบคุมอารมณ์ได้ไหม เมื่อมีความสุขสามารถดำรงความสุขนั้นได้นานแค่ไหน และที่สำคัญอยู่ที่ว่าเรากำลังมีความสุขบนความทุกข์ของคนอื่นหรือไม่

สื่อวัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษ 100 ปอนด์ 3 แผ่น
2. สีผสมอาหาร / สีบาติกละลายน้ำ
3. ใบงาน

4. พู่กัน และชั้นน้ำ

ใบงานกิจกรรม ตามสีตามใจ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
วันที่.....เดือน.....ปี.....อายุ.....ปี

1. ให้นักเรียนตั้ง ชื่อภาพผลงานของนักเรียน

.....

2. ให้นักเรียนเขียนความรู้สึกขณะทำผลงานชิ้นนี้

.....

.....

.....

3. ให้นักเรียนบอกความรู้สึกที่มีกับสีดังต่อไปนี้

1. สีแดง มองแล้วรู้สึก

2. สีส้ม มองแล้วรู้สึก

3. สีเหลือง มองแล้วรู้สึก

4. สีเขียว มองแล้วรู้สึก

5. สีฟ้า มองแล้วรู้สึก

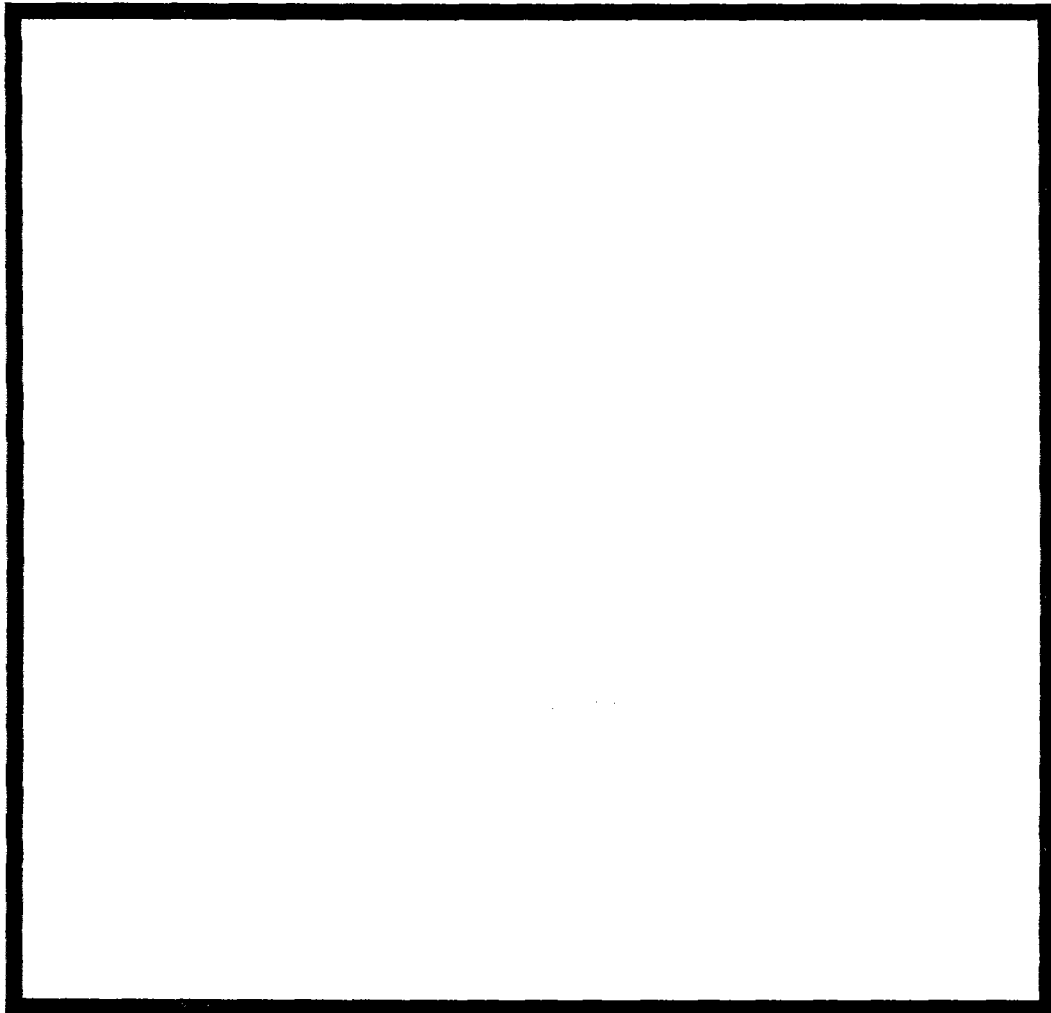
6. สีน้ำเงิน มองแล้วรู้สึก

7. สีม่วง มองแล้วรู้สึก

8. สีน้ำตาล มองแล้วรู้สึก

9. สีดำ มองแล้วรู้สึก

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
วันที่.....เดือน.....ปี.....อายุ.....ปี

ชื่อภาพ.....

เล่าเรื่องจากภาพ

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 12 สรุปกิจกรรมและประเมินแต่ละกิจกรรม

เวลา 40 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสอบถามความรู้สึกที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้วิจัย
2. เพื่อสรุปผลรวมของทำกิจกรรมทั้งหมด 12 กิจกรรม
3. เพื่อหากิจกรรมที่นักเรียนชอบมากที่สุด 3 ลำดับ

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ขั้นนำ

ทบทวนชื่อและเนื้อหาของกิจกรรมตั้งแต่ครั้งที่ 1 – 11

2. ขั้นดำเนินการ

- 2.1 ครูแจกใบงาน ให้นักเรียนเขียนสรุปการทำกิจกรรม และข้อคิดที่ได้เช่น กิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศ ให้ข้อคิดอะไรกับเรา.....
- 2.2 นักเรียนประทับใจกิจกรรมใดมากที่สุด 3 กิจกรรม
- 2.3 ขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ให้นักเรียนคิดว่าครูอยากจะสอนนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องอะไร
 - 3.2 ข้อคิดที่ได้ ทุกคนสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองได้ตามนักเรียนตั้งใจและพยายามควบคุมตนให้เป็นไปในทางที่เราต้องการจะเปลี่ยน
- แต่ไม่มีใครสามารถเปลี่ยนตัวเองได้ภายในวันเดียวมันจะต้องค่อยๆเป็นค่อยๆไป เหมือนที่ครูเคยบอกไว้ว่า ทำวันนี้ให้ดีที่สุด

สื่อวัสดุอุปกรณ์

1. ใบงาน
2. ดินสอ

ใบงานกิจกรรมสรุปกิจกรรมและประเมินกิจกรรม

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
วันที่.....เดือน.....ปี.....อายุ.....ปี

1. ครูแจกใบงานให้นักเรียนเขียนสรุปการทำกิจกรรม และข้อคิดที่ได้

กิจกรรมที่	ชื่อกิจกรรม	ข้อคิดที่ได้
1.	มารู้จักกัน	
2.	ปรับมุมมอง	
3.	กระดานคินรูป	
4.	ฉัน ฉัน ฉัน	
5.	เทนอะหนะใครๆก็ไม่อยากเล่นด้วย	
6.	เมื่อฉันโตขึ้น	
7.	เออีไอโอยู (AEIOU)	
8.	จุกสัมแนกับปีศาจเผ่าสะพาน	
9.	ภาพล่องหน	
10.	แกะขาวแกะดำ	
11.	ตามสีตามใจ	
12.	สรุปกิจกรรมและประเมินกิจกรรม	

2. นักเรียนประทับใจกิจกรรมใดมากที่สุด 3 กิจกรรม เพราะเหตุใด

กิจกรรมที่นักเรียนประทับใจอันดับ 1 คือ

เพราะ.....

กิจกรรมที่นักเรียนประทับใจอันดับ 2 คือ

เพราะ.....

กิจกรรมที่นักเรียนประทับใจอันดับ 3 คือ

เพราะ.....

ภาคผนวก ค

ตาราง 1 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทางการกระทำ
ของนักเรียนจากแบบประเมินพฤติกรรม ของครูประจำชั้นและผู้ช่วยครูประจำชั้น

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทางด้านวาจา
ของนักเรียนจากแบบประเมินพฤติกรรมของครูประจำชั้นและผู้ช่วยครูประจำชั้น

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทางการกระทำและวาจา
ของนักเรียนจากแบบประเมินพฤติกรรมของครูประจำชั้นและผู้ช่วยครูประจำชั้น

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทดสอบด้วยแบบทดสอบ
วัดพฤติกรรมที่ไม่ เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์(โรงเรียนออลวัน)ก่อนและหลังการทดลอง
จากนักเรียนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำ ด้านวาจา และด้าน
การกระทำ และด้านวาจาที่ได้จากการสังเกตระหว่างการทำกิจกรรมศิลปะครั้งที่ 1 - 12

ตาราง 6 คะแนนดิบจากประเมินของครูประจำชั้น

ตาราง 7 คะแนนดิบจากประเมินของครูผู้ช่วยประจำชั้น

ตาราง 8 คะแนนดิบของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามวัดพฤติกรรมไม่ เหมาะสม แบบ
สร้างสถานการณ์ (โรงเรียนออลวัน)

ตาราง 1 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทางด้านการกระทำของนักเรียนจากแบบประเมิน
พฤติกรรม ของครูประจำชั้นและผู้ช่วยครูประจำชั้น

คนที่	คะแนนของพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสม		ผลต่างของ พฤติกรรม ไม่เหมาะสม	อันดับ	R+	R-
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	4	0.5	3.5	1	1+	0
2	6	1	5	3	3+	0
3	9	3	6	4	4+	0
4	16.5	2.5	14	7	7+	0
5	6.5	2.5	4	2	2+	0
6	19	2.5	16.5	8	8+	0
7	13.5	2.5	11	5	5+	0
8	15.5	2	13.5	6	6+	0
Mdn	11.25	2.5	8.5		$\Sigma R+ = 36$	$\Sigma R- = 0$
Q.D.	4.75	0.75	4.25			

T = 0 **

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทางด้านวาจาของนักเรียนจากแบบประเมินพฤติกรรมของครูประจำชั้นและผู้ช่วยครูประจำชั้น

คนที่	คะแนนของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม		ผลต่างของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม	อันดับ	R+	R-
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	2.5	2	0.5	1	1+	0
2	5.5	1.5	4	6.5	6.5+	0
3	8	5	3	4	4+	0
4	4.5	2	2.5	3	3+	0
5	3	2	1	2	2+	0
6	9	5	4	6.5	6.5+	0
7	8.5	3.5	5	7	7+	0
8	8	4.5	3.5	5	5+	0
Mdn	6.75	2.75	3.25		$\Sigma R+ = 34.5$	$\Sigma R- = 0$
Q.D.	2.5	1.25	1.5			

$$T = 0^{**}$$

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทางด้านการกระทำและวาจาของนักเรียนจากแบบ
ประเมินพฤติกรรมของครูประจำชั้นและผู้ช่วยครูประจำชั้น

คนที่	คะแนนของพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสม		ผลต่างของ พฤติกรรม ไม่เหมาะสม	อันดับ	R+	R-
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	6.5	2.5	4	1	1+	0
2	11.5	2.5	9	3.5	3.5+	0
3	17	8	9	3.5	3.5+	0
4	21	4.5	14.5	6	6+	0
5	9.5	4.5	5	2	2+	0
6	28	7.5	20.5	8	8+	0
7	22	6	14	5	5+	0
8	23.5	6.5	17	7	7+	0
Mdn	19	5.25	12.5		$\Sigma R+ = 36$	$\Sigma R- = 0$
Q.D.	6.25	2	5.75			

$$T = 0^{**}$$

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทดสอบด้วยแบบสอบถามวัดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแบบสร้างสถานการณ์(โรงเรียนอลวน)ก่อนและหลังการทดลองจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3

คนที่	คะแนนของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม		ผลต่างของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม	อันดับ	R+	R-
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	2	2	0	1	1+	0
2	19	5	14	5	5+	0
3	6	10	-4	-	-	2.5
4	2	6	-4	-	-	2.5
5	4	6	-2	-	-	1
6	8	3	5	4	4+	0
7	12	8	4	3	3+	0
8	4	3	1	2	2+	0
Mdn	5	5.5	0.5-		$\Sigma R+=15$	$\Sigma R-=6$
Q.D.	3	1.5	1.5			

$$T = 6$$

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านการกระทำด้านวาจา และด้านการกระทำ
และด้านวาจาที่ได้จากการสังเกตระหว่างการทำกิจกรรมศิลปะครั้งที่ 1 - 12

พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม กิจกรรมที่	ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้ในแต่ละกิจกรรม 12 กิจกรรม		
	การกระทำ	วาจา	วาจาและการกระทำ
1	5.5	1.62	7.12
2	8.87	0.62	9.49
3	4.87	0.5	5.37
4	2.62	0.37	2.99
5	3.75	4	7.75
6	3	0.87	3.87
7	5.75	1.25	7
8	2.87	0.62	3.49
9	2.12	0.5	2.62
10	4.37	0.12	4.49
11	1.37	0.37	1.74
12	1	0.87	1.87

จากตาราง 5 จะพบว่าพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนในกลุ่มทดลองจะมีคะแนนขึ้นๆลง และในกิจกรรมที่ 1, 2, 3, 5 และ 7 จะเป็นกิจกรรมที่มีคะแนนเกิน 5 คะแนนขึ้นไป และเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะการแสดงบทบาทสมมติ หรือการเล่นเกม หรือมีนักเรียนที่ทะเลาะกันระหว่างทำกิจกรรม ดังนั้นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจึงมีคะแนนสูง

ตาราง 6 คะแนนดิบจากประเมินของครูประจำชั้น

พฤติกรรมของนักเรียน จากครูประจำชั้น	1		2		3		4		5		6		7		8	
	ก	ท	ก	ท	ก	ท	ก	ท	ก	ท	ก	ท	ก	ท	ก	ท
ชกตอย	1	0	1	0	0	0	3	0	2	0	3	0	3	0	3	0
เตะ	1	0	1	0	0	0	2	0	2	0	3	0	3	0	3	0
ตี	1	0	1	0	2	1	2	0	2	1	2	0	3	0	3	0
ทุบ	1	0	1	0	2	0	3	0	2	1	2	0	2	0	3	0
ผลัก	1	0	1	0	2	1	3	0	2	1	3	0	2	1	3	0
ทะเลาะกัน	0	0	2	1	3	1	3	1	0	1	3	1	2	1	3	0
รังแกสัตว์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ทำลายสิ่งของ	0	0	3	0	2	0	2	0	0	0	3	0	2	0	2	0
ขว้างปาสิ่งของ	0	1	1	1	2	1	2	1	0	0	3	1	2	1	2	0
การพูดถึงจุดอ่อนหรือปม ด้อยของคนอื่น	0	0	2	0	2	1	2	1	0	0	3	1	3	2	3	0
กล่าวโทษผู้อื่น	0	0	3	0	3	1	2	0	0	0	3	0	3	1	2	1
พูดด้วยวาจาหยาบคาย หรือไม่สุภาพ	0	1	3	1	3	1	2	1	1	1	3	2	3	2	2	1
รวม	5	2	19	3	21	7	26	4	11	5	31	5	28	8	29	2

ตาราง 7 คะแนนดิบจากประเมินของครูผู้ช่วยประจำชั้น

พฤติกรรมของนักเรียน จากครูผู้ช่วยประจำชั้น	1		2		3		4		5		6		7		8	
	ก	ท	ก	ท	ก	ท	ก	ท	ก	ท	ก	ท	ก	ท	ก	ท
ชกตอย	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	3	0	3	1
เตะ	0	0	0	0	0	0	3	1	0	0	3	1	0	0	0	0
ตี	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ทุบ	0	0	0	0	0	0	3	1	0	0	2	0	0	0	0	0
ผลัก	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ทะเลาะกัน	1	0	1	0	3	2	3	1	3	1	3	1	3	1	3	3
รังแกสัตว์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ทำลายสิ่งของ	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	1
ขว้างปาสิ่งของ	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2	1	2	1	3	0
การพูดถึงจุดอ่อนหรือปม ด้อยของคนอื่น	2	1	1	0	3	3	0	0	3	0	3	2	3	2	3	1
กล่าวโทษผู้อื่น	1	1	1	1	3	2	0	0	2	1	3	3	2	0	3	3
พูดด้วยวาจาหยาบคาย หรือไม่สุภาพ	2	1	1	1	2	2	3	2	0	2	3	2	3	2	3	3
รวม	8	3	4	2	14	9	16	5	8	4	25	11	16	6	18	12

ตาราง 8 คะแนนดิบของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามวัดพฤติกรรมไม่เหมาะสมแบบส่วง สถานการณ์ (โรงเรียนอลวน)

นักเรียน	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง	
คนที่ 1	0000000010100	2		2
คนที่ 2	0212103310321	19		5
คนที่ 3	0000000030120	6		10
คนที่ 4	0000000000020	2		4
คนที่ 5	0001000000120	4		6
คนที่ 6	0030000000032	8		3
คนที่ 7	3111000200121	12		8
คนที่ 8	0001000120000	4		3

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวทิพย์กมล บูลภักดิ์
เกิดวันที่	15 กรกฎาคม พ.ศ. 2518
สถานที่เกิด	ลุมพินี จังหวัด กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	42 ซอยงามดูพลี ถนนพระรามสี่ แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร 10120 โทรศัพท์ 02 -286-2498
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร(ฝ่ายประถม) กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2531	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2537	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2541	การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาระดับ2(ศิลปศึกษา)คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต (ศิลปศึกษา) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร